

BREŽICE – Občinska skupščina bo na današnji seji razpravljala o pripojitvi gostišča „Grad Mokrice“ k tovarni zdravil „Krka“ iz Novega mesta in sklepa o izdaji poroštvene izjave rudnika Globoko za najetje 120.000 din posojila.

ZDOLE – Učenci z zloškega okoliša v torek zaradi velikih zametov niso mogli k pouku v osnovno šolo Krško.

KRŠKO – Danes bo skupščina razpravljala o ustanovitvi medobčinskega samoupravnega organa za reševanje nadaljnega razvoja Kozjanskega.

NOVO MESTO – Ob 20. obletnici ustanovitve TVD Partizana Slovenije je včeraj zvečer v Dolenjski galeriji sprejeto republiško priznanje za dolgoletno delo v tej telesnovzgojni organizaciji več kot 40 telesnovzgojnih delavcev Dolenjske.

METLIKA – Danes bodo v okviru občinskega praznika podelili odlikovanja najbolj zaslužnim delavcem podjetja KOMET ob 10-letnici.

RIBNICA – V torek zvečer je bil sestanek hišnega sveta pete stolpnice, ki nima niti dimnikov niti centralne kurjave.

GRADAC – Včerajšnji dan si bodo občani z veseljem zapomnili, saj je ta dan prvič pritekla pitna voda iz vodovoda, ki so ga gradili čez tri leta.

KOČEVJE – Vizekzual nemške demokratične republike v Zagrebu Walter Veigel se je udeležil v ponedeljek otvoritve razstave dokumentov o nacističnem taborišču Buchenwald. Konzul je bil v tem taborišču zaprt.

METLIKA – Najboljšim sportnikom, ki so sodelovali na občinskih delavskih športnih igrah, prirejajo jutri sprejem v občinski dvorani, kjer jim bodo podelili tudi priznanja.

V soboto je prvič ustregel sneg mladini, ki si ga tako želi, nam vsem, ki se veselimo domačih praznikov v hiši. Brez snega ni pravih kolin, takih misli so bili pri Jakobu Klariču iz Podgorske ulice v Kočevju, ko so v soboto ob prvem snegu pujsu spustili kri. (Foto: Dušan Tošaj – Nagrada za fotografijo tedna 100 din)

V OKVIR USTAVNE RAZPRAVE

Javnost — najbolj pravšna pot

Močno razpaseno prisvajanje in špekulacije bi najlaže zajezili z javnostjo dohodka in osebnega dohodka, ki ju pridobivamo z delom

Vsake toliko časa razburkajo in ogorčijo naše delovne ljudi ugotovitve, ki pridejo na dan ob kampanjskih posegih političnih organov v davčno politiko in v delitev osebnih dohodkov. V mislih imamo akcije, ki se ponavljajo vsakih nekaj let in v njih ugotavljamo nemoralno prisvajanje ožjega kroga posameznikov pri osebnih dohodkih in neučinkovitost davčne službe pri odmeri davkov, kot spremljalni pojav slednjega pa utajno precejšnjega dela dohodka.

V zadnjem letu smo v Sloveniji pričeli z razpravo o socialnem razlojevanju. Načela jo je ZK v številnih analizah, ki so bile izdelane o tem pa so prišli na dan žalostne ugotovitve. Pokazalo se je, da si nekateri v delovnih organizacijah enostavno prisvajajo del osebnih dohodkov ne glede na to, kolikšen je (Nadaljevanje na 11. strani)

MOKRONOG PO NEIZPOLNjenih OBLJUBAH:

V večji negotovosti kot kdaj prej

Medtem ko so drugi Iskrini obrati na Dolenjskem napredovali, mokronoški hira — Odprto pismo z razširjene letne konference SZDL

„Če hoče vodstvo tovarne za elektroniko in avtomatiko Pržanj-Ljubljana pridobiti čas, dokazati, da mokronoški obrat ni sposoben življenja, znebiti se še teh 78 ljudi, ki so na plačnem spisku, da bi tako lahko naš obrat zaprlo za zmeraj, najostreje obsojamo tako ravnanje.“

Kočevski jamarji so pred kratkim odkrili, kot sami pravijo „najlepšo jamo na Kočevskem“, o čemer poročamo na 14. strani. Na sliki: zelo majhen del druge podzemne dvorane, kjer je vhod v tretjo. V tej dvorani, ki je največja in najlepša, so še „skodelice“, manjše občasno jezercje in mnoge druge čudovite tvorbe narave. (Foto: J. Prime)

Tako so povedali Iskrini delavci in drugi Mokronožani na petkovi razširjeni letni konferenci krajevne organizacije SZDL, ko so obravnavali za Mokronog z edino tovarno nadvse boleč problem: ustavitve dela v Iskrinem obratu.

Ker se vodstvo tovarne Pržanj že vseskozi načrtno izmika odgovoru in ker na povabilo konference iz Ljubljane tudi v petek ni bilo nikogar, so imeli na voljo eno samo skopo obrazložitev, zapisnik s seje upravnega odbora ljubljanske tovarne. Ta pravi, da bo mokronoški obrat v novembru, decembru in januarju samo delno zaposlen z izdelovanjem elektrolitskih kondenzatorjev in da bo treba v prvi polovici prihodnjega leta ugotoviti donosnost obrata in odločiti o njegovem obstoju, njegovi prihodnosti.

Med Mokronožani zbuja to zle slutnje, odtod čustveno reagiranje na konferenci. Ljudem je to znak za začetek konca.

(Nadaljevanje na 11. strani)

Pozdravljamo dan republike

in želimo vsem naročnikom, bralcem ter sodelavcem Dolenjskega lista doma in po svetu prijeten oddih za praznike!

UREDNIŠTVO
IN UPRAVA
DOLENJSKEGA LISTA

Zapostavljanja jim je dovolj

Zaradi nezadovoljstva v kolektivu so kanižarski rudarji zahtevali sestanek kolektiva — Zahtevali so, naj družba prizna njihovo težko in nevarno delo z večjimi zaslužki

Že večkrat prej so kanižarski rudarji opozarjali, da je zapostavljanja težkega in nevarnega poklica dovolj, vendar je bilo vse bob ob steno. Kopači v jami dobijo po 1400 din na mesec, kar je manj ali pa ravno toliko, kot dobi kvalificiran delavec na toplem v tovarni. Kje je tu upoštevanje težko, zdravju škodljivo in smrtno nevarno delo?

(Nadaljevanje na 11. strani)

INFORMACIJA IZ „PRVE ROKE“ (in ne prijateljsko prepričevanje) — je bil prejšnji teden petkov sestanek v tovarni papirja v Krškem. Članom predsedstva sindikata, sekretariata ZK in strokovnega sveta sta o združevanju skladov zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov spregovorila Zvone Suštaršič, direktor Zavoda za socialno zavarovanje (na desni) in Ciril Jarnovič, predsednik skupščine zdravstvenega zavarovanja delavcev (v sredini) oba iz Novega mesta. (Na levi je Marjan Markl, predsednik sindikata v tovarni papirja). — Priprave na ljudsko glasovanje o združitvi skladov teko povsod po Dolenjskem, več o tem pomembnem dogodku pa lahko preberete tudi na 8. in 9. strani današnje številke Dolenjskega lista. (Foto: TONE ZALOKAR, Krško)

VINOGRADNIŠTVO

Občutek nemoči

Ob posvetovanju v Kostanjevici

V protest proti neustreznim dosedanjim rešitvam in v občutek nemoči, da se v kratkem času sploh lahko kaj bistveno spremeni, v to je izzvenelo dvodnevno posvetovanje stotih vinogradniških strokovnjakov iz vse Slovenije, ki je bilo v četrtek in petek v Kostanjevici v organizaciji Kmetijskega inštituta in Agrokombinata Krško.

Vinogradništvo v Sloveniji povojna leta nezadržno nazaduje, v zadnjih 30 letih se je površina vinogradov zmanjšala za več kot polovico, prišel je zadnji čas, da kaj ukrenemo, so poudarjali referenti na posvetovanju, znani vinogradniški in vinarški strokovnjaki dr. Hrček, prof. inž. Veselič, dr. Colnarič, inž. Simčič, inž. Beloglavec, inž. Zafožnik, inž. Terčelj in drugi.

Predvsem je treba smotorno in organizirano zastaviti delo pri obnovi, za katero je zlasti pri nas na Dolenjskem veliko zanimanje.

Več o vinogradništvu, našem in tujem, pišemo danes na 6. strani pod naslovom: „Plat zvona za naše vinogradništvo“.

M. L.

VREME

Pod vplivom hladnega zraka, ki je prodiral v zahodno Sredozemlje, je nastalo nad južno Evropo območje nizkega zračnega pritiska in je povzročilo padavine po vsej državi. Največ snega je zapadlo v vzhodni Sloveniji.

Do konca tedna bodo naši kraji pod vplivom hladnega zraka in se bo zimsko vreme nadaljevalo.

NOVOST V SUHOKRAJINSKI INDUSTRIJI

Iskra — to je napredek

V novi žužemberški tovarni ne bodo delali keramičnih kondenzatorjev, kot so najprej mislili — Kooperanti za gospodinjstvo opremo?

V okviru praznovanj ob letošnjem občinskem prazniku so v petek v Žužemberku slovesno odprli nove proizvodne prostore Iskrinega obrata keramičnih kondenzatorjev, ki sodi pod tovarno elementov za elektroniko v Ljubljani. Proizvodna dvorana meri 1.700 kvadratnih metrov, veljala je 3,5 milijona dinarjev, zgradili pa so jo gradbinci Pionirja.

Sodijo, da bo spomladi že stekla nova proizvodnja v novih prostorih, čeprav zdaj še ne veče, kaj bodo delali. Po načrtih naj bi namreč delali keramične kondenzatorje, a ta čas, ko so tovarno gradili, se je povpraševanje po kondenzatorjih naglo zmanjšalo. Tako ne kaže proizvodnje povečati za trikrat, kot so nameravali, pač pa bodo v starih prostorih delali kondenzatorje, v novih pa kaj drugega. Neuradno je slišati, da bodo postali kooperanti pri izdelavi gospodinjstvene opreme.

Iskra je v Žužemberku edino industrijsko podjetje, zato kajpak Suha krajina živi s tovarno. Lani je 435 delavcev naredilo 55 milijonov kondenzatorjev, izvozili pa so jih 23 milijonov. Odtlej pa je proizvodnja (Nadaljevanje na 11. strani)

Načrtovanje do kmeta

Poprečen razvoj kmetijstva in naraščanje dohodkov tistih kmečkih družin, ki se bodo še čez 20 let preživljale s kmetijstvom

Nekateri kmetovalci menijo, da so sestavljenci razvojnega programa našega gospodarstva predvideli za kmetijstvo premajhno rast. Pravijo, da bo močno zaostalo kmetijstvo še bolj zaostajalo in kmetje bodo živeli še slabše, če bomo gospodarili tako. Njihovo ocenjevanje pa ni pravilno, ker so spregledali nekatere stvari. Drugačno podoba bi dobili, če bi ocenjevali ločeno razvoj kmetijstva kot celote in posameznih kmetij.

Ali bi se naše kmetijstvo lahko razvijalo enako hitro kot industrija?

Nekaj časa verjetno lahko, kajti imamo še veliko slabo izkoriščenih naravnih možnosti. Potrebovali pa bi veliko sredstev, da bi vse kmetije sodobno uredili in opremili s stroji. Hkrati bi morali poiskati kupce za velike količine naših pridelkov in nekdo bi moral zagotavljati ustrezne izvozne cene. Za domači trg bi namreč imeli preveč živil, kajti njihova poraba ne raste tako hitro kot nakup industrijskih izdelkov. Pred 20 leti so bili pri nas avtomobili, hladilniki, pralni stroji, televizorji, pa tudi kmetijski stroji in še marsikateri industrijski izdelki redkost — a koliko se jih proda zdaj v enem letu! Poraba živil sicer tudi raste, ne more pa tako hitro. Nekateri države že omejujejo pridelovanje nekaterih živil s premijami. Zato tudi nam niso vrata za izvoz na stežaj odprta.

Iz tega bi morda kdo sklepal, da so naši kmetje obsojeni na večno revščino.

Pa ni tako, če se stvari lotimo na pravem kraju. Poprečna rast kmetijske proizvodnje bo sicer precej zaostajala za industrijsko — toda po razvojnem programu bo delavcev vsako leto več, kmetov pa manj. Čez 20 let naj bi bilo kmetov za polovico manj kot zdaj. Če bo šlo še naprej tako kot doslej brez načrtovanja, pa jih ne bo niti toliko.

V tem je ključ za izboljšanje življenjskih razmer naših kmetov. To pa bi morali upoštevati tudi pri sestavljanju razvojnih programov, ki so zdaj preveč splošni.

Za grobo primerjavo vzemimo, kako bi bilo čez 20 let, če bi kmetijska proizvodnja rasla letno za 2%, industrijska

pa za 7%. Kmetijska bi se zvečala za 40%, torej na 140, industrijska pa za 140%, na 240. Ker pa bo kmetov za polovico manj, bo prišlo na enega dvakrát toliko kot zdaj. Porast proizvodnje in dohodkov ob sedanjem razmerju cen bosta na enega kmeta večja kot na enega delavca. To je sicer potrebno, kajti sedanji dohodki kmetov so daleč zaostali za dohodki delavcev. Hoteli smo le pokazati, kako je treba primerjati rast proizvodnje.

Za tako izboljševanje življenjskih razmer kmetov pa

TELEGRAMI

MONTRAEEL — Dvajsetletnega Bernarda Lortieja so obsodili na dvajset let zapora zaradi ugrabitve bivšega ministra za delo vlade v Quebecu Pierra Laporta. Ministra so našli mrtvega oktobra lani.

MILANO — V spopadu študenti je bilo večerj v Milanu ranjenih 10 policistov. Študente so protestirali zaradi slabih razmer v študentskih domovih in visokih solah.

PEKING — Predsednik komunistične partije Kitajske Mao Ce Tung se je znova pojavil na sceni: sprejel je hanojskega premiera Fam Van Donga, ki je prišel v Peking na uradni obisk.

BELFAST — Najmanj deset ljudi je bilo hudo ranjenih, ena pa je izgubila življenje, ko je večerj v Lurganu na Severnem Irskem v nekem baru eksplodirala bomba, ki so jo kot vse kaže podtaknili pripadniki tuje irske revolucionarne armade.

MOSKVA — V sovjetsko glavno mesto je prispel „vlak prijateljstva“, s katerim so prišli na obisk jugoslovanski veterani. Obiskali bodo tudi Leningrad, Minsk, Lvov in Kijev.

TEL AVIV — Izraelske oblasti so potrdile novice, da je Zajad Huseini, poveljnik enot ljudske fronte za osvoboditev Palestine na območju Gaze, naredil samomor.

BONN — Vodja zahodnonemške krščansko-demokratske unije Rainer Barzel bo 10. decembra odpoval v Moskvo na obisk.

Zima je pokazala zobe in to po vsej Evropi. Vsa poročila so si skorajda podobna, pa naj prihajajo iz Švedske, Italije, Švice ali Madžarske: zametene ceste, potrgane telefonske linije, zamude v cestnem prometu, zaprte šole, nič koliko polomljenih udov zaradi poledice... Edino otroci so veseli tega, saj lahko zopet smučajo in se sankajo. Toda pred tem je treba odkopati gazi do hiš, tako, kot je to morala Danka na sliki, ki so jo posneli večerj popoldne v predmestju danskega glavnega mesta. (Telefoto UPI).

je še poseben pogoj. Kmetijska zemljišča bi se morala združevati pri tisti polovici kmetij, ki naj bi se ohranile tudi v prihodnosti. Če bi se zemljišča kmetij, ki bodo „izumrle“, razdelila na nekmete, bi se hektarski pridelki na posestvih pravih kmetov morali zvečati veliko bolj, kot je predvideno poprečje v razvojnem programu. Podobno prireja živine in dohodek.

Poprečna rast kmetijske proizvodnje, kakor je predvidena v razvojnem programu, bo torej še nekoliko ustrezala — načrtovanje razvoja pa bo moralo seči do posameznih zasevkov in kmetov. Predvideti bi bilo treba, koliko sodobnih kmetij bo lahko še čez 20 let in kdo naj bi gospodaril na njih. Nikogar ni moč prisiliti, da bi ostal kmet. Ljudi bi bilo treba spodbujati s pomočjo pri kmetovanju.

JOŽE PETEK

tedenski zunanjepolitični pregled

Medtem ko se ameriške čete sicer počasi, a vendarle pospešeno glede na prvotne načrte, umikajo iz Vietnoma, prihajajo s pakistansko-indijske meje in Kaira čedalje bolj nevshečne novice. Videti je, da je trenutno za svetovni mir več nevarnosti v teh dveh področjih, kot v Vietnamu, ki je sicer v tem smislu dolga leta imel rezervirano mesto med novicami na naslovnih straneh časnikov.

O pakistansko-indijskem nespomazumu bi ne mogli kaj več poročati kot smo to stonili v našem zadnjem komentarju — izjemno dodatka, da sta obe strani pomnožili svoje izjave in trditve, ki pa so si, tako kot vselej doslej, v očitem nasprotju. Medtem ko Pakistanci trdijo, da so indijske pehotne, topniške in tankovske enote vdre na njihovo ozemlje (in imele pri tem, po pakistanskih virih, občutne izgube), New Delhi to odločno zanika. Resnica je verjetno nekje v sredi: domnevamo lahko, da tako ena kot druga stran nosita del krivice za obmejne incidente, ki so trenutno na voljo, še niso prerasli v kaj resnejšega, čeprav je za kaj takega precej možnosti.

Iz Kaira pa prihajajo dan za dnem bolj bojevitve izjave, ki jih lahko strnemo v eno osnovno grožnjo: spoznali smo, da so vsi naporji za miroljubno restitve zaman in prišel je čas, da si z orožjem v roki priborimo nazaj ozemlje, ki ga je zasedel Izrael. To je refren vseh govorov, in nastopov egiptovskih voditeljev zadnjih dni. Takih, ki bi bili prepričani, da bodo Egipčani svoje grožnje tudi uresničili, je malo. Bolj kot to so pripravljeni verjeti, da gre za retoriko, ki naj doseže dva smotra. Prvič: pokaže Izraelu, da bo treba napoved vendarle začeti z resnimi razgovori in se nekako zediniti za kompromis... in drugič: vzbuditi pri domačih poslušalcih vtis odločnosti in pripravljenosti na spopad ter hkrati potolažiti del vojske (predvsem pa komandni kader), ki zahteva akcijo. V nobenem primeru pa ne bi smeli zares bojevitve izjave o vojni, krvi in smrti, ki prihajajo iz Kaira, jemati kot suho zlato. Pri vsem tem je namreč treba vedeti, da imajo nekatere besede v psihologiji arabskih množic vendarle drugačen pomen in odmev kot druge, denimo v Evropi. Tisto, kar bi zvenelo na stari cefini kot nekaj zelo odločnega in bojevitvega ima, denimo, v Kairu precej milejši prizvok in zato je to treba uporabljati mnogo močnejše odtanke, da se doseže govorniški učinek, ki bi sicer drugo učinkoval malone grozljivo ostro. Bilo bi seveda nespa-

metno vse izjave, ki so te dni prihajale iz Kaira (predvsem govor predsednika Sadata in ministra za vojsko Sadeka), zreducirati zgolj na puhlo govorniško demagogijo. Egipčani so prav gotovo s svojim potrpljenjem pri koncu. Od junijske vojne leta 1967 je naposled minilo že precej časa in dobris del minulega obdobja je bil v znamenju prizadevanj Kaira za dokončno rešitev spora. Toda potrpljenje je eno, spoznanje, da bi arabski svet utegnil izgubiti še eno vojno z Izraelom pa drugo in to je brzokone tisti odločilni element, ki še vedno (kljub vsem izjavam) zavira vojaške akcije. Ne dvomimo dosti, da bi arabske armade že zdavnaj

Sadat grozi

prešle v napad, če bi bile čisto prepričane, da ne bodo poražene. Ampak ker tega prepričanja ni, je potrpljenje (pa čeprav še tako na koncu) edina možna in načina ukrepanja. Izraelci pa se na drugi strani še vedno počutijo dovolj samozavestne prav zaradi tega, ker so prepričani v svojo moč (dasi najbrž ne več tako zelo kot pred leti) in razen tega vedo, da jih v morebitnem odločilnem in usodnem trenutku njihovih velikih zaveznik ne bi pustil popolnoma na cedilu.

Deveto srečanje Tito — Ceausescu v majlnem romunskem mestu Temišvaru sodi v sedaj že redno prakso izmenjave mnenj, ki kot kaže obema predsednikoma zelo ustreza. Sestanek je izrazilo delaven. Predsednik Tito, ki je imel zadnje čase vrsto sestankov z nekaterimi najpomembnejšimi svetovnimi državniki, bo vsekakor o teh razgovorih podrobno informiral svojega sobesednika, od njega pa dobil v zameno romunsko stališče do obravnavanih problemov. Državnika bosta seveda obravnavala tudi razvoj medsebojnih odnosov, ki veljajo za zelo dobre.

Atomska bomba, ki je eksplodirala pred dnevi nad Kitajsko, je nekako sovpadla s prvim nastopom pekinske delegacije v Generalni skupščini Združenih narodov in nihče ni pripravljen verjeti, da je bilo to zgolj naključje. S tem je Peking vsekakor hotel demonstrirati tistim, katerih oči so uprte vanj, svojo moč v natanko izbranim trenutku. Vsakdo ima seveda o taki demonstraciji lahko svoje mnenje, naše je, da je bila odveč, nepotrebna in nezaželjena.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Med dogajanjem v minulem tednu dni je imela pač največji poudarek tretja seja republiške konference ZKS, ki je zdržena trajala kar tri dni (od minule srede do petka), torej dan več, kot pa je bilo spočetka predvideno. Njč čudnega, da se je tokratna zasedanje republiške konference ZKS tako razvnelo — saj je imelo na dnevnem redu obravnavo SOCIALNIH RAZLIK V NAŠI DRUŽBI, razen tega pa se je razprava udeležencev še posebno razgrela ob ocenjevanju dela (in predlaganega poročila) republiškega centralnega komiteja ter drugih organov ZKS v obdobju med drugo in tretjo konferenco ZKS. Ob tej oceni so se odprle tudi nekatere kritike (na vrsto so prišla npr. vprašanja o organiziranosti komunistov v Ljubljani, pa tudi nekatera vprašanja, znana že iz tako imenovane „akcije 25 poslancev“), vendar so udeleženci tokratne konference ZKS slednjič le sprejeli ugodno oceno dela republiških organov Zveze komunistov Slovenije.

Kot že rečeno, pa je bila osrednja točka tokratne razprave na zasedanju konference ZKS uperjena proti vprašanjem socialnih razlik v naši družbi. Vinko Hafner, ki je na konferenci povzel uvodne besede o teh vprašanjih, je dejal, da dosežena stopnja našega družbeno-ekonomskega razvoja še zaostuje vprašanja socialnih razlik. Ta problematika je bila že tako ali drugače prisotna v vsem dosedanjem delovanju ZK, vendar sedaj — zaradi omenjenega zaostrovanja — terja še jasnejšo opredelitev. V razpravo na konferenci je posegel tudi član izvršnega biroja predsedstva ZKJ Edvard Kardelj, ki je v obširnem govoru razčlenjeval zlasti vzroke za nastajanje socialnih razlik v naši družbi — in ti vzroki so, po njegovem mnenju, tudi takšni, ki jih ne bomo mogli odpraviti kar čez noč. Zavzel se je predvsem za REALNOST PRI OCENI vzrokov in posledic socialnega razlikovanja, posebej pa je še govoril o MINULEM DELU ter to povezal z nedavno sprejetimi spremembami zvezne ustave. Obširneje se je zadržal tudi pri večkrat izraženem mnenju, naj bi pri nas uvedli nekakšno obliko DELNIČARSKEGA VLA-

GANJA KAPITALA, kar pa je — kot je dejal — povsem nesprejemljivo s temeljnimi postavkami našega družbeno ekonomskega sistema, saj bi pomenilo določeno obliko IZKORIŠČANJA tujega dela.

Ob koncu tokratnega zasedanja republiške konference ZKS so v posebnem sklepu oblikovali poziv vsem komunistom ter organizacijam in organom, naj se odločneje zavzemajo za URESNIČEVANJE že sprejetih stališč in sklepov, za demokratične in humane odnose v ZK ter še posebej za idejno in akcijsko ENOTNOST. V Zvezi komunistov in v družbenem življenju je treba še posebej in bolj dosledno uveljaviti statutarna načela o KONSTRUKTIVNI IN ARGUMENTIRANI KRITIKI, razvijati idejni boj ter zaostrovati ODGOVORNOST za uresničevanje sklepov, ko so le-ti sprejeti. Obširni sklepní dokument o problematiki socialnega razlikovanja

V ospredju: socialne razlike

(ki so ga v razpravi udeleženci dopolnjevali z vrsto pripomb) s tokratnega zasedanja republiške konference ZKS bo v javnosti šele objavljen.

Na seji zvezne skupščine prejšnji teden (v torek) so bili na seji zbora narodov poslanci seznanjeni s predlogom o razširitvi in prenosu ZIS. Po tem predlogu naj bi bili poleg v zveznem izvršnem svetu po štirje člani iz vsake republike (doslej so bili po trije), potemtakem naj bi štel ZIS v prihodnje 28 članov. Vzrok za to okrepitev so številne naloge, ki jih mora obravnavati ZIS, pa jih bo v močnejšem sestavu lahko uspešneje reševal. Na tej seji zvezne skupščine so sprejeli ZAKON O IZVRŠBI DENARNIH TERJATEV (o tem smo pisali že prejšnji teden) ter predlog o sprejetju zakona, s katerim bo

urejeno FINANCIRANJE FEDERACIJE v prihodnjem letu.

Prejšnji teden (v petek) so se v republiški skupščini zbrali na svojem zasedanju delegati slovenskih občin. Med drugim so imeli na dnevnem redu obravnavo novega republiškega ZAKONA O JAVNIH CESTAH, ki naj bi ga skupščina sprejela že prav v kratkem. Delegati občin so soglašali s tem, naj bi ta zakon sprejeli zares že kmalu — saj je nujno potreben, ker ureja upravljanje z javnimi cestami pri nas po novih načelih — še posebej pa so vztrajali na tem, naj bi občine vendarle dobile nekaj več sredstev za vzdrževanje cest v njihovi pristojnosti, kot pa je bilo spočetka predvideno v zakonskem predlogu. Predstavniki republiškega izvršnega sveta so se ob tem strinjali s stališčem, naj bi občine po novem dobile 15% od skupnega zneska prodanih goniv (bencina in plinskega olja) na njihovem območju — torej ne samo 10%, kot je bilo sprva predlagano — razen tega pa, predvidevajo določila novega zakona, še 50% dohodkov od pristojbin za cestna motorna vozila in celotnu dohodek od pristojbin za specialna motorna vozila komunalnih delovnih organizacij na območju vsake občine.

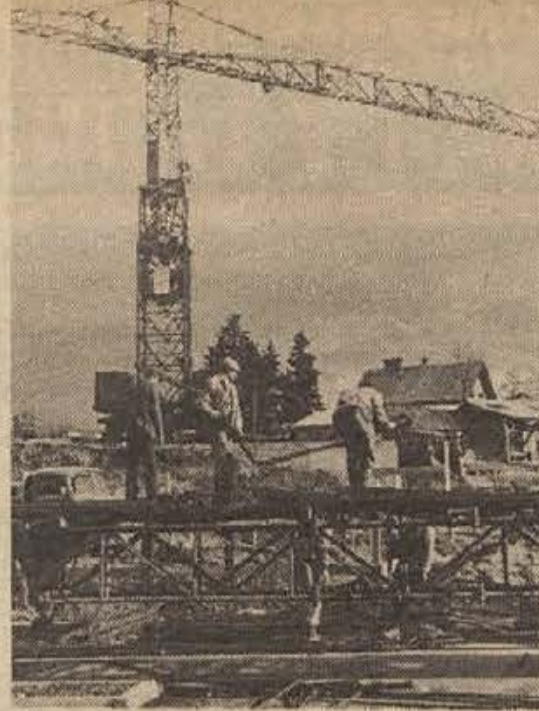
Ta ponedeljek je v republiški skupščini zasedal tudi enotni zbor delovnih skupnosti, ki je razpravljal o KADROVSKI POLITIKI v Sloveniji ter je v zvezi s tem sprejel ustrezno skupščinsko resolucijo. Vsi zbori delovnih skupnosti republiške skupščine so na tokratnem zasedanju obravnavali tudi sedanji osnutek ustavnih dopolnil — torej osnutek amandmajev v republiški ustavi — ki je že šel skozi javno razpravo, dobil ob tem določene pripombe ter dopolnila, sedaj pa naj bi ga dokončno odobrili. Skupščinski zbori (zbori delovnih skupnosti) so osnutek ustavnih amandmajev podprli — pristojni republiški zbor pa naj bi o PREDLOGU USTAVNIH DOPOLNIL dokončno sklepal že letos decembra. S tem bo opravljena tako imenovana prva faza republiških ustavnih sprememb — hkrati pa se že začinjajo priprave na oblikovanje NOVE REPUBLIŠKE USTAVE, kar bo pomenilo drugo fazo ustavnih sprememb v republiških okvirih.

Kdo je za to, da dobi Novo mesto stalno ekipo za prvo pomoč? Na sobotni konferenci Rdečega križa v Novem mestu so bili ZA vsi navzoči. Ekipo, ki bi bila odlično izurjena in najsodobneje opremljena, naj bi osnovali v prihodnjih štirih letih. (Foto: I. ZORAN)

Te dni se bodo končali izpiti za rezervne podoficirje in oficirje v novomeški občini. Rezervisti so pokazali solidno znanje, vse kaže, da so se tudi za to teoretično preizkušeno znanja iz vojaških veščin dobro pripravili. Na sliki: pri izpitu v Birčni vasi. (Foto: S. Dokl)

Za parkiriščem se restavracija. Na gradbišče Petrola na Čatežu so postavili velik žerjav in začeli graditi restavracijo. Optimisti pravijo, da bo še letos pod streho, zadnjo besedo pa bo imelo najbrž le vreme. (Foto: Jožica Teppey)

V Žužemberku so v okviru praznovanja novomeškega občinskega praznika odprli novo proizvodno dvorano, v kateri nameravajo začeti delati šele prihodnjo pomlad. Ob slovesnosti so se zato gostje ustavili v starih Iskrinih prostorih in si ogledali proizvodnjo. (Foto: Splichal)

Turistični barometer

Sorazmerno lep oktober je močno podaljšal turistično sezono tudi na Dolenjskem, kjer so bili hoteli v pomembnejših turističnih središčih skoraj povsem zasedeni.

V štirih največjih središčih, Šmarjeških, Čateških in Dolenjskih Toplicah ter na Otočcu, so imeli oktobra toliko prenočitev kot prejšnja leta sredi sezone.

Čateške Toplice so imele 5.118 prenočitev, od tega 1.024 prenočitev tujcev. Julija, v rekordnem mesecu, so imele 6.913 prenočitev.

Na Otočcu so našli 3.847 prenočitev, 1.590 je bilo tujih. V glavni sezoni so imeli okrog 5.200 prenočitev na mesec.

Dolenjske Toplice so zabeležile 3.636 prenočitev - 428 je bilo tujih. Avgusta, ko so bili najbolj zasedeni, so imeli 5.890 prenočitev.

Najbližje rekordnemu mesecu so bili v Šmarjeških Toplicah, kjer so imeli oktobra 2.118 prenočitev, od tega 682 tujih. Avgusta so imeli 507 prenočitev več.

Načrt Kolpa: turistično prebujenje

INŽ. IVAN KOSTELEC

Turistični projekt z delovnim naslovom „Načrt Kolpa“: 22 občin ob Kolpi - 17 hrvaških, 2 bosanski in 3 slovenske (metlika, Črnomelj, Kočevje). Namen: zaščititi območje Kolpe kot prirodni rezervat in ga izkoristiti v turistične namene.

Podpredsednik metliške občine inž. Ivan Kostelec: „Idejna študija je že narčena, zdaj bodo začeli delati prostorski plan, ki naj bi bil končan konec 1973.“

Ko bo zgrajena hitra cesta Zagreb-Reka, bomo imeli lepe možnosti za izletniški turizem. Morda je s strani treh slovenskih občin v tem turističnem načrtu tudi malce kljubovanja do odrinjenosti, ki smo jo doživeli v slovenskem načrtu. Res pa je: za nas je zanimiva bližina Zagreba, kajti hrvaška prestolnica je Sljeme in druga bližnja rekreacijska središča že prerasla.

Naše območje dobi cesto Metli-

ka-Drasiči-Vivodina-Jastrebarsko: tako bo en priključek na hitro cesto tu, drugi pa pri Vinici. Verjetno bomo cesto začeli spomladi že graditi. Druga cesta, ki naj prinese turizem in turistično oživi Gorjance, je Metlika-Radovica-Sošice-Samobor.

Gre torej predvsem za dogovor, kaj in kje graditi ob Kolpi, za enoten lovni in ribolovni režim in sploh za enoten turistični nastop.

Mislim, da bomo leta 1975 lahko turizem tudi v treh slovenskih obkolpkih občinah jemali kot gospodarsko panogo - z dobičkom.“

ZDRAVKO PETAN

Usluge

Tovarna perila Labod, Novo mesto. Podjetje z okrog 700 zaposlenimi in organizacijo združenega dela v Krškem. Letošnja proizvodnja bo po oceni, ki se opira na desetmesečno delo, vredna 80 milijonov dinarjev. Izvoz predstavlja količinsko 50 odstotkov proizvodnje. Labod je med najmočnejši podjetji na Dolenjskem, če upoštevamo usluge (lon pose), ki jih dela za druge.

Direktor podjetja Zdravko Petan sodi: „Imamo okrog 600.000 dolarjev neto deviznega priliva, če pa upoštevamo vrednost blaga, ki ga dokončno obdelamo, je izvoz vreden 1,8 milijona dolarjev. Vse gre na Zahod.“

Zakaj se ukvarjamo z uslugami? Prvič: domača tekstilna industrija nam ne more vedno dati kvalitete, ki jo hočejo na zahodnem tržišču. Drugič: domače cene so previsoke, da bi lahko izvažali. Tretjič: problem denarja. Pri uvozu moramo blago plačati, obratnih sredstev imamo premalo in si ne moremo privoščiti, da bi jih zamrzili za 6, 8 ali celo 12 mesecev. Četrtič: več kot tretjina konfekcije predstavlja usluge. Če drugače ne, zajezimo vsaj odhod delav na tuje.

In koristi? Povezovanje z zunanjimi proizvajalci: spoznavamo tehnologijo in organizacijo dela. Zagotovimo si retencijo in devize za nakup opreme in modernizacijo in za uvoz surovin, ki jih doma ni. Tako popestrimo našo ponudbo doma.“

Rekord

Desetmesečni podatki o izvozu industrijskih podjetij novomeške občine: skupni izvoz 29.234.443 dolarjev ali za 57 odstotkov več kot lani v enakem obdobju. Na konvertibilni trg: 26.239.156 dolarjev ali za 61 odstotkov več. Rekordni skok: občina, ki se je na lestvici narodnega dohodka slovenskih občin komaj prebila iz nerazvosti, bo

PRIKOLICE POTUJEJO NA ZAHOD

kmalu imela desetino vsega slovenskega izvoza!

Letni izvojni načrt industrijskih podjetij je že po desetih mesecih presežen za več kot četrtino, merjeno na konvertibilnem trgu in za 21 odstotkov v skupnem izvozu.

Industrija motornih vozil je z več kot 19 milijoni dolarjev na prvem mestu izvoznikov in bo skoraj gotovo med tremi najmočnejšimi industrijskimi izvozniki v Sloveniji. Krka je izvozila za blizu 6 milijonov dolarjev izdelkov, Novoles za 2,5 milijona, Novoteks za blizu milijon in Labod skoraj za pol milijona dolarjev.

Ocena položaja: ob koncu leta bo skoraj gotovo industrijski izvoz dosegel vrednost 35 milijonov dolarjev. V občini je po zadnjih podatkih 49.943 prebivalcev. Izvoz na prebivalca je torej - tako lahko preročujemo - 700 dolarjev!

Ambiciozno in mlado gospodarstvo, sposobni strokovnjaki - to vodi navzgor. Novomeška občina brčkone ne povzroča velikega jugoslovanskega zunanjetrgovinskega primanjkljaja.

JOŽE LAMPRET

Ugotovitve

Jože Lampret, predsednik strokovnega odbora za turizem in gostinstvo za črnomajško, metliško, novomeško in trebanjsko občino: „Akumulacija je v nekaterih naših gostinskih podjetjih tako majhna, da ne bodo mogli vsi izplačevati osebnih dohodkov, predvidenih s samoupravnim sporazumom. Tudi zdaj so osebni dohodki gostinskih delavcev pod slovenskim povprečjem, mimo tega so tudi cene gostinskih uslug pri nas nižje kot drugje v Sloveniji.“

Ob vsem tem je zaskrbljujoče nadaljnje naraščanje cen živil in pijač, komunalnih storitev in drugih poslovnih stroškov.

Potem se ne smemo čuditi takim številkam: na prenočitve odpade komaj 6 odstotkov prometa, na prodajo tohaka slaba desetina, po dobra tretjina na hrano in na pijačo, 15

odstotkov pa na blagovne in neblagovne storitve. V prometu s pijačami predstavljajo štiri petine alkoholne in komaj slabo petino nealkoholne pijače. V črnomajški občini predstavljajo prenočitve komaj dober odstotek prometa, v metliški 2,3 odstotka, v trebanjski 3,5 in v novomeški 7,5.“

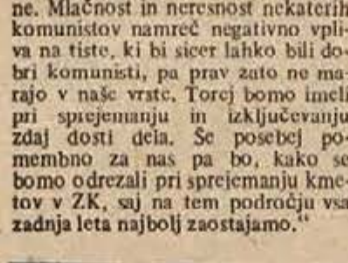
MARTIN ŠTEFANIČ

Komunisti

Občina Metlika: 7.200 prebivalcev, med katerimi je 317 komunistov. Martin Štefanič, sekretar komiteja občinske konference Zveze komunistov, o sprejemanju in izključevanju v ZK:

„Pri sprejemanju smo imeli letos bolj nesrečno roko, saj je prišlo v naše vrste le 5 novih članov. V primerjavi s lanskim letom, ko smo jih sprejeli 60, je to neuspeh. Spriču manevrov in splošne aktivnosti smo to delovno področje malo zamenjali. Pozna pa se, da nimamo profesionalnega delavca.“

Izključili smo letos enega člana, res pa je, da nekateri po celo leto ne plačajo članarine. Čeprav to še daleč ni edino merilo o delavnosti ali lenosti, pa bomo morali v kratkem še enkrat pregledati, kdo zasluži članstvo v Zvezi komunistov in kdo ne. Mlačnost in neresnost nekaterih komunistov namreč negativno vpliva na tiste, ki bi sicer lahko bili dobri komunisti, pa prav zato ne marajo v naše vrste. Torčje bomo imeli pri sprejemanju in izključevanju zdaj dosti dela. Se posebej pomembno za nas pa bo, kako se bomo odrezali pri sprejemanju kmetov v ZK, saj na tem področju vsa zadnja leta najbolj zaostajamo.“

ALOJZ MONETTI

Moderno

Tovarna celuloze in papirja Djuro Salaj. 1185 zaposlenih, letni načrt: 210 milijonov celotnega dohodka. Rezultati po desetih mesecih: v proizvodnji papirja in celuloze, glavnih produktov - nad planom, zaostajanje proizvodnje ovojnih papirjev in lesovine. Skupno je 10-mesečni plan presežen, akumulacija je za 9 odstotkov nad pričakovano.

Tehnični direktor Alojz Monetti sodi: „Nekdanje zimske težave, pomanjkanje lesa, letos ne bomo čutili. Prezaleženi smo z lesom, imamo ga za 4-mesečno proizvodnjo.“

vredno je zapisati...

Zbor kolektiva v novomeški tovarni usmerniških naprav Iskra je 12. novembra potrdil zrelost delavcev pri njihovih samoupravnih odločitvah. Mirno in brez panike ali političnih pritiskov so dvema vodilnima delavcema v podjetju izrekli nezaupnico, jasno povedali, da pod njihovim vodstvom ne pričakujejo uspehov in uresničevanja zastavljenih načrtov - in se odločili za novo vodstvo, ki mu bolj zaupajo.

Družbeno-politične organizacije v podjetju so tako pokazale, da smo le dosegli napredek v stopnji obve-

Nezaupnica

ščnosti in da samoupravljanje pri nas ni več samo parola ali pa krinka, za katero se tako radi skrivajo nekateri pred odgovornostjo.

V primerjavi s potjo, ki so jo ubrali pred kratkim v celjskem Aeru ali pa pred meseci v krški tovarni celuloze in papirja „Djuro Salaj“ je novomeški primer pravzaprav kar obrazec, kako se morajo samoupravno reševati tudi najpomembnejše odločitve v kolektivih.

Nikjer namreč ni zapisano, da bo vsak direktor dober in da je vsak strokovnjak sposoben tudi za vodstveno in politično delo. To, da strokovnjake v šolah premalo učijo tudi o snovi s tega področja, je drugo vprašanje. Pot, ki so jo ubrali v novomeški Iskri, ko so izrekli nezaupnico, pa bi lahko bila pot tudi za mirno reševanje podobnih problemov v drugih podjetjih.

Prav mirnost in treznost pri tako pomembni odločitvi je tisto, kar je v novomeškem primeru dvignilo zadevo nad raven običajnih podobnih postopkov.

Letošnje rekonstrukcije v tovarni ne bodo bistveno povečale proizvodnje, pač pa bosta celuloza in papir bolj kakovostna, hkrati smo si zagotovili nemoteno proizvodnjo, tako da bomo lahko šli v nove investicije.

Za prihodnje leto je najpomembnejša novost, da bomo na enem papirnem stroju začeli delati glajene satinirane papirje. Te vrste papirja Jugoslavija v celoti uvaža, letos jih je uvozila 20.000 ton. Glajene papirje bomo začeli delati v drugi polovici prihodnjega leta, v načrtu imamo, da bomo pokrili vse jugoslovanske potrebe! Z nekaterimi drugimi rekonstrukcijami (mehanizacija lesnega skladišča) bo tovarna za to modernizacijo vložila več kot 30 milijonov dinarjev.“

VTISI S KONFERENCE ZKS O SOCIALNEM RAZSLOJEVANJU O RAZLIKAH V ZADNJEM, ŠE PRAVEM ČASU

„Niti po politiki, ki jo vodi, niti po odnosu, ki jo poprečni delavec ima do nje, niti po zastopanosti v njej današnja partija ni več delavska partija. Teško je to reči, toda tako je. Še slabše bi bilo, če bi se slepili. Nisem zadosti pameten, da bi z učenimi besedami analiziral vzroke, mislim pa, da je nekaj vredno, če povem, kaj sam in kaj meni enaki občutimo. Delavec občuti slabe rezultate neke politike, pred delavci pa tudi pred svetovnim delavskim razredom smo prevzeli veliko odgovornost za uspeh ali neuspeh samoupravnega socializma. Ali smo sposobni, da na demokratičen način spremenimo stanje? Mislim, da je to še mogoče, vendar le, če bo politiko naše organizacije uravnaval dejanski, ne pa s strani drugih izmišljeni interesi delovnih množic.“

Te težke besede je na seji konference ZKS, ki je bila prejšnji teden v Ljubljani, izrekel Anton Zupan iz jeseniške železarne in velika skupščinska dvorana mu je z aplavzom pritrjevala, ko je odhajal z govorniškega odra.

To je bilo zame presenečenje, največje. Imeli smo priložnost slišati desetine razprav, od hladno razumskih do čustvenih, in reči moram, da so čustvene, obtožujoče, čeprav morda malo enostranske in poenostavljene, vzbujale najgloblje vtise.

To dokazuje, da ljudje v sebi čutijo, da so socialne razlike zavzele prevelike razsežnosti, da niso odraz plačila po delu, marveč tudi privilegijev in drugih, socializmu tujih oblik prisvajanja. Pretirane razlike med ljudmi so omajale zaupanje v temeljne vrednote socializma in zasenčujejo dosežke preteklega obdobja, ki niso majhni.

KORENINE RAZSLOJEVANJA

Da bi v poenostavljeni, umljivi obliki razumeli, kaj je bistve-

Branko Sladič, delavec z Mirne:

„Delam neposredno v proizvodnji in živim na območju, kjer se 48 odst. prebivalstva ukvarja s kmetijstvom, zato morda bolj kot drug čutim krivico in probleme, ki izhajajo iz razlik v dohodkih posameznih občanov.“ Nato je pozval konferenco in slovensko javnost, da je treba razlike med razviti in manj razvitimi območji Slovenije hitreje zmanjševati, da je družba dolžna z dejansko pomočjo in ne le s papirnati zakoni ublaževati socialne razlike, ki so nastale zaradi politike v preteklosti, ko je kmetijstvo pomagalo drugim gospodarskim panogam.

no za socialno razslojevanje, najprej nekaj ugotovitev iz gradiva, ki ga je posebna komisija pod vodstvom podpredsednika IS SRS Vinka Hafnerja pripravila za zasedanje konference.

Večja blaginja, ki jo prinaša razvoj, sama po sebi ne zmanjšuje razlik med ljudmi, marveč jih celo povečuje. To so nas naučila dosedanja leta, ki so na eni strani rojevala bogastvo in razpisništvo, na drugi pa revščino. Zveza komunistov, ki je razredno gibanje in ki se bori za pravičnejši družbeni red, se je morala zganiti ob socialnih razlikah, ki se kažejo v različnem dohodku, premoženju, izobrazbi in družbeni moči, zakaj ljudje so začeli dvomiti o njeni revolucionarni vlogi.

Človek razume: različni smo, različno usposobljeni, različno

BELOKRANJSKI OTROK: je mar sam kriv, da ima manj možnosti kot njegov mestni vrstnik? (Foto: foto krožek Vinica)

delavni, različno varčni, vse to povzroča različni socialni položaj. To bo trajalo, dokler bo veljalo socialistično načelo: vsakdo po svoji sposobnosti in vsakomur po njegovem delu, in dokler bodo blagovno-tržni odnosi. To človek razume in sprejme, sprjazni se z objektivnimi vzroki razlik, kar pa vendarle ne pomeni, da ni tisti, ki je sposobnejši in ki ima večjo družbeno moč, tudi dolžan več prispevati in pomagati onim, ki nimajo takih možnosti. Z drugimi besedami rečeno: potrebno je zavestno družbeno usmerjanje, nujna je družbena solidarnost. Delitev po delu je sprejemljiva samo ob istodobnem solidarnostnem načelu.

ZMOTE O OSEBNIH DOHODKIH

Ko je razčlenjeval vzroke, ki so pripeljali do razlik, za katere zdaj ugotavljamo, da niso več znošne in razumne, je Vinko Hafner s podatki dokazal, da razlike v osebnih dohodkih pri nas niso najhujši vir socialne neenakosti. Razponi v poprečnih osebnih dohodkih nekvalificiranih delavcev in delavcev z visokošolsko izobrazbo so v Sloveniji 1:2,8, razpon med največjim in najmanjšim osebnim dohodkom pa v industrijskih podjetjih znaša nekako 1:5,5. To so seveda poprečja in so možne tudi posamezne večje razlike.

To pomeni, da tu ni tolikšnih rezerv za izboljšanje položaja, kot se na splošno misli, in da je

največ mogoče narediti pravzaprav le z zvečanjem splošne delovne storilnosti.

Hujše, vse obsodbe vredne so razlike, ki imajo drugačen izvor: pridobivanje dohodka od premoženja, izkoriščanje najemnih delavcev, monopolni položaj, utaja družbenih dajatev, podkupovanje in podobno. Žal ni natančnejše analize, ki prikazala vpliv teh vrst vzrokov na večanje razlik, eno pa je gotovo, prav na tem področju je treba narediti še zelo veliko, da bi, kolikor je mogoče, odpravili prisvajanje mimo dela.

PREPREČITI ŠPEKULACIJE Z ZEMLJO

Tov. Hafner je navedel kričec primer, kako je mogoče po „zaslugi“ sedanjih predpisov dobiti za en hektar gradbenega zemljišča v Ljubljani en milijon novih dinarjev dohodka, ob plačilu prometnega davka pa ostane lastniku še vedno več kot polovica. Ta znesek je tolikšen, kot ga delavec s 1000 dinarji prejemkov zasluži v 45 letih, kmet pa bi ta denar iztržil iz enega hektarja kmetijskega zemljišča šele v 135 letih. To je nadvse krivično. „Dovoljujemo, da zasebni lastniki oškodujejo družbo in svoje soobčane na način, ki ga omejuje celo sodobna kapitalistična družba,“ je med drugim dejal.

NOVI IZVORI IZKORIŠČANJA

Kako splošna poraba (šolstvo, kultura, otroško varstvo

idr.) vpliva na socialno razslojevanje, ali res v vsakem primeru pomeni solidarnost? Izkazalo se je, da ne. Še več: je lahko vir večjih socialnih razlik, torej se je izrodila v svoje nasprotje.

Če so subvencije za stanarino za vse enake in če si morajo delavci, ki ne dobijo stanovanj, zagotoviti pas in graditi skromne stanovanjske hiše, ob tem pa prispevajo v sklad za subvencioniranje stanarin, je to že en primer na glavo postavljene solidarnosti. Če na univerzi ni kmečkih otrok in če se visoke šole financirajo s prispevki vseh, je to nov vir socialnih razlik. Je še več podobnih primerov, ki kažejo, da posamezni sloji ljudi, ki imajo več možnosti, uporabljajo več skupin dobrin, kot pa zanje prispevajo. Nekoč dobra socialna politika se je torej v teku let sprevrgla v nasprotje, ker povečuje, ne pa manjša socialne razlike!

To so izvori razlik, do katerih družba, če zeli obstajati, ne more biti ravnodušna. Kaj torej narediti: zmanjševati ali celo odpravljati skupno družbeno porabo? Ne, potrebno je drugače kot doslej uveljavljati njeno solidarnostno izravnalno vlogo in celo večati družbeni standard, kot temu pravimo. Preprosto rečeno, otrok naj ima ne samo enako pravico na papirju, ampak tudi enako možnost do izobrazbe, do vzpona, ne oziraje se na to, če se je rodil v Črmošnjicah ali v Podpečju, kot je dejal Miloš Mikeln.

DA NE BO: PESEK V OČI

Ko naši ljudje poslušajo govorjenje o vzrokih razslojevanja in o sklepih za ravnanje v prihodnje, se pogosto vprašujejo: „Ne bo vse to le pesek v oči, le glas vpijočega v puščavi?“

„Zveza komunistov se ne sme pomiriti z neenakostjo, mora se boriti proti njej, če tega ne bo naredila, se odpoveduje svoji vlogi. Spopasti se s konkretnimi škodljivimi pojavi, ne se izgubljati v filozofiranju,“ je v svoji razpravi med drugim dejal Edvard Kardelj. Podobno so govorili drugi: dr. Marko Demšar, ki je povedal, kako on, ki dela v zaostalem predelu Stajerske, čustveno reagira na pretirane razlike, zatem dr. Majer, ki je razjasnil dvoiličnost „blisc in bedo“ našega novega malomeščanstva, nove jare gospode, zatem Nande Vode iz Komende, ki je bičal kratkovidno politiko v kmetijstvu, tja do Milana Kučana, člana sekretariata CK ZKS, ki je dejal, da imata v naši družbi delavec in kmet najmanj družbenega vpliva, kar je tudi eden od pomembnih vzrokov socialne neenakosti.

Zvezo komunistov in njene člane čakajo torej mnoge naloge. Za kako pomembne stvari gre, naj navedemo še besede Franca Šetince, poslanca in funkcionarja CK ZKS, ki je dejal: „Moralno nas bo resolucija s te konference obvezovala bolj kot vse dosedanje.“

MARJAN LEGAN

Prispevki Dolenjcev

Roman Ogrin iz Trebnjega, član CK ZKS:

„Dolenjski komunisti in drugi občani menimo, da je treba vložiti največje napore, da bomo spremenili stanje, ki ni v čast socialistični družbi, kot je naša,“ je dejal ob uvodu v svojo razpravo, v kateri je razgrnil probleme Dolenjske na področju vzgoje in izobraževanja. V treh dolenjskih občinah: Črnomlju, Trebnjem in Novem mestu, je v vrtech le 526 otrok, od teh niti eden iz kmečke družine. Ze tu se začne socialno razlikovanje, ki se pogloblja ob različnih možnostih za izobraževanje. V dolenjskih šolah manjka mnogo razrednih učiteljev, ni prostora za celodnevno bivanje, potrebna je večja republiška pomoč. V materialnem pomanjkanju je velik vzrok za pretiran osip učencev, ki jim je zaprta pot do nadaljnega šolanja. Tov. Ogrin je govoril o štipendiranju in o razlikovanju na področju kulture in telesne kulture.

Jože Pekolj iz Novega mesta

je konferenco seznanil s socialnim varstvom kmečkega prebivalstva na Dolenjskem. Navedel je primer, ko mora kmet s tremi otroki plačevati od 5000 novih dinarjev katastrskega dohodka 2.840 din skupnih dajatev, kar pomeni, da dodatnih 1000 novih dinarjev za predvideno pokojninsko zavarovanje gotovo ne bi zmožel. Obrazložil je zamisel o združitvi skladov zdravstvenega zavarovanja kmetov in delavcev, ki je ena od oblik za zmanjševanje razlik, razen tega pa bo prineslo prihranek pri administrativnih izdatkih. „Pri referendumu, ki bo 5. do 6. decembra, računamo na popoln uspeh,“ je končal.

Anton Fabjan iz Črnomlja

je govoril o izvorih socialnih razlik s primerjavo razvitiosti posameznih predelov Slovenije. Dolenjska je med 13 slovenskimi zaokroženimi območji šele na 11. mestu. Po narodnem dohodku na prebivalca je Trebnje na 54., Črnomelj na 48. in Metlika na 43. mestu, in kar je najhujše: narodni dohodek se v absolutnem znesku v teh občinah povečuje počasneje kot v Sloveniji. Na Dolenjskem je zelo majhen odstotek zaposlenih ljudi, prek 7000 Dolenjcev pa je moralo za kruhom v tujino. Da bi zaposlili 3000 ljudi, bi potrebovali 45 milijard starih dinarjev, tega denarja pa Dolenjska sama ne bo zmoгла. Predlagal je, naj skupni rezervni skladi bolj pomagajo zaostalim krajem.

Inž. Božo Kočevar iz Novega mesta je predlagal tako kot član konference iz Nove Gorice, naj bi iz predloga dokumenta spustili odstavek, v katerem je navedeno, da se ekonomska in družbena moč prenaša od neposrednih proizvajalcev iz starih industrijskih središč v nova. „Če bi avtorji tega dokumenta dobro poznali razvoj novo nastajajočih centrov, tega v njem ne bi bilo,“ je dejal.

ŽIVLJENJE — POSVEČENO LJUDSTVU

Tito je stopil na nekoliko vzvišen govorniški oder. Dvorana je grmela od navdušenega pozdravljanja, toda Tito je stal mirno pred nami, ne zanesenjaško željan slave, ampak kot revolucionarni voditelj svojega ljudstva, kateremu edinemu je posvetil svoje življenje. Stal je takšen, kakršnega poznamo še danes

Kmalu po prihodu smo bili predstavljeni lovarju Titu. Prišel je po obokanem hodniku podzemnega zaklonišča, ogrnjen v siv vojaški plašč, mož resnih, izklesanih potez. Dotlej ga večina od nas še ni videla. Predstavljeni smo si ga le po podobah, ki so prihajale k nam iz Bosne, in po tistih, ki so jih v svojih tirah objavljali okupatorji. Zdaj smo spoznali, da so bile naše dotdanje predstave o Titu pomanjkljive in nejasne. Prevzela nas je njegova živa podoba, plemenitost njegovih potez in velika življenjska naloga, ki jo je nosil na svojih ramenih. Po vrsti se je rokoval z nami in izrazil svoje veselje, da smo prišli v tolikem številu iz daljne Slovenije.

Ta dan — bilo je 29. novembra — je bil izpolnjen z mrzličnimi pripravami na zasedanje Protifašističnega sveta. Ko se je zmrčilo, so začeli delegati iz vseh krajev polniti dvorano Sokolskega doma, ki leži blizu slapov pod mestom. Zbrala se je pestra množica večidel neznanih ljudi, ki se jim je na obrazu in po nošah poznalo, od kod so prišli. Tu so bili nekateri stari politiki, ki so se pridružili partizanom; prišli so stari srbski borci, ki jim je bila to že tretja vojna, pravoslavni duhovniki in muslimanski hodže, žene in mladi, največ pa je bilo partizanskih komandantov in vodilnih organizatorjev osvobodilnega boja. V dvorani, ki je lahko sprejela nad 300 ljudi, je v pričakovanju zgodovinskih odločitev vladala nestrpnost. Oglasila se je partizanska pesem, ki se je spremenila v navdušeno pozdravljanje, ko je vstopil Tito s svojimi najbližjimi sodelavci. Nato je stopil na govorniški oder Ivan Ribar, predsednik Protifašističnega sveta, in začel zborovanje. Izvoljeno je bilo predsedstvo, takoj zatem pa je dobil besedo Tito. Stopil je na nekoliko vzvišen govorniški oder. Dvorana je grmela od navdušenega pozdravljanja, toda Tito je stal mirno pred nami, ne zanesenjaško željan slave, ampak kot revolucionarni voditelj svojega ljudstva, kateremu edinemu je posvetil vse svoje življenje. Stal je takšen, kakršnega poznamo še danes. Začel je svoje poročilo:

„Našo narodnoosvobodilno borbo je mogoče razdeliti v štiri etape, in sicer:

— prvič, na kapitulacijo Jugoslavije in začetek ljudske vstaje, ki je v svojem začetku dobila oblike ustvarjanja številnih partizanskih odredov za boj proti okupatorju;

— drugič, preraščanje partizanskih odredov v redne vojske enote, bataljone, brigade in divizije, ter ustanovitev narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije;

— tretjič, prefašanje narodnoosvobodilnih odborov v pravo ljudsko oblast in ustanovitev Protifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije;

— četrtič, na razdobje, ki ga preživljamo zdaj, to je prehajanje Protifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije iz občestrankarskega

telesa v najvišje zakonodajno telo in ustanovitev Nacionalnega komiteja osvoboditve Jugoslavije kot začasne narodne vlade...“

Govoril je skoraj eno uro in v krepkih zariših pokazal politični in vojaški potek osvobodilnega boja, pri čemer je zlasti prikazal izdajo ubežne vlade, njejnega vojnega ministra Mihailoviča in Petra Karadževića. Zaključil je:

„Borba naših narodov in sijajni

uspehi, ki smo jih dosegli s svojo slavno narodnoosvobodilno vojsko in partizanskimi odredi, so nam ustvarili pri vsem naprednem svetu velike simpatije, ustvarili so vse pogoje, da naši narodi uresničijo svoje težnje — svobodno, resnično demokratično Jugoslavijo.“

Za Titom so se zvrstili številni govorniki iz vseh pokrajin, ljudje raznovrstnih prepričanj; predstavniki nekdanjega političnega življenja

so se vrstili za mladimi, novimi ljudmi, ki so nosili na svojih ramenih vso težo osvobodilnega boja. Spregovorila je boreča se Jugoslavija in vse je prevzemalo enotno prizadevanje doseči zmago nad tujimi in domačimi sovražniki ter ustvariti popolnoma novo Jugoslavijo, osvobodeno socialnega in narodnega zatiranja, domovino enakopravnih narodov, v kateri bo imelo ljudstvo vso oblast.

Na zasedanju je bilo izvoljeno novo Mevlino predsedstvo Protifašističnega sveta s predsednikom Ivanom Ribarjem, podpredsedniki Moštem Pijadejem, Antonom Avguštinčičem, Josipom Rusom, Markom Vujačićem in Dmitrijem Vlahovim. Poleg tega je bilo v predsedstvo izvoljenih še 57 članov, izbranih iz vseh narodov Jugoslavije. Od Slovencev so prišli v predstavništvo poleg Rusa še Edvard Kardelj, Boris Kidrič, France Leskošek, Josip Vidmar, Jaka Avšič, France Bevč, Josip Jeras, Metod Mikuz in Tone Fajfar.

Takoj po končanem zasedanju je bila seja predsedstva. Ob nepopisnem navdušenju je bil naziv maršala Jugoslavije podeljen komandantu vrhovnega štaba Josipu Brozu-Titu.

V nacionalni komite so bili na seji predsedstva izbrani za predsednika Tito, za podpredsednika Edvard Kardelj, poleg drugih pa še trije Slovenci: inž. Dušan Serbec, dr. Anton Kržišnik in Edvard Kocbek.

Bilo je deželno jutro 30. novembra, ko smo odhajali iz zborovalne dvorane v svoja bivališča. Vsi smo bili pod vtisom velikega dogodka, pri katerem smo sodelovali. Obriši nove Jugoslavije so bili že povsem jasni in niti malo nismo dvomili, da bodo sklepi, ki smo jih preteklo noč sprejeli, kmalu popolnoma uresničeni.

Opoldne smo se zbrali vsi delegati na skupno kosilo pri Titu. Velika lesena dvorana tik ob tovarni je bila natlačena. Tito nam je nazdravil pred skorajšnjim odhodom. Vsi smo se pripravljali na dolgo pot v domače kraje.

Zvečer smo gledali v Sokolskem domu predstavo Nušičevega „Narodnega poslanca“, ki ga je priredila igralska skupina pri vrhovnem štabu.

Naslednji dan, 1. decembra, smo se Slovenci novič sešli z maršalom Titom in se pogovarjali z njim o našem političnem položaju in nalogah. Posebno smo mu poudarili trdno voljo, da še bolj okrepimo politično enotnost v Osvobodilni fronti.

Zvečer smo bili udeleženci najbolj žalostnega dogodka našega potovanja. Bili smo pri pogrebu Ivana Lole Ribarja, ki je padel pred dnevi na Glamočkem polju. Od tam so ga prepeljali v Jajce. Dolgi pogrebni sprevod je šel skozi vse mesto. Preden so krsto odpeljali v skrivni grob, se je od svojega sina poslovil oče Ivan Ribar. Z Lolojem je izgubil zadnjega sina. Objubil je nadaljevati delo svojih sinov, katerima, kakor je dejal, se mora zahvaliti, da sta ga pripeljala v boj ter ga vodila na napredni borbeni poti. Za pogrebom je šel Tito in z njimi vsi delegati zasedanja.

Slovo od pokojnega Ribarja, bojevitega mladinskega voditelja, je bilo za nas tudi slovo od Jajca, znamenitega bosenskega mesta, ki je postalo prizorišče najvažnejšega političnega dogodka našega osvobodilnega boja. Zgodaj zjutraj dne 2. decembra smo odšli s kamioni nazaj po stari poti proti domovini.

Kavčič na obisku v IMV

CELOTNA DRUŽBENA UREDITEV JE NA DELAVČEVI STRANI

Mostovi socializma

V začetku tega meseca je predsednik slovenskega izvršnega sveta Stane Kavčič sodeloval na pogovoru, ki ga je pripravilo uredništvo DELA v Ljubljani. Iz nadvse zanimivega pogovora, ki ga je osrednji slovenski dnevnik objavil 13. novembra 1971, povzemamo pred dnevom republike zaključne misli tovariša predsednika Kavčiča, ki je med drugim podal naslednjo sodobno podobo slovenskega delavskega razreda.

Vedno smo iskali sozvočje vseh delovnih slojev, seveda v skladu z zgodovinskimi in dnevnimi interesi delavskega razreda. Ali smo ga vedno našli, ali smo imeli pravilne prijeme, o tem lahko razpravljamo. Nikoli nismo kopal jarkov, da bi bili videti bolj revolucionarni. Vedno smo gradili mostove, seveda mostove socializma, in to v interesu vseh. Skratka, smo za podobo sodobnega delavskega razreda, tako pojmovanega, v katerem so vsi ljudje, ki živijo od svojih fizičnih naporov in od svojega uma, pripadniki tega modernega delavskega razreda, ki nastaja pred našimi očmi. Čedalje večji je kvantum intelektualnega dela v družbeni reprodukciji in čedalje manjši kvantum fizičnega dela. To je naposled smisel vse tehnološke revolucije dvajsetega stoletja in atomske dobe, na katere pragu smo. To pa ni predvsem tehnološka, ampak humanistična, sociološka in kulturna resničnost in prihodnost.

Seveda ni mogoče trditi, da so neposredni proizvajalci v vseh možnih dimenzijah že do-

segli svoj vpliv, svojo participacijo. Toda to ni stvar dnevne propagande ali enkratne kampanje. To je zgodovinski proces, ki bo trajal desetletja in desetletja. Gotovo smo šele na začetku. Toda ni mogoče zavzemati se za eno participacijo tako, da bi izrinili drugo — participacijo strokovnega, intelektualnega in znanstvenega dela, ampak je treba doseči določeno povezanost in skladnost.

Naša dneva politična akcija, misel in sklep v tem marsikdaj šepa, je lahko tudi enostranska, v eno ali drugo smer. Vzemimo recimo poslovnost; — ta je še sibka, v povojih na začetku. Razvijati jo moramo naprej, kultivirati, ji dati prostor, spodbudo — moralno, politično in materialno. Toda resnično poslovnost, ki se bo uveljavila na relaciji blago — denar — blago, ne pa na relaciji človek — človek v družbenih razmerjih kot odtujena sila.

V izvršnem svetu smo se vedno zavzemali za to, da to razločujemo. To je naša perspektiva. To je integracija slovenske družbe. To je zame socializem, ne pa vračanje nazaj na preživele zgodovinsko-razredne odnose. Ta bodočnost je v zgodovinskih in dnevnih interesih delavskega razreda, kar je čedalje bolj, toda ne še povsem enako — tekočim in zgodovinskim interesom vseh delovnih ljudi. Se pravi, živeti od svojega uma, od rezultatov svojega dela, brez izkoriščanja, na čedalje višji človeški, tehnični, kulturni stopnji družbenega napredka. To je zame stvarna pobuda jutrišnjega dne. K njej gremo kljub vsem bridkostim in težavam.

Včasih dva koraka naprej in enega nazaj.

Socialistična družba in religija

4

ZAVO JE POTRVALO OBLIVNO resnico pokojni Boris Kidrič, ki je že med vojno ugotovil:

„Slovenske katoliške množice so sestavni del Osvobodilne fronte in nosilec nove oblasti. Slovenske katoliške množice so tvorec naše svobode, njenih okoliščin in njenih pogojev.“ Bistvenost resnice, ki jo je izpovedal Boris Kidrič, je namreč izkazana v preprostemu dejstvu, da je v osvobodilnem gibanju sodelovala večina Slovencev.

V tej večini pa je bilo tudi mnogo, zelo mnogo vernih, religioznih ljudi, ki so brez predsodkov z roko v roki sodelovali s komunisti in tudi drugače nazorsko usmerjenimi ljudmi. Edvard Kocbek, slovenski pesnik in pisatelj, je kot kristjan in vodilni član Osvobodilne fronte med vojno to sodelovanje utemeljil takole:

„Smo nazorska skupina, združujoča kristjane, ki sprejemajo marksistično-leninistično spoznanje o objektivnih zakonih družbenega razvoja in ki hočejo kot zvesti kristjani vključiti krščanstvo v novo družbo

in sklepe, ki pomenijo dejansko versko svobodo. Naj omenim samo nekatere: Odlok o poslovanju zunjih uradov kot javnopravnih uradov na partizanskem osvobojenem ozemlju 1. junija 1942; odlok o sodelovanja, o katerem so se komunisti nedvoumno izrekli na ustanovnem kongresu leta 1937 in ga v praktičnem življenju tudi izpričali. In prav na to je mislil Tito, ko je ob neki priložnosti dejal:

„Med bojem nam je bila seveda stalno pred očmi vodilna misel, da ima vprašanje religije neovrgljivi pomen za naše ljudstvo in da tega vprašanja kakor tudi vprašanja cerkve in njenih odnosov do države ni mogoče urediti z dekretom, ker so take odločitve vedno doživele neuspeh in škodile skupnosti, obči ljudski stvari.“

in sklepe, ki pomenijo dejansko versko svobodo. Naj omenim samo nekatere:

Odlok o poslovanju zunjih uradov kot javnopravnih uradov na partizanskem osvobojenem ozemlju 1. junija 1942; odlok o

piše:
ZDENKO ROTER

uvredbi funkcij verskih referentov v Slovensko narodnoosvobodilno vojsko 12. januarja 1943; odlok o ustanovitvi verske komisije pri SNOS 19. februarja 1944 itd. Sam sem bil partizan. Kot partizan — komunist sem čutil dve temeljni dolžnosti: bojevati se z vsemi silami in biti tovariš vsakomur, ki se je bil z menoj, ne glede na to, ali je religiozen ali ne. Tako je partizansko gibanje poleg oboževanja svetlo temeljilo na načelu pluralizma.“

Tako torej Edvard Kocbek. Komunisti med osvobodilno vojno seveda niso samo izjavljali, da so za svobodo verskega prepričanja, marveč so to svobodo tudi uresničevali in se zanj v okviru Osvobodilne fronte tudi borili. Nova oblast je že med vojno sprejemala dekrete

so cerkvene avtoritete na Slovenskem zahtevale prav obratno. Res je, da so na Primorskem slovenski duhovniki množično sodelovali s partizani, res je, da so nemški nacisti izgnali iz Štajerske skoraj vse duhovnike, res pa je tudi, da so v ožji Sloveniji, razen nekaterih izjem, duhovniki s škofom vred množično sodelovali s okupatorjem na različne načine. Mnogo primerov bi lahko navedli v prilog temu. Kot primer samo tale nastop ljubljanskega škofa Rožmana oktobra 1942 ob pogrebu bivšega slovenskega bana Natlačena, ki ga je ustrezni organ OF zaradi sodelovanja z okupatorji in organiziranja bele garde obsodil na smrt. Rožman je dejal:

„Zdržite se vsi, ki verujete v Boga ter sebi in potomcem želite življenje, lepše in boljše, kakor ga ponuja brezbožni komunizem; združite se in prepričite, da tisti, ki so z vami sicer iste krvi, a s tujo blodno miselnostjo zaslepljeni ne bodo mogli več pokončavati najplemenitejših bratov in sestra.“ Ta Rožmanov poziv ne pomeni le prepoved sodelovanja v partizanskem gibanju, marveč tudi poziv k oboroženi protirevoluciji, k tako imenovani beli gardi, k vojaškemu oddelkom, ki so potem skupno z okupatorji skušali vojaško uničiti partizansko gibanje.

Ta primer, ki je le eden, nam potrjuje drugi pomen sodelovanja slovenskih vernikov v osvobodilnem gibanju. Odločali so se za to kljub nasprotnemu pritisku cerkvenih avtoritet in to daje tej odločitvi še poseben pomen.

O čem nam torej govori naša zgodovinska izkušnja? Govori nam predvsem o tem, da ne obstajajo samo teoretične možnosti za plodno sodelovanje vseh ljudi, brez ozira na svetovni nazor, ateistov in teistov, vernih in nevernih, marveč da imamo iz najtežjih dni naše narodne zgodovine čudoviti dokaz o življenjski nujnosti in uresničljivosti tega sodelovanja v delu za boljši svet in boljše življenje. Noben pritisk ali avtoriteta tega ne more preprečiti, če to ljudje hočejo.

III. ZAKAJ DIALOG MED MARKSISTI IN KRISTJANI?

Zadnji komentar, v katerem se pisal o „naši zgodovinski izkušnji“ v okviru drugega komentarja o temi „Socialistična družba in religija“, smo zaključili takole:

Ne obstajajo samo teoretične možnosti za plodno sodelovanje vseh ljudi, brez ozira na svetovni nazor, ateistov in teistov, vernih in nevernih.

(Nadaljevanje sledi)

**Mnenje
poznavalcev**

Prof. Miran Veselič: „Nujne so proizvodne vinske kleti, ki so tesno povezane z vinogradniki in ki so v rokah proizvajalcev. Da je to „alfa in omega“ dokazujejo primeri iz razvitih vinogradniških dežel, kjer se večina vina proda iz takih klet. Tudi pri nas imamo primer kleti v Brdu, ki ji vinogradniki že zaupajo in prodajajo grozdje, iz katerega je mogoče narediti dobro vino izenačene kakovosti...“

Tov. Slavič, direktor vinogradniškega kombinata v Ljutomeru: „Na območjih, kjer raste vinska trta, je največje izseljevanje. Z načrtno obnovo bomo, kot kaže, začeli šele takrat, ko ne bo več ljudi.“

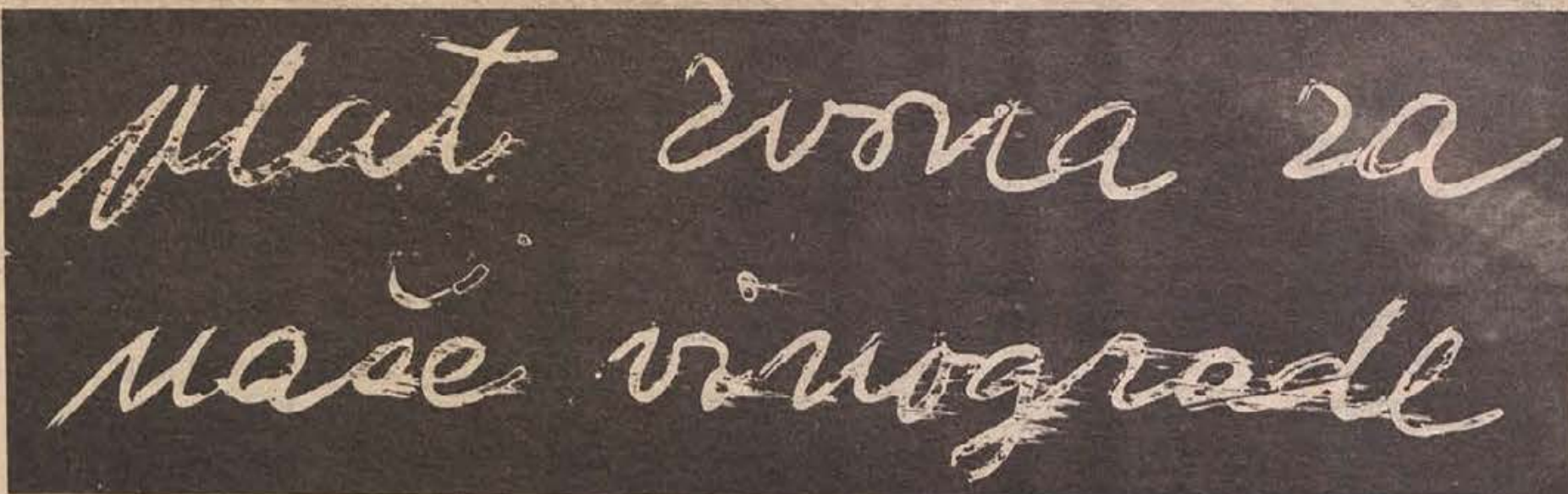
Slovensko vinogradništvo je dobilo konkurenco z juga, kjer pridelujejo na ravninah cenejša vina. Naše vinsko tržišče se ni organizirano. Čimveč vina je treba prodati v steklenicah, še poprej pa odpraviti strah, da je v steklenicah „kemija“...“

Ivan Šporar z biotehniške fakultete v Ljubljani: „Vinogradništvu, pa tudi sadjarstvu resda bide dvanajsta ura. Razčistiti bo treba, komu pripada presežna vrednost: pridelovalcu ali trgovcu oziroma gostinstvu. Vinogradniki upravičeno pričakujejo, da se bo presežek, ki nastaja v prodaji, vračal v obnovo vinogradništva. Ker gre pri propadanju vinogradništva za širše, agrarno ekonomske vidike, je potrebna družbena pomoč. Na kraju pa si zapomnimo: stroka na koncu odgovarja za neuspehe, ne pa politiki...“

Janez Smole, direktor „Slovenija vina“, Ljubljana: „Akumulacija se ne zbira v trgovini, marveč pri drugih (gostinstvo). Stroka je izkoriščana, cena vina pri proizvajalcih je skorajda enaka že vrsto let. Ne moremo se strinjati z obravnavanjem vina; predpisi in ukrepi ga ne jemljejo kot živilo. Dokler bo tako, se bo širila prodaja spirita. Glede organizacije pa naslednje: nujna je določena koncentracija in združevanje, enotnost in sodelovanje. Slovenija je premajhna, da bi mogla sama porabiti svoja visoko kakovostna vina...“

Stane Nuncič, direktor Kmetijskega kombinata Krško: „Stihija je v trgovini, stihija je v proizvodnji. Nemogoče so gospodarske razmere za vinogradnika, ko se reprodukcijski material draži, vino pa ne. Mi vztrajamo, da mora proizvajalec lasten proizvod spraviti do trga, zato smo se lotili na svojo pest polnjenja cvička...“

(Nekatere misli z javne tribune, ki jo je ob letošnjem vinskem sejmu sklicala sekcija kmetijskih novinarjev Slovenije)

Zakaj takšna razlika? Trta na Kaiserstuhlu ni dajala vtisa, da bi bilo nemško podnebje in zemlja bolj naklonjena nemškemu vinogradniku, kot sta naša našemu. Kaj je torej tisto, kar dela razliko? Na to vprašanje smo želeli odgovor, ko smo teden dni potovali po Badenskem in Alzaciji, tam, kjer pridelujejo slovita porenška in alzaška vina.

**V NAJVEČJEM
VINSKEM HRAMU**

Vinska klet v Breisachu, največja v Evropi, ki sprejme vase 90 milijonov litrov vina ali dvakrat toliko, kot ga pridelava vsa Slovenija, nam je pokazala, kakšno bo kletarjenje bodočnosti. Ovrгла je predvsem eno, zelo zakoreninjeno trditev, da z industrijskim načinom ni mogoče pridelati tako dobrega vina kot na star način s hrastovimi sodi. Klet v Breisachu nas je prepričala, da je kakovost vina zagotovljena le tedaj, če klet prodaja vse vino v steklenicah. Vsak dan speljejo iz kleti po 12 do 15 vagonov vina, do zadnje kaplje vse v steklenicah.

Klet je prava Meka vinogradništva in kletarstva. Vsak dan se vrstijo različne ekskurzije strokovnjakov in drugih ljudi, ki si ogledujejo znamenitosti dežele. Klet je, z eno besedo rečeno, čudo sodobne kletarske tehnike. Brezdušno zaprti separatorji, sterilizacija, dodajanje selekcioniranih kvasovk, ki izzevoje vrenje, vrsta sodobnih postopkov pri polnjenju in pakiranju, tehnično dovršena klimatizacija, vinski tanki, ki držijo po 100 vagonov, vse to so stvari, ki jih je vredno videti.

**ZADRUŽNIŠTVO
BLIŽJE KOT NAM?**

Vinogradništvo se je v tem delu Nemčije začelo hitreje raz-

S popotovanja po vinogradniški Franciji in Nemčiji

vijati po letu 1952, ko so ustanovili združenje z nekaj nad 100 vinogradniškimi zadrugami in z 9.000 člani. S skupnimi močmi, s skupnim denarjem, so sčasoma zgradili klet, ki prevzame vse grozdje, tako da vinogradnikom sploh ni treba imeti lastnih vinskih hramov. Grozdje vozijo v kadeh v osrednjo klet v Breisachu, ki ima tolikšne predelovalne zmogljivosti, da lahko v eni sami uri prevzame nič manj kot 25 vagonov grozdja. Vso evidenco vodijo elektronske naprave.

Za nas, ki imamo vse mogoče izkušnje z zadrugami, je bilo presenetljivo, da na Badenskem, podobno pa je tudi drugod, v zadrugništvo očitno verjamejo bolj kot mi. Kar 80 odst. vseh vinogradnikov je članjenih v vinogradniške zadruge. „Združujemo se, ker vemo, da kjer ni organizacije, tam izsiljujejo trgovci in pobirajo dobičke,“ povedo nemški vinogradniki. Tamkajšnji vinogradniki imajo sedež svoje zveze v Freiburgu, vsi nemški vinogradniki pa v Bonnu. S ponosom povedo, da nemška vlada ne ukrene ničesar, kar zadeva vinogradništvo, ne da bi se poprej posvetovala z njihovo zvezo.

**CENE GROZDJA,
CENA VINA**

Vinogradnik dobi za kilogram grozdja od 1,8 do 2,2 nemške marke. Če gre za grozdje iz tako imenovane pozne trgatve ali iz izbora (ko odbirajo le dozorele jagode), se cena lahko dvigne tudi na 20 ali več mark. Seveda je potem temu primerna tudi cena vina. Klet prodaja steklenice, ki po pol-

Kakšno nasprotje! Slovensko vinogradništvo nazaduje že od vojne sem. Površina vinogradov se je zmanjšala na polovico. Neverjetno se je povečala poraba žganih pijač in spirita. Naš vinogradniški delavec je najslabše plačan. Petino manj zasluži od drugih kmetijskih delavcev, 40 odst. manj od delavcev, zaposlenih v industriji (podatki republiškega sindikalnega sveta). Kjer uspeva trta, se živi revščina, to velja za Dolenjsko še posebej.

In potem obisk v Nemčiji, ki svoj čas ni pomenila kaj posebnega v vinogradništvu. In primerjave: povprečen pridelek znaša v tej deželi 80 hektolitrov vina na hektar, v Jugoslaviji komaj 16. Tako pove statistika. Statistika pokaže še eno nasprotje: pri nas ljudje bežijo z vinogradniških predelov, ker jim pridelovanje vina ne more zagotoviti primernega življenja, v Zah. Nemčiji, kjer 91.000 vinogradnikov obdeluje 67.000 ha vinogradov, premore 40.000 vinogradnikov mercedese...“

njenju se leto dni ostajajo na kontroli v kleti, po 3 do 3,5 marke, grosistična trgovina pa k temu doda še 30 odstotkov. V trgovini na drobno stane steklenica badenskega vina iz kleti v Breisachu 6 do 7 mark. Kletarjenje je opravljeno tako natančno, da reklamacij, ki so pri nas tako pogoste, tam sploh ne poznajo. V Zahodni Nemčiji je življenjska raven tolikšna, da kvalitetenega ustekleničenega vina s to ceno ni težko prodati. Za nemški okus je značilno, da ljudem prija sladko belo vino. Sorte: silvanec, renski rizling in rizvanec sestavljajo kar 80 odstotkov celotne prodajne količine.

**ASFALT
MED VINOGRADI**

Če si naš človek ogleda tamkajšnje vinograde, ga že na prvem koraku presenetijo, da so prav vse vinogradniške poti med nasadi asfaltirane. Vinska trta je povsod na žicah. Vrste so široke toliko, da je vse vinograde mogoče obdelovati s stroji. Vinogradniške lege so strogo rajonizirane in nihče niti ne pomišlja, da bi zasadil vinsko trto na zemljišču, ki je zunaj rajonizirane površine.

Obnovo vinogradov država izdatno podpira. 30 odstotkov potrebnega denarja daje, če vinogradnik obnovi nasad na ravnem svetu, do 80 odst. pa, če želi narediti vinograd na hribovitem zemljišču. Posebne, za to delo specializirane tvrdke naredijo zložbo zemljišč in vodijo druge tehnične posle, tako da

so vinogradi obnovljeni kar se da sodobno.

**ZADRUŽNIŠTVO
TUDI V ALZACIJI**

Na francoski strani Rena, v Alzaciji, ki je najbolj severno ležeča izrazita vinogradniška pokrajina v Evropi, smo si ogledali sodobno zadrugno klet v Bennwihr (Coop. vinicole de Bennwihr), ki ima zmogljivost 700 vagonov vina. V tem kraju med zadnjo vojno ob prodiranju zaveznikov proti Hitlerjevi Nemčiji ni ostal kamen na kamnu. Porušene so bile vse hiše od prve do zadnje. Toda ko so obnovljali naselje, so najprej začeli graditi klet. Danes ni videti nobene razvaline več.

Značilno je zadrugništvo, ki ga gojijo v Alzaciji. Če hoče vinogradnik vstopiti v zadrugo, s pomočjo katere bo pridelek skoraj zanesljivo bolje prodal, mora plačati 2.500 francoskih frankov pristopnine in še pred-

pisani delež od površine vinogradov. S tem postane solastnik kleti. Ko pristopi, ne sme ničesar več prodati mimo kleti, za njeno poslovanje pa jamči z vsem svojim premoženjem. Ko ob trgatvi vinogradnik pripelje grozdje, dobi zanj najprej akontacijo, potem pa mora počakati, kakšna bo prodaja vina. Klet plačuje grozdje po količini sladkorja in je zato vsakdo zainteresiran, da pripelje kar se da dober pridelek.

Alzacija prideluje predvsem bela vina, 75 odst. vsega pridelka izvaža kot vino v steklenicah z zaščitnimi znaki. Odveč je ponavljati, da je v Alzaciji, pa tudi v drugih francoskih pokrajinah pridelovanje vina strogo rajonizirano, da je določeno celo, kakšno sorto je treba kje saditi. Zato pa je Francija že vsa leta prva dežela vinogradništva na svetu, s pridelkom vina, ki je desetkrat večji od jugoslovanskega.

**KAJ PA MI,
NAŠE VINOGRADNIŠTVO?**

Zakaj tolikšna razlika med našim in razvitim vinogradništvom, smo se spraševali v začetku. Zato, ker ne izkoristimo, kar nam lahko da zemlja, ker je vinogradništvo pri nas preslabo organizirano, ker z družbenim denarjem premalo podpiramo nujno potrebno obnovo, ker prav ne vrednotimo vina, ki ga glede davčnih obremenitev ne štejejo med kmetijske pridelke in živila, ker dovoljujemo, da spirit in slaba vina preplavljajo kakovostna vina, ker pridelovanja nimamo rajoniziranega, ker skratka: preslabo gospodarimo z Bakhusovim darom, kot v Porenju imenujejo vinsko kapljico.

Inž. MARJAN LEGAN

**Ijubljanska banka
Podružnica za kmetijstvo**

CELJE, Vrnčeva 1

KMETOVALCI!

- Naši strokovnjaki vam poleg bančnih
uslug nudijo tudi strokovne nasvete.

NA KAISERSTUHLU. Izmenjava strokovnih izkušenj na kraju samem, v vinogradih, ki so pred trgatvijo „zaprti“, tako da tudi lastnik sam nima vanje vstopa.

NAJVEČJA VINSKA KLET V EVROPI. To v ozadju, za slovenskimi vinskimi in vinogradniškimi strokovnjaki, je notranost nove kleti v Breisachu. Dvanajstvagonski vrelni tanki so pripravljene za trgatve.

GRE LE ZA NESPORAZUM?

Minulo delo le za nekaterere?

O predlogu pravilnika sevniške konfekcije »Jutranjka«

Že 15. decembra 1971 naj bi delavci konfekcije JUTRANJKA iz Sevniče sprejeli pravilnik o minulnem delu. O teh vprašanih bi bile potrebne že prej tehtnejše razprave, so menili na seji komisije za samoupravne odnose pri občinskem sindikalnem svetu in komisije za družbeno ekonomske odnose pri občinski konferenci ZK Sevniča.

Glavni direktor konfekcije JUTRANJKA Karel Vehovar je pripravil predlog pravilnika o minulnem delu v tem mladem kolektivu. Čeprav se direktor sklicuje na 21. dopolnilo k zvezni ustavi, ga, kot je dejal predsednik komisije za samoupravne odnose pri republikanskem svetu Zvezze sindikatov Slovenije Mitja Svab, napačno povzema, saj le to ne govori o tem, da bi nekdo poleg osebnih dohodkov dobil še nekaj. Navedel je misel Edvarda Kardelja z brnarske seje biroja ZKJ, kjer je rekel, da gre pri minulnem delu za to, da delavci sodelujejo pri večji družbeni produktivnosti, seveda na podlagi družbeno utemeljenih kriterijev.

Tovariš Svab je ugotovil, da bi pravilnik JUTRANJKE dosegel ravno obraten učinek, kot ga predvideva glavni direktor podjetja, saj bi po tem predlogu upoštevali delavce s 50 odstotki pokojninske dobe (moški 20 let, ženske 17,5), s pogojem, da so v podjetju že 10 let. Po predloženem ključu bi si štirje vodilni delavci prihodnje leto razdelili 28 milijonov S-din, čeprav v naslednjih letih število delavcev, ki naj bi bili soudeleženci, raste (po končani fazi 140 delavcev), stopnja udeležbe pri »minulnem delu« padal. To predstavlja, kot so ugotovili na seji, nov vir za že hujše družbene razlike. Edino merilo se tu poenostavlja le na starost, soudeleženci se omejujejo na ozko skupino. Tako pa

vsekakor ne bi zagotovili stalnega zanimanja delavcev za sprotne vlaganja, ravno tako ne socialne varnosti za vse delavce, verjetno pa tudi mladi strokovnjaki ne bi čakali tako dolgo. Skupine in posamezniki, zlasti iz vrst mlajših delavcev, zaradi tega predloga v kolektivu že negodujejo, prihajajo na predsedstvo občinskega sindikalnega sveta, kažejo sporni pravilnik in sprašujejo, ali je mogoče, da se v naši družbi lahko kaj takega tudi uveljavlja.

Tovariš Svab je dejal, da takšni kriteriji nimajo ničesar skupnega z minulnim delom, predstavljajo pa slabšo in ničesar odpravninskega sistema, kot je v veljavi v nekaterih zahodnih kapitalističnih deželah. Predlog pravilnika naj bi zajel obdobje 10 let, v tem času naj bi se premoženje JUTRANJKE od 2.572 milijonov S din leta 1972 povečalo do leta 1981 na 9.166 milijonov S din, v pravilniku pa ni zagotovila, da ne bi kdo v tem času prišel ponovno na vrsto. Nekaj dni po seji je glavni direktor JUTRANJKE izdelal novo

inacelo denarnega dela pravilnika, v katerem znižuje čakalno dobo za »minulo delo« na 10 let, precej raztegne sklade (od prej omenjenih 2.572 milijonov S din leta 1972 doseže nad 5,5 milijarde že leta 1976, ko to dosega po prvi inčiči šele leto pozneje oziroma doseže leta 1981 kar nad 10 milijard), udeležba delavcev pa ravno tako niha.

Na omenjeni seji so bili prisotni štirje predstavniki JUTRANJKE: tehnični direktor Dumbovič, predsednik sindikalne podružnice Mohorič, Pavčnik in Bedek. Predlog pravilnika so kljub danim pojasnilom še dalje zagovarjali, zato bo kljub štiritrni razpravi potreben ponovno sestanek v kolektivu. Mar ne kaže na poskus omalovaževanja dela vodstev občinskih političnih organizacij pismo direktorja Karla Vehovarja, ki ga je šele sredi seje prebral predsednik sindikalne podružnice iz JUTRANJKE Mohorič. Tudi v tem pismu direktor zagovarja naprednost svojega predloga, vse druge pa, ki skušajo o stvari razpravljati, imenuje ekonomske analfabete! Obdelava in uresničevanje ustavnega dopolnila o minulnem delu je res oranje ledine, vendar bi bilo škoda, če bi to načelo skušali na tak način izvrzvedniti.

A. ŽELEZNIK

V čem je bodočnost Osilniške doline

Na osilniškem območju so bili te dni sestanki SZDL. Na njih so prebivalci Osilniške doline razpravljali o razvoju tega območja. Sestankov se je udeležilo okrog 120 ljudi, kar je za tukajšnje razmere veliko.

Sestanki so bili v Bosiljvi Loki, Papežih in Osilnici. Novi predsednik SZDL Anton Kovač je pojasnil današnjo vlogo SZDL in obenem opozoril člane na njihove dolžnosti. Vodstvo je zainteresirano, da poživi delo v organizaciji in jo vključi v vsa dogajanja v Osilniški dolini.

Zatem je navzočim pojasnil akcijo za bodoči razvoj Osilniške doline. Osilniško področje je ne samo eno najbolj zaostalih področij kočevske občine, temveč tudi Slovenije. Prebivalstva je vse manj, na srečo pa vendarle precej več, kot so predvidevali na Obs po statističnih podatkih (604 namesto okrog 90 prebivalcev). Žalostno je, da so na takšen način odpisali ljudi in niso poskrbeli za razvoj tega področja.

Največji problem je zaposlitve prebivalstva, ki je že tu ali, ki se namerava še vrniti iz tujine. Kako jih zaposliti? Da bi se stanje popravilo, je nujno potrebno ljudem nuditi doma primerno zaposlitve. O teh problemih so razpravljali številni občani. Ljudje, ki so sodelovali v razpravi, so nakazali probleme in tudi nekatere rešitve.

Sklenili so zahtevati od Obs, da pojasni občanom načrt gospodarskega razvoja Osilniške doline, ki naj bi vseboval zahteve občanov.

Izvoljen je bil koordinacijski odbor, ki bo usklajil zahteve občanov

in pripravil predloge. Posredovani bodo na skupnem sestanku s predstavniki Obs Kočevje. Prebivalci Osilniške doline no-

čejo, da bi bila slovenska javnost priča socialnih problemov, kakršne doživlja danes Kočevsko. Hočejo živeti življenje, dostojno slovenske socialistične skupnosti!

ANTON KVATERNIK
ANTON SERCER
LJUBLJANA

Ne podpor, le varstva si želimo!

Kmečki zavarovanci, ki živijo na območju Primoža in Studenca pri Sevnicu, so na zboru povedali svoje želje in predloge glede kmečkega pokojninskega zavarovanja. Ugotovili so, da zaradi stalnega porasta cen, ki že več let niso usklajene z odkupnimi cenami kmetijskih pri-

delkov, 90 odstotkov kmetov ni zmoglo plačevati prispevkov v sklad pokojninskega zavarovanja. Menili so, da bi morala družba dodati vsaj polovico, če že ne dve tretjini potrebnega denarja.

Predvidena vsota 250 din pokojnine je po mnenju kmetov precej socialna podpora kot pa pokojnina. Pokojnina bi morala znašati vsaj 400 din. Pretežna večina kmetov ni soglašala z osnutkom tistega člena, ki določa, da bi kmečki zavarovanci ob upokojitvi morali izročiti zemljo dedičem, jo prodati ali oddati splošnemu ljudskemu premoženju.

Zaradi vse hitrejšega razvoja kmetijske mehanizacije in obdelovalne tehnike je tudi na kmetih vse več hujših telesnih poškodb, ki povzročajo delno ali stalno invalidnost kmečkih ljudi. Zaradi tega so kmetje na omenjenem zboru menili, da bi bilo treba razen starostnega zavarovanja uvesti tudi invalidsko pokojninsko zavarovanje kmetov.

K. ZORKO
Zavratac 32

Za spremembo!

Delavske športne igre, ki jih že skoraj v vseh doleniških občinah organizirajo občinski sindikalni sveti oziroma njihove komisije, so prav gotovo že opravičile svoj obstoj. Rekreacija zaposlenih, to radi poudarjamo, mora biti sestavni del delavčevega dneva.

Čeprav torej v načelu skrbimo za rekreacijo zaposlenih prav s športnimi igrami, ki naj bi se izkazale z množičnostjo in še zlasti s tem, da bi tekle skozi vse leto, pa gredo na Dolenjskem delavske igre vse bolj v drugo smer: rekreacija je potisnjena v ozadje, zvečini se kolektivni ženejo za športnimi uspehi in prvimi mesti. To pa ima za posledico, da igre pravzaprav sploh ne pridejo do tistih, ki so jim namenjene. Peščica športnikov lovi točke in prva mesta v vseh disciplinah, vsi drugi zaposleni so zgolj opazovalci ali pa nastopajo kot številke.

K rekreaciji torej današnji sistem iger ne prispeva dovolj, zato bi morali na Dolenjskem nujno spremeniti sisteme točkovanja, tako da bi bili na boljšem tisti, ki so množično zastopani. Morda res ni neumestno predlog, da bi aktivni športniki v teh igrah sploh ne smeli nastopati. Čeprav bi bila kvaliteta slabša, bi s tem pridobili na množičnosti in resnični rekreaciji. To pa je gotovo poglaviti namen delavskih iger! In končno: s tem namenom so jih sindikati tudi ustanovili.

B. DEBELAK
Krmelj 30

Žena kmetica naj bo enakopravna

V razpravi o uvedbi starostnega zavarovanja kmetov so predlagali, naj se zavarovanje razširi tudi na žene kmetov. Predlagali so, naj bi žene dobivale pokojnino s 60 leti starosti ali manj, če so nesposobne za delo ali če so invalide.

Po dosedanjih obravnavah kaže, da na višjih forumih ne bo doseženo soglasje in da bo kmečka žena še naprej podcenjevana. Pri tem se ne hote vprašamo, kdo bolj potrebuje družbeno pomoč kot kmečka žena, ki se muči od zore do mraka, ki nima porodniškega dopusta, ki nima skrajšanega delovnega časa, ki nima možnosti za letni oddih ob morju ali kje drugje. Žena delavca je enakopravna v delovnem kolektivu. Žena kmetica pa je še daleč od tega. Razprave o pokojninskem zavarovanju kmetov so razkrile žalostno stanje kmečkih gospodarstev, ko mladina odhaja z doma, ker ne vidi prihodnosti, in ko doma ostajajo le ostareli ljudje, ki kmetij ne morejo rešiti propasti. Vse to so posledice neustrezne kmetijske politike v preteklosti, za kar pa nihče noče biti odgovoren.

Ženam kmeticam je treba priznati pravice pri starostnem zavarovanju, saj je njihov delež enakovreden deležu ženam delavkam v družbenem sektorju. Čas je, da to spoznamo.

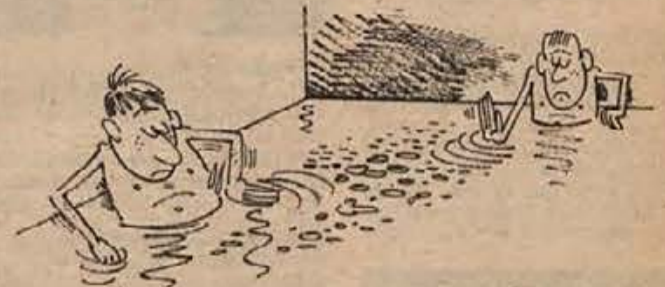
SMETANA

Minila je vroča poletna sezona. Redek turist sede v svoje vozilo takole po delu in morda krene ob zeleno modri Krki v Dolenjske Toplice, da si ogreje od mestne megle premrle ude. Osem starih stotakov odšteje turist v recepciji, in že ga vidi mo, kako se ziblje v tako imenovanem »velikem bazenu«. Pridno zamahuje z rokami — dejali bi: telovadi!

Ne, ne telovadi naš turist, »snetano«, ki je ostala na vodi

moru sama pobrati »snetano« iz bazena! Ni dvoma, da je to izvedljivo. Če ne drugače, pa s preprosto črpalko!

Morala bi, če ji je kaj za obisk, poskrbeti tudi, da bi se kopalci UMILI, preden skočijo v bazen! Težko boste namreč videli kopalca, ki bi pred kopanjem storil kaj drugega kot to, da se prizanesljivo zmoči po hrbtu. Tam, kjer je zares umazan, pa se umije v bazenu! (Če se celo ne ponesnaži vanj!)

od prejšnjih kopalcev, odganja od sebe! Nesnaga se izpred turisti odziblje v drug kot in od tam je drugi kopalac pošilja v tretje... Sifitovo delo, vsekakor! Se ena pot je, kako ubraniti vrliga turista pred nesnago na površju! Če že ni mogoče opoldne izprazniti bazena, bi pač morala uprava toplice — če ji je kaj do tistih turistovih osmihi stotakov — v opoldanskem od-

V inenu našega toliko obetajočega in nenehno napredujočega turizma naj torej upravljavci lepih Dolenjskih Toplic poskrbe za napis, ki bo opozoril in preprečil obiskovalce, kako in kje naj se umijejo. Poskrbe naj za kosček mila in morda naj bolj zapro prostor s tušem, da bodo obiskovalci to lahko nemoteno storili!

TURIST

NAPOSLED V KNJIGARNAH!

Zbirka osmih privlačnih in napetih romantično pustolovskih knjig o

ČAROVNICI Z GRICA

ki jo je napisala pisateljica Marija Juric-ZAGORKA.

Pred nami je prva polovica obširnega psevdogovinskega ciklusa o ČAROVNICI Z GRICA, s katerim je avtorica posegla na tisto področje, kjer sta se najbolj proslavila francoska pisca Alexandre Dumas in Michel Zevacco.

Dogajanje ČAROVNICI Z GRICA je postavljeno v osemnajsto stoletje, v čas, ko vlada na Dunaju slovita cesarica Marija Terezija.

Zgodbe so mojstrsko zapletene, berejo se kot napete kriminalke. Ljubiteljev napetih romantično pustolovskih romanov ČAROVNICI Z GRICA ne bo razočarala.

PRVE ŠTIRI KNJIGE ROMANOV

- SKRIVNOST KRVAVEGA MOSTU I
- SKRIVNOST KRVAVEGA MOSTU II
- MALLEUS MALEFICARUM I
- MALLEUS MALEFICARUM II

NA PRIBLIŽNO 1900 STRANEH STANEJO SAMO 200 DIN

V KRATKEM ZAHVATEJO ŠTIRI NASLEDNJE KNJIGE

- TEKMICA MARIJE TEREZIJE I
- TEKMICA MARIJE TEREZIJE II
- DVORNE SPLETKE I
- DVORNE SPLETKE II

V KNJIGARNAH BOSTE DOBILE TE KNJIGE ŽE V FEBRUARJU

KNJIGE DOBITE V VSEH KNJIGARNAH. NAROČITE JIH LAHKO TUDI Z DOPISNICO PRI UPRAVI ZALOŽBE, KI VAM NUDI UGODNOST MESEČNEGA OBROČNEGA ODPLAČEVANJA PO 50 DIN. NAROČILA SPREJEMA:

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE. Ljubljana, Mestni trg 26

ZA VSAKO GAR DOLENSKI LIST

NI NUJNO

da se uredništvo Dolenjskega lista strinja z vsemi sestavki, ki so objavljeni na tej strani. — K prispevkom, ki jih pošiljate za objavo v našem tedniku, pripilite svoj celi naslov, sicer ne pridejo v poštev za tisk. Na posebne želje pisca lahko ostane njegovo pravo ime za javnost tajno (podpisali ga bomo s kratkimi ali kako drugače), vsekakor pa je pred sodiščem za resničnost, napisnega odgovoren predvsem sam.

UREDNIŠTVO DL

Pionir — polhar

Pred kratkim smo prejeli dopisnico z naslednjo vsebino:

„Vaše blagorodje Jaz, upokojenec Rudi Gornik, vam sporočam o mladem polharju Emilu Cetinskemu iz Slovenske vasi, kako je polhe lovil. Bilo je prejšnji mesec. Oče in mati sta imela nočno službo, njun 12-letni sin pa je s sabo vzel 5-letnega soseda in sta šla polhe lovit.

Doma je napisal listek, da je šel v gozd na polhe. Oče in mati sta bila v skrbeh, ker je šel lovit tja, kjer je blizu mrhovišče za medvede. On pa se ni nič bal. Mlada fanta sta prinesla domov lepo število polhov.

Torej, če je zanimivo, dajte v časopis.

Z odličnim spoštovanjem, RUDI GORNIK iz Brega Pri Kočevju

OPOMBA UREDNIŠTVA: Tovariš Gorniku se zahvaljujem za zanimivo obvestilo. Hvaležni bomo, če bomo take in podobne zanimivosti še dobivali, seveda ne le od tovariša Gornika, ampak tudi od drugih bralcev, saj se prav gotovo povsod zgodi precej zanimivega, novinarji pa ne moremo biti povsod.

Obiskali smo tudi mladega polharja Emila Cetinskega iz Slovenske vasi, ki obiskuje 6. c osnovne šole Kočevje. Povedal je, da res rad polhari, posebno še s svojima bratracema Bojanom in Francem Henigmanom, ki sta stara 20 oziroma 16 let in s 7-letnim Milanom Radočajem. Običajno gredo vsi štirje hkrati na polhe.

Zanimivo dopisnico Rudija Gornika bomo odstopili polharški sekciji v Kočevju, ki jo bo verjetno pokazala na prihodnji polharški razstavi.

Vsa Dolenjska je na nogah pred ljudskim glasovanjem

»Pravšen korak za odpravo razlik«

FRANC BEG, predsednik občinske konference SZDL v Novem mestu: „Priča smo velikim razlikam med kmečkimi in nekmečkimi prebivalstvom v občini. Dva podatka kažeta, v čem so spremembe. Prvič: število kmečkega prebivalstva se je zmanjšalo na 33,4 odst. v letu 1970; drugič: narodni dohodek je bil v letu 1968 na enega prebivalca v občini 8.272,00 din, na enega kmečkega prebivalca pa 2.502,00 din, zunaj kmetijstva celo 11.918,00 din. Pri zmanjšanem številu prebivalstva ob skoraj enakih kmetijskih površinah kot leta 1945 je narodni dohodek na kmečkega prebi-

valca 3,3-krat manjši od narodnega dohodka na vsakega prebivalca v občini, v primerjavi z nekmečkim prebivalstvom pa celo 5,16-krat. Ta podatek navajam zato, ker po svoje kaže na ekonomski položaj zasebnega kmetijstva in opravičuje takšen poseg na področju socialne politike do kmečkega prebivalstva, kot je zajet v predlogu za združitve zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov.

Predlog za združitve izhaja v bistvu iz tega, da bi pravice kmetov iz zdravstvenega zavarovanja izenačili s pravicami, ki jih imajo zaposleni delavci, upokojeanci in obrtniki ter njihovi delavci. Povečane stroške za te pravice naj bi pokrili z večjo finančno udeležbo zavarovancev sedanje skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev in občinskega proračuna. Če bi poskusili računati, ali bi naposled lahko šlo kaj več iz kmečkih žepov, bi se hitro pokazalo, da kmetje novega bremena ne bi zmogli. Ne pozabimo tudi, da uvajamo pokojninsko zavarovanje kmetov, in smo tam ...

To so samo nekateri razlogi, da se v organizaciji SZDL zavzemamo za združitve obeh skupnosti. To je tudi pravšen korak za odpravo socialnih razlik, ki se porajajo v potrebah prebivalstva. Menim, da je pot, ki smo jo ubrali, iz moralno-etičnih in moralno-političnih razlogov v skladu s prizadevanji, da odpravimo pretirano socialno razlojevanje.“

LOJZE KRHIN, direktor „Dane“ z Mirne: „Prepričan sem, da je ta ukrep nujen potreben. Poznam razmere in vem, da si kmet ne more ustvariti tolikšnih dohodkov, da bi lahko plačeval zdravstveno varstvo. Dobrih šest milijonov dinarjev, kolikor bodo morale prispevati delovne organizacije, konec koncev ni tako velik denar, da skladov ne bi mogli združiti. Pravzaprav si niti ne morem misliti, da bi bil kdo proti, saj smo več ali manj prav vsi s kmetov in vemo, da je treba ljudem, ki so ostali na domačijah, pomagati, da bodo z veseljem delali. Če kdo nasprotuje združitvi skladov in izenačenju kmetovih in delavčevih pravic do zdravja, bi mu priporočil, naj sam poskusi živeti od zemlje.“

DR. JOŽE MOŽGAN, zdravnik splošne prakse z Mirne: „Sam sem iz kmečke družine in vem, kako težko se je odločiti, ko je treba klicati zdravnika. Eno samo večje obolenje lahko potisne kmetijo nazaj za dve, tri leta. Ljudje čakajo, dokler morejo, potem prihajajo prepozno ali celo umirajo brez pomoči zdravnikov, kar se drugje skorajda več ne dogaja. Ko obiskujem revne kmečke hiše in vidim težave, v katerih njihovi prebivalci živijo, sem v zagoni, ko je treba bolnika poslati v bolnišnico. Ne prijetno se počutim, ko moram terjati plačilo. Tako povedo tudi drugi zdravniki. Stroške poskušamo kar se da zmanjšati, socialni razlogi in vest nam to narekuje. Nekateri se bojijo, da bo zdravstvena služba bolj obremenjena. Ne bojim se dodatnih obremenitev, jih bomo že zmogli, saj bomo v sebi nosili zadovoljstvo, da pri zdravju in zdravljenju ne bo družbeno tako škodljivega razlojevanja ljudi. Na to naj bi mislili vsi, ki bomo 5. in 6. decembra glasovali za združitve delavskega in kmečkega zdravstvenega zavarovanja.“

JOŽE JANKOVIČ, finančni direktor v Beti: „Dobro poznam življenje in razmere na kmetih, zato se čudim, kako so mogli zdržati toliko časa. Odločno podpiram prizadevanja za združitve skladov. Prepričan sem, da so na moji strani tudi drugi proizvajalci. Menda ni nihče pozabil, da smo skoraj vsi zrasli na kmetih. Občinska skupščina je že zdaj veliko dajala in pomagala reševati težavno stanje, prepričan sem, da to zanjo ne bo pomenilo novega bremena. Gospodarstvo, ki bo dajalo 0,6 odstotka od bruto plač, pa tega prav tako ne bo čutilo. Gre za solidarnost in preizkušnjo našega humanizma.“

JANEZ ROŠKER, direktor tovarne celuloze in papirja „Djuro Salaj“ v Krškem: „V našem podjetju bo glasovalo 1.180 delavcev. Pričakujem, da bo odziv na referendum dober, zlasti še, ker je v tovarni zaposlenih veliko kmečkih sinov in hčera. Ti poznajo trdo življenje na vasi, zato sem prepričan, da ji ne bodo odrekli pomoči. Kmetijstvo sodi med najbolj zastarala gospodarska področja v občini. Prav zaradi tega menim, da je solidarnost delavstva v vasjo potrebna. Da bi imeli podatke iz prve roke, smo povabili v tovarno direktorja novomeskega Zavoda za socialno zavarovanje in ta naj bi političnemu aktivu natančno razložil pomen referenduma in delež delavstva v skupnem skladu za zdravstveno zavarovanje na območju dolenske skupnosti.“

NJIHOV GLAS – ZA TO DOBRO ZAMISEL

Kmetom nismo nudili nič!

Inž. Martin Janžekovič, predsednik ObS Črnomelj: „Podpiram združitve obeh skladov. To bo velika pridobitev za kmete in važen element v zmanjševanju socialnih razlik, ki jih kmetje čutijo na svoji koži. Do zdaj smo jim dali zelo malo; razen ugodnosti pri semenu in gnojilih kaj več res niso dobili. V celotni naši komunalni skupnosti gre za 6 milijonov dinarjev, to pa ne pomeni veliko, če seštejemo vse izdatke, ki smo jih imeli do zdaj. V občinski skupščini in delovnih organizacijah ljudje vedo, za kaj gre. Saj gre res za enkratno priložnost, da se oddolžimo kmetom, ki so nas dolga leta živeli in nas še živijo! Dolžni smo jih podpreti, ker smo tudi mi vsi s podoželja.“

»Ponosni na združitev«

FRANCE KUMP, sekretar pri „Gorjancih“: „Pozdravljam to dejanje. Vsekdo na Dolenjskem bi moral biti ponosen na to, da prvi v Jugoslaviji izenačujemo kmetova pravice z delavčevimi. Prispevna stopnja, potrebna za izenačitev pravic, podjetji ne bo udarila, tako tudi ne nas. Zlasti jo bo lahko preneslo gospodarstvo.“

Že Boris Kidrič je dejal: »Pomagajmo razviti industrijo, da bo ta pomagala kmetijstvu« — »O uspehu referenduma sploh ne dvomimo, vprašanje je le, ali smo predvideli pravšnje stopnje,« slišimo predstavnike občin, gospodarstva in družbeno-političnih organizacij — Še več: ponekod se celo sprašujejo, ali ne prihaja ta pomoč kmetom prepozno

Ljudje o pomenu ljudskega glasovanja že veliko vedo, zato jih ne bo potrebno posebej prepričevati in vabiti. Tako tudi zaposleni, ki so večinoma prišli s kmetov. Prepričan sem, da se ni treba bati za izid glasovanja.

V našem podjetju bo edina skrb, kako zagotoviti čim boljše udeležbo na glasovanju. Z delavci, ki so v Vavti vasi ali v Novem mestu, ne bo težav, ne vemo pa še, kako bi uredili glasovanje za tiste, ki nenehno potujejo — to je za delavce v tovornem in delno v avtobusnem prometu. Sicer pa je to skrb podjetja in mi tega ne bi bilo treba omenjati ...“

Dolžni pomagati kmetu

ROMAN OGRIN, sekretar občinskega komiteja ZK Trebnje in član CK ZKS: „Ni naključje, da smo prav pri nas na Dolenjskem prvi začeli akcijo za združitve skladov zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov. Odstotek kmetov je že velik, kmetijstvo pa sorazmerno zastopano in potrebno mu je pomagati. To smo ljudje, zaposleni in drugih dejavnostih, tudi dolžni narediti. Naše kmetije in kmečki ljudje so pomagali v prejšnjih letih, zdaj pa zastopajo za razvoj drugih gospodarskih panog. Z združitvijo skladov ni rečeno, da bo kmetom nekaj neupravičeno poklonjeno. Daleč od tega, gre za zavestno solidarnost in pomoč, ker vemo, da si kmetijstvo ne more samo vzdrževati zdravstvenega varstva, zlasti še, ker bo v prihodnjih letih uvedeno tudi pokojninsko zavarovanje, za katero bo treba tudi precej prispevati. Na koncu bi želel pozvati Dolenjce, kmete, delavce, upokojeince, naj pridejo na glasovalna mesta in dajo svoj glas za to dobro zamisel.“

ADOLF SUŠTAR, predsednik občinskega sindikalnega sveta v Novem mestu: „Združitve skladov je plod dolgoletnih naporov družbeno-političnih skupnosti in samih kmetov. Gre za to, da kmečki ljudje dobijo pravice, priborjene že v revoluciji. Prepričan sem, da so zaposleni delavci sprejeli združitve kot nalogo, saj so zanj prvi glasovali njihovi predstavniki — člani skupščine delavskega zavarovanja. Vsi skupaj prevzamemo veliko odgovornost, da bo odločitev, ki jo vsestransko podpiramo, tudi uspešna. Sindikati smo z dušo in telesom za akcijo. Prepričani smo, da ne bo delavca, ki bi v tej solidarnosti potezi kmetu pokazal lubet. Zavedati se namreč moramo, da so kmetovi sadovi dela vloženi v sleherno tovarno, v vsak stroj, s čimer ustvarjajo delavci danes boljše življenje.“

»Že na začetku: gneča ...«

LADO SAJE, šef splošnega oddelka v novomeškem Zdravstvenem domu in predsednik občinskega sveta za zdravstvo in socialno varstvo: „Pričakujemo, da se bo število zdravstvenih storitev po združitvi skladov in izenačitvi pravic iz zdravstvenega varstva znatno povečalo. Pričakujemo naval kmetov, ki bodo posebej v začetku boleznij bolj prihajali k zdravniku. Do zdaj so se kmečki zavarovanci zdravnikov izogibali — najčešče zategadelj, ker so morali pregloboko sedeti v žep. Zdravniško pomoč so iskali šele takrat, ko so bili „zreli“ za v bolnišnico. Zato bo imela izenačitev pravic pri kmetih tudi zdravstveno-vzgojni učinek. Zdravstvena služba se bo morala na vse to še posebej pripraviti. Nujne bodo okrepitev, sicer ne bo kos pričakovani gneči ...“

»O uspehu ne dvomim«

EDO KOMOCAR, predsednik občinskega sindikalnega sveta: „V prepričanju, da je zastavljena akcija po politični vsebini ona najvažnejša v zadnjem obdobju, pričakujem vsestransko podporo sindikalnih organizacij v delovnih kolektivih naše občine, pa tudi med kmečkimi prebivalstvom. O uspehu referenduma ne dvomim, to pa s hvaležnostjo pričakujemo zavarovanci — kmetje, ki bodo posebej vsaj pri zdravstvenih pravicah enakopravni zavarovancu-delavcu. Predlog o združitvi skupščin in skladov zdravstvenega zavarovanja je dobil v zadovoljstvo nas

vseh podporo v celotni dolenski regiji. Že to me navdaja z upanjem, da smo si enotni v prizadevanjih, da vrtnemo nazaj na vas delček tistega, kar so kmetje po osvoboditvi pripeljali za gospodarski napredek.“

»Izpolnjujemo obljubo«

JOŽE RADEJ, predsednik občinske skupščine Krško: „Naša skupščina je bila ena prvih, ki je želela, da bi zaposleni plačevali 0,60 odst. v korist kmetovih zdravstvenih pravic. V tem primeru bo znašal delež naše skupščine 350 tisoč din, če pa bi v dolenski regiji sprejeli prvotni predlog za 0,50 odst., bi občinski proračun to močnejše prizadelo in iz naše blagajne bi morali vplačati kar 530 tisočakov. Kot vidite, je razlika velika. Zato nas toliko bolj veseli, da so bile enakoga mnenja vse skupščine na Dolenjskem.“

PETER MARKOVIČ, dosednji sekretar občinske konference SZDL v Krškem: „O uspehu referenduma sploh ne dvomim. Prepričan sem, da bo naše gospodarstvo s tem pokazalo svojo zrelost in pripravljenost za pomoč vasi. Marsikoga od mladih bo to privezalo na kmetijo. Do zdaj so marsikje rekli sinu: „Pojdi delat, boš imel vsaj zdravnika in bolnišnico zastoj!“ Bremena v obliki dodatnega prispevka za gospodarstvo niso tako velika, da jih kolektivi ne bi mogli prenesti. Menim, da za sredstva ni bilo postavljati vprašanja, saj s tem uresničujemo obljubo izpred desetletij, ko je pokojni Boris Kidrič dejal: Pomagajmo razviti industrijo, da bo ta pomagala kmetijstvu.“

»Kidričeve besede«

PETER MARKOVIČ, dosednji sekretar občinske konference SZDL v Krškem: „O uspehu referenduma sploh ne dvomim. Prepričan sem, da bo naše gospodarstvo s tem pokazalo svojo zrelost in pripravljenost za pomoč vasi. Marsikoga od mladih bo to privezalo na kmetijo. Do zdaj so marsikje rekli sinu: „Pojdi delat, boš imel vsaj zdravnika in bolnišnico zastoj!“ Bremena v obliki dodatnega prispevka za gospodarstvo niso tako velika, da jih kolektivi ne bi mogli prenesti. Menim, da za sredstva ni bilo postavljati vprašanja, saj s tem uresničujemo obljubo izpred desetletij, ko je pokojni Boris Kidrič dejal: Pomagajmo razviti industrijo, da bo ta pomagala kmetijstvu.“

»Dolenjski list« tribuna bralcev

JANKO GOLEŠ, direktor splošnega sektorja v Novolesu: „Govorim z besedami delavcev, ki z obema rokama podpirajo združitve, se več — javno govorijo, da bodo glasovali samo ZA. Zakaj kmeta in delavca izenačujemo šele zdaj, ali ni to nepotrebna zamuda? Čimprej je treba sprejeti tudi zakon o starostnih pokojninah za kmete. Če tega ne bo kmalu, bodo s posestev zbežali še tisti, ki še vztrajajo in upajo ... Le kako bi se slisalo, če bi morali ugotoviti, da so kmečke hiše le še domovi ostarelih in izmoznanih? — Obiskal sem nekaj zborov, kjer se je govorilo o tem, in vedno je bilo enako: prišel sem črnogled, odšel pa izredno vesel in presenečen, da naši ljudje vse tako razumejo.“

Brez premislekov - podpiramo!

Inž. Ivan Kostelec, podpredsednik ObS Metlika: „Občinska skupščina Metlika in vse družbeno-politične organizacije v naši občini že od vsega začetka sodelujejo v prizadevanjih za združitve obeh skladov. Na našem območju se s kmetijstvom ukvarja 40 odstotkov prebivalstva, zato ni treba posebej govoriti, kako pomembno je to vprašanje. Že do zdaj smo vsako leto namenili velika proračunska sredstva za zdravstveno varstvo kmetov, letos je za to šlo že 6 odstotkov proračunskih dohodkov. S predlagano združitvijo obeh skladov se izdatki občine za to namene ne bodo povečali, ker bo največ sredstev dajalo gospodarstvo. Tudi za gospodarstvo nove dajatve ne bodo večje breme, saj gre za boljše splošno počutje in humano dejanje do sočloveka, kar vsi že precej časa čutimo.“

Da bi se laže odločili

Se devetkrat bomo šli spat — pa bomo volili! Referendum o združitvi skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov v eno se hitro približuje. To bo ljudsko glasovanje desetletja, zgodovinski dogodek, za Dolenjsko prelomnica in mejnik, ob katerem bomo rekli: „Začenjamo nekaj novega, nekaj, česar nimajo sesalkjer v državi — delavca in kmeta izenačujemo pri zdravniku in v lekarni.“

Na glasovalnih listkih, ki jih bomo izpolnjevali vsak zase, naslovaj, bomo morali obkrožiti besedico „ZA“ (seveda za združitve). Če bi se nam „PROTI“ (združitvi) bolj priljubil in bi ga tako množično obkrožali, da bi bil „ZA“ v manjšini, bi vse skupaj padlo v vodo, kmetovo upanje, da bo izgubil manjvrednosti položaj, pa bi splavalo po vodi. Kdo ve, doklej (koliko desetletij?) bi morali potem čakati, da bi se ponudila priložnost ...

Na referendumu — demokratičnem ljudskem glasovanju — se lahko zgodi marsikaj: da glasuje človek „PROTI“ tudi tedaj, ko je o zadevi premalo (ali nič) poučen, ko pa ugotovi, da bi moral glasovati drugače, je prepozno. Nihče nikomur ne želi, da bi ga vest pekla, ker je bil premalo seznanjen z zadevo. Zato bomo v pričujočem prispevku poskusili osvetliti nekaj pomembnih podatkov in ugotovitev iz našega sistema zdravstvenega zavarovanja. Vsem, ki bodo 5. in 6. decembra šli na referendum, naj bi ta prispevek pomagal razjasniti tudi nekatere pojme, o katerih ni slišati vsak dan. Vse to pa z enim samim dobrohotnim namenom, da bi seznanili ljudi z gradivom in jim tako pomagali, da se bodo laže odločili z glasovalnim listkom v roki.

VOZIČEK PODATKOV (da ne bo dvomov!)

TABELA „A“

SKUPNOST ZDR. ZAVAROVANJA DELAVCEV

ZAVAROVANCI	OBČINE					SKUPAJ
	ČRNOM.	KRŠKO	METLIKA	N. MESTO	TREBNJE	
1. aktivni zavarov. njihovi svojci	4.155	6.555	2.291	17.382	2.184	32.567
2. obrtniki njihovi svojci	5.636	7.737	2.188	21.133	2.740	39.434
3. pogod.b. zavarov. njihovi svojci	120	286	110	323	129	968
4. upokoj. njihovi svojci	163	337	105	393	162	1.160
5. začasno nezaposl. njihovi svojci	3	7	2	26	6	44
6. ostali	4	8	2	32	8	54
7. SKUPAJ (1-10)	12.644	18.675	5.750	45.759	7.074	89.902
8. užívalci priznav. in podpor	126	296	100	260	161	943
9. ostali	—	20	—	20	4	44
VSEH	12.770	18.991	5.850	46.039	7.239	90.889
odstotek	14.05%	20.89%	6.44%	50.65%	7.97%	100%

Pravica o obveščeni je prav tako pomembna (če ne še bolj) kot pravica o glasovanju — zato: delavci in kmetje, preberite, kakšno zavarovanje imamo zdaj, in razmislite, kaj bi po vsem tem veljalo obkrožiti na glasovnici — ali »za« ali »proti« (združitvi kmečkega zavarovanja z delavskim)

Nov sistem — več brezplačnih pravic

Od letošnjega 1. januarja imamo v Sloveniji nov sistem zdravstvenega zavarovanja. Čeprav je bistvo znano, naj še enkrat ponovimo, za kaj gre. Novi zakon, ki je uvedel ta sistem, je občanom — ne glede na to, kako so zavarovani — zagotovil več brezplačnih pravic iz zdravstvenega zavarovanja.

cevi in zavarovanih kmetov sta poleg obveznih oblik določile še druge, ki so tudi brezplačne. V kmečki skupnosti so te oblike nekoliko drugačne.

Veliko oblik zdravstvenega

varstva je takih, da morajo zavarovanci k stroškom dodati denar iz svojega žepa. Doplačila oziroma participacija sta določili obe skupščini — vsaka za svojo skupnost zavarovancev.

Doplačila delavcev

Zdravstveno zavarovani delavci morajo plačati: 8 din za vsak prvi obisk zdravnika na domu, če je ta opravljen na zahtevo zavarovane osebe; 20 din za vsak prevoz z reševalnim ali kakim drugim vozilom; 50 odst. stroškov za preglede in zdravljenje zaradi zastrupitve z alkoholom;

ko izdano zdravilo, predpisano v breme skupnosti — razen za zdravila, za katera je potreben neposreden poseg strokovnega zdravstvenega delavca;

25 odst. stroškov za zobozdravstvene storitve, zobno protetiko in sredstva, ki so zavarovanim osebam zagotovljena na račun sklada (ne velja za stroške zdravljenja in izdiranja zob);

8 din za vsak prvi pregled v specialistični ambulanti — razen za preglede v dispanzerjih in enotah, ki delajo na dispanzerski način; 50 odst. stroškov za cepjenja, ki po predpisih niso obvezna; 4 din za vsa-

20 din za vse očesne pripomočke; 50 din za slušni aparat in za omogočanje glasnega govora; 40 din za ortopedske čevlje, večje od št. 35; 50 din za vsak invalidski voziček; 15 din za bergle; 50 din za lasuljo, za proteze vseh vrst, ortopedske aparate in steznike, kilne pasove in aparate za ekstenzijo in

trojni znesek, ki je predpisan za zdravila; za umetno dojko in brizgalke za injekcije.

.... in kmetov

Kmečki zavarovanci morajo zdaj k stroškom za vrsto oblik zdravstvenega varstva, ki jim jih zagotavlja statut njihove skupnosti, prispevati:

50 odst. stroškov zdravniških (ambulantnih) pregledov in ambulantnega zdravljenja ter zdravniških pregledov in zdravljenja bolnikov na domu z vštetim prevozom zdravnikarika;

50 odstotkov stroškov za zdravljenje v splošnih, kliničnih in specialističnih bolnišnicah za prvih štirinajst dni, 25 odst. stroškov pa, če se jim zdravljenje poveča — in sicer od petnajstega do tridesetega dne;

30 odst. stroškov za pripomočke, ki jih vgrajujejo v telo;

50 odst. za stroške zdravil, pomožnega in sanitetnega materiala — razen za zdravila, pomožni in sanitetni material, uporabljen pri zdravljenju v bolnišnicah ali pri neposrednem ambulantnem zdravljenju;

50 odst. stroškov za izdiranje zob.

vanja. Te pravice imenujejo tudi obvezne, ker se nanašajo na oblike varstva, ki so za vse Slovence enake.

Skupnosti zavarovanih delav-

120.000 zavarovanih!

Poglejmo najprej, koliko nas je, ki nas „živi“ zdravstveno zavarovanjem. Veliko nas je, saj obsegata obe skupnosti zdravstvenega zavarovanja (delavcev in kmetov), ki naj bi se združili v eno, kar pet občin: Črnomelj, Krško, Metlika, Novo mesto in Trebnje.

V skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev so letošnjega 1. januarja našli 90.889 ljudi. Da ne bo pomote; toliko je bilo delavsko zavarovanih ljudi.

Največ delavsko zavarovanih ljudi je imela po teh podatkih novomeška občina: 46.039. Manj so šteje: krška občina — 18.991 ljudi, črnomajska — 12.770, trebajska — 7.239 in metliška — 5.850.

(Podrobnejša sestava zavarovancev v delavskem zavarovanju je razvidna iz tabele A.)

Skupnost zdravstvenega zavarovanja kmetov je v istem času štela

28.835 zavarovancev — največ spet novomeška občina — 10.698, za njo pa: krška — 6.221, trebajska — 5.561, črnomajska (največ kmečko zavarovanih boincev NOV) — 4.687 in metliška

(Več pokaže tabela B.) Tabela C pokaže, da je bilo v novomeški skupnosti ob minulem novem letu zavarovanih skoraj 120.000 ljudi.

Število zavarovancev se tudi v prihodnje ne bo bistveno spremenilo. Pričakujejo le, da se bo z novimi zaposlitvami kmetov zmanjšalo število kmečkih zavarovancev in ustrezno povečalo število delavsko zavarovanih oseb.

Ocene kažejo, da bi bilo v novomeški skupnosti že v bližnji prihodnosti kmečko zavarovanje samo še 27.500 ljudi, medtem ko bi se skupnost zdravstvenega zavarovanja delavcev povečala na 93.000 članov.

SKUPNOST ZDR. ZAVAROVANJA KMETOV

ZAVAROVANCI	OBČINE					SKUPAJ
	ČRNOMELJ	KRŠKO	METLIKA	N. MESTO	TREBNJE	
1. kmetijski	2.799	5.698	924	10.330	5.420	25.171
2. barci NOV	1.882	513	741	301	119	3.556
3. -1- za sev.m.	6	10	3	67	22	108
SKUPAJ	4.687	6.221	1.668	10.698	5.561	28.835
odstotek(%)	16.26%	21.58%	5.78%	37.10%	19.29%	100%

Koliko dajemo za zavarovanje?

Skupnost zdravstvenega zavarovanja delavcev Novo mesto je za leto 1971 predpisala takele stopnje: 0,8 odst. od bruto (kosmatih) osebnih dohodkov plačujoče delovne organizacije za zavarovanje v

primeru nesreče pri delu in poklicne bolezni,

3,2 odst. od bruto osebnih dohodkov za obvezne oblike zdravstvenega varstva in

4 odst. od bruto osebnih dohodkov za pravice iz zdravstvenega zavarovanja, določene s statutom skupnosti.

Od drugih dveh prispevkov izločajo 0,4 odst. za investicije v zdravstvu (za bolnišnico, zdravstvene domove, ambulante itd.).

Glavni vir dohodkov za sklad zdravstvenega zavarovanja kmetov sta prispevek od katastrskega dohodka in pavšalni prispevek za člane gospodinjstva.

Tako plačujejo kmetje letos 30 odst. od davčne osnove in po 80 din za vsakega člana svojega gospodinjstva.

Za socialno ogrožene kmete — s katastrskim dohodkom do 2.000 din — plačujejo občine.

12-odstotni republiški prispevek, ki ga plačujejo delavci s posestvom, gre v celoti za dodatno oziroma razširjene pravice oziroma obvezne (in brezplačne) oblike zdravstvenega varstva kmetov.

V tem zapisu seveda nismo mogli zajeti vseh podatkov, ki so bili na voljo, saj bi znatno preseglji odmerjeni prostor, če bi šli v podrobnosti. Kljub temu, upamo, se je posrečil vsaj približen obris, kako je videti eno in drugo zavarovanje — namreč delavsko in kmečko. Sicer pa smo že prej rekli, da hoče biti ta zapis samo pripomoček pri razmišljanju o predvideni združitvi kmečkega zavarovanja z delavskim. In morda je v vsem tem tudi namig delavcem in kmetom, kako naj glasujejo na bližnjem referendumu.

TABELA „C“

VSI ZAVAROVANCI (TABELA „A“ + TABELA „B“)

	OBČINE					SKUPAJ
	ČRNOM.	KRŠKO	METLIKA	N. MESTO	TREBNJE	
Delavsko in kmečko zav. oseb	17.457	25.212	7.518	56.737	12.800	119.724
odstotek(%) v skupnosti	14.58%	21.06%	6.28%	47.39%	10.69%	100%

Izdelujemo tkanine iz čiste volne in diolen. Če kupujete hlače, jih kupite z značko Novoteks. Za 29. november, dan republike, čestitamo našim potrošnikom, poslovnim prijateljem in občanom!

Diolen®

SKUPŠČINA OBČINE BREŽICE

Občanom čestitamo za dan republike 29. november!

OBČINSKA KONFERENCA SZDL
OBČINSKA KONFERENCA ZKS
OBČINSKI SINDIKALNI SVET
OBČINSKI ODBOR ZZB NOV
OBČINSKA KONFERENCA ZMS

SLOVENIJA VINO

obrat BREŽICE

Kupujte vina, ki jih polnimo v naši polnilnici. Za praznik čestitamo!

DEKORLES BREŽICE

z ohrati: MIZARSTVO Dobova
in ŽAGA ter TAPETNIŠTVO Brežice.
Čestitamo za praznik republike!

med prazniki obiščite
ČATEŠKE TOPLICE
ples ~ kopanje ~ bar

Čestitamo za praznik!

TRANSPORT KRŠKO

Opravljamo vse vrste prevozov. Za praznik čestitamo!

Papirkonfekcija KRŠKO

CIKLOSTIL PAPIR VSEIH VRST • SPECERJSKE VREČICE S TISKOM IN BREZ • VSE VRSTE SKATEL IZ VALOVITE LEPENKE IN KARTONA S TISKOM IN BREZ • VSE TISKARSKÉ USLUGE

Za dan republike čestitamo!

SKUPŠČINA OBČINE KRŠKO

OBČINSKA KONFERENCA SZDL
OBČINSKI SINDIKALNI SVET
OBČINSKA KONFERENCA ZKS
OBČINSKI ODBOR ZZB NOV
OBČINSKA KONFERENCA ZMS

Kolektivom in občanom čestitamo za 29. november, dan republike!

Podjetja
čestitajo
za
dan
republike

ELEKTRARNA BRESTANICA

Potrošnikom električne energije čestitamo za praznik!

Rudnik rjavega premoga

SENOVO

Čestitamo za praznik republike!

INVALIDSKE DELAVNICE BRESTANICA

Kupujte naše izdelke! Za praznik čestitamo!

slavnik koper
**TURIST HOTEL SREMIČ
KRŠKO**

Vsako soboto ples. Igra priznani ansambel STEB iz Brestanice, poje pa Mary Avsenak. Priporočamo se za obisk in hkrati čestitamo za dan republike!

SOP KRŠKO

SPECIALIZIRANO PODJETJE ZA INDUSTRIJSKO OPREMO

KRŠKO

Izdelujemo raznovrstno kovinsko opremo za industrijo. Lastni inženirski biro. Za praznik republike čestitamo!

Papirja pa ne bo zmanjkalo!

Letos v krški tovarni celuloze in roto papirja »Djuro Salaj« ne bo stare plošče: »Lesu ni, stroji stojijo!« — Lesa je za 4 mesece

Brskam po starih časopisih. Novembra, decembra vsako leto — pač glede na to, kdaj je pritisnila zima, se začne pojavljati novice: krška tovarna »Djuro Salaj« je v težavah, zmanjkuje lesa, skladišča so prazna, stroji se bodo morali ustaviti. Najbolj sveži podatki: 18. december 1969 pod naslovom »CELULOZA je spet brez lesa«.

Takrat je bilo stanje res kritično. Po osemurni razpravi so lahko ugovarjali, da bodo morali po denar za osebne dohodke v rezervni sklad, da bo en papirni stroj stal, da za novo-

letne praznike tovarna pet dni ne bo delala, čeprav je sicer običaj, da dela tudi za vse praznike. S strahom so se spraševali: kako bo februarja, ko bomo že januarja izčrpali rezervni

sklad?

Nekaj mesecev pozneje, 19. marca, spet nove vesti: papirni stroj v tovarni spet stoji. Časopisi imajo dve izbiri: kupovati dražji uvoženi papir — ali pa sploh ne iziti!

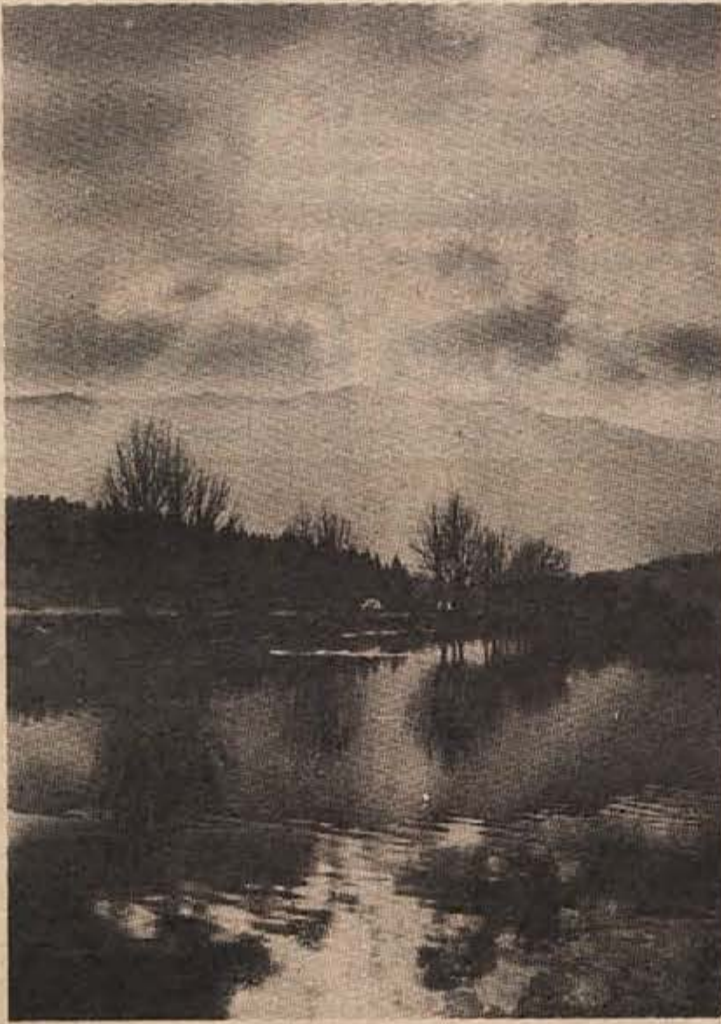
10. aprila so nesoglasja dosegla vrhunec: v podjetju so izrekli nezaupnico direktorju Ladu Trampušu in direktorju gospodarsko-računskega sektorja Jožetu Rajglu.

Kogar piči kača, se boji belouške, pravi star pregovor in zato ni bilo naključje, da je novo vodstvo odločno sklenilo: Nikdar več ne sme zmanjkati lesa!

Letos, na začetku druge zime pod novimi kmarji, je tovarna tako zalozena z lesom kot verjetno še nikoli poprej. Lahko bi rekli, da je prezalozena, saj je lesa za 4-mesečno proizvodnjo. Položaj na domačem trgu se je ta čas spremenil, saj dobivajo več lesa kot včasih, lepo vreme pa omogoča spravilo lesa iz gozdov še zdaj, prejšnja leta pa je bila navadno ob tem času že zima.

Zaradi težav z lesom v prejšnjih letih je tovarna izgubila skoraj ves izvoz in šele v zadnjem letošnjem triletnem obdobju so nekako dosegli izvojni načrt. Ker je lesa dovolj, letošnja zimo ne bi smelo zmanjkovati papirja. Samo popolnoma normalni delovni pogoji pa dajejo upanje, da bo »Djuro Salaj« lahko naredil dovolj papirja in bo sčasoma dobil svoje mesto tudi v izvozu!

J. SPLIČAL

Za fotografijo »Kočevska pokrajina« bo dobil diplomu Marjan Čurkovič iz Kočevja na razstavi »Pionirski foto 1971«, ki bo od 26. novembra do 5. decembra. Komu je komisija slovenskih strokovnjakov za fotografijo še prisodila priznanja, berite v posebnem sestavku.

PIONIRSKI FOTO 1971

Kočevcem zlato in diplomi

Priznanja še v Ljubljano, Bohinjsko Bistrico in Litijo — Jutri otvoritev razstave

Jutri, 26. novembra ob 10. uri, bo v Likovnem salonu v Kočevju odprta republiška razstava »Pionirski foto 1971«. Na otvoritvi bodo podelili tudi priznanja najuspešnejšim pionirjem — fotoamaterjem.

Za posamezne fotografije bo prejel zlato medaljo Vojko Čuden, osnovna šola (OS) Bohinjska Bistrica, srebrno Zmago Skobir OS dr. Vita Kraigherja — Ljubljana, bronasto Robert Reinhardt OS Borisa Kidriča — Ljubljana, diplome pa Tadej Prelesnik in Marjan Čurkovič, oba OS Kočevje, Veselin Miškovič OS dr. Vita Kraigherja — Ljubljana in Boris Kokalj OS Litija.

Za kolekcijo (zbirko) fotografij bodo prejeli Marjan Čurkovič OS Kočevje zlato medaljo, Vojko Čuden OS Bohinjska Bistrica srebrno in Ivan Šporčić OS dr. Vita Kraigherja — Ljubljana bronasto medaljo.

Priznanje kot najboljši foto krožek, ki se je udeležil razstave, bo prejel krožek OS dr. Vita Kraigherja

— Ljubljana. Razstavo organizirajo Foto-kino zveza Slovenije, Foto-kino klub osnovne šole Kočevje in Zveza kulturno-prosvetnih organizacij Kočevje. Pokrovitelj razstave je Janko Novak, direktor KOČEVSKEGA TISKA v Kočevju. Priprave za razstavo sta vodila Franco Brus in Peter Šobar mlajši.

J. P.

Javnost — najbolj pravšna pot

(Nadaljevanje s 1. strani)

njihov delovni prispevek, in da tako bogatijo na račun večine. V nedavni razpravi v skupščini SRS o samoupravnih sporazumih o usmerjanju delitve dohodka in osebnih dohodkov je bilo ugotovljeno, da sedanji samoupravni sporazumi še ne bodo

Zapostavljanja jim je dovolj

(Nadaljevanje s 1. strani)

Zaradi majhnega zasluga delajo vse sobote in nedelje ter si tako umetno dvigajo osebne dohodke, to pa smatrajo za izkoriščanje. Zasluzki so v Kanizari odvisni samo od storilnosti in poslovnega uspeha podjetja zato z njimi ne morejo nazgor mimo teh meril, ne da bi ogrozili obstoj rudnika. Medtem ko storilnost dosega zavidljivo raven, saj je v republiškem in državnem merilu celo na vrhu lestvice, poslovni uspeh ne more biti dober, ker cene skokovito naraščajo, medtem ko se premožni sme podražiti, zanj so cene določene. Ob takih pogojih gospodarjenja divjanju cen ne morejo slediti.

Rudarji so na sestanku izjavljali, da niso pripravljene več čakati na družbeno priznanje poklica. Pristojni naj povedo, če so rudniki premožni še potrebni v slovenskem go-

spodarstvu ali ne, so dejali. Če so, naj rudarji dobijo, kar jim gre, če niso, naj rudnike zapro in omogočijo prekalifikacijo. Take razmere so privedle že do hudega pomanjkanja delovne sile, saj v jarno noče nihče več za tako majhne osebne dohodke. Proizvodni plan bo letos ogrožen prav zaradi pomanjkanja delavcev.

Na sestanku so sklenili, da bodo s svojimi zahtevami seznanili razne forumne, od centralnega komiteja navzdol. In kaj želijo?

Zahtevajo, da se natančno določi vloga premoženstva in s tem kanizarskega rudnika v okviru gospodarstva in energetike v Sloveniji; primerne osebne dohodke ob 42-urnem delavniku; usklajitev cen premožnosti z ostalimi industrijskimi proizvodi, obenem pa posojila za nadaljnjo modernizacijo dela.

R. B.

Čestitke Novemu tedniku

Ta torek je celjski NOVI TEDNIK proslavil 25-letnico svojega izhajanja. Kot pokrajinsko glasilo SZDL je v poltretjem desetletju opravil pomembno nalogo, saj si je med drugim kljub nenehnim finančnim težavam predvsem tudi prizadeval, da bi ohranil Celju in pokrajini časniskarsko tradicijo, najstarejšo v Sloveniji. Kot kolektiv drugih pokrajinskih glasil SZDL v naši republiki, pestijo tudi delavce Novega tednika nenehne gnotne skrbi za obstoj lista. Prav zdaj si prizadevajo, da bi doseganje ustanoviteljstva časnika razen občin Celje, Laško in Zalec razširili še na sosednje občine in tako omogočili tedniku še širši razmah in čvrstejše obete za bodočnost.

Kolegom v uredništvu in upravi Novega tednika za prehojenih 25 let iskrene tovariške čestitke, za bodoče delo pa kar največ novih uspehov, zadovoljstva in razumevanja ustanoviteljev!

KOLEKTIV DOLENJSKEGA LISTA

Sejmišča

BREŽICE

Na sobotni sejem v Brežicah so pripeljali 412 mlajših in 26 starejših prasičev. Vsega so prodali 366 živali, za mlajše so prodajalci ostдели od 10 do 11 dinarjev, za starejše pa od 8 do 9 dinarjev za kilogram žive teže.

NOVO MESTO

V ponedeljek so od 692 pripeljanih prasičev prodali 458. Za prasiče do 12 tednov starosti so prodajalci hoteli 160 do 230 dinarjev, za starejše 240 do 410. Kljub slabemu viemenu je bil promet dokaj živahen, cene so bile malo višje kot po navadi, kupci so prišli tudi iz sosednjih občin.

Iskra ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

padla, število zaposlenih se je zmanjšalo. Edino izvoz predstavlja rešitev, toda cene žužemskih kondenzatorjev na tujem trgu niso konkurenčne. Prav zato pričakuje obrat po 11 letih obstoja več podpore, kot je bil deležen v tem desetletju.

Ob otvoritvi novih prostorov so imeli tudi slavnostno sejo delavskega sveta tovarne, na kateri so nagradili vse, ki so v podjetju že 10 oziroma celo 20 let.

J. SPLIČAL

Veletrgovina »MERCATOR«, Ljubljana
poslovna enota »STANDARD«, Novo mesto

razglašuje
prosto delovno mesto

POSLOVODJA
prodajalne v Šmarjeti

Pogoji za sprejem:

- visoko kvalificirani trgovski delavec ali
- kvalificirani trgovski delavec z 2-letno prakso v poklicu.

Nastop dela po dogovoru.

Pismene ponudbe pošljite splošni službi PE »STANDARD«, Novo mesto, Glavni trg, v 8 dneh po objavi oglasa.

Gimnazija v Novem mestu

razpisuje
prosto delovno mesto

HIŠNIKA — KURJAČA

POGOJI:

1. kvalificiran delavec lesne, elektro ali kovinske stroke;
2. opravljen izpit za kurjača centralne kurjave; če ga nima, ga mora opraviti;
3. stanovati mora v šoli.

OD 1.850 dinarjev na mesec, poleg tega brezplačno stanovanje in kurjava. Ponudbe pošljite najpozneje v 8 dneh po tej objavi.

Trgovsko podjetje SEVNICA

razpisuje
JAVNO LICITACIJO
za prodajo rabljenega

avtomobila »ZASTAVA« 620 B
nosilnost 2 t

Avto je v voznem stanju.

Izklicna cena je 6.000 din.

Licitacija bo v četrtek, 2. decembra 1971, ob 9. uri za družbeni sektor, za ostale od 10. ure dalje. Dražba bo na dvorišču podjetja v Sevnici, Glavni trg 25. Pred začetkom licitacije morajo interesi položiti varščino v višini 10% od izklicne cene pri blagajni podjetja.

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL
NOVO MESTO

obrat Tovarna gospodinjne opreme
Mirna

odprodaja

po sklepu delavskega sveta

rabljen osnovna sredstva

na javni licitaciji 1. 12. 1971 ob 8. uri za družbeni sektor, ob 10. uri za zasebni sektor.

Ogled možen vsak delavnik od 6. do 14. ure.

ZAVAROVALNICA SAVA
poslovna enota NOVO MESTO

RAZPISUJE
delovno mesto

REFERENTA kmetijskih zavarovanj

Pogoji: srednja kmetijska šola splošne smeri in najmanj 5 let delovne prakse

Stanovanja ni na razpolago. Nastop dela 1. 1. 1972.

Prijave pošljite na naslov: Zavarovalnica SAVA, PE Novo mesto, Glavni trg 24. Razpis velja do zasedbe.

»DOLENJKA«

trgovsko podjetje na debelo in drobno
NOVO MESTO

OBJAVLJA
prosti delovni mesti:

1. poslovodje
2. nekvalificiranega delavca za prodajalno »POTROŠNIK« v Semiču

Pogoji:

- pod 1. visoko kvalificiran trgovski delavec s 3-letno prakso v železninarstvo-tehnični ali mešani stroki ali kvalificiran trgovski delavec s 5-letno prakso v železninarstvo-tehnični ali mešani stroki
- pod 2. končana osnovna šola, odslužen vojaški rok ter zdravstvena in telesna sposobnost za opravljanje fizičnih del

Za delovni mesti je določeno poskusno delo. Rok za prijave je 8 dni po objavi.

Danes o Novem mestu

Novo mesto se bo danes poklonilo spominu pokojnega skladatelja Marjana Kozine. Ob 16. uri bo predsednik občinske skupščine Franci Kuhar odkril doprsni kip Marjana Kozine (delo kiparja Zdenka Kalina) pri Studijski knjižnici Mirana Jarca. Pisatelj Ciril Kosmač bo nato v tej knjižnici odprl razstavo o življenju in delu slovenskega skladatelja Marjana Kozine. Zvečer bo v Domu kulture koncert Kozinoviških komornih skladb. Po ugodni besedi dr. Dragotina Cvetka se bodo zvrstila dela: Suita za klavir štiriročno (pianista Igor in Alenka Dekleva), Štiri pomladne pesmi (sopranistka Zlata Ognjanović, pri klavirju prof. Ciril Cvetko), Sonatina za klavir in C (presto - andante - maestoso), Divertimenti za klavir (pianistka Zdenka Novakova), Cigan in Pokret (basist Ladko Korosec, pri klavirju Zdenka Lukčeva) in Partizanska ter Obroč (Slovenski vokalni oktet).

Vilma Bukovec in Ivan Lacković v Trebnjem

V soboto, 27. novembra ob 17. uri, bodo v galeriji likovnih samorastnikov v Trebnjem odprli razstavo slikarja Ivana Lackovića-Croata iz Zagreba; umetnika bo predstavil profesor Vlado Maleković. Uro kasneje se bo v domu kulture v Trebnjem začela proslava in slavnostni koncert ob 25-letnici umetniškega delovanja Vilme Bukovec, prvakinje ljubljanske Opere. Nastopili bodo: trebanjska rojakinja Vilma Bukovec, Rajko Koritnik, Boris Kralj, Saso Miklavc in pianistka Zdenka Lukec.

Mali kulturni barometer

TRUBARJEV KATEKIZEM - Pri Mladinski knjigi je izšla faksimilirana izdaja Trubarjevega „Katekizma“ iz leta 1551. Knjiga obsega 170 strani in je vezana v usnje. Ljubitelji knjige in še zlasti zbiralci knjižnih redkosti se bodo tega dogodka gotovo razveselili.

TRI PRIZNANJA - Medaljo in dve častni priznanji je naša priljubljena založba Mladinska knjiga dobila na tradicionalni mednarodni razstavi knjižne umetnosti v Leipzigu.

SLIKE IN RISBE - V ljubljanski Mali galeriji so odprli v torko razstavo slik in risb Vladimira Veličkovića. Razstava bo odprta do 19. decembra.

V KRŠKEM RAZDRLI RAZSTAVO - Razstavo risb mladega nemškega slikarja Dieterja Huthmayerja v krški galeriji so zaprli za ogled v ponedeljek. To je bila zadnja letošnja razstava v hramu umetnosti pri Valvasorjevi hiši v Krškem.

ŠE VEČ OBISKOV - Razstavo II. grafičnega bienala jugoslovanskih pionirjev v Lamutovem likovnem salonu v Kostanjevici obišče iz tedna v teden več ljudi.

METLIŠKI SAMORASTNIKI - V Belokranjskem muzeju v Metliki so odprli 19. novembra razstavo del metliških samorastnikov. Svoja dela je razstavilo osem domačinov in domačink, ki se amatersko ukvarjajo s slikarstvom, kiparstvom, poslikavo vezenin, intarzij, izdelovanjem gobelinov in drugo uporabno umetnostjo.

PISMA NAŠE MODERNE - Mladinska knjiga je poskrbela še za eno lepo dejanje: v faksimilirani izdaji je natisnila pisma slovenske moderne. Tako je intimni svet Dragotina Ketteja, Josipa Murina-Aleksandrova, Ivana Cankarja in Otona Zupanciča prvič v celoti dostopen vsej slovenski javnosti. Uvodno studojo za to pomembno delo je napisala dr. Marja Bošnjak.

V soboto ob 17. uri bodo v trebanjski galeriji odprli veliko razstavo del znanega hrvaškega slikarja Ivana Lackovića, dolgoletnega prijatelja in sodelavca slovenskih naivnih slikarjev. Razstava bo predstavila umetnika Lackovića v razdobju zadnjih šestih ali sedmih let, ko je nekdanji zagrebški poštar začel zoreti v svoj vrh in dosegel na številnih razstavah doma ter v tujini (Pariz, Rim, Zah. Nemčija, ZDA, Kanada itd.) nedeljena priznanja za pristno, globoko umetnost. - Na sliki: Ivan Lacković-Croata: CVETJE OB PLOTU

Zavidanja vredno festivalno razkošje

XVI. dolenski kulturni festival v Kostanjevici se končuje - Izredna umetniška poslastica

Vrtljak prireditve XVI. dolenskega kulturnega festivala v Kostanjevici se je malone odvrtel. Bilo je šest likovnih razstav v Lamutovem likovnem salonu, pet koncertov - izmenoma v Lamutovem likovnem salonu, v cerkvi kostanjeviskega klostra in domu kulture ter sedmero gledaliških uprizoritev - spet v istih prostorih kot koncerti.

Likovno življenje festivala se je začelo maja z razstavo del akademskega slikarja Igorja Pleška. Naslednji mesec je svoje akvarele in druga dela pokazala javnosti slikarka Alenka Gerlovič, Julija in avgusta je bila v Lamutovem likovnem salonu zelo zanimiva razstava „Umetnost tavankutskih žena“. Jeseni se je začela z retrospektivo zagrebškega umetnika Zlatka Price. Prejšnji mesec so se v Kostanjevici predstavili mojstri naivnega slikarstva (Ivan Rabuzin, Drago Jurak, Matija

Skurjeni, Slavko Stolnik in Stjepan Stolnik). Novembra in decembra bo odprta razstava II. grafičnega bienala jugoslovanskih pionirjev.

Koncertno festivalno dejavnost je v mestecu na Krki začel IPPZ skupaj z godbo milice iz Ljubljane. Sledil je večer opernih arij, na katerem so sodelovali priznani umetniki. Na večer otvoritve razstave Alenke Gerlovič je imela sopranistka Vanda Gerlovič ob klavirski spremljavi Zdenke Lukčeve nastop „Slovenski samospevi“. V domu kulture je nadalje koncertiral pianist Igor Dekleva, z nastopom celjskega komornega moškega zbora v samostanski cerkvi pa se je glasbena sezona končala.

Tudi gledališka sezona je bila razgibana in zanimiva. Obiskovalci so videli „Rožo in pristan“ W. Thackeraya, Golarjevo „Vdovo Rošlino“, Cankarjevo „Belo krizantemo“, Shakespearove „Vesele Windsorčanke“, „Dva bregova“ A. Le-

Dolenjci v Karlovcu

Na sobotnem koncertu v počastitev 30-letnice vstaje v Zorin-domu v Karlovcu je nastopilo tudi sedem zborov z našega območja. To so bili: moški zbor iz Artič, Brestanice, Brečje in Novega mesta, Dolenjski in Sentjernejski oktet ter ženski pevski zbor iz Crnomlja.

»Obkolpski« reviji

10. decembra bo v Ogulinu revija zabavnih orkestrrov, na katero vabijo tudi orkestre iz Bele krajine. Dolenjske in Spodnje Posavje. V Dugi Resi pa bodo organizirali revijo likovnih amatejev, na kateri se bodo s svojimi deli predstavili likovniki iz občin, ki sodelujejo v tradicionalnih obkolpskih kulturnih srečanjih.

Prizor iz Megličeve TV drame „Major, ustreljeni boste!“ ki jo bomo videli na malih zaslonih 29. novembra ob 20.35.

Končno: »Major, ustreljeni boste!«

Megličevo vohunsko dramo na TV prav na dan republike

Nekoliko z zamudo bomo videli na naših malih zaslonih vohunsko dramo „Major, ustreljeni boste!“ katere avtor je Rado Meglič iz Kočevja.

Ta drama, ki bo na sporedu na sam dan republike, 29. novembra ob 20.35, je Megličev prvenec. Njegovo delo pa je bilo izbrano na anonimnem natečaju.

Rado Meglič je pred kratkim poslal na natečaj za Kajuhove nagrade, ki ga je razpisala založba „Borec“, svojo drugo dramo „Intervju“. V njej govori o okupirani Ljubljani in delovanju črne roke. Snov te drame je primerna za televizijsko nadaljevanje in prav zato se je Rado Meglič že dogovoril z RTV, da bo imela prednostno pravico pri odkupu avtorskih pravic zanjo.

V pogovoru je Meglič izrazil še posebno željo, naj bi mu gledalci pisali, kako so z njegovo dramo „Major, ustreljeni boste!“ zadovoljni. Pisete mu lahko na osnovno šolo Kočevje ali v Podgorsko ulico 4, Kočevje. J. PRIMC

PRVIČ NA ZVEZNI FESTIVAL

Foto-kino klub Kočevje bo letos prvič sodeloval na zveznem tekmovanju amaterskega filma, in sicer s filmom „Cemu?“ Za ta film je prejel klub že več republiških priznanj in si tako pridobil pravico, da z njim sodeluje na zveznem tekmovanju 11. in 12. decembra v Leskovcu.

Bogastvo za zidovi

Zadnja, dvojna številka „Knjižnice“, glasila slovenskih bibliotekarjev, prinaša zanimiv članek „Srednjeveške knjižnice v Sloveniji“ izpod peresa Melite Pivec Stelc. Ker obravnava članek tudi Dolenjsko, se pravi naše srednjeveške knjižnice, se hočemo pri njem malce pomuditi. To bomo storili tudi zato, ker „Knjižnica“ med našimi bralci ni razširjena, saj jo dobivajo v roke le člani bibliotekarskega društva. Teh pa na Dolenjskem ni veliko.

Iz omenjenega članka je razvidno, da štejejo med srednjeveške knjižnice: kartuzijanska v Pleterjah, cisterijanska v Kostanjevici, frančiškanska in kapiteljska v Novem mestu in samostanska v Stični.

Pleterjska kartuzija, ustanovljena leta 1406, je bila članica „Sclavonie“ - združenja kartuzij v Sloveniji. Kartuzije so si med drugim zamenjvale in druga pri drugi izposojale knjige. Po razpustu leta 1595 so knjižnico izročili jezuitskemu kolegiju v Ljubljani, tam pa jo je ob koncu 18. stoletja uničil požar. Po obnovitvi Pleterij leta 1899 je ta

kartuzija dobila staro knjižnico iz francoskega Nancyja.

Knjižnica cisterijanskega samostana v Kostanjevici, ustanovljenega leta 1231, je bila zelo bogata: v Ljubljani se hranijo 7 rokopisov iz 12. in 14. stoletja ter 4 inkunabule.

Svojo knjižnico je po ustanovitvi 1472 dobil tudi frančiškanski samostan v Novem mestu. Hranil dva rokopisa iz 15. stoletja in 27 inkunabul.

Leta 1492 ustanovljeni novomeški kapitelj ima tudi bogato knjižnico. Največji prirastek je dobila 1604 z zapuščino prošta Polydorja de Montagnana.

Ena najbogatejših srednjeveških knjižnic je stiška. Do danes se je ohranilo 25 rokopisov v 31 zvezkih - dve tretjini jih sodi na prelom iz 12. v 13. stoletje. Zgodovinski viri navajajo, da so imeli svoje knjižnice tudi gradovi, ki jih je bila bogata zlasti dolina Krke. Usoda knjig ni znana, vsaj za večino bi to lahko rekli.

Stare knjižnice pričajo o kulturni stopnji na našem območju. Danes so to kulturnozgodovinski spomeniki. I. ZORAN

ivan lavčar Miha³ Kovarjev

Tedaj pa je Pavliha sam pri sebi takole govoril:

„Ce jima pravim: „dobri večer“, jima morda ne bo všeč. In skoraj gotovo se potem Miha z lestve spusti in me ujame, kakor ujame jaz krta v klesče. In nič manj gotovo ni, da mi potem na rebra naloži svoje pesti, da jih bom pomnil nekaj časa. Bolje je, da si torej na tisto stran, kjer stoji lestva, zatisneš oko in da ničesar ne vidiš!“

In Pavliha je na tisto stran, kjer je stala lestva, zatisnil oko, se gugal mimo in ni ničesar videl.

Potem ko je bila že vsa stvar pri kraju, potem šele nam je pravil o tistem večeru.

Jeseni potem pa je odšla. In Miha je lazil klavirno okrog in slabe volje je bil.

Prišel je predpust. Snega je padlo, da nam je strehe podiral. Podrla se je tudi tista velika lipa pred cerkvijo, da je padla v cerkvena okna ter jih razbila. Kavk in vran pa se je v črnih oblakih vlačilo krog vasi. In ce si na vrtu razgrehel sneg ter nastavl skopca, si ujel po dve naenkrat. Žival je stradala, da je bila groza!

Nekega jutra je gospod Andrej poklical predse svojega hlapca ter mu dejal:

„Miha, vprezi konjička!“
In Miha je vpregel konjička v takšne tanke sani. Ko pa je gospod Andrej položil nanje težko svoje telo, so zastokale, da je človek menil, da se morajo vsak trenutek potreti pod gospodom. No, pa so ga vendarle držale!

Odpeljala sta se proti mestu. Med potjo pa je gospoda Andreja hlapec Miha povprašal, po kaj da gresta v mesto.

A gospod je dobrovoljno zamežikal in dejal: „Danes imava veselo pot, Miha! Danes se bomo dobrega najedli, da bo kaj! In tudi ti, Miha, upam, da tudi ti!“

„Morda nova maša?“ je vprašal Miha od strani.

„Kaj nova maša! Kdo sedaj poje nove maše!“ se je raznel gospod.

„Torej zenitev?“

„Zenitev pa, zenitev pa, Miha!“

„Kdo pa? Nemara gospod sodnik?“

„Ta jo že ima! Lej ga, nespametnega, kako vpraša!“

Miha je umolknil.

Gospod pa je dejal smeje: „Heer je oženil, heer!“

„In ali je dosti prinožila?“

„No, je že, je že! Pa saj veš, če bi ne bil jaz nekaj brsnil!“

„Ali ima gospod sodnik več deklet?“ je še povprašal Miha.

„Cel kup, cel kup!“

Dalje si Miha ni upal povpraševati. Lovričkov Grega, ki je tisto jutro nesel davke v mesto ter se bil prisedel k Mihi na sprednji sedež, pa je hotel videti, da je Miha nekako zamisljen potem sedel tik njega. Čudno se mu je tudi dozdevalo, da je Miha pri najmanjši priliki zaklel, seveda tako tiho, da ga gospod ni čul.

Ko pa je Grega pri davkarjih opravil, je odšel v cerkev, kamor je vrelo vse. Stopivši v božjo hišo, je takoj zapazil, da so pri oltarju gorele vse sveče in da se je pelo kakor ob največjem prazniku.

Po klopi se je trlo gospode. Končno pa je petje potihnilo in pred oltar sta stopila zenin in nevesta. Njo pa je Grega, ki je imel ostro oko, takoj spoznal. Bila je tista nemurna stvar, ki je poprej med poletjem gospodu Andreju sitnosti napravljala v hiši. A danes se je Gregi neizrečno zala zdela!

Imela je čez in čez belo obleko in krog glave venec belih tož (Bog ve, kje so jih iztaknili pozimi). A obleka se je vlekla za njo, tako da bi bil v tisto, kar se je vlekle, oblekel deset kmečkih deklet. K nji pa je pristopil takšen tenak, gosposki človek, z bradatom obrazom in s črno, na rep vezano suktnjo. Ko pa je Grega tega človeka opazoval in pregledoval, se mu je dozdevalo grozno čudno, kako more deklet to šibico rajši imeti kot pa Miho, ki je bil vendar najlepší človek v desetih vaseh. Tedaj pa se je Lovričkovemu Gregi dozdevalo, da je nekdo blizu njega prav globoko zdihtnil. In glejte, ko se je mož ozrl bolj natanko, je videl tam pri strani ob cerkvenem stebri sloneti Miho. Venomer je zrl tja proti oltarju in oči so mu kakor raku stale izpod čela. Bil je, revež, prikazen, da se je moral vsakomur smiliti! Ko se je Grega potem spet obrnil proti oltarju, je zagledal tudi

gospoda Andreja. Z modro ruto si je brisal potni obraz. Potem pa je pričel govoriti, kako da mora žena svojega moža rada imeti, povsod iti za njim ter mu biti pokorna in zvesta. In opominjal je ženina in nevesto, naj se rada imata; in poudarjal je še posebno, naj otroke, če jih jima Bog da, vzgojita krščansko in v naši sveti veri. Nevesta je tiščala bel robec do obraza in jokala. Končno je gospod Andrej povprašal ženina, hoče li to nevesto, in nevesto, če hoče tega ženina. In oba sta dejala, da hočeta.

Po končanem svetem obredu pa je vse zapustilo cerkev in pred oltarjem so pogasili sveče. Miha pa se ni ganil s svojega mesta. Venomer je še zrl tja proti oltarju in debele kaplje so mu lezle čez čelo.

Grega je pristopil k njemu in dejal: „Kaj boš stokal, Miha? Vzeti bi je tako ne bil mogel! Ali ti naj taka gosposka stvar koplje na polju in vodo prinaša na glavi? Bodi pameten!“

Grdo ga je pogledal. A zunaj cerkve je izpregovoril zamolklo:

„Pojdi Grega! Danes ga bova pila!“
In šla sta. In dajal je za vino vse popoldne in pila sta vse popoldne. Ko pa je prišel večer, je Grega zlezel pod mizo, Miha pa zaspal na klopi.

OGLE DAJO MLA DIL

SD ROG vabi!

Smučarsko društvo ROG iz Novca mesta organizira vadbo smučarjev in tekmovalcev Roga vsak torek in petek v Ziebeh na Marofu: pričetek ob 15. uri. Vadbo bodo vodili učitelji smučanja. Vlečnica bo delala.

IZ VSEH STRANI

NOVO MESTO – V petek, 3. decembra, bo ob 9. uri v Novem mestu področno posvetovanje o dijaških domovih, ki ga sklicuje občinska konferenca Zveze mladine Slovenije Novo mesto. Razpravljali bodo o težavnem stanju, v katerem so se znašli dijaški domovi na Dolenjskem oziroma po vsej Sloveniji. (C. R.)

GRM – Pionirji na grmski osnovni šoli so pričeli nabiralno akcijo za praznovanje novoletne jelke. Zbirajo star papir, ki ga bodo prodali in tako dobili denar, za praznovanje. (R. S.)

CRNOMELJ – Na osnovni šoli na Loki se pripravljajo na izdajo prve številke šolskega glasila „Bela breza“. Lani so izdali eno številko, letos pa jih bodo več. V tem šolskem letu so kupili tudi nekatere pripomočke, tako da bo tisk šel hitreje in lažje. (R. S.)

METLIKA – Na tradicionalnem tekmovalstvu v okviru delavskih športnih iger zaposlenih v metliški občini so se kot ponavadi spet lepo postavili mladinci iz Slamne vasi. Resda niso osvojili toliko prvih mest kot lani, so pa sodelovali skoraj v vseh panogah. Letos so imeli tudi precej uspeha mladinci metliškega aktivna ZMS. (L. K.)

CRNOMELJ – Med mladimi Črnomaljčani je izredno zanimanje za folklorno dejavnost. Na osnovni šoli na Loki delujeta dva folklorna krožka, ki ju obiskuje veliko število mladih. (R. P.)

Zdenka se spet uveljavlja!

Zdenka Kovačiček, naša znana pevka zabavne glasbe, se pripravljala, da končno izda svojo prvo ploščo. Zdenka je nastopila pred meseci v Novem mestu skupaj s Krunoslavom Slabinčevićem in doživela hladen tuš, ko so njenega partnerja Kiča napadli z jajci. Zdenke se posebno spominjamo še iz pionirskih dni jugoslovanske zabavne glasbe, ko je nastopila v znanem duetu „Duo Hani“ in dosegla izreden uspeh. Nato je šla v Ameriko, pa je tako bila za nekaj časa pozabljena. V zadnjem času se spet močno uveljavlja, k popularnosti pa ji bo pripomogla tudi nova plošča.

mladi in svet

Najboljši kruh doma se peče

17-letna Majda Papež iz Hinj zatrjuje, da ji največ pomeni rojstni kraj – Izbrala je poklic, ki ji je prirasel k srcu

Majda Papež iz Hinj se je po končanem osemletnem šolanju na prevolski šoli odločila za poklic trgovke. Dela v trgovini na Hinjah in sta s prijateljico Marijo Gregorič, ki je komaj letos prišla v uk z delom zelo zadovoljni. Če bo šlo vse po sreči, bo Majda že letos končala triletno vajensko dobo in bo postala pomočnica. Mlada Suhokranjica, ki je z vsem srcem in krvjo priveszana na domači kraj, zatrjuje, da zanjo največ pomeni domači zapeček.

– Kako to, da si se odločila za poklic trgovke?

„V našem kraju res ni velike izbire? Izbrala sem si tisto, kar sem si že dolgo želela – postala bom trgovka. Za nobeno ceno ne bi šla v svet, preveč sem navazana na dom in te kraje, ki se mi zdijo najlepši.“

– Ali si videla že veliko sveta?

„Vse, kar sem videla, je bilo v času mojega šolanja. Do zdaj nisem imela posebnih možnosti.“

pa si jih tudi preveč ne želim. Mir in urejen utrip življenja mi je najbolj po volji. Bila sem v Brežicah v šoli, drugače pa sem večji del življenja preživela v domačem kraju.“

– Kaj najbolj pogrešaš?

„Zdaj mi nič ne manjka. Dela imam dovolj, zabave pa si tudi počistem, če sem je ravno željna.“

– Koliko zaslužiš?

„Dobim vajeniško nagrado. Denar gre za šolske potrebe.“

– Kako preživiš prosti čas?

„Tega ni veliko, vendar sem najraje pri prijateljici Mariji, poslušava popevke, včasih pa tudi kaj poklepeta.“

– Kako ti je všeč poklic?

„Ta poklic je lep, srečuješ se z ljudmi, navaja te na natančnost, prijaznost, ustrežljivost in marsikaj drugega, kar včasih mladim ljudem primanjkuje. Če bi imela ponovno možnost izbire, bi spet postala trgovka.“

– Kako pa gre v šoli?

„Prizadavam se, da ne bi razočarala staršev in drugih. Majhne težave so zaradi tega, ker naša šola na Prevolah ni mogla nuditi tako kakovostnega pouka, kot ga daje na primer mestna šola. Zato je treba zdaj bolj „zagrabiti“ knjige.“ SLAVKO DOKL

SKUPŠČINA BELOKRANJSKIH STUDENTOV

Odslej bodo tesnejši stiki

Belokranjski študenti so zborovali in ugotovili, da njihova dejavnost ni bila najboljša

Redne letne skupščine Kluba belokranjskih študentov v Ljubljani se je udeležilo približno 50 študentov, dobra udeležba pa je bila tudi s strani predstavnikov črnomaljske in metliške občine.

Najprej je dosedanj predsednik odbora KBS Anton Tomc prisotne seznanil z delom študentov v preteklem šolskem letu in ugotovil, da odbor svojega dela ni opravil najbolje.

V razpravi so se študentje ustavili ob kadrovski politiki, štipendiranju ter povezavi med matičnimi občinami in študenti. V razpravi so sodelovali tudi predstavniki občin. Lani povezava ni bila dobra. Da bi stiki postali boljše, bodo člani kluba imeli več stikov s terenom. Pripravili bodo tudi razne tribune, kjer bodo izmenjavali mišljenje.

Predstavniki črnomaljske in metliške občine so poudarili, da Bela krajina potrebuje mlade šolane ljudi. Vendar, da je predvsem iz metliške občine težko pripraviti otroke za nadaljnje šolanje v gimnaziji, ker za to šolo ni štipendij. Zato grede mladi raje v pedagoško gimnazijo ali v druge srednje šole, kjer so štipendije na voljo.

Ob koncu skupščine so se dogovorili za večje in aktivnejše vključevanje študentov v življenje Bele

krajine, kajti doslej so z občinami sodelovali le redki posamezniki.

Na skupščini so izvolili nov odbor KBS, ki ga sestavljajo: Martin Crnugalj, Andrej Marinič, Milan Kranjc, Anica Švaiger, Stane Simc, Janez Stariha, Anton Tomc, Marjan Tkalič, Dušan Plut, Tončka Grahek in Franc Plevnik. Novi odbor je izvolil za predsednika Dušana Pluta, študenta iz Semiča. T. LATERNER

215 radijskih zvez Prekopčanov

21. novembra je bilo tekmovalje slovenskih radioamaterskih postaj na valu 3,5 MHz za „Pokal ZRS“. Tekmovalje je predstavljalo preizkus tehnične kvalitete slovenskih radijskih amaterskih postaj in sposobnosti radioamaterjev. V določenem času je bilo treba vzpostaviti čimveč zvez s postajami na območju Slovenije. Tekmovalje je bilo razdeljeno v šest period: prve tri v telegrafiji in naslednje tri v foniji. Tekmovalje je trajalo od 6. do 15. ure. Tekmovali so tudi radioamaterji iz Prekope in vzpostavili 215 zvez, od tega 95 v telegrafiji in 120 v foniji. Tekmovalje je bilo posvečeno 25-letnici Zveze radioamaterjev. J. ZAGORC

Sahovskega prvenstva se je udeležilo 15 invalidskih ekip, ki so se zagrizeno borile za prvo mesto. (Foto: S. Dokl)

Šport krepi tudi invalide

Športniki invalidi so se pomerili v Novem mestu – Najuspešnejši so bili Ljubljancani in Mariborčani – Najboljši Dolenjec je bil Marjan Kos, ki je zasedel tretje mesto

V nedeljo dopoldne je bilo Novo mesto gostitelj slovenskih športnikov invalidov, ki se jih je v metropoli Dolenjske zbralo skoraj 100. Pomerili so se v streljanju z zračno puško in v šahu. Športnikom sta dobrodošlice zaželela predsednik Zveze za športno rekreacijo invalidov Slovenije Stane Lavrič in član občinskega odbora ZZZB NOV mesto Miho Jančič. Športno srečanje je minilo v prijetnem vzdušju, imelo pa je namen, da se športna dejavnost invalidov na Dolenjskem oživi, saj je bila pred leti še na zaviljivi višini.

Rezultati – streljanje: I. kategorija invalidnosti (nadkolenška amputacija in parablptiki): 1. Smigovec (Lj.), 161, 2. Gorenc (Lj.) 156, 3. Dornovšek (Ponikve) 152; II. kategorija invalidnosti: (nadkolenška amputacija): 1. Bevc (Kranj) 167, 2. Blažič (N. Gorica) 139, 3. Fras (Maribor) 123; III. kategorija invalidnosti: (amputacija roke) 1. Butara (Lj.) 157, 2. Černe (Celj)

151, 3. Kos (Nm.) 141; IV. kategorija invalidnosti (trdi kolki ali vidne poškodbe): 1. Šnajder (Lj.) 163, 2. Pantelič (N. gorica) 155, 3. Mrvar (Maribor) 149; V. kategorija (nad 60 odst. invalidnosti): 1. Vrščaj (Lj.) 175, 2. Bricman (Slovenj Gradec) 166, 3. Kogoj (Nova Gorica); VI. kategorija (izpod 60 odst. invalidnosti): 1. Curčič (Maribor) 167, 2. Bole (Celje) 160, 3. Čok (Koper) 155 krogov.

Šah – ekipno: 1. Maribor (Lešnik, Ogrič, Heber) 35 točk; 2. Slovenj Gradec (J. Šmon, A. Šmon, Stumberger) 33; 3. Celje (Rancinger, Starman, Debevc) 28,5; 4. Koper (Sebelj, Olup, Grzelj) 25,5; 5. Ljubljana (Mave, Potrpin, Finžar) 25; 7. Novo mesto (Jenko, Levšar, Fink) 23,5; 13. 14. Črnemelj (Košec, Bartoljev, Zupančič) 3,5 itd.

Pokroviteljstvo nad to prireditvijo je prevzel delovni kolektiv Novoteksa, ki jo je tudi finančno podprl. S. DOKL

Celulozar je zadovoljil!

Do zaključka jesenskega dela celjske nogometne podzvezne lige je ostalo samo še eno kolo, ki pa verjetno ne bo odločalo o prvaku. Vodilno Smartno, ki je v zaostanku z eno tekmo z Zrečani, se najbrž ne bo dalo spraviti s prvega mesta. Naše ekipe so po zelo uspešnem startu, saj so se dolgo časa borile celo za prvo mesto, pristale v sredini prvenstvene lestvice. Precej več smo pričakovali od Brežičanov, ki imajo prekaljeno ekipo. Mladi Celulozarjevci so nekolično presenetili, Rudar s Senovega pa je kot po navadi trd oroh vodilnim ekipam.

CELULOZAR

LESTVICA:	
Smartno	9 7 0 2 38:11 14
Ljubno	10 7 0 3 29:17 14
Osankarica	10 6 1 3 20:21 13
CELULOZAR	10 6 1 3 16:17 13
Straža	10 4 3 3 14:11 11
BREŽICE	10 5 1 4 19:10 11
Opekar	10 5 0 5 16:18 10
SENOVO	10 5 0 5 20:31 10
Vojnik	10 3 2 5 23:24 7
Zalec	10 3 1 6 14:29 7
Papirničar	10 2 1 7 22:29 5
Zreče	9 1 0 8 13:32 2

Raste nov rod rokometišev

Pionirska rokometna liga je zelo razgibala rokometno dejavnost v Novem mestu in obeta prered tega lepega in zanimivega športa

V Novem mestu so z organizacijo občinske pionirske rokometne lige zadeli žebelj na glavo. Za tekmovalje se je prijavilo 15 šolskih in tovarniških rokometnih ekip, ki bodo v kratkem končale tekmovalje. Organizacija tekmovalja, ki je v rokah posebne tekmovalne komisije, je na zaviljivi višini in zasluži vso pohvalo. Takih tekmovalj si še želimo, posebno če bodo tako lepo in vzorno organizirani.

V konkurenci pionirjev so se do zdaj najbolj postavili pionirji z osnovne šole Grm in novomeške „Katje Rupene“, ki še niso premagani. Pri pionirkah pa sta snake sreče ekipi iz Stopič in Vavta vasi. Rezultati zadnjih kol – pionirji: Smarjeta : Otočec 17:17; Vavta vas

: Katja Rupena 6:19; Grm : Šmihel 28:9 in pionirke – Smarjeta : Otočec 3:7 in Vavta vas : Katja Rupena 4:4. Po osmem kolu med pionirji vodi Evgen Janežič (Grm), ki je dosegel 81 zadelov, pri dekletih pa Bajkova (Katja Rupena), ki je dosegla 30 zadelov.

LESTVICA PIONIRSKÉ LIGE:

Grm	6 6 0 0 135:50 12
K. Rupena	6 5 1 0 91:53 11
Zužemberk	5 4 0 1 109:54 8
Šmihel	6 3 2 1 67:67 8
Rog	6 3 1 3 62:63 7
Smarjeta	7 1 2 4 85:117 4
Stopiče	6 1 1 4 72:78 3
Otočec	6 0 1 5 45:89 1
Vavta vas	6 0 0 6 31:116 0

PIONIRKE:

Stopiče	4 4 0 0 45:17 8
Vavta vas	4 3 1 0 42:12 7
K. Rupena	7 2 3 2 49:47 7
Otočec	6 2 2 2 39:50 6
Šmihel	6 2 0 4 44:42 4
Krika	4 0 0 4 17:71 0

Milavec najboljši v kategoriji do 1000 kubikov

V Koprju je bila v nedeljo, 21. novembra, 5. avtomobilska dirka „Rally Primorska 71“, na kateri je nastopilo 33 tekmovalcev. Nastopila sta tudi Novomeščana Novak in Guštin, vendar kakšne vidnejše uvrstitve nista dosegla. Ostali Novomeščani niso štartali, ker so si že na prejšnjih dirkah pridobili soladne uvrstitve.

V končni razvrstitvi za republiško prvenstvo je najvišje uvrščen Janez Milavec, ki je najboljši v kategoriji do 1000 kubikov; Drago Badovinac je v isti kategoriji tretji, Tone Novak pa je osvojil drugo mesto v kategoriji avtomobilov do 785 kubikov.

Letos so Novomeščani dosegli solidno uvrstitev, razen tega pa se širi tudi krog tekmovalcev.

NOVO MESTO : TRIGLAV 3:5

V prvenstveni tekmi republiške namiznoteniške lige Novomeščani niso mogli ugnati igralcev krankskega Triglava, čeprav ni v njihovih vrstah nastopil eden boljših jugoslovanskih namiznoteniških igralcev iz stare generacije – Janez Teran. Od Novomeščanov je vsa tri srečanja odločil v svojo korist Marjan Somrak, vendar vsega sam res ne more. Rezultati: Uhl, Janškovec 0:2, Somrak : Stare 2:0, Kapš : Janškovec 1:2, Uhl : Novak 0:2, Somrak : Janškovec 2:1, Kapš : Stare 1:2, Somrak : Novak 2:1 in Uhl : Stare 0:2. J. P.

šport

CRNOMELJ – V zaostali prvenstveni nogometni tekmi ljubljanske coneske lige je Bela krajina doživela še en poraz, premagala jo je Sava s 3:2. Strelca za Belo krajino sta bila Filipič in Nedič. S tem porazom je Bela krajina končala tekmovalje v jesenskem delu prvenstva na sedmem mestu z 11 točkami. (T. L.)

NOVO MESTO – V mladinski odbojarski reprezentanci Slovenije, ki se bo pred praznikom republike v Ljubljani udeležila tradicionalnega turnirja mladincev in mladink vseh naših republik, sta mesto v ženski reprezentanci dobili tudi Novomeščanki Marjeta Pučko in Zdenka Rajer. (M. I.)

KOČEVJE – Povratni šahovski dvoboj na 50 deskah med pionirji kočevske osemletke in pionirji ljubljanskih šol bo 11. decembra. V prvem srečanju so zmagali kočevski pionirji. Kočevski šahisti še vedno niso zbrali dovolj denarja za prevoz in drobne izdatke, za kar potrebujejo skupno 700 din.

VINICA – Prijateljska nogometna tekma med Severinom ob Kolpi in domačo Vinico se je končala z zmago domačinov. Najuspešnejši je bil Majerle, ki je dosegel štiri zadetke. (V. R.)

SEVNICA – Občinski sindikalni svet je tudi letos v počastitev občinskega praznika pripravil šahovsko tekmovalje sindikalnih podružnic. Prijavilo se je šest ekip, prvo mesto pa je zasedla Kopitarna in ponovno dokazala, da ima najboljšo šahiste. Letos je že drugič osvojila prehodni pokal občinskega sindikalnega sveta. Ekipo so sestavljali: Janko Blas, Franc Derstvenšek, Martin Pfeifer in Boris Mejak. Končni vrstni red ekip: 1. Kopitarna, 2. Lisca I, 3. Prosveta, 4. Metalna – Krmelj, 5. Svoboda – Krmelj in 6. Lisca II. (E. R.)

KOČEVJE – Demonstracijsko šahovsko desko s figurami, ki imajo magnetne, so izdelali člani modelarskega krožka osnovne šole Kočevje pod vodstvom Vilka Ilca za kočevski šahovski klub. To desko uporabljajo v klubu predvsem za vzgojo mladih šahistov, se pravi pionirjev. Mladi šahisti so modelarjem zelo hvaležni. (J. P.)

BREŽICE – Brežičani bi morali vsnedejlo odigrati v Šoštanju razveljavljeno prvenstveno tekmo republiške rokometne lige. Ker pa domačini niso mogli usposobiti igrišča, sta se vodstvi ekip dogovorili, da bo srečanje spomladi. Brežičani so torej potovali v Šoštanj samo na izlet. NOVO MESTO – Ob koncu tega meseca bo na Dunaju odprto pionirsko in mladinsko gimnastično prvenstvo Avstrije. Iz Slovenije bo potovala na tekmovalje ekipa Partizana – Zelena jama (Ljubljana). Vse kaže, da se bo tekmovalnja udeležila tudi telovadka novomeškega Partizana Maja Dokl v spremstvu trenerke Ruže Kovačič. (M. H.)

KOČEVJE – Začel se je turnir tretjekategorikov. Trije najbolje uvrščeni šahisti bodo dobili II. kategorijo. Favorita sta Podkoritnik in Cuk. Vendar je že prvo kolo pokazalo, da bo boj težak, saj je „stari maček“ Cuk izgubil v 12-letnim Ofakom. (S. P.)

NOVO MESTO – V Budokajklub, ki je bil ustanovljen v Novem mestu, se vključuje vedno več mladih Novomeščanov. Vadijo trikrat tedensko. Zanimivo je, da se je v klub vpisalo tudi večje število deklet. Vodi ga mojster Stane Iskra iz Krškega. (J. P.)

KOČEVJE – Simultanko na 10 deskah je v Ponikvah pred kratkim odigral kočevski mojsterski kandidat Osterman. Zgubil je z Vehovarjem, remiziral z Anžlovarjem, ostale partije pa je dobil. Kočevski šahisti so se dogovorili s člani invalidskega šahovskega kluba „Milan Majcen“, da bodo tudi v bodoče sodelovali, prijavili medsebojne dvoboje in izmenjavali šahovsko literaturo. Klub iz Ponikve bo igral v II. slovenski šahovski ligi. (J. P.)

CRNOMELJ – Mladinci Bele krajine so uspešnejši od svojih kolegov nogometišev iz članske ekipe. V zaostali tekmi Save iz Tačna s 4:0. Zadetke so dosegli: Curk 2, Pintarič in Petric. (T. L.)

KOČEVJE – Na finalnem hitropoteznem turnirju za november je sodelovalo 17 šahistov. Rezultati: 1. Obratovč 16 točk, 2. Kirajšič 13, 3. Zagar 12,5, 4. do 6. Ofak, Granda in Fabjan, vsi 10 točk itd. (J. P.)

MOKRONOG – Na hitropoteznem šahovskem prvenstvu za november se je zbralo 23 tekmovalcev. Brez poraza je zmagal Peter Jurglič, ki je zbral 22 točk. Sledijo: Hočevar (19), Darka Zajc (17), Bule (16,5), M. Hrovat (16), Zupančič (15), Z. Preskar (15) itd. V skupnem seštevku točk vodi Jože Hočevar, sledijo pa: Nada Peterle, Darka Zajc, Viđečnik, Borštnar, Zutič, Rman, Stefančič, F. Zvagen, Bulc. (J. H.)

VINICA – V okviru belokranjske rokometne lige sta se na Vinici pomerili ekipi OS Vinica in OS Metlika. Rezultati: – ženske: Vinica : Metlika 5:4 in moški – Vinica : Metlika 6:21. (V. R.)

Učenci 6. razreda osnovne šole v Globokem plešejo že četrto leto. Vodi jih učiteljica Hermina Hotko. Zelo radi vadijo in ljudje jih radi gledajo, kadar nastopajo na prireditvah. Trenutno imajo težave, ker so brez harmonikarja. Na sliki: Razigrana skupina na sobotnem srečanju pionirjev v Artičah. (Foto: J. Teppy)

Odprto med prazniki!

Trgovsko podjetje DOLENJKA sporoča, da bodo njegove prodajalne med prazniki odprte po naslednjem razporedu:

v nedeljo, 28. novembra:

- MARKET na Kristanovi cesti
- MARKET na Cesti herojev
- DELIKATESA na Glavnem trgu in
- DELIKATESA — BIFE v Črnomlju

V ponedeljek, 29. novembra, bodo vse prodajalne zaprte.

V torek, 30. novembra, bodo v Novem mestu odprte od 7. do 11. ure:

- SAMOPOSTREŽBA pri mostu in
- MARKET v Bršlinu

od 7. do 10. ure bodo odprte tudi prodajalne:

- MARKET v Straži
- MARKET v Semiču
- prodajalna Grad v Žužemberku
- prodajalna Preskrba v Trebnjem in
- prodajalna ŽIVILA v Mokronogu

KOLEKTIV DOLENJKE CESTITA POTROŠNIKOM ZA PRAZNIK REPUBLIKE IN JIH HKRATI VABI K NAKUPU V SVOJIH PRODAJALNAH!

Z naših vstov

Ženam čast, možem oblast?

Na petkovi letni konferenci krajevne organizacije SZDL v Mokronogu je zmanjkalo električnega toka malo prej, preden je bilo treba izvoliti novo vodstvo. „Bodo vsaj enkrat volitve tajne,“ se je iz teme oglasil neki možak, vendar tega ni dočakal. Konferenco so nadaljevali ob sveči, volitve pa opravili ob električni razsvetljavi, ki pa volivcev ni toliko „razsvetlila“, da bi poskrbeli tudi za udeležbo žensk v novem odboru. Med vsemi člani novega odbora ni niti ene!

Po telefonu!

O novih nočnih telefonskih klicih nadebudnih huliganov krozi zadnje dni taka sala: ob osmih zvečer je neznanec poklical po telefonu:

„Halo, je Boris doma?“

„Ne...“ in klik.

Ob desetih spet isti glas:

„Je Boris tam?“

„Ne...“ in klik.

Ob polnoči:

„Halo, Boris...“

„Poslušajte, tukaj ni nobene nega Borisa!“

In ob treh zjutraj isti glas:

„Halo, Boris tukaj. Me je kdo klical?“ ...

Nikjer ni gorelo

Plat zvona pa je dvakrat dvignil gasilce

Nedavno je gasilce iz Predgrada v kočevski občini zbudilo ob 2. uri ponoči zvonjenje, da nekje gori.

Seveda so vestni gasilci takoj pritekli do gasilskega doma in drug drugega spraševali, kje je požar. Ker noben ni ničesar vedel, so poslali enega svojih članov z mopedom vse do Deskove vasi, če morda tam gori. Ko se je gasilec vrnil, je poročal, da ne gori nikjer. Gasilci so nato odšli spat.

Komaj pa so dobro zadremali, je spet zazvonilo za požar. Gasilci so spet pritekli vkup, pa spet lahko pri ugotovili, da jih je nekdo potegnil.

Gasilci sumijo, kdo jim je to zagodel. Vendar pravijo, naj ostanejo imena še skrivnost, in dodajajo, da je bilo prav gotovo storjeno vse skupaj pod vplivom alkohola.

Storilec se nedvomno smeje „uspeli“ potegavščini. Gotovo pa bi bilo jokati, če bi res zagorelo pri njem, gasilci pa bi spali naprej, češ saj nas nekdo vleče za nos. Z resnimi rečmi ne kaže zbijati šal!

J. P.

»Brez ‚Dolenjca‘: kot brez žlice v hiši!«

ZAHVALA

Ob nenadni smrti našega dragega moža, očeta, tasta starega očeta, brata, strica zeta in svaka

FRANCA BRADAČA-BOŠTJANA

nosilca partizanske spomenice 1941 in rezervnega kapetana iz Meniške vasi

se najlepše zahvaljujemo vsem, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti in ga obšli s cvetjem. Iskrena hvala organizaciji ZZB, ZK, ZVSS, SZDL in ZVVI Dol. Toplice, KO SZDL Podhosta, OOZZB Novo mesto, garniziji JLA Novo mesto za častni vod, komandi področja JLA Ljubljana za lafeto, Lovski družini iz Dol. Toplice za njihovo ganljivo slovo, godbi NOVOLESA Straža, pevskemu zboru Straža, postaji LM Dol. Toplice, tov. Janezu Nardinu, sosedom in ostalim vaščanom za izkazano pomoč. Posebno se zahvaljujemo za organizacijo pogreba in govor tov. Antonu Strniši, predsedniku ZB in tov. Francu Markoviču, predsedniku Lovske družine iz Dol. Toplice ter tov. Stanetu Porebru, sosedu, za poslovilne besede. Hvala vsem darovalcem vencev in cvetja ter sosednim organizacijam za spremstvo s praporom. Prav lepo se zahvaljujemo vsem sorodnikom in prijateljem za vsa pismena in osebno izražena sožalja in vsem, ki sočustvujejo z nami.

Zalujoci: žena Marija, hčerka Marija, zet Tonko, vnukinja Jadranka in Zdenka, bratje Alojz, Ivan, Avgust in Viktor z družinami, tašča Marija in drugo sorodstvo

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Slovanstvo zatirajo

(E dinosti) bi nam bilo pač potreba. Na Koroskem slovanstvo zatirajo na vse kriplice; sedaj vže ovirajo gori naše podružnice sv. Cirila in Metoda v njih koristnem delovanju. — Naši poslanci, na čelu jim gg. Klun in dr. Ferjančič, so se krepko potegnili za pravico naših bratov na Koroskem v državnem zboru. Bode li kaj pomagalo? Ako bomo tako needini — se nam bodo nasprotniki le smejali.

(Italijanski) minister Rudini je obetal, da bode vlada skrbela za varnost romarjev. Potreba bi res bila — vsaj je znano, kako se je zgodilo ravno v Rimu francoskim romarjem od nadsčuvane druhali.

(Brazilija) v južni Ameriki, kakor vemo, je bila pregnala svojega cesarja, ali s tem so se začeli nemiri, kojih morda ne bode nikdar konec, kakor ga ni miru v družih državah južne Amerike. Trdi se, da velika država vže razpada; dve pokrajini ste se baje vže razglasili za neodvisni, tretja misli isto storiti. Dasi je dal predsednik razklicati diktaturo, to je, da kar sam določuje v vseh rečeh

(Dolenjsko) pevsko društvo priredi v soboto, dne 28. t. m. Preširnovo slavnost s koncertom v narodnem domu. Vspored itd. se bode naznanil po posebnih povabilih in slovenskih dnevnikih.

(V občinski) odbor v Črnomlju bili so izvoljeni tile gg.: Lavoslav Skubic, županom; Andrej Lakner, Janez Mueller; Avgust Kunc in

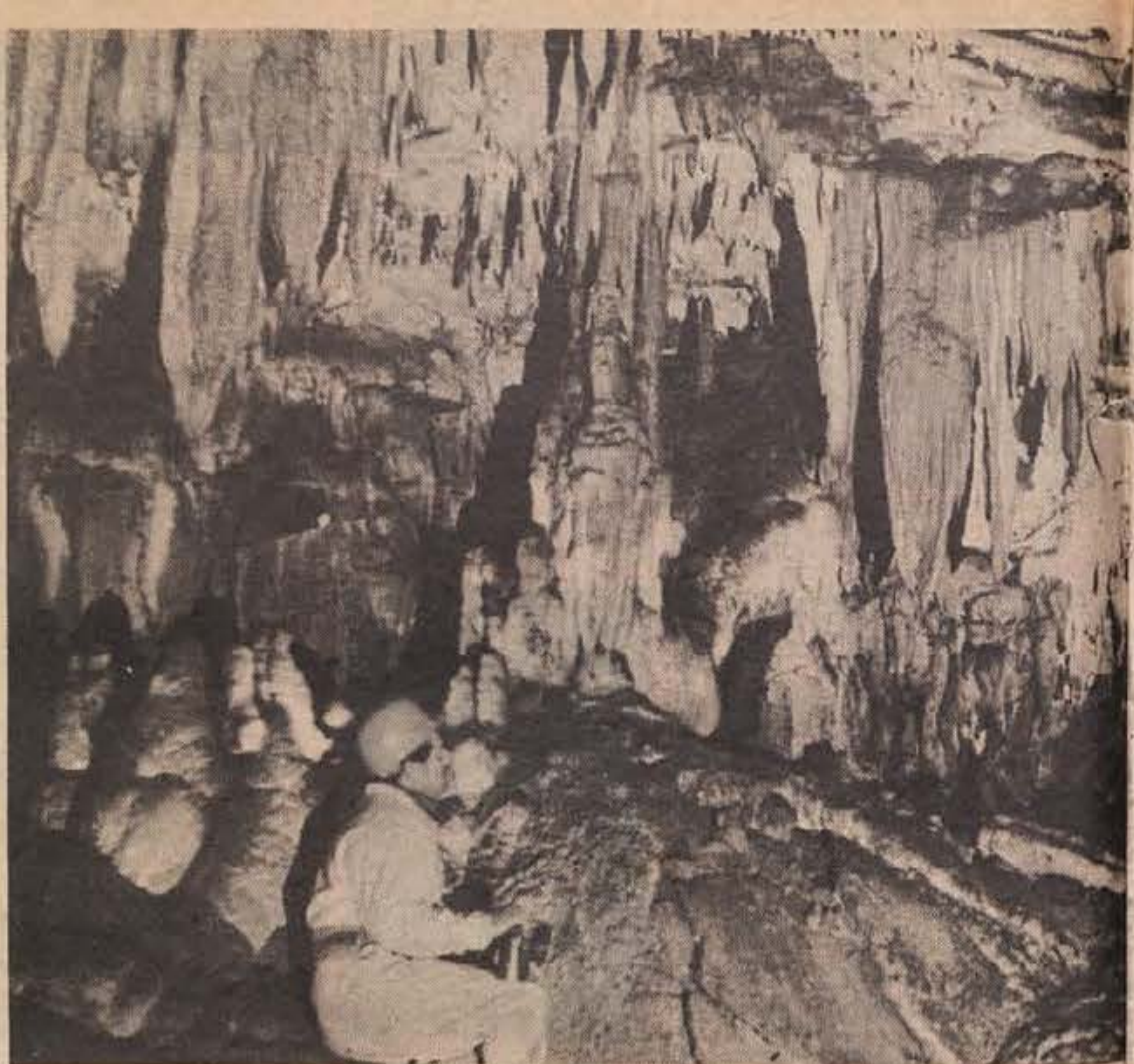
Janez Schweiger, odhornikom.

(Iz k a z) o živinski kugi na Kranjskem. Od 27. oktobra do 4. dne novembra: Okuženih je za boleznijo na gobcu in parkljih 822 živinčet na 295 kmetijah, prascev pa 34 na 16 kmetijah.

(S v a r i l o) Kmetijska podružnica v Mokronogu je letos naročila 4 kuprene peronospora — brizgalnice po 17 gld. pri trgovcu gosp. Stanzerju v Krškem. Žal jih nismo natančno pregledali, ampak shranili, ker ni bilo vzroka dvomiti nad solidnostjo blaga gospoda Stanzerja in nam je bila sistema ali dostava brizgalnic znana. Toda pri porabi pokazale so se velike napake: sesalke (pumpe) niso delale in posode tekočino izpuščale. Treba jih je bilo ne le precej popraviti, ampak po vsaki rabi popravljati; kar je dokaz, da so bile neverjetno slabo delane in ne za rabo. Podružnica si torej šteje v dolžnost vinarje opomniti, ter svariti takih brizgalnic ne kupovati poprej predno se natančno pregledajo in poskusijo.

(H i š o) šte. 81 v Novem Mestu proda prostovoljno gospa Alda Windischer.

(M o j e m u) umrlemu sinu Franc Jaksetu, c. kr. avskultantu v Novem mestu, napravili so njegovi gosp. kolegi in prijatelji prelep nagrobni spominek. Blagega čina ginjena, se vsim tem blagorodnim gospodom tem potom najtopleje zahvaljujem. Novo mesto, 10. novembra 1891. Marija Jakše. (Iz DOLENJSKIH NOVIC 15. novembra 1891)

Tole kraško skupino v prvi dvorani so jamarji začasno krstili za „oltar“. (Foto: J. Primc)

PO NAKLJUČJU ODKRITA:

Najlepša jama na Kočevs

Pred kratkim jo je odkril jamar, ki je tam okoli polharil — Dokler ne bo zavarovana, je njen položaj skrivnost — Od živali, ki je padla v jamo, je ostal le kupček kosti — Po sedanjem predlogu naj bi jo uredili za ogled turistov

Ko je na zadnji seji odbora turističnega društva predstavnik jarmarskega kluba poročal, da so jamarji pred kratkim odkrili čudovito jamo, ki je primerno dolga, ravna, in kar je najvažnejše, nepoškodovana, je nekdo vprašal: — Kje pa je ta jama? Vsi ostali smo zatulili: „Nikar ne povej!“

Bali smo se namreč, da ne bi „neznani storili“ jame oskrbnili, se pravi, polomili ali poškodovali kapnike in druge tvorbe kraškega sveta.

Jamar Dušan Tošaj je nato povedal, da bi se v jamo dala napeljati luč, saj poteka blizu jame vod; dostop do jame ne bi bil težak, ker skoraj mimo nje pelje razmeroma lepa gozdna pot; v jami, ki je zelo suha, bi morali le to in ono malenkost „prebiti“, sicer pa že zdaj lahko skoraj povsod hodiš po njej vzravnano; razen tega pa bi morali z železnimi palicami in vrati

zapreti vhod v jamo, da ne bi kdo zašel vanjo in jo poškodoval.

Predlagal je tudi, naj si predstavniki turistično-gostinskih in drugih podjetij ter občine, ki naj bi prispevali za ureditev, jamo ogledajo.

In tako smo se neko nedeljo odpravili na pot.

Jamo je odkril neki jamar-polhar, ki je to jesen lovil tu polhe. „dolga je 150 m. Vse je v redu, le vstop je nekoliko strm.“ In nas je napotil v navpično, okoli 10 m globoko luknjo, v katero

smo se s pomočjo lestev spustili tako, kot da bi z vrha hiše hodili po navpični steni, od katere smo se odriivali z nogami, z rokami pa se držali za lestev.

Že kmalu pri vходу smo naleteli na kupček kosti. Predsednik jamarjev tov. Golob nas je potolažil, da niso človeške, ampak od neke živali, ki se ni hranila z mesom. Vrag vedi, kdaj je padla v jamo, ven pa ni mogla.

Že pri vходу smo naleteli na prvo izredno zanimivo kapniško tvorbo, ki je doslej še nisem videl, namreč neke vrste zavesa, ki pa ne raste navpično, ampak vodoravno! Jamarji pa so trdili, da to še ni nič in da je to razvejeni kapnik oziroma heliktit.

KAPNIK „PROMETNIK“ ALI „MAO CE TUNG?“

Potem smo prišli v prvo, drugo in tretjo „dvorano“, eno lepšo od druge. Brez števila izredno lepih kapnikov, ki vise s stropa ali rastejo iz tal, kapniških stebrov, kop, zaves, baldahinov in drugih čudes narave smo videli. Toliko krasote na tako majhni površini oziroma daljini — mi smo videli le okoli 150 m jame, ker naprej se ni raziskana — ni niti v Postojnski jami!

V jamo se spušča Peter Šubic, načelnik oddelka za splošne zadeve in družbene službe pri občinski skupščini Kočevje. Tudi njega so lepote jame tako prevzele, da je izjavil, da se bo po svojih močeh zavzel za njeno ureditev. (Foto: J. Primc)

10. „Hau du ju du, mister Paraproductent — in koj prišel z besedo“

„Takole bo videti vaša zgo mister Paradisnik, boste v filmu žena bo Clara, pevka v baru. Zili bodo navalili na poštni voz, da o jem; vi, mister Paradisnik, pa jih

VZTRAJAMO NA POTI K LEPŠEMU

26. november, praznik metliške občine, tudi letos ne bo minil le v praznovanju, temveč ob pregledu delovnih zmag, ki so vsako leto večje, četudi so dosežene z izrednimi napori vsega prebivalstva — O tem govori predsednik občinske skupščine

PROGRAM PRAZNOVANJA

V počastitev občinskega praznika in dneva republike so se prireditve začele že 15. oktobra, ko so športniki začeli tekmovali, ter z razstavo v Belokranjskem muzeju 19. novembra.

Danes, 25. novembra ob 14. uri, bo v sejni sobi občinske skupščine podelitev odlikovanj delavcem podjetja KOMET ob 10-letnici poslovanja; ob 17. uri pa bodo podelili priznanja športnikom.

Jutri, 26. novembra, bo ob 9. uri v tovarni BETI svečana skupna seja občinske skupščine in občinskega odbora ZZB NOV, sledila bo otvoritev nove tiskarne v podjetju. Ob 11. uri bo otvoritev otroško varstvene ustanove; ob 19. uri pa v Domu Partizan gostovanja KUD „Bazovica“ z Reke.

27. novembra ob 10. uri bo v BETI svečana seja delavskega sveta in poslovnega odbora ter podelitev priznanj ob 15-letnici podjetja, ob 19. uri pa bo v Domu Partizan svečana akademija.

Delež prebivalstva metliške občine in vse Bele krajine v NOB je splošno znan. To dokazuje ne le 1225 borcev in od teh 504 padlih in žrtev med 7000 prebivalci občine, ampak tudi tisoči aktivistov, partizanskih mamic in pionirjev, ki so sodelovali v NOB. Sleherna liša in družina je prispevala svoj del k zmagi revolucije.

Prav zato je metliška občina izbrala 26. november za svoj praznik. Na ta dan leta 1942 so slovenski partizani ob podpori sosednjih hrvaških enot popolnoma uničili zelo pomembno belogardistično postojanko na Suhorju pri Metliki in s tem omogočili partizanskim enotam nemoteno kontrolo nad vsem gorjanskim območjem.

Tradicije NOB so še danes izredno žive ne le med starejšimi borci in aktivisti, temveč tudi med mladino, pionirji in cicibani. To so dokazali tudi nedavni manevri „Svoboda 71“, v katerih je z izredno vneto v raznih oblikah sodelovalo nad tisoč ljudi iz naše občine.

KAJ JE DALA REVOLUCIJA?

Ob 30-letnici vstaje je prav, da se spomnimo, kaj je dala revolucija našemu občanu. Socialistična ureitev in samoupravni sistem sta omogočila dokaj hiter razvoj tega področja, čeprav je prvih 10 let po osvoboditvi nazadovale in še danes precej zastaja za slovenskim in celo jugoslovanskim povprečjem.

Pred vojno je bilo zaposlenih le 200 ljudi, danes pa 2354. Industrije sploh ni bilo, danes daje industrija okrog 60 odst. narodnega dohodka in ustvarja skupno vrednost okrog 300 milijonov dinarjev. Pred vojno je moralo od siromašnega kmetijstva živeti okoli 90 odst. prebivalstva, danes se s tem ukvarja le še 40 odst. občanov, kar pa je še vedno občutno nad republiško ravni. V srednje in poklicne šole je šlo prej vsako leto le od 10 do 15 otrok, sedaj jih gre 80 ali 90. Še slabše je bilo razmerje za višje in visoke šole. Stipendij skoro ni bilo, zdaj dobiva stipendije okrog 150 dijakov in študentov vsako leto.

VSAKO LETO NEKAJ NOVEGA

K pridobitvam revolucije moramo brez dvoma šteti tudi močno povečani osebni in družbeni standard: številna nova ali obnovljena stanovanjska poslopja v družbeni standard; številna nova ali obnovljena stanovanjska poslopja v družbeni ali zasebni lasti, veliko število motornih vozil (nad 500, pred vojno 5), asfaltirana cesta čez Gorjance in več ulic po Metliki, čez 30 km novih vodovodov in drugih vodovodnih naprav,

elektrika v vseh naseljih, nova šola in vrtec v Metliki itd. Uspehi so brez dvoma vidni. Pri tem pa moram poudariti, da brez izredno prizadene, delavnega in požrtvovalnega prebivalstva in delovnih organizacij vsega tega ne bi bilo.

Letos teče drugo leto petletnega samopriskevka. Kljub temu, da je šele dobro leto in pol izvajanje tega programa za nami, že imamo: lepo urejeno kopalnico na Kolpi v Metliki in delno v Podzemlju; novo sejmišče (še v gradnji); vodovod do Boldraza in iz Črnoljca do Gradeca; v delu je vodovod proti Rosalnicam; zgrajen je drugi del otroškega vrta, kjer bodo jasli; preurejene so šole v Drašičih, Dragatušu in na Suhorju; popravljenih je bilo več vaških hiš, kulturnih in gasilskih domov, tako v Slamni vasi, na Suhorju, medtem ko v Primostku in na Lokvici še gradijo. Obnovljeno je bilo električno omrežje z napeljavo trifaznega toka na področju Krasinca, Priložja, Vidošič, Krmačine in Zeleznikov; modernizirali smo del ceste Gradac-Semič in pripravili načrte za gradnjo ceste Metlika-Drašiči in Metlika-Rosalnice. Prav tako imamo načrte za telovadnico in igrišča pri soli v Metliki, za kanalizacijske čistilne naprave, v pripravi pa so študije za oskrbo z vodo v nekaterih naseljih. Skupna vrednost teh del znaša 7.828.000 din. Od tega je bilo zbrano iz samopriskevka 800.000 din, od delovnih organizacij 710.000 din, v dodatnem prispevku občanov v delu, materialu ali denarju 315.000 din, iz raznih občinskih in drugih skladov in proračuna pa je šlo 2.122.000 din. Preostali znesek 3.888.000 din je bil poravnani iz kreditov. Prepričani smo, da bo večina del, predvidenih v petletnem programu, tudi izvedena.

Zelo pa nas skrbi modernizacija cestnega omrežja zaradi izrednega povziranja cen, ki so narasle za več kot 100 odstotkov in precej ostrih

ukrepov. Bojimo se, da brez močnejše podpore širše družbene skupnosti programa modernizacije ceste ne bomo mogli sami izpeljati.

VZPON TUDI V GOSPODARSTVU

V minulem letu je bil velik napredek dosežen tudi v naših delovnih organizacijah, ki so kljub težavam ob povečanju in izboljšanju kvalitete v proizvodnji investirale letos nad 7 milijonov dinarjev. BETI je dobila novo tiskarno, barvarno in druge prostore, KOMET prav tako nove proizvodne prostore, Kmetijska zadruga je uredila klavnico, razvija se METLIKATRANS in tudi drugi kolektivi niso stali križemrok.

Lepo začeti proces modernizacije zasebnih kmetij ob podpori Dolenjske banke, občinskega sklada za pospeševanje kmetijstva in domače zadruga bo verjetno v letu 1972 nekoliko zaostal zaradi hude toče v najboljših vinogradih, kjer je bilo 6 milijonov din škode. Tudi dolgotrajna jesenska suša se bo kmetijstvu močno poznala.

ZA BORCE SE NI POSKRBLJENO

Ob občinskem prazniku je prav, da pregledamo še reševanje problematike borcev. Kljub vsem prizadevanjem in tudi precejšnjim uspehom na tem področju se mi zdi, da pri priznavalninah in drugi družbeni pomoči borcem ne gremo po pravi poti. Položaj borcev — kmetov danes ni odvisen od tega, zakaj, kje in koliko časa se je kdo boril, umpak od tega, ali živi v bogati ali revni občini, in ali imajo te veliko ali malo borcev.

Navzlic dokajšnji pripravljenosti republike in pomoči pri reševanju borčevske problematike sta obe belokranjski občini zaradi zaostalosti in velikega števila borcev še vedno mnogo prešibki, da bi sami zmogli zagotoviti borcem dostojno živ-

Predsednik občinske skupščine
IVAN ŽELE

ljenje. To pa zaradi tega, ker je ostala Bela krajina še dolgo let po osvoboditvi nerazvita in borci se niso imeli možnosti za zaposlitev. Mnogi so ostali doma, ostarevali na siromašnih kmetijah in so potrebni družbene pomoči. Menim, da bi morali probleme borcev — kmetov rešiti enotno vsaj v republiškem merilu, kot je bilo to že zdavnaj urejeno za borce — delavce in upokojence.

Vsem občanom in delovnim organizacijam naše občine se iskreno zahvaljujem za veliko požrtvovalnost in uresničevanje naših skupnih ciljev, obenem jim izrekam tople čestitke kakor tudi želje za napredek na vseh področjih.

1 DINAR
DBH
NOVO MESTO
JE VAŠA BANKA

DOLENJSKA BANKA IN HRANILNICA NOVO MESTO EKSPOZITURA **METLIKA**

Za vas urejamo naslednje bančne posle: zbiramo hranilne vloge, vodimo žiro račune, vodimo devizne žiro račune, odkupujemo vse vrste deviz, prodajamo devize za službena in zasebna potovanja v inozemstvo, odobravamo stanovanjske kredite, opravljamo namenska varčevanja za stanovanjsko gradnjo in pospeševanje kmetijstva, obrti, gostinstva in turizma.

Za praznik metliške občine in dan republike iskreno čestitamo!

1 DINAR
DBH
NOVO MESTO
JE VAŠA BANKA

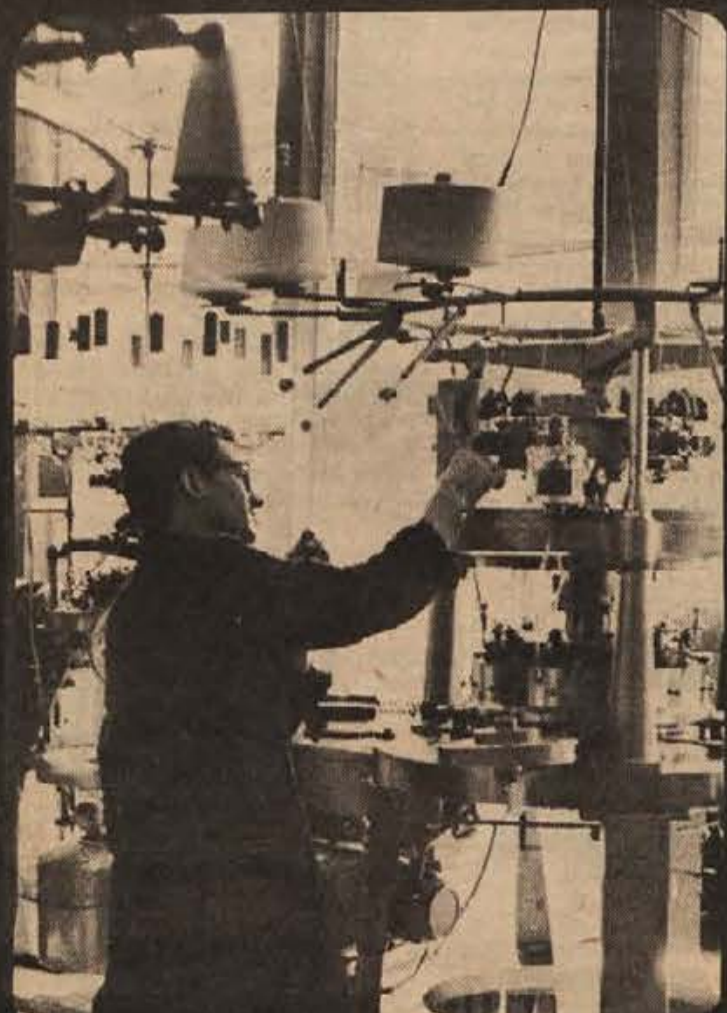
VEDNO VEČ, HITREJE, ŠE LEPŠE IN SODOBNEJŠE

Letos je obiskal kolektiv BETI tudi Stane Kavčič, predsednik slovenske vlade. Na fotografiji ga vidimo pri ogledu tovarne, ko mu direktor Peter Vujić pojasnjuje, kakšne izboljšave imajo še v načrtu.

V obratih BETI so zaposlene pretežno ženske. Zадnja leta dobivajo kader iz lastne poklicne šole, zato proizvajajo pri uvajanju novih detajlov prav nič ne trpi.

Tovarna ima popolnoma novo strojno opremo, delovni proces pa je organiziran na visoki tehnološki ravni.

Šele petnajst let ji je: mlada, toda velika, prijetna na oko, že ugledna, predvsem pa sposobna — taka je metliška BETI, ko novembra 1971 proslavlja skromen jubilej. Lastnost, da v kolektivu niso nikdar zadovoljni z doseženim, je iz male delavnice naredila velikana.

Današnja BETI proizvaja 40.000 izdelkov na dan, ima 26.500 m² površin v petih obratih: Metliki, Črnomlju, Mirni peči, Dobovi in Ljubljani.

Na sto tisoče in milijone kopalnih oblek, kombinež in spalnih kompletov gre na tuji trg. Še veliko več bi lahko izvažali, toda načrtno nočejo domačega trga zapostavljati bolj, kot je nujno potrebno. Kljub temu da tovarna tudi precej uvažja, vestno skrbijo za ravnovesje, saj vedno za 10 odstotkov več izvažajo, kot znaša uvoz.

Za leto 1972 je že prodana celotna proizvodnja kopalnih oblek ter izdelkov iz težjih velurjev, mešanih z bombažem. V novi kolekciji izdelkov za prihodnje leto bo običajnega diolen lofta še prav malo. BETI, ki je že nekaj let vedno korak pred drugimi, bo dajala na trg diolen loft, oplemeniten z novimi vlakni. S tem bo njeno pletivo doseglo najvišjo stopnjo, kakršno zahtevata sodobna moda in higiena potrošnika. BETI bo s tem ovrgla očitke, da sintetični izdelki ne prepuščajo zraka.

Za letošnji občinski praznik bodo v tovarni predstavili novost: tiskanje vseh sintetičnih in bombažnih mešaníc, medtem ko bodo januarja 1972 dali na trg nov proizvod: žensko perilo iz mešanice poliestra in bombaža pod svetovno znano znamko SYMPAFRESH, za katero ima edino BETI licenco v Jugoslaviji.

Tekma za vedno hitrejšo, kvalitetnejšo in sodobnejšo proizvodnjo je privedla tudi do uvedbe mehanografskega centra. Trije ekonomisti so več let pripravljali uvedbo mehanografije in kompjuterskega sistema, ki bo prav tako zaživel v letu 1972.

Čeprav tovarna BETI vsako leto presejati trg in številne odjemalce s tako ali drugačno novostjo, je vselej tako, da ob uresničitvi enih načrtov že kujejo nove. Podjetje se bo še širilo, saj imajo zakoličenih že 12.000 m² novih proizvodnih površin v 4 obratih. Gre za boom, ki mu ni konca.

Diolen
LOFT

Nexveda

Med izdelki BETI so spalne srajce in pižame iz velurjev zelo iskane na domačem in tujem trgu. Izdelujejo jih v različnih barvah, modelih in z različnimi okrašnimi dodatki.

Januarja bo BETI dala na trg žensko perilo iz novega tkiva, prikladno za vsakodnevno pranje. Licenco znane firme SYMPAFRESH ima v naši državi samo BETI.

Model iz nove kolekcije kopalnih oblek za sezono 1972. Celotna proizvodnja kopalke je za prihodnje leto že prodana.

Tone Štrucelj   Marija Jarnevič   Ivan Brodarič   Martina Badovinac   Mirjana Vrlinič   Jožefa Mužar   Mirko Jelenič   Darinka Štravs   Ivan Malešič

Kolektiv tovarne BETI s 1460 zaposlenimi in povprečno starostjo 23 let si je v belokranjskem, dolenskem, slovenskem, jugoslovanskem in svetovnem gospodarstvu priboril zavidljivo mesto. Začel je iz nič, z nekaj starimi stroji, brez lastnega prostora, s slabim materialom, brez kadra, pa vendar je dokazal, da je mogoče tudi golih rok uspeti. Danes je BETI pojem ne le dobre tovarne, temveč napredka, in primer, kako se lahko zaostali ter obrobnih predeli Slovenije sami prebijajo k lepšemu.

Ni šlo gladko teh petnajst prehojenih let, toda previharili so viharje, danes pa lahko s ponosom ugotavljajo: „Kar imamo, smo ustvarili sami!“ Ob jubileju govorijo delavci in strokovnjaki:

Kot slika iz Amerike

MARIJA JARNEVIČ iz Metlike je v kolektivu vse od ustanovitve. „Delati sem začela še v Črnomlju, ko se je podjetje imenovalo Belokranjka. Bili smo še manj kot obrtna delavnica. Imeli smo nekaj ročnih pletilnih strojev, zaslužile pa smo okrog 3000 din. Bila je lepa plača za tiste čase, dobivali pa smo tudi težko delavsko karto, kajti takrat smo živeli še na nakaznice. Največ težav je bilo zaradi slabega materiala. Volna je bila tako slaba, da smo dije šivale luknje kot delale izdelek. Spominjam se, da smo imeli dva meseca brezplačnega dopusta, ker se je v skladišču nabralo toliko neprodanega blaga, in smo morali čakati, da so ga spravili v promet.“

Ce bi takrat videla fotografijo sedanjega BETI, bi rekla, da je to slika iz Amerike. Marsikaj težkega sem preživela s kolektivom, toda ponosna sem, da sem k takemu vzponu tovarne tudi sama pripomogla. Neprerastano rastemo, povečujemo proizvodnjo in dobro se zavedamo, zlasti mi, starejši, da je to nuja in pogoj za obstoj. Postala sem mojstrica v konfekciji, zaslužim 1400 din na mesec in lahko rečem, da mi je tovarna prav tako pri srcu kot rodni dom.“

„TUDI ZA NAŠE OTROKE“

JOZEFA MUŽAR iz Gradca se že 16 let vozi z vlakom v Metliko v službo. „Ko sem začela v tem kolektivu, nas je bilo malo. Najprej smo tudi dekleta pomagale zidarjem, ko smo gradili in preurejali prostore. Bile smo tudi čuvajke in na raznih delovnih mestih, kjer je bilo potrebno. Ko smo imeli streho nad glavo, smo začeli delati. Sprva sem pletla na ročnem stroju. Zdaj delam na testograf. Medtem ko sem postala del tovarne, sem si ustvarila tudi družino. Tudi za naše otroke smo delali, kajti vsak upa, da bo tu dobil službo tudi njegov sin ali hčerka. V tovarni sem preživela v teh letih več časa kot doma. Spremembe pa so tolikšne, da človeka osupnejo. Mi smo se novostim že privadili. Vemo, da moramo vedno dalje, nenehoma naprej in skrbeti, da nas drugi ne prehitijo. Prav v tej želji, ki je že prilla v zavist, je najbrž skrivnost našega uspeha.“

»Res je: letos 20 milijard«

MARTINA BADOVINAC iz Metlike je tudi med tistimi, ki jih vodijo na spisku zaposlenih od prvih začetkov podjetja. „Kot bi bilo včeraj, se spominjam, kako sem prvi dan prišla v službo še v črnomaljsko Belokranjko. Delali smo po več zasebnih hišah, v računovodstvu pa wa bila samo dva. Imeli smo slabe poslovne uspehe in nizke plače ter celodnevno delo brez plačanih nadur. Vseeno smo z veseljem hodili delat, samo da smo imeli službo. V Beli krajini je bilo za zaposlitev že od nekaj težko. Leta 1956 smo

imeli v tovarni 80 milijonov starih dinarjev celotnega prometa, bilo nas je 100; zdaj šteje kolektiv več kot 1400 ljudi, letos pa bomo ustvarili kar za 20 milijard starih dinarjev celotnega dohodka. Ob teh številkah in primerjavah se človeku zavrti v glavi, pa vendar je čista resnica.“

„TEŽKI DNEVI SO ZA NAM!“

IVAN BRODARIČ je v podjetju od leta 1956. Začel je v Črnomlju kot mehanik v pletilnici, menjal delovna mesta, zdaj pa je obratovodja velike in sodobne pletilnice. Izšolal se je v Zagrebu s stipendijo tovarne, medtem ko je bil zaposlen.

„Ce bi vedeli, kakšne stroje smo imeli še v začetku! Stare, že izločene iz prometa, smo s podstrešja spravljali in jih usposabljali za delo. Prva dva snutkovna stroja in nekaj drugih smo dobili leta 1956, večja modernizacija pa se je začela 1958, ko je prišel novi direktor — Vujčić in ko smo sprejeli petletni načrt razvoja tovarne. Pozneje smo odprli barvarno, opuščali ročno pletenje in kupovali okrogle stroje, v začetku rabijene, ker druge možnosti ni bilo.“

Danes v vsej tovarni ni enega starega stroja. Imamo vso novo opremo, najmodnejšo z visoko produktivnimi stroji in elektronskim mehanizmom. Vsak stroj zamenjamo najkasneje v štirih letih. Težki časi so za nami, trdim pa, da ima največ zaslug direktor. Brez njega ne bi bila BETI nikdar to, kar je danes. Z njegovo vztrajnostjo, požrtvovalnostjo in iznajdljivostjo smo morali vsi za njim.“

BETI JE POSTALA POJEM

TONE ŠTRUCELJ, diplomirani ekonomist in komercialni direktor: „Belokranjskim študentom ni bilo lahko priti do kruha. Doma stipendij ni bilo, na Kranj ali Ljubljano se nismo hoteli vezati, ker smo želeli priti v Belo krajino. Tako sem tudi

BETI

je sila, ki vleče iz zaostalosti

Tri četrtine metliškega gospodarstva so odvisne od uspeha tovarne BETI — Ta kolektiv je nosilec razvoja, je mlada armada, ki nenehno sili naprej — Bleščeč vzpon so dosegli v komaj 15 letih!

jaz študiral na stroške staršev vse do zadnjega letnika fakultete. Takrat je Beti dajala prve stipendije. Po končanem študiju sem se zaposlil v analitskem sektorju, nato sem delal v komercialni. Pred 6 meseci sem postal komercialni direktor, čeprav imam šele 5 let službe.“

V obdobju zadnjega leta smo na več odgovornih delovnih mestih izmenjali generacije. Nas mlajše so na te dolžnosti pripravljali in niti senčice slabih misli ali konkurence ni bilo med starejšo in mlajšo generacijo. Tisti, ki so bili prej na teh mestih, so nam z vso požrtvovalnostjo prenašali izkušnje in se zdaj se posvetujemo z njimi, če je potrebno. V takem kolektivu, kjer smo vajeni vsa vprašanja reševati skupno, je prijetno delati.

BETI danes ni več samo pojem dobre mlade tovarne, temveč duša vsega napredka v širši okolici, posebno pa v Metliki.“

19-LETNA SEFINJA

DARINKA ŠTRAUS se nima 19 let, doma je iz Krupe pri Semiču, v treh letih pa je za vaško dekle naredila bleščečo kariero.

„Hodila sem v poklicno šolo tovarne BETI, se nato zaposlila, postala mojstrica, po 4 mesecih pa so me dali za vodjo izmene v obratu konfekcije. Skrbeti moram, da ima vsak dan delo 400 ljudi. Študij nadaljujem poleg službe. Hodim v srednjo tehnično šolo v tovarni, v načrtu pa imam še višjo izobrazbo. Čeprav mi res ne ostaja skoro nič prostega časa, sem srečna in zadovoljna. Lepo je v našem kolektivu in ponosna sem na tovarno. Mi mlajši pa imamo zavest, da smo starejšim, ki so nosili vse breme izgradnje tovarne, dolžni hvaležnost in spoštovanja.“

IZPOLNITI PŘIČAKOVANJA

MIRJANA VRLINIČ iz Bojanc je predsednica mladinske organizacije

v podjetju in tako rekoč na čelu armade mladih, na katerih sloni kolektiv: „Ze dve leti se vozim v službo iz Črnomlja. Obiskovala sem tovarniško poklicno šolo, zdaj sem šivilja pri stroju, obenem pa učenka srednje tekstilne šole, ki ima oddelek v BETI. Naš mladinski aktiv je številen, saj ima že preko 300 članov. Prav pred kratkim smo na izredni konferenci sprejeli 95 novih v organizacijo. Pogoji za delo so v našem aktivu več kot ugodni, saj povsod naletimo na veliko razumevanje. Tega se nekateri mladinci in mladinke še premalo zavedajo. Imamo vso podporo za delovanje na kulturnem in športnem področju, pa tudi pri družabnem življenju. Če bi bili vsi pripravljeni delati, bi lahko pokazali še mnogo boljše uspehe, kot jih imamo. Navadno pa je tako, da se tisti, ki so več kot polno zaposleni z delom v službi in s šolanjem, izkažejo še v mladinskem aktivu, kdor pa ima samo službo, si teže vzame prosti čas za družbeno-politično delo. Od nas mladih veliko pričakujejo, naša dolžnost pa je izpolniti pričakovanja.“

Začeti pri dnu najbolje

IVAN MALEŠIČ je v tovarni celih 10 let. Je vodja dveh obratov, ima veliko odgovornost, toda začel je kot preprost mehanik v pletilnici. „Hkrati s tovarno sem rasel tudi jaz. Bil sem mehanik, a sem študiral izredno, končal srednjo tehnično šolo s pomočjo tovarne, zdaj sem vpisan še v višji šoli za organizacijo dela. Pri nas smo spoznali, da se tak način izbiranja kadrov zelo obnese. Še danes je tako, da človeka iz šole pošljemo najprej v proizvodnjo. Ko dobro spozna podjetje in se delu privadi, lahko vsak naglo napreduje, če le pokaže sposobnost, iznajdljivost in delavilnost. Nikomur ni treba samemu siliti naprej, saj ga drugi ocenijo in k temu spodbudijo.“

V BETI imamo že več kot 100 inženirjev in tehnikov. Samo lani smo zaposlili več kot 40 tehničnih strokovnjakov in še jih šolamo. Pravo prelomnico smo naredili takrat, ko smo v tovarni odprli poklicno šolo in nato še oddelek srednje tehnične šole. Organizacija šolanja pri nas je bila že večkrat pohvaljena celo v slovenskem metliu.“

Gradimo na domačinih

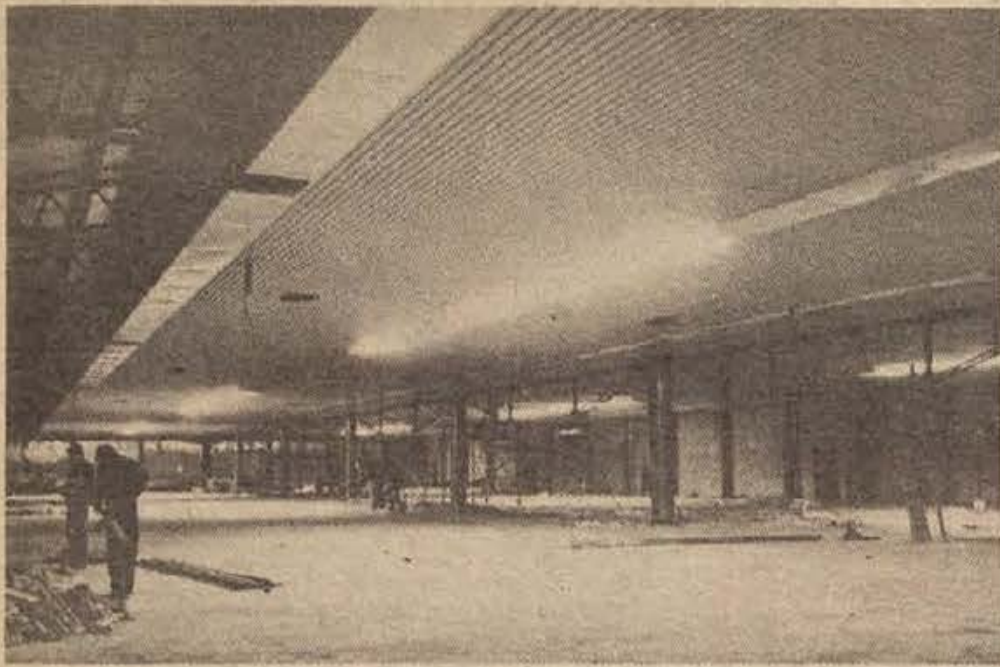
JELENIČ MIRKO je sekretar v podjetju in eden mladih, ki so se šolali s stipendijo podjetja, nato pa prevzeli odgovorna delovna mesta: „Smo mlad kolektiv s povprečno starostjo 23 let, zato ni čudno, če mladi zavzemamo tudi vodilne položaje. Tudi v organih samoupravljanja: v delavskem svetu, v svetih enot in upravnem odboru je več kot 80 odstotkov mladih ljudi. Ob vsakokratnih volitvah je mladinska organizacija glavni nosilec postopka in prav od tod črpamo vse kadre, ko izbiramo najboljše med dobrimi.“

Na mladih sloni vsa odgovornost, vendar ne pozabljamo deleža starejših in jubilarov za vse, kar BETI danes pomeni v jugoslovanski industriji in na svetovnem trgu. Dolžni smo jim zahvalo, priznanje in pozornost, obenem pa si mladi želijo pohvalne besede tudi od starejših sodelavcev.

Po mojem je trdnost naše tovarne in navezanost na kolektiv vsakega posameznika odvisna predvsem od tega, da gradimo na domačinih. Ko kadrujemo, ima prednost Belokranjec, skušamo ga zadržati s stanovanjem, kreditom za hišo itd. Sino kot velika družina, v kateri je več posameznih družinskih celic. V naši tovarni je več primerov, ko sta zaposlena mož in žena ter njuni otroci. Če se niso, jim pomagamo pri šolanju s stipendijo. Imeti službo v BETI pomeni danes za vsakega Belokranjca prehod iz zivotarjenja v lepšo prihodnost.“

Vsem delovnim ljudem metliške občine želimo za praznik 26. november in dan republike vse najlepše, predvsem pa moči in volje, da bi se še v bodoče tako prizadevno borili za napredek.

KOMETOVA nova dvorana v Rosalnicah.

KOMETOV jutrišnji dan

Peť gospodinj je pognalo šivalne stroje. Ni še tako dolgo tega, ko maj 10 let. Danes drdrajo tisti stroji dvakrat podeseterjeni od zore do mraka. Še mesec ali dva morda pod dvema strehama, na Pungartu in v stari osnovni šoli, dokler se ne preselijo čez breg in potok v nove prostore pri Rosalnicah

Tako se zdrave korenine mlade metliške konfekcije čedalje pogumneje pripravljajo na prvo pravo pomlad, ko bo v veliki novi proizvodni dvorani mogoče zaposliti kar 600 ljudi. To pa za razmeroma majhno občino in tudi za desni breg Kolpe ni več tako malo, da ne bi mogli pristežati KOMETA med velika belokranjska podjetja. Ko bodo odprli toliko novih delovnih mest, pa bo to nedvomno tudi velik in pomemben prispevek k zaposlovanju domačinov z levega in desnega brega mejne reke.

Zrasli so z lastnimi močmi, za napredek so potrebni denar žrtvovali sami. Tudi nova proizvodna dvorana, ki ima pod streho 3.780 površinskih metrov prostora in bo stala 9 milijonov dinarjev, je zgrajena pretežno z lastnimi sredstvi, le za 3,4 milijona dinarjev so najeli kredita pri Ljubljanski banki. Preseliti bi se morali že pred občinskimi prazniki, pa so bile prepozno dobavljene ogrevalne naprave.

Nova tovarna je grajena po sodobnih načelih z restavracijo in potrebnimi higienskimi prostori ter veliko dvorano, v katero bodo postavili posebne šivalne stroje za izdelavo nedrčkov in steznikov. V dvorani so poskrbeli za zvočno in toplotno izolacijo, ogrevanje in zračenje ter jo opremili s svetlobnimi telesi, ki bodo osvetljevala vsak meter delovne površine z več kot tisoč luks enakomerno razpršene mehke luči. Zelezno konstrukcijo poslopja je izdelal trebanjski TRIMO, ostalo pa je iz posebnih izolacijskih materialov vgradila ljubljanska TERMIKA. Gradbena dela je opravil črnomaški BEGRAD, instalacije pa INSTALACIJA iz Škofje Loke in ZARJA iz

Kranja. Gradnja je bila izvršena v rekordnem času, brez kakršnihkoli podražitev.

V novi dom iz jekla in aluminija so bo preselila v glavnem vsa proizvodnja, le uprava bo ostala v mestu. Tega dne se brez dvoma vse se vse zaposleni, daj so za gradnjo največ sami prispevali - tudi na račun osebnih dohodkov, ki so bili pred tem velikim vlaganjem med najboljšimi v belokranjskih podjetjih.

Prihodnji mesec pa bodo odprli tudi specializiran obrat v Starem trgu v črnomaški občini. S tem razširjajo proizvodnjo, hkrati pa so ponudili rešilno bilko Poljanski dolini, ki je domala že izseljena, ker nima prav nobene industrije. Novi obrat bo v eni izmeni lahko zaposlil 40 delavk, kar je za prvo silo že dovolj, kot je povedal tamošnji šolski upravitelj in tehnični vodja novogradnje, v kateri bodo stekli šivalni stroji metliškega KOMETA.

KOMET, ki zaposluje sedaj 300 delavcev, je v prvih devetih mesecih letošnjega leta ustvaril skoraj 4 milijone dinarjev. Razmerje med osebnimi dohodki in skladi je 53:47, kar je redkost ne samo za Belo krajino, ampak za celo Dolenj-

sko! Svojim upnikom dolgujejo 2,13 milijona, dolžnikov pa imajo 8,26 milijona dinarjev. Izvozili so dobro desetino proizvodnje, v glavnem v Zahodno Nemčijo, nekaj tudi na Madžarsko.

Toliko o glavnih podatkih iz KOMETOVE osebne izkaznice. Zanimalo nas je še, kako kaj zaslužek, pa smo se ustavili med brnečimi stroji pri eni izmed delavk dopoldanske izmene v osnovni šoli, Dragici Ribič iz Radatovičev.

„Se vam bo zelo poznalo, če vas zmotimo za kratek pogovor?“

„Oh, ne. Saj še nikoli nisem naredila manj, kot je določeno za normo. Res pa je tudi, da več ko naredimo, več dobimo...“

„Koliko pa je osnova?“

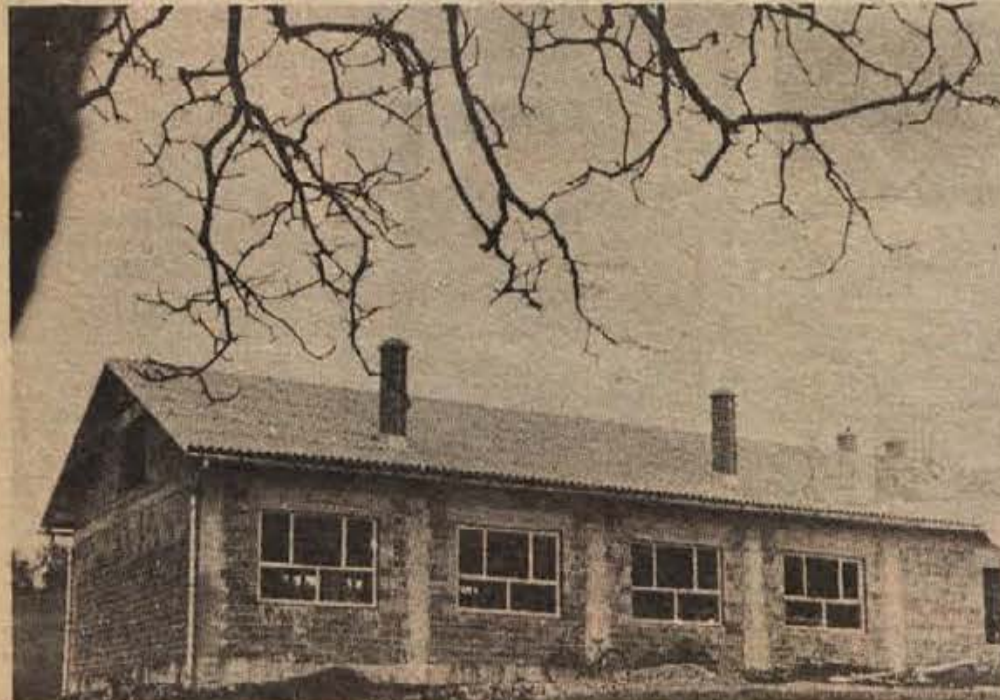
„900 dinarjev, ampak jaz zaslužim 1300 do 1400 na mesec!“

„Kaj pa pravkar delate?“

„To je končna faza pri nedrčku „Andreja“ - prišijem okras in etiketo. Za dvajset kosov potrebujem 20 minut...“

To so dragocene minute, skoraj ze sekunde! Ne smemo je več motiti, čeprav izurjeni prsti niti med pogovorom niso zastali.

V novih prostorih v Rosalnicah bosta prizadevnost in storilnost prav gotovo še boljše, s tem pa tudi zaslužek in veselje do dela. Tako tudi kolektiv KOMETA s ponosom in zaupanjem vase postavlja svoj mlaj za praznik občine. Ob letu dni bo lahko že dvakrat večji in močnejši!

Novi obrat KOMETA v Starem trgu.

med mladimi najmlajši

Kolektiv, ki je šele pred tremi leti začel, je prebolel otroške bolezni — METLIKATRANS ima že 900 ton prevoznih zmogljivosti, pa tudi načrte za nagel razvoj, da bi lahko zaposlili več moških

Tridesetletnica dela še ni noben jubilej, pa vendar doba, v kateri je podjetje zaživelo, premostilo začetne težave in zadihalo. Začeli so praznih rok kot vsa metliška industrija, danes pa imajo le svoje obratne prostore, strojni park in vrsto poslovnih partnerjev, ki so spoznali, da podjetje vestno opravlja prevozne usluge in je dosledno pri izpolnjevanju pogodb. Mimo tega so v kolektivu dokaj posrečeno rešili kadrovske težave, sicer svojevrstne za vso Belo krajino.

METLIKATRANS zaposluje danes 137 ljudi, med katerimi je velika večina kvalificirane delovne sile, medtem ko nekvalificirani predstavljamo samo 3 odstotke zaposlenih. Letošnji plan 15 milijonov dinarjev so presegli že konec septembra, prav tako je bil v tem času dosežen že celoletni čisti dobiček.

Največ vozijo s specialnimi vozili in kamioni pri gradnji ceste Postojna-Vrhnik. Pri gradnji hitre ceste Zagreb-Reka. Usluge pa opravljajo še za Cestno podjetje Maribor, za podjetje Cesta Zagreb ter za gradbene gospodarske organizacije na območju širše Dolenjske. Svojo delovno enoto ima podjetje tudi v Slavoniji.

Kljub vsemu pa so daleč od tega, da bi lahko brezskrbno opazovali uspehe. Težav je precej in hude so: potrebna je obnova strojnega parka, manjka obratnih sredstev, pritiška še nelikvidnost. Priznati pa je treba, da se v zmešnjavah znajdejo, saj letos še ni bilo vprašljivo, če bodo lahko izplačali osebne dohodke ali ne, in tudi žiro račun še ni bil blokiran.

Ker morajo ves reprodukcijski material plačati takoj ob prevzemu ali pa ob naročilu predložiti akceptne naloge, je stiska za denar huda, zlati če upoštevamo, da nekatere stranke slabo plačujejo račune. Vsega, kar dobavitelji zahtevajo od Metlikatransa, ta ne more zahtevati od kupcev.

Zelni še večjih rezultatov in pripravljeni pomagati do hitrejšega zaposlovanja moške delovne sile, ki zdaj v metliški občini nima kdove kakšne izbire in ne možnosti, se ukvarjajo z načrti za razširitev dejavnosti.

Predvideno je, da bi v prihodnosti poleg transportne dejavnosti razvili še remont in servis za tovorne in osebne avtomobile. Razen tega iščejo možnosti za stransko proizvodnjo kovinske stroje, kar bi omogočilo lepo število novih delovnih mest za fante in može.

V upravi podjetja imajo že debel sveženj za sprejem v službo. Javljajo se domačini, ki so zdaj zaposleni v raznih krajih po Sloveniji in drugod, pa tudi nemalo zdomcev je pripravljenih priti domov. Zal, finančna moč kolektiva še ne dopušča nakupa stanovanj, zato ljudi brez strehe nad glavo ne morejo sprejemati. Za domačine pa je možnost zaposlitve, čeprav brez stanovanja, vseno lepa priložnost, ki je nihče ne bi rad zamudil.

Vinogradništvo močno oživlja

Metliška zadruga ni v skrbeh, kako prodati svoje blago: za mesne izdelke iz obrača mesarije in pridelok vinske kleti strank ne manjka

Kljub temu da metliška zadruga ob letošnjem občinskem prazniku ne odpira nobenega novega objekta, je leto 1971 zelo pomembno v njenem gospodarskem razvoju. Tudi nazadovanje v kmetijstvu in močna toča, ki je zmanjšala pridelok v vinogradih, nista zavrla dobrih rezultatov.

1. maja letos je bila odprta na novo urejena klavnica, v katero je kolektiv vložil 850.000 din lastnih sredstev. Močno se je povečala dejavnost vseh delovnih enot, zlasti pa vinske kleti, mesarije, trgovine, lastne proiz-

vodnje, kakor tudi sodelovanje z zasebnimi proizvajalci. Lani je znašal celotni dohodek zadruga 22.030.413 din, letos pa se bo, sodeč po uspehu prvega polletja, do konca leta povzpela na približno 28 milijonov.

Za metliško črnino v steklenicah je tolikšno zanimanje, da vsem strankam niti ne morejo ustreči. Na trg so prodali brez hrupne reklame, kajti dobro blago se samo hvali.

nov dinarjev. To pomeni za kolektiv 27-odstotni napredek. Približno v enakem razmerju se bosta povečala tudi dohodek in ostanek dohodka. Število zaposlenih se pri toliko povečanem delu ni bistveno spremenilo.

Največji porast v prometu sta letos izkazali mesarija in vinska klet s svojimi 14 prodajalnami vina širom po Sloveniji. Te prodajalne in pa metliška črnina v steklenicah so ponovno opozorile potrošnike kvalitetenh pijač na naše območje, tako da se zadruga ne ubada z vprašanjem, kako vino prodati. Vzporedno z osvajanjem vinskega tržišča pa se je krepilo tudi sodelovanje z zasebnimi proizvajalci, posebno z vinogradniki.

Zadnjih nekaj let je bilo obnovljenih čez 100 hektarjev vinogradniških površin v zasebni lasti s stroji, s pomočjo kreditov in pod strokovnim vodstvom kmetijske zadruga. Ti nasadi predstavljajo po površini, sodobnosti in pridelkih zagotovilo za obstoj belokranjskih vinogradnikov. Obenem pa potrošnikom zagotavljajo, da bodo lahko tudi v prihodnje dobili metliško črnino. Obnova se letos nadaljuje na 30 hektarjih zemljišč.

Kolektiv zadruga zaseduje cilj, da vinogradnika po čistem združnem načinu vključuje v krog svoje proizvodnje in mu kasneje omogoči delež pri ostaneku čistega dohodka, ker je k temu posameznik prispeval s svojim gozdom. Več dolgoročnih pogodb s kmeti - vinogradniki potrjuje, da so ljudje zainteresirani za tako proizvodnjo.

Perspektivni program zadruga ima poseben poudarek prav na vinogradniško proizvodnjo v sodelovanju z zasebniki, ker menijo, da je le v taki dejavnosti bodočnost za zasebno in družbeno kmetijstvo Bele krajine.

ZA OBČINSKI PRAZNIK IN DAN REPUBLIKE ČESTITA KOLEKTIV ZADRUGE VSEM KMETIJSKIM PROIZVAJALCEM IN DRUGIM OBČANOM Z ZELJO, DA BI V PRIHODNJEM LETU SE TESNEJE SODELOVALI!

Martinovo brez gosi

Vem, da je nekaj takih ljudi, ki komaj čakajo, da slišijo, kaj se mi je dogodilo letos na Martinovo. Menda mislijo, da sem komaj prišel k sebi, vendar ni bilo tako hudo. Takole je bilo:

Godoval sem, pa sem se praznje oblekel in po svoji stari navadi stopil v krčmo. Kar naenkrat zaslišim vpitje: „Glej no, Martina! Boš dal za pijačo, ko imaš god?“

Malo se ozrem naokoli, pa pravim: „Nimam novcev za cel sod, ko vas je toliko pivcev. Menim, da bi morali vi meni kaj dati, ako častite moj praznik. Lepo je, da ste veseli, vendar to, kar delate, ni prav. Na vseh vogalih na velikih papirjih piše in tudi otroke v šoli učijo, da je pijača strup.“

„Beži, beži, kdo je že slišal kaj takega!“ se oglasi star možiček. „Jaz ga spijem vsak dan pol litra, pa sem še vedno živ in skočim kot dvajsetleten fant.“

Ne dam se ugnati. „Krčmar,“ velim, „prinesi ljudem gosi, da bodo za praznik kaj jeli, kot se spodobi, saj pijače imajo že sami dovolj.“

„Gosi že dolgo nimam. Nekaj kur sem imel, pa še tiste so šle najbrž s Cigani, ki se spet klatijo tod okoli,“ se je opravičil krčmar.

Tedaj se prerine možiček k meni, pa pravi: „Martin, a ti še veš, kako smo nekdanj martinovali? Mize so se sibile od dobrot in z njih je teklo, nikar šele od brade, pa se ni nikomur smililo.“

„Res je, res,“ mu prikramam, „potlej ste pa celo leto gladovali.“

Tega ni hotel slišati, pa je predel po svoje: „Dandanes je samo še za Martinovo vino pošteno, potlej pa ne dobiš več pravega. Prav gotovo bo tudi letos tako, ker smo imeli sušo in vročino, — pa mu bodo dali še vode in sonca.“

„Kako pa to gre?“ ga vprašam, ker nisem vedel, kam meri.

„I, kako? Voda je zato, da ga je več, ker ga hoče imeti vsak dovolj zase in na prodaj; sonce je pa sladkor, da je vino močnejše in bolj vznak meče.“

„Ako je tako, ga bom poslej bolj po malem pil. Do smrti bo že kako. Menda sem si ga zaslužil en polič, akoravno je strup,“ si pravim bolj zase in poslušam hripav glas, ki je zaokrožil staro pesem: „Prišel je svet Martin, iz mošta bo delal vin...“ Tudi nekaj drugih glasov je pritegnilo, vendar nobene pesmi niso mogli do konca izpeljati.

MARTIN KRPAN

... Inž. Božo Kočevar iz IMV se je na seji konference ZKS nelagodno počutil v delovnem predsedstvu. Razumljivo: Jurij Levičnik dela vse bolj na kratko in jasno...

... Tone Konda, direktor žužemberske Iskre, je v petek vabil goste, naj si ogledajo proizvodnjo v starih prostorih. V novih, ki so jih odprli, tako ne ve, kaj bodo delali!

... Nekateri tolikokrat poudarjajo, kako vlečejo voz socializma, da sem vse bolj prepričan, da so postali — avtoprevozniki!

... Novinar Marjan Moškon je proti silvestrskim ekstravagančnostim. Saj je bil že lani za novo leto — v Budimpešti...

... Tri „Iskre“ — tri težave, v Novem mestu nimajo direktorja, v Mokronogu nimajo dela, v Žužemberku pa z novo tovarno nimajo kaj početi...

... V metliški občini so letos iz ZK izključili enega člana: še tega najbrž le zato, da ne bo rubrika „izključeni“ ostala — prazna!

... Najbolj sta trenutno turistično navdušena namiznoteniška igralca Ivo Kaps in Pavle Uhl, ki izgubljata tekme po vsej Sloveniji...

S prenovljeno uprizoritvijo Puccinijeve TOSCE se je začela letošnja operna sezona v Ljubljani, hkrati z njo pa smo bili priče lepega umetniškega jubileja treh najbolj priljubljenih solistov naše osrednje opere: Vilme Bukovčeve, Rudolfa Francila in Sana Smerkolja (na sliki). Vsi slavijo letos petindvajsetletnico umetniškega snovanja.

PRED SOBOTNIM SLAVJEM V TREBNJEM

Trebnje svoji umetnici — Vilma svojim rojakom

Trebnje vabi na proslavo in slavnostni koncert ob jubileju svoje velike rojakinje Vilme Bukovčeve

Trebnje, rojstni kraj Vilme Bukovčeve, prvakinja ljubljanske Opere, bo v soboto zvečer po otvoritvi umetniške razstave Ivana Lackovića-Croate ob 18. uri v domačem domu kulture priredilo proslavo in slavnostni koncert ob petindvajsetletnici umetniškega delovanja naše velike pevke. Z njo vred bodo ta večer nastopili na odru trebanjskega hrama kulture še Rajko Koritnik, Boris Kralj in Saša Miklavc, umetnico pa bo pri klavirju spremljala Zdenka Lukec.

Vsi, ki bi ta večer radi videli in slišali Vilmo Bukovčovo, žal ne bodo mogli v dvorano doma kulture v Trebnjem. Predvsem njim, ki jim to ne bo mogoče, objavljamo ob teh skromnih besedah nekaj podob iz umetniškega snovanja prvakinja ljubljanske Opere, ki letos skupaj z Rudolfom Francilom in Samom Smerkoljem slavi svoj srebrni jubilej.

Po besedah Smiljana Samca v letošnjem Gledališkem listu št. 1 je med omenjeni-

nastopila pot solistke, kjer se je razvijala od lirске do melodramske pevke. Vsi njeni liki so bili vseskozi toplo življenjski in neposredni in prav zaradi svoje izredne nadarjenosti ter delovne vneme je kmalu postala ena izmed prvih pevkv v naši operni hiši. V kratkem času je prodrla v vrh ljubljanske Opere in na njem tudi zavladala. Dolga je vrsta njenih naslovnih vlog, ki jih je v zadnjih 25 letih oblikovala, njen najvišji vzpon pa predstavlja verjetno naslovna vloga v Massene-

mi jubilanti naše Opere prehodila prav posebno umetniško pot naša trebanjska rojkinja Vilma Bukovčeva. Matrirala je na gimnaziji v Novem mestu, nato pa se je že pred vojno udeležila enega izmed pevskih tekmovanj v Ljubljani in na njem dosegla zasluženno prvo mesto. Začela se je učiti solopetja, med italijansko okupacijo je bila internirana v Italijo, pozneje pa je pela v ljubljanskem opernem zboru. Kmalu je uspešno debutirala v Gounodovem „Faustu“ in

tovi „Manon“, za katero je prejela tudi Prešernovo nagrado. Sploh so ji bile vsa leta nazaj najbolj pri srcu vloge z radoživim nadihom, a tudi take, ki jih življenje neusmiljeno potre. Solza na njenem licu, pa bodisi po vzgibu nepričakovane radosti ali ob razočaranju predsmrtne slutnje, je solza pristnega naravnega dekleta, predane ljubice ali pa tudi povožene velikomestne kokete.

Vilmi Bukovčevi so se prav zategadelj kmalu odprla vrata v široki svet in gostovala je skoraj po vsej Evropi, bila pa je tudi na Kitajskem. Vedno so ji zaupali najtežje solistične vloge, ki jih je vselej tudi z uspehom in častno rešila.

Na sobotnem koncertu pred občinstvom v domačem rojstnem kraju ji voščimo v imenu vseh ljubiteljev njenega petja: še dolgo, mnogo srečnih in zdravih let med nami!

Primo

zem

V jami je še več „skodelic“, ki so nastale, ko je skozi njo šele tekla voda, in manjše občasno jezercce. Razen tega je tu še nekaj prepadov, ki skupaj s sedaj „zaključnim“ delom jame, kjer je precej blata in „jezkov“ (ti so znanilci, da nekje prihaja zrak in da se torej jama nadaljuje), dajejo slutiti, da je odkriti del jame povezan z novimi rovi in dvoranami, ki jih je treba še odkriti.

Jamo sva z jamarjem Dušanom Tošajem bolj ali manj uspešno prefotografirala. Zal meni ni uspel posnetek največje (druge) dvorane, ki je tudi najlepša. Posnela pa nisva tudi izredno — vsaj za nestrokovno oko — zanimivega kapnika, ki smo ga krstili za „prometnika“ v pozni „izprazni križišče“ (dvignjena roka) oziroma Kitajca, ker je podoben tudi Kitajcu, ki visoko maha z Mao Ce Tungovo rdečo knjižico.

V zaključnem razgovoru po več ur trajajočem sprehodu po podzemlju smo ugotovili, da je jama treba zavarovati in da si bomo prizadevali, da bi jamarji dobili za to delo potreben denar. Vprašanje pa je, če bo ta sklep obveljal ali pa končal kot „zal“, končajo mnogi dobri sklepi... JOŽE PRIMC

CELO CESTA LJUBLJANA-ZAGREB V TOREK DOPOLDNE še ni bila varna za promet, čeprav so jo delavci po izjavi direktorja novomeškega Cestnega podjetja vso noč pluzili in posipali s soljo. Nekaj vozil je zdrsnilo s ceste brez hujših posledic, v dveh primerih pa je po vozišču nakopičena snežna brozga pripomogla do težkih nesreč: pri Poljanah se je vnel osebni avto, pri Kronovem pa je kombi zaneslo v tovornjak (na sliki); hudo sta bila poškodovana Amerikanec in Kanadčanka, štopar Francoz, ki se je peljal z njima, pa jo je odnesel z manjšimi praskami (Foto: M. Moškon)

med nebotičniki

radisnik!“ je pozdravil lo na dan.

dba!“ je dejal. „Vi, kavboj Tomato! Vaša kovci — devet jih bo — dnesejo vreče z denarji z enim samim dobro

pomerjenim udarcem spravite na tla. Vseh devet! Zavežite jih v vreče in izročite šerifu.“

„Ste razumeli!“ je končal producent.

„Okeee!“ je prikramal Paradižnik.

Pomolil je producent pod nos Paradižniku pogodbo v podpis, ju nato vladno pospremil do vrat in se poslovil: „Na svidenje jutri — na snemanju!“

In sta se odpeljala novopečena zvezdnika v svojo

vilo.

Da, vilo! Menda se spodobi, da si filmski igralci najamejo v Hollywoodu vile za svoja stanovanja! In če že sami ne bi hoteli, jih v to prisilijo razmere. Za reklamo je pač nekaj treba žrtvovati!

„Drago bo, drago,“ se je praskal za ušesi Paradižnik, ko je postal okrog novega domovanja. V tem hipu pa mu je, buči bistri, šinila v glavo ideja.

POTA IN STRA KAMPOTA

Dežurni poročajo

TAT SE JE SPRAVIL NAD AVTO - Antonu Kosu iz Mirne peči je neznanec v noči na 19. novembra ukradel iz avtomobila dinamino in oškodoval lastnika za 350 din.

KRADEL KOKOŠI - Tat se je v noči na 19. november priplazil do kokošnjaka Antona Pusta iz Jelš pri Mirni peči ter odnesel 6 kokoši.

OBJESTNOST - Osební avtomobil Stanka Klevišarja iz Skalickijeve ulice so neznaci minule dni iznakazili: z ostrim predmetom so naredili globoke raze v pločevino in predrlí vse gume. Klevišar je oškodoVAN za 400 din.

NOVOMEŠCANU UKRADLI AVTO - V noči na 20. november so Jožetu Vindišerju ukradli osebni avto „Zastava 1300“. Vozilo je bilo parkirano pred blokom št. 3 ob Zagrebški cesti v Novem mestu.

STEKLENICA V OKNO - Albin Rajer iz Zabeje vasi je prijavil miličnikom, da je nekdo zalučal prazno steklenico v hišo in razbil okensko šipo. Popravilo okna bo veljalo najmanj 60 din.

DELAL NERED - Črnomaljski miličniki so pred kratkim pridržali do izstreznitve Cazina Indržičiča, delavca v Beltu, ker je delal nered in izzival k pretepu v gostilni Antona Skubica v Črnomlju. Prijavili so ga tudi sodniku za prekrške.

OKRADENA AVTOMOBILA - V noči na 20. november se je neznanec spravil v osebni avto Novomeščana Rika Urha in ukradel radijski sprejemnik, vreden 1.200 din. Avto je bil parkiran na Kidričevem trgu v Novem mestu. - To noč je isti ali drug tat okradel osebni avto Miroslava Milata. Iz vozila, ki je bilo parkirano v Kristanovi ulici, je storilec odnesel tranzistorjski radijski sprejemnik, vreden okoli 1.000 din.

VLOM V ZIDANICO - Jože Murgelj iz Malenske vasi je novomeškí miličnikom prijavil, da je nekdo vlomil v njegovo zidanico ter ukradel 60 litrov vina in vinogradniško orodje. Škodo so ocenili na 600 din.

Pešec obležal mrtev

18. novembra popoldne se je pri Sentjurju zgodila huda nesreča, v kateri je bil ob življenju 71-letni Janez Jevšek, doma iz Hmeljčiča. Kranjčan Ivan Zrimšek je vozil „škodo“ proti Ljubljani, v nepreglednem ovinku pa je nenadoma prečkal cesto pešec Jevšek, zato kljub zaviranju avtomobilist trčenja ni mogel preprečiti. Medtem ko je pešec obležal na mestu mrtev, se je avto prevrnil, tako da je bil tudi Zrimšek poškodovan po glavi. Materialna škoda znaša 7.000 din.

PRIČA

Onega večera, ko so se na nebu pojavljali neznaní letelci predmeti, je Pižmohov Anže ležal v postelji in se pridušal, da bo jutraj zgodaj vstal. Bil je klinc na sodišče za pričo, pa ne bi bilo lepo in prav, če bi se pred pravico pojavil neprebran in zdelan. Kar je res, je res! Navdajal ga je neki svečan občutek in z otroškim nasmehom na ustih je kmalu zaspal. Ponosen in srečen bodi narod, ki ima take sinove: zveste in zavedne in disciplinirane!
Ko je sonce pometlo z neba zadnjo zvezdo, se je Anže oblekel, srknil kozarček močnega in stopil na ulico. Globoko je zajel sapo, se ozrl okrog sebe in zakoračil proti središču mesta. V duhu je ponavljal svojo izpoved, ki naj bi jo dal na sodišču; pilil je stavke in izbral najlepše izraze. Verjemeti, da ni kar tako, če mora človek stopiti pred oblast in povedati nekaj po resnici in pravici. Tuhtaš in tuhtaš, da ne bi katere narobe znil, podtal je prišel na zatožni klopi zaradi krivega pričanja.
Saj res, o čem že mora pričati? O klofuti, ki naj bi jo bil Pezdaček prisilil pijanemu Gunciju. Presneto je tlesknilo. Kot bi bhko Minko s široko dlanjo počil po napeti zadnji plati. In kako naj to pove pred obličjem pravice? Ga je z levico

TOLE JE OSTALO OD PEČI za centralno kurjavo v mirnopaški osnovni šoli po eksploziji 21. novembra dopoldne. Zakaj je peč razneslo, še ni znano. Vedo le, da je kurjač Franc Režek tega dne ob 6.30 v peč zakuril in se vrnil domov. (Foto: Polde Pungerčar)

ZANIMIV IN POUČEN PROCES NA OKROŽNEM SODIŠČU

Kdo je kriv za pet mrtvih ljudi: Ivan Plevanč ali njegove krave?

V Novem mestu se zagovarja Pionirjev zidar, ki ga obtožujejo, da avgusta ni ustavil krav, ki sta pri Mrtvicah z vozom zdirjali na avtomobilsko cesto in povzročili hudo prometno nesrečo — Kaže, da ima ključ za razplet obravnave v rokah izvedenec za sodno veterino iz Ljubljane

Ivanu Plevanču, Pionirjevemu zidarju iz Mrtvic pri Leskovcu, bi bilo mnogo laže, ko bi znale živali govoriti. Tako pa se mora zagovarjati zaradi dveh krav, ki sta letošnjega 11. avgusta z vozom pobegnili na avtomobilsko cesto in sejali smrt med avtomobilisti. Razprava na novomeškem okrožnem sodišču so prekinili.

Tisto sredo je Plevanč, ki po „šitu“ poskrbi, da je tudi doma obdelano, s kravama odrinil na polje. Sedel je na vozu in kdaj pa kdaj prigoril živalima če sta se upočasnila. Hajd, hajd! Tako je pač treba, da se kam pride. Pot gre pri Mrtvicah čisto blizu avtomobilske ceste in promet hitrih motornih vozil je bil gost kot druge dni v tem poletju. Nekaj je že moralo biti na cesti, da sta se kravi vznemirili, vendar to Plevanča ni potegnilo z voza. Sedel je kar naprej tudi potem, ko sta se splašili, stekli in zastali. Z voza je skočil šele, ko sta kravi zbežljali in zdirjali po poti. Bilo je prepozno in ju ni mogel ustaviti, kaj šele umiriti. Z vozom sta zdirjali na avtomobilsko cesto, to pa je bilo usodno za življenje petih ljudi.

Kravi sta bili že na drugi polovici ceste, ko je od zagrebške strani pripejal Gerhard Presl osebni avtomobil in zadel eno žival. Od Ljubljane je tedaj pripeljal z osebnim avtomobilom dr. Velisav Pehal, se hotel izogniti vpregi in treščil v Preslov avtomobil. Trčenje se je končalo tragično, pet ljudi je umrlo: Gerhard Presl, Mehmed Doman in Hasan Kilič ter dr. Velisav Pehal in njegova žena Vera.

Plevanča so obtožili, da je kravama „dovoli“ na avtomobilsko cesto. Obtožnica mu očita brezbržnost in skrajno nepazljivost, saj se je vendar moral zavedati, kaj bo, če zdirja živalna med avtomobile. Tako

pa je skočil z voza šele tedaj, ko kravi ni bilo mogoče več ustaviti. Obtoženi Plevanč je na sodišču dejal, da se ne čuti krivega. Živali bi se splašale in zdirjale, četudi bi jo imel na vrvi, je poudaril. Priznal pa je, da je sedel na vozu še tedaj, ko sta kravi zavijali na avtomobilsko cesto. Po njegovem v tem ni bilo nič nenavadnega, „saj tudi drugi kmetje tako (sede) vozijo“. Da bi hodil ob kravah, mu še na misel ni prišlo, ker ju ni poznal plajšjih.

Glede na obtožbe zagovor je sodišče zaslialo izvedenca — veterinarja Draga Hadla. Potrdil je, da je tak način vožnje z vprego, kot ga je opisal Plevanč, v naših krajih res v navadi. Po njegovem mnenju pa obtoženi živalni ne bi mogel preprečiti bega, četudi bi ju držal. Dodal pa je, da ni poseben poznavalec živine in njene nature.

Sodišče je Hadlovo mnenje vzelo na znanje, ni pa se moglo z njim zadovoljiti. Zato je obravnavo prekinilo, prelozilo in sklenilo v nadaljevanju zaslišati novega izvedenca, profesorja za sodno veterino veterinarske fakultete v Ljubljani. Od njega bo zahtevalo mnenje o vedenju živine še posebej v zvezi s plajšjivo, in možnostjo vznika (gonjač), kadar se živina splaš: ali je možno vplivati na živino in ji preprečiti divjanje. Kaže, da bo ta obravnava dobila zanimiv in hkrati poučen razplet.

Mikliču zvišali kaznen

Vrhovno sodišče SRS je bivšemu davčnemu izterjevalcu iz Šentjerneja povečalo kaznen od treh na štiri leta strogega zapora — Redne pravne poti za pritožbo je Polde Miklič tako izčrpal

„Pritožil se bom“, je rekel Polde Miklič, ko je pred nekaj manj kot letom dni po končanem sodnem postopku zapsušal veliko razpravno dvorano okrožnega sodišča v Novem mestu. Obsodil so ga na tri leta strogega zapora. Kot davčni izterjevalec novomeške uprave za dohodeke si je namreč v več letih prilastil 40.680,20 din družbenega denarja. Večji del te vsote so bili davki, ki so mu jih prinesli plačat kmetje iz šentjernejskega okoliša, drugo pa pobrani krajevni samoprispevki, ki so jih plačevali v krajevnih skupnostih Šentjerneje, Orehoveca in Skoecjan.

Rečeno — storjeno: v Mikličevem imenu se je na sodbo novomeškega sodišča pritožil njegov zagovornik. V pritožbi vzhovnemu sodišču SRS je navedel, da dejanje Mikliču ni zadostí dokazano, zato se mu zdi tudi kaznen previsok.

Skoraj v istem času je v Ljubljano romala pritožba okrožnega javnega tožilca, ki tudi ni bil zadovoljen z razsodbo in je zahteval od vrhovnega sodišča, da Mikliču kaznen zviša.

Vrhovno sodišče je ugodilo pritožbi tožilca in Poldetu Mikliču zvišalo kaznen na štiri leta strogega zapora. Pri tem je zlasti opozorilo na vztrajnost Mikličeve kriminalne dejavnosti in na dejstvo, da se Miklič pri dejanju ni prav nič oziral na to, da si privzija denar, ki so ga ljudje prostovoljno plačevali za urejanje skupnih potreb v svojem kraju.

Vlak zadel avto

Srečo v nesreči je imel 13. novembra Peter Kodela iz Velenja, ko je vozil avto iz Brezance proti Blancu. Ker so bile zaponice brez progo odprte, je zapeljal na tire v trenutku, ko je privozil tovorni vlak. Ta je zadel zadnji del avtomobila in ga precej poškodoval, saj znaša škoda 10.000 din. Tlesnih poškodb ni bilo. Kot ugotavljajo, čuvaj Martin Prah pred prihodom vlaka ni spustil zaponic. Malomarnost bi lahko imela veliko hušje posledice.

Tragičen izid silovitega trčenja v Dvorcah pri Čatezu. Ciril Metod Vizjak iz Novega mesta je vozil proti Zagrebu, Mario Belini iz Valogne pa je pripeljal v obratni smeri. Pri silovitem čelnem trčenju sta bila mrtva oba voznika, poleg tega pa sta bila ob življenje še Vizjakova soprotnica Alojzija Čepon iz Ljubljane in Italijanov sopotnik Antonio Raffaelli iz Cremona. Kot izjavlja očividec, je Vizjakov avto pred trčenjem zanašalo, vendar vzrok nesreče še ni dokončno ugotovljen. (Foto: M. Vesel)

Neslavno vodstvo

Beograjski listi trdijo in dokazujejo s številkami, da je Slovenija po številu samomorov druga v državi — takoj za Vojvodino. Sicer pa se naša republika in ta avtonomna pokrajina s tem neslavnim jugoslovanskim rekordom uvrščata tudi v sam vrh „samomorilskih“ dežel v Evropi. Pravijo, da smo kmalu za madžarskimi sosedi, kjer je menda ta „obr“ najbolj razvita.

Dolenjska — od Kolpe do Save — ni objubljena dežela, kjer bi samomorov ne poznali. Nasprotno: še precej jih je in tako tudi tu poskrbimo, da smo Slovenci vedno pri vrhu. Hočeš nočeš so tudi med nami taki ljudje, ki mislijo, da jih lahko samo vrv ali Krka odręita vsakdanjih tegob. Posebni dokazi za to menda niso potrebni. Kako pa je sploh s tem samomorilstvom pri nas? Tako kot drugod: vemo, da se samomori dogajajo, nič pa ne storimo, da bi jih preprečili. Pa toliko papirja smo popisali in razglasili, kako je pri nas prva stvar skrb za človeka! Saj ni kaj reči: za sodobne ceste poskrbimo, da se ne bi ljudje

pobjali, tudi stanovanje damo človeku — čez njegov prag, da bi videli, kako je z njim — ne, tega pa ne!
Nobena družbenopolitična organizacija (najbrž tudi RK ni izjema) in nobena skupščina si do zdaj še ni vzela niti toliko časa, da bi se soočila s problematiko, morda samo s podatki o številu samomorov (v občini, republik, državi), kaj šele da bi začela iskati vzroke za samomore in samomorilstvo izpodrezovali korenine. Ne, vsi po vrsti se raje zgrazamo ob tem, ko se nekdo požene v smrt, da bi pa poskusili razumeti ozadje ali človeka celo odvrtiti od misli na samomor — tega pa ne. In trmasti smo — ali kaj, čeprav vemo, da bi ta in ta še bil, če bi mu omogočili to in to, ker pa mu nismo, je sam končal svoj brezup.

Čim bolj se človeku misli sučejo o nenehnem pojavu samomorov, tem bolj je prepričan, da bi morala naslednja družba le nekaj reči o tem. Navsezadnje tudi zato, ker smo socialistična družba, ki bi ji morala biti samomorilska miselnost tuja. I. ZORAN

KRONIKA NESREČ

BOSTANJ: NI POGLEDAL, ČE JE VARNO — 12. novembra dopoldne se je od Radeč proti Sevnici peljal s koksom Jože Peklar iz Obrežja. V Šmarčni se pri zavijanju v levo ni prepričal, če je cesta prosta, zato ga je zadel voznik osebnega avtomobila Ivan Gabrič s Senogave, ki je privozil za njim in ga prehitel. Kolesar je bil hudo poškodovan, tako da so ga odpeljali v celjsko bolnišnico. Na vozilih je za 2.000 din škoda.

SPET V KRAKOVSKEM GOZDU — 11. novembra proti večeru sta na avto cesti v Krakovskem gozdu trčila dva avtomobila, pri čemer je bilo za 4.000 din škode. Iz Ljubljane proti Zagrebu je vozil Božidar Ljubić, ker pa je naglo zavrl, se je vanj zaletel Jože Žibret iz Rovišč s svojim avtom.

BREŽINA — AVTO V JARKU — Ivan Ogorevc iz Brezice se je 13. novembra popoldne peljal proti Dečnem selom, v blagem ovinku pri Brezini pa je zavil na levo stran ceste v 2 metra globok jarek in se prevrnil. Poškodovanega voznika so odpeljali v breziško bolnišnico, na avtu pa je za okrog 4.000 din škoda.

SEVNICA: TRČENJE SREDI MESTA — Na Prešernovi cesti se je 13. novembra ob 20. uri zgodila nesreča, ko sta trčila voznika osebnih avtomobilov Jože Kuzmičič iz Pečja, ki je vozil proti Glavnemu trgu po levi, in Leo Kink iz Sevnice, ki je tedaj pripeljal iz nasprotnne smeri. Laže sta bila poškodovana oba voznika in se sopotnik Jože Lončar z Zigarskega vrha. Tega so prepeljali v celjsko bolnišnico. Na obeh vozilih je za 30.000 din gmotne škoda.

KRŠKO: NESREČA NA MOSTU — 14. novembra je ob 20. uri z Vidna proti Krškemu peljal čez most kolesar Jože Kerin iz Dolenjca, za njim pa je vozil z avtom Franc Božič iz Krškega in kolesarja zadel. Pri padcu se je Kerin hudo poškodoval.

BRSLIN: TRIJE NA KUPU — Pri gostilni Kump so 18. novembra popoldne trčili trije avtomobil, da je bilo škoda za 4.500 din. Vinko Jamnik z Breg pri Krškem je vozil po glavni cesti, ko je iz parkirnega prostora pri gostilni zapeljal na cesto Alojz Seničar iz Novega mesta, ne da bi se prepričal, če je pot prosta. Ko se je Jamnik skušal umakniti, je v zadnji del njegovega avta trčil Milan Zupančič iz Cegelnice s svojim vozilom.

SUHOR: AVTO V SADOVNJAKU — 18. novembra zvečer je Anton Bukovec iz Semicah vozil fička iz Vinice proti Črnomlju, v ostrem ovinku pri Suhorju je začelo avto zanašati, končno pa je zdrknul s ceste, trčil v drevo in obstal v sadovnjaku. Sopotnika Alojza Severja se zaradi poškodb odpeljali v bolnišnico, medtem ko je bil Bukovec le laže poškodovan. Škoda je za 10.000 din.

KARTELJEVSKI KLANEC JE NEVAREN — Zagrebčan Branko Očić je 20. novembra jutraj vozil NSU proti Ljubljani, ko je med vožnjo po karteljevskem klanecu avto začelo zanašati. Zdrknil je preko ceste po strmih pobočju in se večkrat prekucnil. Hudo poškodovan voznik je v kritičnem stanju v novomeški bolnišnici. To jutro so se v tem klanecu ponesrečili še 4 potniki osebnega avtomobila Slobodana Sekulića iz Siska. Tudi ta se je prevračal po strmini navzdol.

Ne pogojno ampak zapor

Danica Medved, nekdanja blagajničarka vjenske žele (lesna stroka) v Sevnici, bo morala kazen odsedeti. Vrhovno sodišče SRS je nedavno tega razveljavilo sodbo novomeškega okrožnega sodišča, kjer je bila lanskega decembra obsojena na štirinajst mesecev zapora, a pogojno za štiri leta, poleg tega pa so ji za štiri leta prepovedali opravljanje poklice. Sedanja kazna — 10 mesecev zapora — je sicer užija, ni pa pogojna. Vrhovno sodišče je tudi ublazilo varnostni ukrep, tako da bo Medvedova že dve leti po prestani kazni spet lahko opravljala poklice blagajničarke. O tem, da se je Danica Medved proglašala z oper kazenski zakonik, smo poročali pred meseci. Na zatožni klopi je v glavnem spravila poneverba 15.133,20 din, poleg tega pa je uničila in ponaredila uradno listino. To je storila, ko je bila blagajničarka v sevnški vjenski loži.

Razvoj nas prehiteva

Andrej Dular: »Narejenega je veliko, hitri razvoj pa nam marsikje postavlja zapreke, ki so izven naših moči«

V prejšnjem četrtkovem intervjuju je referent za varnost prometa pri OBS Novo mesto Ivan Rolih zaželel, naj vodja splošne službe v novomeški industriji motornih vozil Anderj Dular odgovori na naslednja vprašanja: kako v IMV rešujejo problem parkirnih prostorov za vozila, ki so last podjetja, in za vozila delavcev; kakšne načrte imajo za olepšavo okolice tovarne ob Zagrebški cesti in

črtj prostorskega razvoja IMV sicer obstaja in je jasen, vendar pa se podrobni rešujejo spriti in tudi s časovnimi zamudami. Za službena vozila je problem deloma že rešen, ob novi tovarni pa je že v gradnji odlagalni prostor za nova vozila in prikolice ter parkirni prostor.

— **Drugo vprašanje se nanaša na uređitev okolja tovarne.**

— **Smatram, da smo veliko vložili v uređitev okolja pred tovarno ob Zagrebški cesti in da je ta predel eden izmed najlepše urejenih v Novem mestu. Zelo prijetno nam bo uređiti in olepšati okolje tovarne z manjšimi posegi (v mislih imam cvetje, okrasno grmičevje itd.), ki ne stanejo veliko, izvesti pa jih bo mogoče še takrat, ko bo kompleks tovarne z izdelno dokončno urejen.**

— **Kako pa je z notranjim transportom?**

— **Notranji transport je bil s preselitvijo avtomobilske proizvodnje v novo tovarno povsem rešen. Ostalo je le še vprašanje skladišča na stari lokaciji. Prevozov z viličarji je vsak dan manj, povsem pa bo ta problem rešen, ko bo Zagrebška cesta postala notranja transportna pot tovarne. Prevoz novih avtomobilov in prikolic skozi Novo mesto bo odpadel, ko bo zgrajen industrijski tir.**

končno, kako nameravajo rešiti vprašanje notranjega medobratnega transporta v tovarni, za katerega zdaj uporabljajo tudi Zagrebško cesto, na kateri počasni viličarji že ovirajo javni promet. Odgovori, ki smo jih dobili, so takšni:

— **Čprav po mojem mišljenju tov. Rolih ni imel pri izbiri sobesednika najbolj pravne roke, bom skušal kot član kolektiva IMV na njegova vprašanja odgovoriti. Najprej je na vrsti vprašanje o parkirnih prostorih za vozila naših delavcev in službena vozila pri tovarni. To vprašanje rešujemo in bomo reševali v skladu z razvojem tovarne. Prav gotovo je res, da imamo zaradi parkiranja tudi sami razne nevednosti. Smo pač podjetje v razvoju. Generalni na-**

Moje vprašanje: direktor Zavoda za zaposlovanje Ludvik Kebe naj odgovori na tole: problem pomanjkanja strokovnega in ostalega kadra občutimo v gospodarskih organizacijah vse bolj in bolj; želeli bi, da bi zavod upošteval IMV kot veliko tovarno, ki lahko v znatni meri rešuje problem zaposlovanja v naši regiji. Kaj je narejenega in kakšni so načrti za zaposlovanje zdomcev, ki se vračajo, saj bi jih lahko IMV sprejel dobršen del? M. JAKOPEC

Kozjansko v stolpnicah

Rdeči križ predlaga samoprispevek za rešitev socialno ogroženih v novomeški občini

Kozjansko ni samo na Kozjanskem, so rekli na sobotni občinski konferenci Rdečega križa v Novem mestu. Inž. Ivo Zobec pa: „Tudi v mestu so ostareli, onemogli in osamljeni – celo v novomeških stolpnicah so in lahko se zgodi, da bodo umrli, ne da bi to takoj vedeli. Kaj hočete: sita vrana lačni ne verjame!“

Socialno ogroženih, ostarelih in onemoglih ljudi v novomeški občini ni malo. Socialno skrbstvo jih sicer podpira, s tako pomočjo pa po mnenju dr. Leopolda Morela ne moremo biti zadovoljni. Dr. Morela je predlagal, da bi Socialistična zveza in občinska skupščina razmislili o organiziranju pomoči, v ta namen pa bi bilo treba uvesti krajevni samoprispevek. Če bi hoteli vprašanje uređiti, bi potrebovali precej več denarja, kot ga zdaj lahko porabijo. Predlog dr. Morela so podprli še drugi. I. predsednik občinske konference SZDL Franc Beg je menil, da zdaj o takim samoprispevku še ne bi kazalo resneje razmišljati, ker imajo mnoge krajevne skupnosti že samoprispevke za komunalno in podobno ureditev svojih krajev.

V krvodajalstvu je Rdeči križ dosegel izredne uspehe (letos že 2358 odvezov), žal pa je v vrstah krvodajalcev še vse premalo volilnih, izobrazbenih in drugih. Vsaj vsi vozniki motornih vozil bi morali postati krvodajalci.

NOVO MESTO – Vse pogosteje se v Novem mestu slišijo govorice, da bodo spomlad ustanovili ženski nogometni klub. Novica je za mnoge Novomeščane, zlasti še za tiste, ki se za nogomet posebno zanimajo, presentijiva. (J. P.)

Poravnajmo svoj stari dolg

Z združevanjem skladov zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov kot prvi v Sloveniji uveljavljamo cilj revolucije in izenačujemo delavca in kmeta pri uživanju sadov socialistične graditve

Dolenjska se je kot prvo območje v SRS odločila za združitev skladov zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov. Odločitev na referendumu 5. in 6. decembra bo plod dolgoletnih prizadevanj vseh družbenopolitičnih skupnosti na Dolenjskem in dolenjskega kmeta, da bi končno uveljavili cilj revolucije, po katerem naj bosta delavec in kmet enaka pri uživanju sadov samoupravnega in socialističnega graditve. Zdravstveno zavarovanje bo nato enako za kmeta kot za delavca. S tem bomo

poravnali stari dolg kmetu, ki je gradil industrijo, v kateri so se zaposlovali delavci. Delavci bodo s tem pokazali svojo solidarnost do kmeta in se mu oddolžili za vse tisto, kar je prispeval v času graditve.

Zaradi tega je prevladalo stališče, da kmeta ob povečanju njegovih pravic v zdravstvenem zavarovanju

ne bi dodatno obremenjevali, ampak bodo povečana bremena plačevali gospodarstvo in družbenopolitične skupnosti. Gospodarstvo bo zato povečan prispevek za zdravstveno zavarovanje za 0,60 odst. (od bruto osebnih dohodkov), preostalo razliko pa bodo kriale občine iz proračunov.

Gre za prostovoljno odločitev gospodarstva na referendumu: vsi aktivni zavarovanci iz delovnega razmerja, zasebniki, upokojenci, pa tudi kmetje imajo na izbiro odločitev za ali proti združitvi obeh skladov. Že prvi razgovori s predstavniki gospodarstva so pokazali veliko naklonjenost delovnih ljudi do združitve in solidarnosti.

Prvega posveta o tem, ki je bil minuli teden v Novem mestu se je udeležilo kar 108 predstavnikov družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organov in vodstev iz delovnih organizacij in vsi so se strinjali z združitvijo. V občini je ustanovljen poseben politični aktiv, ki bo na zborih zavarovancev – teh bo v novomeški občini 107 – podrobneje obveščal o vsebini in namenu referenduma.

M. J.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Veronika Ban iz Ljubljane – Mirka, Barica Jerman iz Klostra – Bojana, Antonija Pizem iz Mačkoveca – Antonijo, Antonija Švalj iz Kočarije – Antona; Fanka Kambič iz Gradnika – Tineta, Antonija Drobnič iz Skrovnik – Tončka, Kristina Ivnik iz Gumberka – Andreja, Dragica Avsenik iz Drganjih sel – Bogdana, Marica Goršin iz Zabje vasi – Davorina, Vera Žbogar iz Sentjerneje – Tonija, Karmen Zeljko iz Cegelnice – Tomaža, Francka Orlič iz Metlike – Damjana, Tončka Štaudohar iz Rodin – Mojca, Slavka Faleskini iz Dolnje Straže – Branko, Vida Bregant iz Gorenje vasi – Marcela, Angela Turk iz Sela pri Zajčjem vrhu – dečka, Cvetka Mlečnik iz Tribuč – dečka, Marija Majerle iz Semiča – deklīco, Jožefa Povše iz Uršnih sel – dečka, Stanislava Trtnak z Rak – deklīco, Metoda Rebol iz Benečije – deklīco, Ljuba Kosiček iz Žužemberka – deklīco, Terezija Legan iz Rebrja – dečka in Barica Maršič iz Metlike – deklīco. – Cestitamo!

AMD Novo mesto sprejme večje število inštruktorjev praktičnega pouka, ki bodo vadili kandidate za voznike osebnih vozil. Pogoj je opravljen inštruktorski izpit.

Obenem obveščamo vse, ki želijo opravljati preizkus znanja s testnimi polami in ki ne obiskujejo teoretičnih tečajev za voznike osebnih vozil, da jim nudimo pomoč.

Vse informacije dobite pri AMD Novo mesto, Cesta herojev 27, tel. 21-264.

Kje je vas?

Od prevelike slege Novomeščani gotovo ne bodo obogateli, ko si tako navdušeno mečejo polena pod noge pri gradnji novega avtomatskega kegljišča. Tako je zdaj že množica tistih, ki želijo graditi.

Medtem ko v Novem mestu, ki se ima za mesto in prestolnico, samo govorišjo, pa tam, kjer včasih malce prezirljivo pravimo, da je vas, taka kegljišča gradijo. Povsod okrog nas so: v Mirni peči, Trebnjem, Metliki...

Kmalu bo še na Maharovcu in najbrž še kje. Pri nas v mestu bomo imeli pa – načrte!

Voda žene kolesa napredka!

Novo mesto že danes potrebuje nov vodovod, vendar ga bo, kot kaže, dobilo do 1973. leta

Kaže, da bo Novo mesto do sredine 1973 dobilo nov vodovod. Voda bo pritekala iz Marofa pri Šmarjetkih Toplicah, kjer so se že začela raziskovalna dela, ki so pokazala izredno ugodne vire. Novo mesto dobiva zdaj vodo iz stopiškega vodovoda, zmogljivosti so 80 litrov na sekundo. Novi vodovod bo dajal trikrat več vode. Sredstva za raziskovalna dela so delno že na voljo, namenjena naj bi bila za zgraditev daljnovođa, za trafo postajo, črpalnišče itd.

Novo mesto, ki se izredno hitro razvija, potrebuje nov vodovod. Potrebno so že danes, vendar zaenkrat ni možnosti, saj bo končna investicija znašala okoli 15 milijonov dinarjev. Novi vodovod bo dajal vodo najmanj 50.000 prebivalcem. Gradnja ga bodo v etapah, glede na finančne možnosti. Ta centralni dolenjski vodovod bo vključeval in napajal

tudi večino lokalnih vodovodov, ki v sušnem času presahnejo.

Izvor v Marofu je tako močan, da ne bo več bojazni, da bi vode zdaj zmanjkalo. Letošnja suša je za to najboljši dokaz.

Razumljivo, da novi vodovod ne bo segel v vsako vas. Še vedno bodo morali občani graditi svoje lokalne vodovode. Ker bo glavni cevovod šel po dolini Krke navzgor, in to bolj po nižinskem delu, zato ne bo mogel napajati višinskih domačij.

Začelo se je dobro, odgovorni ljudje pričakujejo, da bo do 1973 novi vodovod zgrajen. Do tedaj pa bo stopiški vodovod menda še zdržal. Za naprej pa ni več gotovo, ali bosta Novo mesto in njegova industrija še dobivala vodo.

S. DOKL

Raziskovalna dela za novi novomeški vodovod na Marofu pri Šmarjetkih Toplicah že tečejo. (Foto: Slavko Dokl)

10-MESEČNA STATISTIKA

Še 13 odstotkov do načrta

Industrijska proizvodnja je bila vredna milijardo in 145 milijonov din – Poprečni osebni dohodki: 1.498 din – 16.363 zaposlenih

Oktobrska proizvodnja industrije v novomeški občini je bila vredna 113.879.000 dinarjev, kar je za 31 odst. več kot oktobra lani. Industrija motornih vozil je naredila za 49 milijonov izdelkov, Krka za 26, Novoteks za dobrih 12, Novoles pa za slabih 12 milijonov dinarjev.

Sicer pa je po 10 mesecih uresničeno že 87,2 odstotka letnega proizvodnega načrta. Industrijska podjetja so naredila za milijardo in 145 milijonov dinarjev izdelkov, kar je za dobro tretjino več kot v enakem lanskem obdobju. Po vrednosti proizvodnje je krepko na prvem mestu IMV s 507 milijoni, za njo pa so Krka z 281, Novoteks s 125, Novoles s 110 in Labod z 62 milijoni di-

narjev proizvodnje. Prodaja na domači trg se je oktobra povečala za četrtno v primerjavi s lanskim oktobrom. V 10 mesecih pa skoraj za polovico in je že presegla vrednost ene milijarde. Odločno je presežen tudi izvozni načrt.

Od 49.943 ljudi, kolikor jih je po uradnih podatkih v novomeški občini, je bilo septembra zaposlenih 16.363 ljudi, med njimi 7175 žensk.

V primerjavi z lanskim septembrom je zdaj zaposlenih 1028 ljudi več. Poprečni osebni dohodki so se od avgusta dvignili za pol odstotka in so dosegli vrednost 1.498 dinarjev, v primerjavi s lanskim septembrom so se povečali za 16,3 odstotka. Poprečni osebni dohodki v gospodarstvu so bili 1.443 dinarjev, v gospodarstvu pa 1.853.

Po številu zaposlenih je Industrija motornih vozil največje podjetje v občini, saj ima več kot 3500 delavcev, od tega 2661 v novomeški občini. Krka zaposluje v domači občini 1562 ljudi, Novoles 1498, Novoteks 1236 in Pionir 1039, pri tem pa ni všteti 274 vajencev.

Novomeška kronika

ZIMA – Sneg je presenetil Novomeščane pred uradnim začetkom zime. Čprav so prerokovali: po dolgi suši bo huda zima – lahko upamo, da se prerobka ne bo tresnila, sicer bo snega preveč.

AVTOMOBILISTI – Na rob razprav o zimskih avtomobilskih gumah je v soboto zjutraj sneg pokazal svoje zobe. Pri vulkanizatorju Mestniku, ki tudi oblači kolesa avtomobilov, je bil v soboto zjutraj dolg rep čakajočih. Zimski plaščji prihajajo v modo!

VODA – V soboto zvečer je počila vodovodna cev na Grmu, v nedeljo zjutraj pa zaradi tresenja mostu še na mostu čez Krko. Zaradi popravil v mestu je v ponedeljek popoldne zmanjkalo vode.

ELEKTRIKA – Monteri novomeškega Elektra so bili od petka

zvečer prenestano na delu, ker je snežni metel potrgal proces napeljav.

BOLNIŠNICA – Danes ob 11. uri bo v okviru praznovanja občinskega praznika slovesno odprli nove oddelke bolnišnice.

GLASBA – Danes bo več prireditev, posvečenih spominu skladatelja priredili še koncert njegovih del.

TOPLOTA – V ponedeljek so na tržnici dobro šle v promet volnene stvari, zlasti rokavice in nogavice.

TRZNICA – Prvi centimetri snega so dvignili cene na ponedeljkovem trgu. Cvetiča 6 din, čebula 3, česen 8, fižol 8, krompir 1,5, korenje 6, motovilce 1 (merical), ohrovt 4, pesa 4,5, peteršilj 8, paradiznik 6, kisa repa 3, solata 5, špinat 6, zelje 2, kisto zelje 4,5, suh. fige 8, grozdje 6, hruške 6, jabolka 4, limone 8, oreh 5, oreh – jedra 30, pomaranče 8, mandarine 9, kaki 5, suhe slive 6, banane 7, jajca 1,1, smetana 30, sirček 0,50 in 1.

ROJSTVA – Rodili sta Justina Adamič, Nad mlini 19 – Dejana in Marija Kravs, Nad mlini 44 – Ireno.

POGREBI – Na šmihelskem pokopališču so pokopali Klavdijo Simonič en mesec, s Ceste padlih barcev 4 iz Crnomilja, in inž. Cirila Vizjaka, 51 let, iz Valanticeve 2, Novo mesto.

Suhokrajinski drobiž

SUHKRAJINSKA GOVEDOREJA je zadnja leta nazadovala, letos pa se je popravila. Premije, do katerih so živalorejci upravičeni za breje telice, so spodbudile kmete, da redijo več plemenških telic.

SOCIALNO ZDRAVSTVENA KOMISIJA pri žužembski krajevni skupnosti je imela to leto veliko dela. Letos je komisija razen vlog občanov obravnavala tudi primere družinskega varstva in nekatere druge probleme, sprti pa je reševala drobne socialne probleme.

ZUZEMBERSKO POKOPALIŠČE so pričeli letos urejati. Zaenkrat so se lotili razpadajočega obzidja, urejali pa so tudi prostor na pokopališču, kjer so opuščeni grobovi. Delo bodo nadaljevali spomladi. M. S.

Ena gospa je rekla, da čas na osnovni šoli Katja Rupena nič ne pomeni, saj v prtiličju še zdaj visu vabilo za tabor na Valetu – ki je bil že avgusta...

»Dolenjski list« v vsako družino

Pomoč ne sme zgrešiti nikogar

in nobena samota ne sme biti predaleč zanjo

Približno 500 starih ljudi je v brežiški občini, ki si želijo pomoč družbe ali soseske v različnih oblikah. Sezname teh sproti dopolnjujejo, da bodo ponazarjali trenutne razmere in ne preteklosti. V krajevnih središčih že usklajujejo skrb za ostarele na pobudo, ki jo je dal koordinacijski odbor pri občinski konferenci SZDL.

Pomoč je marsikaj prihajala po dveh tiri in tako so nekatere ne hote prezeli, ker nobena organizacija ni imela celotnega pregleda. Poslej ne bi smeli izpustiti nikogar, ki je pomoči potreben. Zato je v vsaki vasi po en občan odgovoren za te stvari. Ponekod so izbrali člana Rdečega križa, drugod učitelja, odbornika krajevne skupnosti ali Socialistične zveze, drugod spet člana osnovne organizacije ZK. Vseeno je, kdo ga izbere, samo da bo pomoč starim ljudem koordinirana.

Bole in ostarele obiskujejo tudi patronažne sestre iz zdravstvenega doma. Na vse kritične primere pa naj bi jih sproti opozarjali vaščani oziroma za to odgovorni ljudje v krajevnih organizacijah. Veliko delo lahko opravijo tudi sosedje, ne samo s tem, da jim pomagajo, prineso hrano v boleznih, ampak da z njimi pokramljujejo in jim preženejo osamljenost.

Prilagodje leto bo socialna služba poskrbela tudi za začasnega nego bolnik starčkov pri tujih družinah. To je oblika pomoči, ki bi jo že najlaže financirali, kajti nega na domu povzroča dosti večje izdatke.

Brežiška občina si bo tudi vnaprej zagotovila večje število postelj v

domu počitka v Impoljci. Približno 17 jih že pripada njenim občanom,

Mladi iščejo kruh drugod

Prvi četrtek v novembru so se na letni skupščini zbrali člani Kluba posavskih študentov. Med gosti so bili podpredsednik Skupščine SRS dr. Jože Brilej, predsednik občine Krško Joško Radej in predsednik Občinskega sindikalnega sveta Brežice Franci Volčanšek.

Okrog 100 študentov višjih in visokih šol združuje Klub posavskih študentov, njegovi člani pa so le študentje iz brežiške in krške občine. Poročila o delu v dvoletni mandatni dobi so zgovorno povedala, da je Klub v zadnjih letih močno razmahnil svojo dejavnost, predvsem kar zadeva oblikovanje družbenega dogovora o štipendiranju. Imeli so celo vrsto družabnih in športnih prireditev, razne tečaje ter akademijski ples v Krškem. Pohlivali velja tudi delo njihove sekcije, ki že dve leti deluje v Mariboru.

Večji del razprave so posvetili politiki štipendiranja ter slabostim kadrovanja, saj je znano, da zaseda v

obeh posavskih občinah kar 50 odst. delovnih mest nekvalificirani kader. Prav zato so bili toliko bolj začuden, ker se njihove skupščine razen ene izjeme ni udeležil nihče iz delovnih organizacij.

Posavje je na meji razvitosti v Sloveniji, zato diplomanti iščejo zaslужek v razvitejših občinah, potrebe doma pa bodo še vedno večje. To misel je v razpravi podprl tudi dr. Brilej, ki je v vse hitrejšem razvoju regije videl dobro perspektivo za zaposlovanje domačih strokovnjakov. Prav zato je bil eden od sklepov skupščine, da bi prišlo do številnejših in neposrednejših stikov z občinskimi skupščinami, družbeno-političnimi ter delovnimi organizacijami. Ob koncu so izvolili nov 7-članski odbor s predsednikom Mitjo Drobničem iz Krškega, ki bo v kratkem poskrbel tudi za izdajo zbornika ter prireditev ob 10-letnici ustanovitve Kluba posavskih študentov.

J. T.

PODNIČICE ZA CISTERNE IZDELUJE KOVINARSKA IZ KRŠKEGA za vso Jugoslavijo. Ta izdelek še vedno zavzema precejšen del proizvodnje. V prihodnje si največ obetajo od izdelovanja asfaltnih baz, ki jih tudi izvažajo. Kolektiv Kovinarske bo do konca leta prodal na tujem za milijon dinarjev izdelkov. Na sliki: žerjav je pravkar naložil orjaško cisterno, da jo bo tovornjak odpeljal naročniku. (Foto: J. Teppey)

DOLGA SOBOTA KMETICE Z DRNOVEGA Dva fanta ima v Kanadi

»Krškopoljci služimo kruh z rejo prašičev«

Počasi je stopala poleg voza. Kravo je vodila po mehkih poljskih poteh, da si žival na oster kamenju rebraste ceste ne bi ranila nog. Voz je bil tisto sobotno opoldne za dva prašička lažji kot zjutraj: kmečka

„To nam še največ donaja. Pridelek na poljih ni kaj prida, posebej če je suša. Njive so pečene in ne drže vode. To jesen smo komaj posejali ozimino, ker nismo in nisimo mogli dočakati dežja.“

„Kaj počne družina?“
„Moj je bolan. 72 let ima. Še dobro, da sem jaz tako pri močeh. Pa sin tudi pomaga. Zaposlen je v tovarni, v Kovinarski. Dva fanta sta v Kanadi. Oba sta v službi in imata svoje posestvo. Eden je električar; ta je oženjen, drugi dela v kovinski stroki in ima dekle v Ljubljani.“

Ivan se je lani pripeljal po nevesto. Oženil se je s Slovenko iz Žužemberka. V Iskri je imela službo. Tudi njegov brat bo prišel po nevesto domov. Z nivenje v tujini mu bo lažje, če bo imel ženo iz domačih krajev. Naša dekleta so pridna in skromna. Zadovoljna sem, da sta se sinova tako odločila.“

J. TEPPEY

Odbor za sprejem gostov iz Srbije

gospodinja Marija Veličević ju je prodala na sejmu v Brežicah.

„Samo še pol ure, pa bom spal doma,“ si je oddahnila. Dolg dan je imela za seboj za svojih sedemdeset let.

Ob štirih zjutraj je z vozom krenila od doma, z Drnovega na Krškem polju. Ob osmih je prišla na cilj, na sejmšče. Za 530 din je prodala oba trimesečna pujska kupa za Dalmacije. Pravi, da redi dobro sorto, že petindvajset let isto.

„Z rejo prašičev si Krškopoljci plačamo davke,“ hiti pojasnjevati.

LETOS ENAJST NOVIH

V krški občini so od januarja do zdaj na novo sprejeli v vrste ZK enajst članov, od tega pet v tovarni papirja. Organizacija v Kovinarski ima dva nova člana, obrat Liscé enega, Elektro enega, organizaciji Krško-levi breg in Leskovec pa tudi

ČLOVEK ČLOVEKU Ne pozabite na 1. in 2. december!

Čakali vas bomo!

Z roko v roki so občinski odbor Rdečega križa, občinska konferenca SZDL in občinski sindikalni svet začeli akcijo za pridobivanje krvodajalcev v občini Krško. Njihov poziv prebirajo po vaseh, po šolah in v podjetjih. Časa ni veliko, zato morajo aktivisti Rdečega križa pohiteti, predvsem pa osebno stopiti do ljudi in jim prikazati človekoljubni namen akcije. Ekipa transfuzijskega zavoda se bo zadrževala v občini dva dni. V zdravstvenem domu na Senovem bo odvzem krvi 1. decembra, v tovarni papirja v Krškem pa 2. decembra. Zadnja akcija je bila junija in tedaj so krški občani izpolnili plan odvzemov 62 odstotno. Odziv je bil izreden. Koordinacijski odbor se ponovno zahvaljuje vsem derovalcem ter vnovič prosi za enakoznameno.

V prvih decembrskih dneh morajo v krški občini zbrati še vsaj 550 krvodajalcev, kajti računati je treba na to, da jih vsakokrat nekaj odklonijo že pri zdravstvenem pregledu. Plan odvzemov so tokrat dobila vsa podjetja, zavodi in ustanove, iz njega je razvidno, koliko krvodajalcev so že dali in koliko jih Rdeči križ pričakuje od vsake delovne organizacije. Četudi so se v nekaterih podjetjih zadnjikrat odzvali polnoštevilno, naj tokrat ne odrečejo sodelovanja!

po enega. V istem obdobju je izstopilo sedem članov. Pomlajevanje je prepočasno, vendar je v naslednjem obdobju pričakovati učinkovitejša prizadevanja v tej smeri.

KRŠKE NOVICE

V PONEDELJEK JE BIL SESTANEK predsednikov komisij pri komiteju in konferenci ZK. S sekretarjem komiteja Milanom Ravbarjem so razpravljali o pripravah na volilno konferenco, ki bo v drugi polovici decembra izvolila novega sekretarja in člana občinske konference.

V ŠOLSLEM LETU 1970/71 JE BILO v krški občini v vzgojnovarstvenih ustanovah 241 malčkov ali le 8 odstotkov vseh. Če prištevamo k varstvu še enainvajset oddelkov „malih šol“, je bilo vključenih v predšolsko varstvo še 434 otrok.

PLAVALNI KLUB CELULOZAR BO ŠE TA TEDEN izdal brošuro, ki bo posvečena petnajstletnici delovanja tega športnega kolektiva in 30-letnici vstaje slovenskega naroda. Uvodne besede je za brošuro napisal predsednik krške občinske skupščine Joško Radej.

V NEDELJO SE JE V OSMIH PODEŽELSKIH naseljih pričela javna razprava o združitvi skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov. Na podeželju je javno

razpravo pripravila občinska konferenca SZDL, ki je za vodenje pomembne akcije zadolžila številnih aktivnih političnih delavcev. Pred referendumom o združitvi bodo o novosti razpravljali v tridesetih naseljih.

V SOBOTO SO NA SENOVEM GOSTOVALE pevke iz Sentvidi pri Stični. V mali dvorani osnovne šole so zapele skupaj z domačim ženskim zborom „Liscé“ in s šolskim mladinskim zborom. Prireditev je popeljal Franček Drofenik, dramski umetnik iz Ljubljane.

V DEVETIH MESECIH LETOS-NJEGA leta so podjetja izvozila iz krške občine za nekaj več kakor 1,5 milijona dolarjev izdelkov ali za 12 odstotkov manj kakor v enakem lanskem razdobju. Izvozne načrte so tačas uresničili le v Kovinarski in v krškem obratu novomeškega Laboda.

DANES DOPOLDNE SO SE PONOVO sestali odborniki krške občinske skupščine. Na dnevnem redu seje obh zaobor je tokrat dvajset točk.

Štovičkova v Čateških Toplicah

V avli zdravilišča Čateške Toplice bo od 26. novembra do 9. decembra razstajala svoja dela akademska kiparka Vladimira Štoviček iz Leskovec pri Krškem. Prikazala bo enajst plaket in osem plastik.

REGION NAČRTUJE ZA POSAVJE

Gradivo o ključnih vprašanjih in ciljih bodočega razvoja Posavja bo prišlo v javno razpravo z malhno zamudo, kajti napovedano je bilo že za oktober. Medobčinska komisija, ki se ukvarja s temi vprašanji in ki jo vodi Ivan Zivič, je naročila razne študije za osvetlitev dosedanjega razvoja pokrajine in prikaz trenutnega stanja. Delo je prevzel projektivni biro Region iz Brežic. Po delovnih organizacijah ter občinah je napravil anketo in z odgovori zbral dopolnilne podatke o gospodarstvu in drugih delovnih področjih, ki se vključujejo v družbeni in gospodarski razvoj Posavja.

Nocoj nastop folklorje

Občinska konferenca SZDL prireja osrednjo proslavo v počastitev dneva republike in sporoča občinstvu, da bo na pririditvi nastopil folklorni ansambel „Emona“ iz Ljubljane. Proslava bo nocoj ob 19.30 v prosvetnem domu.

Pionirsko srečanje v Artičah

Leto je okoli in pionirji so imeli 20. novembra spet letno konferenco. Tokrat so se zbrali v Artičah. Prišli so predstavniki vseh odredov in z njimi kulturne in druge skupine, ki so sodelovale v programu. Prireditev je bila prikupna in živahna. Sodelovali so pevci iz Artič, recitatorji z Bizejškega, taborniki iz Cerkelj in Bušeče vasi, mladi člani Rdečega križa iz Pišac, ritmična skupina in planinci iz Brežic, pevci iz Kapel, gasilska desetina iz Skopje, folklorna skupina iz Globokega in pionirji iz Dobove ter Velike Doline.

Za predstavnike odredov, za mentorje pionirskih organizacij in za ravnatelje osnovnih šol je po konferenci priredil sprejem predsednik občinske skupščine Vinko Jurkas.

Morda tudi Vas pekli krivica?
Napišite pismo, objavil ga bo:
»Dolenjski list«

Miro Cerar na proslavi

Občinska konferenca SZDL in občinski sindikalni svet Krško vabita jutri ob 18. uri na proslavo dneva republike in desete obletnice delavskih spornih iger, ki bo v domu Svobode na Vidmu.

Nastopila bosta krški oktet in ženski pevki zbor Liscé na Senovem, recitatorji in pevec Rajko Stopar ter Stanko Arnsček. Sledil bo športni program s podelitvijo pokalov, plaket in diplom. V tem delu programa bo nastopila slovenska vrsta v orodni telovadbi ter Marko Babnik in Dušan Šporn na konju in bradlji. Na pririditvi bodo izžrebali tri srečne dobitnike iz vrst gledalcev.

Prireditelja opozarjata občinstvo, da bo na proslavi tudi Miro Cerar, s katerim bodo imeli Krčani ob tej priložnosti zanimiv pogovor, ki mu bodo udeleženci proslave prav gotovo radi prisluhnili.

Na podružnični šoli v Skoplicah imajo tudi pionirsko gasilsko desetino. Ta se je predstavila v soboto, 20. novembra, na srečanju pionirskih odredov v Artičah. (Foto: J. Teppey)

NOVO V BREŽICAH

MNOGI OBCANI TEŽKO ČAKAJO na povečanje telefonskih priključkov. Teh je v Brežicah trenutno 500, po razširitvi avtomatske telefonske centralne pa se bo število telefonskih priključkov povečalo na 800. Za to in za povečanje medkrajevne zveze bo potrebno 620 tisoč dinarjev. Razširitev je v programu za obdobje 1973-1975.

NA SREČANJU PEVSKIH ZBOROV iz Slovenije in Hrvaške v Karlovcu sta 20. novembra nastopila moški pevski zbor prosvetnega društva Oton Zupančič iz Artič in moški pevski zbor DPD Svoboda bratov Milavcev iz Brežic. Slovenjijo so zastopali pevci iz dolenskih, obkolpskih in posavskih občin.

V GLOBOKEM BO LETOS PREMIERA komedije Hansa Schuberta „Zveza za vso življenje“. Delo študijska dramska sekcija Svobode bratov Milavcev pod vodstvom Ivana Kramarčiča, ki se je že pokazal kot uspešen režiser.

KO JE V SOBOTO ZAPADEL prvi sneg, so nekateri najmlajši priklčki na plan sanke, vendar ga je bilo premalo za zimsko veselje. Mnogi smučarji pa so se začeli pripravati, kje bodo to zimo smučarski

tečaji. Onstran motela so nekdanja smučišča izravnali v veliko parkirišče in smučarji se bodo morali umakniti drugam.

PO DOLGEM PREMORU spet matineja. V nedeljo dopoldne so brežiško kino dvorano napolnili otroci. Prikazovali so jim Disneyeve risanke, ki vsakokrat znova navdušijo mladi rod.

V DOMU JUGOSLOVANSKE ARMADE je bil v nedeljo rodiljski sestanek, ki ga je za stare učencev šole za blagovni promet priredilo šolsko vodstvo. Ob tej priložnosti so stari poslušali tudi predavanje o škodljivih vplivih alkoholizma za posameznika, družino in družbo.

CENE V BREŽICAH. V trgovini s sadjem in zelenjavo ano 20. novembra zabeležili tele cene za kilogram živil: cvetača 8 din, čebula 5 din, česen 8 din, krompir 1 din, fižol 4,5, 7 in 7,4 din, korenje 3 in 5 din, motovilec 10 din, ohrovt 5 din, pesa 3 din, por 5 din, peteršilj 8 din, kislja repa 4,5 din, kisljo zelje 4,5 din, radič 15 din, špinada 6 din, grozde 8 din, suhe smokve 9 din, hruške 5 din, jabolka 3, 5 in 4 din, kostanj 2,6 din, orehi 7 din, mandarine 6,6 din, banane 7,4 din in suhe slive 7,6 din.

BREŽIŠKE VESTI

KRŠKI TEDNIK

V središču, ne ob robu življenja

Za predsednico občinske konference SZDL izvoljena Ivanka Pavlin, za sekretarja Tone Gorenc, za člana republiške konference pa Janez Zajc

Oceniti dosedanje delo, poiskati vzroke, ki bi spodbujali k aktivnejši vlogi Socialistične zveze v občini in v posameznih krajih, to je bil, med drugim namen četrtkovnega zasedanja občinske konference SZDL Trebnje, ki se je prvič sešla v novem sestavu.

Najvažnejše je, so naglasili, prizadevati si, da bodo zaživele krajevne

organizacije SZDL, da bodo postale povezujoče družbene sile, središče

za razreševanje skupnih, javnih zadev. Da tega doseči ne bo lahko, se je izkazalo že v dosedanjem delovanju. Da bi Socialistična zveza postala aktivnejša, mora imeti za ljudi privlačen, stvaren, uresničljiv delovni načrt, vodstva krajevni organizaciji pa se morajo prizadevati, da bodo stalno v težišču družbenega dogajanja. Konferenca je menila, da je treba stalno skrbeti za družbeno-politično izobraževanje vodstev in da je funkcija predsednika krajevne organizacije v bistvu tako zahtevna, da ne prenese večjih dodatnih obremenitev.

Konferenca je v četrtek sklenila, da je njena prva naloga: kar se da dobro pripraviti bližnje ljudsko glasovanje o združitvi zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov, zatem pa bodo prišli na vrsto volitve novih svetov krajevnih skupnosti, izobraževanje in druge naloge. Naslednje zasedanje bo verjetno v februarju, ko bo konferenca v različnem sestavu obravnavala razvojni načrt občine ter uresničevanje zamisli o pospešenem razvoju zaostalih območij Slovenije, med katere šteje tudi trebanjska občina.

M. L.

Tudi Lakenčani si želimo napredka

Kdo ne bi vedel za prijazne vasice Lakence, ki se raztezajo vzdolž makadamske ceste, ki pelje iz Mokronoga do Šmarjskih Toplic in dalje proti Novemu mestu. Tu žive mirni ljudje, ki poslušno in z razumevanjem izpolnjujejo svoje obveznosti do družbene skupnosti, tako kot so (z redkimi izjemami) prispevali svoj delež v ljudski revoluciji.

Danes, ko je napredek viden vseh stvari, je v naših krajih pomembnejša povojna pridobitev le električna luč. Zadnje čase, ko slišimo in beremo o toliko gradnja vodovodov, se je tudi v Lakencah več ljudi začelo ogrevati za tako zamisel. Želeli bi zgraditi vodovod, ki bi napajal vse tri Lakence in še Vrn nad Mokronogom. V Srednjem Lakenku je močan izvor dobre pitne vode, ki bi zadostoval za vse.

Dolenjski list na našem območju zelo cenimo in je bran tehnik. Če kdo nanj ni naročen, si ga sposodi pri sosedu, da ga prebere, saj je v njem mnogo zanimivosti. Pravi zato sem tudi napisal ta prispevek, ki naj bi pripomogel, da bi začeli razmišljati o gradnji vodovoda tudi pri nas. Z oskrbo z vodo so hile doslej velike težave, zlasti v sušnih mesecih.

Mislim, da bi nam tudi občinska skupščina po svojih močeh pomagala. Na koncu pozivam vse zainteresirane, naj zamisel o gradnji vodovoda podprejo in prispevajo svoj delež za njeno uresničitev.

STANE LOZAR,
Sr. Lakence

MILAN JERAJ

V ponedeljek, 15. novembra, je iznenađeno omagalo srce Milanu Jeraju, načelniku davčne uprave občinske skupščine Sevnica in komandantu občinske teritorialne enote.

Pokojni Milan se je pridružil delavskemu gibanju in narodno-osvobodilnemu boju, ko mu je bilo komaj 15 let. Kot v revoluciji je bil tudi po vojni vedno tam, kjer je bilo treba opravljati

odgovorne naloge. Postal je oficir IJA in deloval v armadi do leta 1951. Nato je delal v organih za notranje zadeve pri okrajih Krško, Trbovlje in Novo mesto.

Za Milana je bilo značilno, da se je vedno dodatno izobraževal, in da ni bil zadovoljen z doseženim. Kot vojaški študent je končal vojno ekonomsko akademijo, kot delavec v organih notranjih zadev višjo šolo za notranje zadeve v Beogradu, po zaposlitvi v domači občini pa še II. stopnjo pravne fakultete. Kot načelnik davčne uprave je vpejal v to službo sodobnejšo mehanografsko obdelavo in jo tudi drugače posodobil. Žal pa tega dela ni mogel dokončati.

Milanova delo in življenje je bilo vedno najtesneje povezano z ljudmi, bodi to v upravi ali v Zvezi komunistov, sindikatih, zvezi rezervnih vojaških starešin, mnogih društvi in organizacijah teritorialne obrambe. Pri vsem tem udeleževanju je znal do sočloveka ohraniti topli, tovariški odnos. A. Z.

V Novem, letos dograjenem obratu „Lisec“, ki ga še opremljajo s stroji. (Foto: Legan)

V PRIMERJAVI Z LANI IMA

»Stilles« največjo rast

Nekateri podatki o letošnjem tričetrtletnem gospodarstvu industrijskih podjetij v občini

Kako gre letos, kje smo, kaj lahko pričakujemo od črnih splošnih ugotovitev, ki veljajo za jugoslovansko gospodarstvo, kako gre našemu podjetju, to so zdaj pogosta praktična vprašanja zaposlenih.

Na voljo imamo prve podatke o tričetrtletnem gospodarstvu v industrijskih podjetjih sevnice občine, žal pri tem ni mogoče izločiti vpliva povečanja cen, ki v različnih podjetjih in gospodarskih dejavnostih zelo različno vplivajo na poslovni rezultat.

imata daleč največje sklade „Liseca“ in „Jutranjka“.

Ta kratek pregled bi bil zelo nepopoln, če ne bi navedli, da so industrijska podjetja in občine letos namenila za amortizacijo še enkrat več denarja kot lani in precej več, kot je po predpilih nujno potrebno. M. L.

Za večino podjetij v občini je značilna velika rast celotnega dohodka, vrednosti proizvodnje. V „Liscu“ se je v prvih devetih mesecih letos v primerjavi z lanskim letom povečala za 20,7 odst., v „Jutranjki“ za 60,1 odst., v „Kopitarni“ za 5 odst., v „Stillesu“ celo za 95,2 odst. in v krmeljski „Metalni“ za 10,2 odst. Skupno se je vrednost proizvodnje povečala za 32,7 odst. kar je gotovo precej več, kot so se zvečale cene. Dodati je treba, da so v konfekcijski industriji cene zamuznjene.

Dohodek, to je vrednost, ki jo dobimo, če odštejemo stroške proizvodnje, se je v „Liscu“ povečal za 10,1 odst., v „Jutranjki“ za 0,9, v „Kopitarni“ za 4,6, v „Stillesu“ za 81,2 in v krmeljski „Metalni“ za 20,5 odst.

Skupni osebni dohodki so se v „Liscu“ povečali za 27, odst., v „Jutranjki“ za 67, v „Kopitarni“ za 0,9, v „Stillesu“ za 46,8 in v „Metalni“ za 17,6. Poudarjamo, da gre za povečanje skupnih osebnih dohodkov, povprečni osebni dohodki in njihovo povečanje pa je precej drugačno.

In kako kažejo skladi podjetij? V konfekciji „Liseca“ znaša indeks 79,6, v „Jutranjki“ 159,1, v „Kopitarni“ 141,3, v „Stillesu“, ki minulo leto skladov skorajda ni imel, znaša celo 1.107,6. V absolutnih številkah

ZBOR VINOGRADNIKOV

Proti pačenju imena

Malkovec: pridelujemo cviček, ne marvin
Predlog za ustanovitev vinogradniškega združenja

Na Malkovcu je bil te dni zbor vinogradnikov. Na povabilo Socialistične zveze je prišlo nad 50 kmetov, razen njih pa še novomeški kmetijski inšpektor Tit Doberšek, ki je predaval o obnovi vinogradov, ki

rektor poslovne enote Hmeljnik iz Novega mesta Alfonz Čučnik, ki je govoril o zakonu o vinu in o cenah na vinskem tržišču, ter Marjan Gabrič, predsednik občinske skupščine Sevnica.

V razpravi so malkovski vinogradniki ostro grajali pačenje imena cviček, češ da ime marvin nima ničesar skupnega s tamkajšnjim cvičkom. Zahtevali so, naj bi v prihodnje bolj upoštevali zakon o označevanju vina, ki ima namen zaščititi pristna vina s poreklom.

Vinogradniki so izrazili svoje nezadovoljstvo tudi zaradi brezvladja na našem vinskem trgu. V gostištih je vino še enkrat ali še več dražje od prodajne cene vinogradnika, kar pomeni, da si dobiček delijo drugi, ne pa vinogradniki. Z dobrim odkupom in kontrolo bi bila odveč razprava o obdavičju hibridnih trt, so poudarjali. Malkovski vinogradniki se pridružujejo mnenju, da je treba osnovati združenje vinogradnikov, ki bo organizirano skrbelo za obnovo, cene in druga važna vprašanja.

K besedi se je priključil tudi predsednik Obs Sevnica Marjan Gabrič, ki je odobral zahteve vinogradnikov, grajal pa Hmeljnik, ki še ni ničesar ukrenil, da bi na Malkovcu odprli vinotoč, kjer bi si obiskovalci lahko kupili pristni malkovski cviček. L. UDOVČ

»Dolenjski list« v vsako družino

Jutri o dražji vodi

Komunalno stanovanjsko podjetje Sevnica ugotavlja, da s cenami vode, določenimi pred petimi leti, ne more več shajati. Stroški vodovoda so se povečali za 245 odst., prodaja vode pa še zdaleč ne toliko. Podjetje je pripravilo več različnih predlogov za podražitev. Svet za gospodarstvo in finance, ki je to obravnaval 16. novembra, je menil, da je treba pred podražitvijo sprejeti najprej občinski odlok o neposredni družbeni kontroli cen komunalnih storitev in stanarin. Jutri bo o tem razpravljala občinska skupščina, ki bo razen tega obravnavala še analizo o letošnjem gospodarstvu podjetij in več drugih javnih zadev.

LOVSTVO 1970/71

Premalo za mir s kmeti

Lovci ne sledijo občinskemu odloku

„Vran je letos vse črno, le pol semena je prišlo ven, drugo polovico so pobrale škodljivke. Lisice so postale že čisto domače...“

Take in podobne besede je slišati iz kmetovih ust na račun lovcev. Tudi uradni podatki o gospodarstvu lovskih družin dokazujejo, da so nekateri lovski družine vredne graje in da je kmetova pripomba sicer morda malo pretirana, v bistvu pa vendarle drži.

Osem lovskih družin, kolikor jih je v trebanjski občini, je imelo za sezono 1970/71 v načrtu, da bo odstrelilo 33 divjih prašičev, v resnici pa jih je samo šest. Potrjeni letni plan je zatem predvideval, da bodo lovci odstrelili 182 srn, pa so jih le 98. Načrtu so se še najbolj približali z odstrelom zajcev, pa tudi pri njih ga niso dosegli.

Lovcem torej ni mogoče očitati, da ropajo lovišča in da po tej plati slabo gospodarijo, prej bi lahko trdili, da se prizadevajo zvečati stališ, žal tudi na račun kmetijskih zemljišč.

Ker so na naraščanje škode, ki jo povzročata divjad, kmetje že dolgo opozarjali, je lani občinska skupščina sprejela poseben odlok o preprečevanju škode, katerega novost je v tem, da morajo lovci brezplačno in pravočasno kmete oskrbeti z zaščitnimi sredstvi. Misel je dobra, samo uresničujejo je ne tako, kot bi bilo treba.

Podatki o dohodkih lovskih družin govorijo, da pri tem ne gre za pomanjkanje denarja, kot se lovci včasih izgovarjajo. Dohodki niso ravno majhni, sorazmerno malo tega denarja pa se porabi za plačilo škode, ki jo povzroči divjad, in za uničevanje roparjev. Vsega 3,4 odst. ustvarjenega dohodka so v sezoni 1970/71 namenili za odkodnine in za uničevanje roparic, letnim načrtom pa so predvideli 8,2 odst.!

Na dlani je torej, da so lovške družine dosej premalo naredile, da bi se pomirile s kmeti. V prihodnje naj bi bilo drugače, k temu naj bi pripomoglo obvezno poročanje občinski skupščini, v katerem bodo lovške družine povedale, kaj so ukrenile glede teh vprašanj. M. L.

M. L.

MIRNA UŠTELI SO SE

Načrtovalci rasti naselja Mirne naneč. Ko so delali zazidalni načrt za Roje II so mislili, da bo 54 gradbenih parcel zadostoval vsaj za nekaj let. Gradbeni mrzlica, ki nikomur ne prizanaša, je tako spodbudila graditev zasebnih stanovanjskih hiš, da so zdaj že skorajda vse parcele na Mirni prodane in bo treba poiskati nove možnosti. Verjetno bodo za zidavo hiš porabili tudi zemljišče nad Tovarno gospodinjiske opreme, ki je bilo sicer predvideno za širjenje tovarne, zdaj pa kaže, da se bo tovarna večala na drugem zemljišču.

Tudi letos razgovor z zdomci

Občinski sindikalni svet Trebnje bo tudi letos priredil srečanje in razgovor z občani, ki so trenutno na delu v tujini, predvsem v Zahodni Nemčiji. Razgovor bo v torek, 28. decembra, ob 9. uri v sejni dvorani v Trebnjem. Povabili bodo tudi direktorje podjetij, ki bodo zdomec seznanili z možnostmi zaposlitve, predstavniki občinske skupščine pa bodo pojasnjevali med drugim, kakšne so možnosti za razvoj obrti in za graditev stanovanjskih hiš.

Danes o osamelih

Kaj ukreniti, da bo blizu 300 osamelim in ogroženim starim ljudem v

DROBNE Z MIRNE

RAZPRODAJA CANDJEV – 17. novembra je na javni dražbi Zavarovalnica SAVA prodala večje število pralnih strojev znamke CANDY. Prodaja je bila zelo ugodna, saj so bili stroji, ki so se s tovrstnaka GORJANCEV ob nesreči ustili na ceno, le na zunaj poškodovani.

OBIJUBILI – NE STORILI – Nedolgo tega je Mirno obiskala potujoča knjižarna. V prospektu, ki so jih razdelili otrokom, je bilo rečeno, da bo isti dan zvečer na Mirni tudi literarni večer. Tega pa ni bilo, ker je knjižarna že poprej odpotovala z Mirne.

ZASČITNO ČIPLJENJE – Kolektivni se pripravljajo za boj proti gripi, katere čas prihaja. Škoda, da to preventivno akcijo izvajajo v sorazmerno majhnem obsegu, saj se lahko zgodi, da bi zaradi gripe obločilo večje število delavcev.

BO LED? – Ljubitelji drsanja upajo, da bodo letos napolnili kopačišče pod miranskim gradom, tako da bo mraz lahko naredil trdno ledeno ploščo. Kazalo bi organizirati tudi tečaj, kar bi pri mladih še spod-

občini prijetnejša jesen življenja, to bo med drugim danes obravnavala občinska skupščina Trebnje. Na dnevnem redu je še predlog o združitvi zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov, razprava o težah za starostno zavarovanje kmetov, analiza gospodarstva in prvih devetih mesecev letos, poročilo o dohodkih in izdatkih občinskega proračuna, analiza blagovnega prometa v občini in še nekatere druge zadeve. Več prihodnjic.

budilo veselje za ta koristni zimski šport.

ZAKAJ TAKO? List na vhodnih vratih opozarja ljudi, ki potrebujejo zobozdravnika, da zobna ordinacija do nadaljnjega ne bo delala. Zdj morajo hoditi k zobozdravnikom v druge, oddaljene kraje.

POMOČ V ZIMI – Društvo prijateljev mladine je sklenilo, da bo naredilo seznan stari, osamele in onemogli ljudi. Prek šole bodo organizirali pomoč v času zime, tako da bodo otroci te ljudi obiskovali in jim pomagali pri raznih opravilih.

JUTRI PROSLAVA – Jutri, 26. novembra, bo ob 18. uri v kino dvorani na Mirni proslava 29. novembra. Nastopil bo tudi znani harmonikaš Mihelčič iz Črnomlja s svojim sporedom.

NA NEPRIMERNEM MESTU – Na Mirni odkupujejo mleko skorajda na cesti, na neprimeren kraju. Zakaj ne bi imeli odkupne postaje stran od cestnega prahu, ki lahko mleko onesaži.

SEVNIŠKI VESTNIK

TREBANJSKE NOVICE

Program podjetja HYDROVOD Kočevje—Ribnica predvideva, da bi do leta 1975 zgradili za okoli 3 milijone din vodovodnega omrežja.

Viri finansiranja pa bi bili naslednji: lastna sredstva HYDROVODA 391.000 din, bankna posojila 1.220.000 din, občinski in drugi viri 447.000 din in prostovoljno delo občanov 891.000 din.

Letos so bili ali se bodo po tem programu zgrajeni vodovodi: Klinja vas—Zeljine—Salka vas, Stara cerkev—Koblarji—Mrtvice, Kočevje—za Unionom in Kočevje—za Rožno ulico.

Ze spomlad prihodnje leto bo preurejen vodovod za območje Trg svobode v Kočevju. Ta, stari del mesta bodo namreč nato tlakovali s kockami, ki jih bodo pobrili sosednje glavne ceste skozi mesto, cesto pa bodo asfaltirali.

V letu 1972 bo zgrajen se vodovod Kočevje—Mestni log I. faza in za Krkovo, Obnova vodovoda za Travo pa je v načrtu za leto 1973.

V letu 1973 bodo začeli predvidoma največje investicije v tem petletnem obdobju, in sicer gradnjo vodovoda Vimolj—Čeplje—Kralji, ki bo veljala kar 800.000 din, dokončana pa bo v letu 1974. Se vedno ni rešena zadnja beseda, če bodo te vasi dobile vodo iz dola ali iz zajetja primernežar izvira pri Brezovici.

V letih 1973/74 je predvidena se napeljava vodovoda v eno izmed novih zazidalnih območij Kočevja, kar bo veljalo 330.000 din; v letu 1975 pa začetek gradnje vodovoda Zajče polje—Crni potok, ki bo veljal 420.000 din, dokončan pa bo šele v letu 1976.

Dela bodo precej draga, zato je predvidena tudi podražitev vode. Ze zdaj se je na primer pokazalo, da so in tudi bodo gradnje nekaterih vaških vodovodov zelo drage; od njih doli HYDRVOD je toliko vodarine, da lahko plača inkasanta, denarja pa zmanjkuje že za plačevanje obveznih pregledov vodomero.

V podjetju KOČEVSKI TISK v Kočevju so pred kratkim nagradili z urami za 10-letno zvestobo člani kolektiva Angelco Porenta, Marico Bregar in Ivana Hitija. Čeprav so vsi trije nagradenci že zelo mladi, so si z zvestim delom nagrado prislužili. Sicer pa je ves kolektiv tega podjetja zelo mlad. Poprečna starost zaposlenih je med 28 in 29 let. Kljub mladosti zaposlenih pa je KOČEVSKI TISK med tistimi podjetji v občini, ki najhitreje napredujejo in povečujejo proizvodnjo. Za tak napredek pa so nedvomno posebno zaslužni zvesti člani kolektiva. (Foto: J. Primc)

DROBNE IZ KOČEVJA

ABONMA za gledališke predstave v Kočevju pripravlja Mestno gledališče ljubljansko. Uprava gledališča sklepa s podjetji in ustanovami pogodbo. Otvoritev predstava abonmaja te sezone bo že 6. decembra. Predstave bodo v domu Jožeta Šeška.

CENTRALNO OGREVANJE v kinu „Jadrn“ bo kmalu gotovo. To bo velika pridobitev za Kočevje. Tudi sicer pripravljajo uprava kina razne prenovitve v dvorani, da bo imela kulturnejši videz in bo prijetnejša za gledalce. Obiskovalci kina bodo morali upoštevati to prizadevanje uprave in ji pomagati puskati občestneže, ki delajo v dvorani nered in škodo.

SVEŽE RIBE pripeljejo vsak četrtek na trg v Kočevje iz Novoga mesta. Gospodinjje so se jih privadile in se veča krog potrošnikov tib. Cene ribam so se kar zmezne, če primerjamo navzdrzen skok cen drugega mesu in mesnim izdelkom. Gospodinjje želijo, da bi bile ribe redno naprodaj tudi čez zimo.

ZADNJA ŠEJA upravnega odbora Doma telesne kulture v Kočevju je bila 19. novembra. Z ustanovitvijo Centra za vzdrževanje in gradnjo športnih objektov v Kočevju je prenehala mandat doseďnjega upravnega odbora, ki je vestno in dobro opravljal delo kar 8 let.

NOVI KATALOGI — Filatelistično društvo Kočevje je že prejelo nove mednarodne kataloge za leto 1972. Tako po švicarskem katalogu Tumstein kakor po zahodnonemškem katalogu Michel se je na mednarodnem tržišču cena jugo-

Zato je bilo v doseďnjih razpravi o tem načrtu posebno poudarjeno, da je treba pred gradnjo drugih vodovodov za vasi preučiti, če bodo tu v naslednjih 5, 10, 15 ali celo 20 letih še te vasi, da ne bi denarja mervili stran.

Predlagano je bilo tudi naj bi za take, nedonosne vodovode pobirali mesečni pavšal za vzdrževanje vodovodnega omrežja in se vodarino po vodomeru.

J. PRIMC

Kdo jih sprejme v oskrbo?

Več majhnih šolarjev-vozačev naj bi pozimi stanovalo v mestu — Šoli iščeta dobre družine

Na pobudo Zavoda za šolstvo je osnovna šola Kočevje začela iskati družine, ki bi čez zimo sprejle v oskrbo 6 otrok—šolarjev do 4. razreda, ki se vozijo v osnovno šolo v Kočevje vsak dan iz vasi Polom. Skupno se vozi iz Poloma v Kočevje 18 šolarjev.

Vendar doseďanja prizadevanja niso rodila posebnih sadov. Prijavila se je le ena družina, ki je pripravljen sprejeti v oskrbo deklico. To vsekakor ni najlepše spričevalo naše človekoljubnosti.

Pri TIS smo se pozanimali, če bo kaj prispevala za oskrbo teh otrok. Zvedeli smo, da o tej zadevi še niso razpravljali, ker od šole niso dobili še nobene pobude. Poudarili so, da

Otroci — varčevalci

Predstavniki Ljubljanske banke so pred kratkim praznični hranilnike mladih varčevalcev iz osnovnih šol v zahodnem delu kočevske občine. Samo mladi varčevalci—šolarji s Trave so jim ta dan predali za nad 3.000 din vlog.

PRIDNI VAŠČANI

Prebivalci Klinje vasi so letos s prostovoljnim delom popravili pota, urejali vas in pokopališče. Na prostovoljno delo so prihajali skoraj vsi prebivalci, ki so skupno opravili letos okoli 500 prostovoljnih delovnih ur. V Klinji vasi je ta način urejanja komunalnih zadev kraja že vsa poveljna leta nekaj običajnega.

bi gotovo lahko kaj prispevali, če bi odpadli stroški za prevoz, se pravi, če bi v Kočevje svzeli v oskrbo vseh 18 polomskih šolarjev. Potem bi namreč odpadli stroški prevoza, tako prihranjeni denar pa bi lahko porabili za oskrbino. Vendar pa je v zvezi s tako oskrbo še vrsta drugih vprašanj, saj so starši teh šolarjev veščih že odločno nastopili, da bi dobili njihovi otroci oskrbo v internatu.

Posebno pa so poudarili, da je še mnogo težje, a bolj potrebno dobiti družine, ki bi bile pripravljene sprejeti v oskrbo učence posebne šole. Mnogi učenci so iz zelo oddaljenih krajev in zato pozimi še bolj potrebujejo oskrbo v Kočevju.

J. P.

Vaščani zgradili most

Ženske so nosile kamenje v predpasnikih

Pri učiteljici Nadi Vreček na Travi smo zvedeli, da so v zadnjih

tednih zelo pridni vaščani Crnega potoka ob Kolpi. Zgradili so si most čez potok in del ceste od mostu čez Cabranko do novega mostu in vasi. Delali so vsi vaščani, vse ženske, celo stare vdove, ki so nosile v predpasnikih kamenje za zidavo mostu. Crni potok je ena najbolj siromašnih vasi v kočevski občini, čeprav so prebivalci zelo delovni. Vzrok je med drugim tudi ta, da so med vojno italijani pobili iz te male vasi kar 10 moških.

Mladih je malo in še teh večina ne živi v vasi. Vendar so prišli tisto nedeljo mnogi domov in so tako v enem dnevu postavili most, ki je dovolj širok, da bodo zdaj lahko prišli do vasi tudi avtomobili. Posrebno prizadevanje so bili sinovi na pleških njivah pobitih mož Ivan Vesel, ki dela v Kočevju, Jože Malnar iz Cabra in Tonček Lavrič, študent veterine v Zagrebu.

Vaščani so zelo hvaležni tudi Združenemu KGP Kočevje, ki jim je za ureditev ceste posodilo buldožer. Pričakujejo, da jim bo to podjetje pomagalo tudi pri nadaljnji gradnji poti po vasi in ceste proti bližnjemu Pungertu.

J. PRIMC

PRIRODOSLOVNA FOTOGRAFIJA

Na prvo republiško razstavo prirodoslovne fotografije v Ljubljani so poslali svoje fotografije tudi kočevski fotoamaterji. Člani foto-kinokluba Peter Vovk, Peter Šobar in France Brus so poslali skupno 30 fotografij, nekaj fotografij pa so poslali še mladi fotoamaterji — člani kluba foto-kinokluba osnovne šole Kočevje.

GNJ V PITNO VODO

V Dragi hočejo vodo in asfalt. Pravijo, da so letos vozili na njeve kmetijskega obrata skozi vas zelo masten gnoj. Seveda je padal s prikolice. Lepo vreme je pripomoglo, da se je hitro posušil, avtomobilisti pa so ga s prahom vred spravili na strehe hiš, od koder ga je dež spral v vodnjake. Posledica vsega tega je, da je v vasi več boleznih, kot bi jih bilo sicer. Kakor po ostalih krajih občine, tako bi morala tudi v Dragarski dolini poskrbeti krajevna skupnost ljudem zdravo pitno vodo.

Redno pluziti ceste

Vodstva šol v kočevski občini že pred zimo, se pravi pravočasno opozarjajo, naj bo to zimo bolje poskrbljeno za pluzenje cest, kot je bilo doslej. To velja posebno za ceste na območju osemletke Vas-Fara, se pravi za ceste v Kolpski dolini. Zaradi neizpluzenih ali preslabo izpluzenih cest že v malo večjem snegu avtomobis ne more voziti šolarjev, zato ima šola Vas-Fara vsako zimo več dni nepredvidenih „počitnic“.

Za pluzenje te ceste je odgovorno Cestno podjetje Novo mesto, ki pa je menda pluzenje s pogodbo prepustilo hrvaškemu cestnemu podjetju. Posebno opozorilo velja tudi za gesto proti Polomu, od koder so to šolsko leto šole začeli voziti šolarje v kočevsko šolo. Cesta je malo prometna, vendar bi jo morali redno pluziti, saj učenci ne bi smeli zamujati pouka.

J. P.

Čeprav nova šola v Loškem potoku še ni popolnoma dograjena, je že tako lepa, da možakarji ob nedeljah radi postajajo pred njo, jo občudujejo in zadovoljno kimajo. (Foto: J. Primc)

Možakarji pohvalno kimajo

Novša v Loškem potoku dobiva končno obliko — Samoprispevek je res dobro naložen

Izjemno lepa jesen je pomagala, da gradnja nove šole v Loškem potoku lepo napreduje. Stavba je že pod streho. Direktorica osemletke Loški potok Olga Mohar je povedala, da so zidarska dela v glavnem končana in da tudi obrtniška zelo lepo napredujejo.

Šola bi bila lahko popolnoma dokončana do februarja, se pravi do začetka drugega šolskega polletja. Vendar so vsi — od domačinov do strokovnjakov — mnenja, naj bi z deli preveč ne hiteli in da bi jo odprli šele za krajevni praznik 31. julij ali za začetek novega šolskega leta. Tako bo namreč mogoče vsa dela opraviti temeljito, laže bo popraviti morebitne napake, razen tega pa se bo šolska stavba do taktur tudi bolj presušila in bo bivanje v njej bolj zdravo. Med počitnicami bo tudi dovolj časa za preselitev učil in drugega, kar bodo prenesli iz stare šole v novo.

Potočani, posebno še starši šolar-

PROSLAVILI BODO DAN JLA

Občinski odbor Zveze vojaških vojnih starešin pripravlja skupno s krajevnimi organizacijami ZVRS proslave v počastitev 22. decembra, dneva Jugoslovanske ljudske armade. Proslave, ki so postale že tradicionalne, bodo predvidoma v vseh večjih središčih v ribniški občini.

Uveljaviti sporazume

Ribniški sindikat o svojih bodočih nalogah

Samoupravni sporazumi o usmerjanju in delitvi dohodka in osebnega dohodka so v ribniški občini pretežno že „pod streho“. Predvsem sindikalne organizacije so odgovorne, da bodo sprejeti sporazumi pravilno uveljavljeni.

V delovnih organizacijah bodo morali sprejeti še svoje akte, ki bodo morali biti v skladu s samoupravnimi sporazumi. Ta je bil ocenjen v ribniški občini kot dober, saj bo urejal delitvena razmerja in odpravil nepravilnosti pri nagradenju.

Na zadnjem plenumu občinskega sveta Zveze sindikatov so razpravljali tudi o gospodarjenju v luči stabilizacijskih programov. Menili so, da so sindikati dolžni pomagati strokovnim službam in organom upravljanja pri čim uspešnejšem izvajanju stabilizacijskih programov. Nelikvidnost posameznih delovnih organizacij postaja že nevarna in je treba proti njej storiti odločne ukrepe.

Soglasno so sprejeli delovni program ki zajema delo sindikatov pri doslednem izvajanju ustanovnih sprememb, uveljavljanju samoupravnih sporazumov, prizadevanjih za nadaljnjo izgradnjo samoupravljanja.

CESTARJEV NI NA CESTI

Na cesti od Sodražice do Podpreske in naprej proti Cabru so same jame. Soferji, ki morajo tod voziti tovornjake, skoraj jokajo. Z nekimi strojem so cesto malo popravili, smo zvedeli v Podpreski, a je nato padel dež in zdaj po njej ni mogoče niti z mopedom voziti. Eden izmed cestarjev je povedal, da cesta pač ne more biti dobra, ker je bil v pol leta komaj tri dni na svojem odseku, ves ostali čas pa je prebil na drugih delih. — Tudi cesto proti Staremu in Novemu Kotu bi morali popraviti, ker se od tam vozijo ljudje na delo v Podpresko.

MANJ KRAJEVNIH SKUPNOSTI?

Na zadnji seji občinske konference SZDL v Ribnici so med drugim razpravljali tudi o združevanju manjših krajevnih skupnosti z večjimi. Menijo, da bi krajevna samouprava lahko dosegla večje uspehe, če bi bilo namesto sedanjih 17 le štiri ali pet gospodarsko močnih krajevnih skupnosti. Vendar pa ne bo ljudi nihče prisiljeval, da bi se združevali, če sami ne bodo hoteli.

TRIJE DELEGATI IN ČLAN

V motelu Jasnica pri Kočevju je bila 11. novembra volilna konferenca sindikata industrije in rudarstva za območje kočevske in ribniške občine. Za republiški kongres sindikata industrije in rudarstva so izvolili tri delegate: Slavko Šega, TEKSTILANA Kočevje, Franceta Kužnika, RUDNIK Kočevje in Franca Tanka INLES Ribnica; za člana republiškega odbora sindikata industrije in rudarstva pa Jožeta Horvata ITAS Kočevje, ki je bil tudi doslej član tega odbora.

Na konferenci so razpravljali še o bodočem medsebojem sodelovanju tega sindikata in delovnih organizacij, izmenjavi izkušenj, športnih srečanjih in drugem.

OBRAMBNA VZGOJA

V ribniški občini so se spet začela predavanja o splošni ljudski obrambi. Predavanja, ki so nadaljevanje prejšnjih, obsegajo teme: občina, krajevna skupnost, delovne in druge organizacije v pripravi na vseljudsko obrambo ter gospodarstvo, družbene službe in državna uprava v splošnem ljudskem odporu.

ŠE 30 PROŠENJ ZA BPT

Preureditvena dela v spodnjih prostorih zadrzne stavbe na Hribu v Loškem potoku, kjer je bil pred kratkim odprt obrat Bombažne predilnice in tkalnice TRIČ, bodo kmalu končana. Zaposlene delavke se v novem obratu dobro počutijo, zato se je prijaviло za delo v tem obratu 30 novih prostilk. Približno tretjino jih bodo kmalu sprejeli na delo, ostale pa bodo morale še nekoliko počakati.

Pomagati starim kmetom

Vendar pomoč le tistim, ki so je res potrebni

„Sedaj je vrsta na nas, da prispevamo del denarja v solidarnostni sklad za pokojnine kmetov!“ je bilo poudarjeno na zadnjem plenumu občinskega sindikalnega sveta Ribnica.

Kmetje so nosili glavno breme obnove in izgradnje v povojnih letih. V ribniški občini je bil delež kmetov pri oddaji lesa se posebno velik. V tujino je romalo na tisoče kubikov lesa, v zameno pa so prihajali stroji in druga strojna oprema, se pravi osnova za razvoj industrije.

V ribniški občini je 2400 kmečkih zavarovancev. Starejših nad 65 let je 11,5 odstotka. Iz tega lahko razberemo, da je precej kmetov, ki so zainteresirani za pokojninsko zavarovanje in pokojnine.

Predstavniki sindikatov so sklenili podpreti akcijo za uvedbo prispevka

delovnih organizacij v solidarnostni sklad pokojninskega zavarovanja kmetov. Menili pa so, naj bi deležni pomoči delavskega razreda res samo upravičeni kmetje, ki ne bi zmogli v celoti plačevati prispevka za pokojninski sklad.

PREGLEDI ZA BORCE

Na zadnji seji komisije za borce pri občinskem skupščini Ribnica so se zavzeli, naj bi prihodnje leto organizirali sistematičen zdravstveni pregled vseh borcev. Taki pregledi so pred leti že bili. Člani komisije so utemeljevali ta predlog tako, da so borci vse starejši, da vedno pogosteje obolevajo in umirajo.

SPET POSVET Z ZDOMCI

Kakor lani tako bo tudi letos v Ribnici posvetovanje z delavci, ki so na začasnem delu v tujini. Organizirala ga bosta občinski svet Zveze sindikatov in podružnica Slovenske izseljenške matice. Določeno je že dan posveta, in sicer 26. decembra. Za prijetno vzdušje bo tudi letos poskrbel moški pevski zbor „Lončar“ iz Dolenje vasi.

RIBNIŠKI ZOBOTREBCI

MOST GRADIJO — O gradnji mostu čez Bistrico pri vasi Lipovščica je bilo že precej napisano. Če bo vreme ugodno, bo letos dograjen. Novi most bo omogočil normalen tovorni promet na cesti Vinice—Nova Stifa—Travnica gora ter Vinice—Lipovščica.

NOVA SINDIKALNA ORGANIZACIJA — V konfekcijskem obratu KRIM v Sodražici je proizvodnja že utečena. Zdjaj se pripravljajo na izvolitev odbora sindikalne organizacije in organov upravljanja obrata.

CUDNI „MOJSTRI KOZMETIKE IN FARMACIJE“ — Nekoč so bile v Ribnici tri brivnice. Vse so imele dovolj dela in dohodek, če so seveda brivci stranke dobro postregli. Razumljivo, da imata danes, ko sta samo dve, zagotovljeno delo. Verjetno se jima prav zato ne zdi potrebno malo bolj skrbeti za higieno in nujno potrebna kozmetična sredstva, da o razkuževalnih sredstvih sploh ne govorimo.

NASVET INSPEKTORJEM Svetujemo sanitarnemu in morebiti tudi delavskemu inspektorju, naj vsaj enkrat v ribniških brivnicah sede na brivski stol in se nasloni na zamazčeni naslonjač, frizerka pa ga bo medtem ogrnila z brisačo, s katero se je malo prej brisala neznaná stranka (morda celo bolna). Zaradi segrelih sedežev pa tudi ni vredno zglobljati heseđ.

MEŠANI FIZOL — V ribniški samopostrežbi menda kar sami pakirajo fiziol-koksar in ga prodajajo po 8,50 din kilo. Nesreča pa je, da je ta fiziol mešanica večletnih plodov, kajti eden je mehkejši, drugi zopet

trši, tako da je prvi kuhan po petih urah, drugi pa je trd še po sedmih urah kuhanja.

STUDENTJE ZATEGUJEJO PASOVE — Ribniški študentje pripovedujejo, da imajo študentje iz vse Slovenije že urejeno štipendije. Prejemajo jih redno vsak mesec do desetega. Le ribniški študentje zategujejo pasove, saj živijo od zraka, stanujejo pa na kredit, kot „stare bajte“. V Ribnici pač prepočasi rešujejo to vprašanje, saj so jim dolžni štipendije že od septembra dalje. Siti pač lačenemu ne verjame!

KJE BO PETKOVA PLOŠČA? — Staro Petkovo hišo rušijo. Mogoče je res že čas, da pridemo do prostora za novo Ljubljansko ulico. Le kam bodo dali spominsko ploščo Jožeta Petka, fotoreporterja XIV. divizije, ki se je v tej hiši rodil? k

— Si slišal, da dajejo drugje študentom štipendije po učnih uspehih, in to redno?

— V naši občini pa smo tako socialno razlikovanje odpravili. Vsi enako — že od septembra niso nič dobili!

Bela krajina ne more sama naprej!

Razlike med razvitimi in nerazvitimi so v Sloveniji le prehude — Republika bi morala poskrbeti, da socialne krivice ne bi žrle v živo — Kaj je Bela krajina obsojena, da pošilja svoje ljudi v svet?

Prejšnji ponedeljek popoldne je bila v Črnomlju redna seja občinske konference ZKS Črnomelj, ki je razpravljala o socialnih razlikah v črnomljski občini, poleg tega pa so izvolili za delegata na II. konferenci ZK Jugoslavije Ludvika Goloba iz Novega mesta in Franceta Korelca iz Kočevja. Ker je bila razprava na tej seji tako bogata in konkretna, ji bomo posvetili nekoliko več pozornosti.

Kot rdeča nit razprave se je vlekla ugotovitev, da je Bela krajina ena tistih naših pokrajin, kjer se čas počasi ustavlja. Odveč je res govoriti, kaj je dala ta pokrajina med narodnoosvobodilno vojno, ker je to že obrabljena plošča, vse prevedeno je bilo že napisanega in obljubljenega. Dejstvo je, da je v občini zaposlenih 3.809 ljudi, od lani pa do zdaj pa se jih je zaposlilo samo 75. Podatek kaže, da ne gre zaposlovanje nikamor naprej. Ob znanem dejstvu, da bi se takoj zaposlilo blizu 1000 ljudi in da dela v tujini več kot 900 strokovnih in drugih delavcev, je nujno razmisлити o novih obratih, ki bi zaposlili odvečno delovno silo. Vendar ravno pri tem odgovorni ljudje v Beli krajini večkrat ne naletijo na razumevanje. Malo je podjetij, ki se odločijo zgraditi svoje obrate v obeh belokranjskih občinah.

Zato so menili, da bi ravno v takih primerih lahko bila bolj prisotna skrb republike, ki je dolžna skrbeti za manj razvita območja. S pravnim usmerjanjem kapitala na taka območja bi se prepad med razvitimi in nerazvitimi zmanjševal, s tem pa, razumljivo, tudi socialne razlike, ki so zelo boleče.

Na tej seji so ugotovili, da je odstotek otrok, ki uspešno dokončajo osemletno šolanje, izredno majhen. To pa so v glavnem otroci iz socialno slabše stoječih družin, otroci zdomcev in vlakarji. Vprašali so se, če so otroci Belokranjcev res obsojeni samo za delo fizičnih delavcev. Menda pa bo točna ugotovitev, da so ljudje iz Bele krajine že pred II. svetovno vojno odhajali v svet in da se ta žalostna pot nadaljuje še danes. Podatki namreč kažejo, da se je samo od druge svetovne vojne pa do danes iz Bele krajine odselilo blizu 10.000 ljudi. Kaj nam to ne pove dovolj?

Belokranjci, ki ljubijo svojo deželo, so pripravljani živeti na tej skopi zemlji, zahtevajo pa vsaj osnovne pogoje za delo, saj so jih tudi oni po osvoboditvi ustvarjali drugim, ki so danes dosti bolj razviti. Solidarnost ne sme biti prazna beseda, v primeru Bele krajine bi res lahko dobila svoj konkreten pomen. S. ĐOKI.

REŠENO STANOVANJSKO VPRAŠANJE

Stanovanjsko vprašanje borcev bo v črnomljski občini prihodnje leto v glavnem rešeno. Sredstva za nove gradnje oziroma prenovitvena dela je dobilo 800 borcev, kar pomeni, da so že skoraj vsi prisilili prišli na vrsto.

Črta do črte — stroj

Namesto valovanja morja poslušaj piš belokranjskih brez in prav nič mu ni dolgčas

Sklonjen nad risalno desko je z velikimi pritrjenimi ravnilci vlekel večje in manjše črte po papirju. „Tako nastaja stroj“, mi je pojasnil Milan Bajc, samostojni konstruktor v semiški Iskri.

Konstruktorski oddelek postaja v vsaki dobro organizirani tovarni ena najbolj pomembnih enot, zlasti tam, kjer z doseženimi nivoji nikdar zadovoljni in vedno stremijo za boljšim, sodobnejšim in cenejšim načinom dela. Tovariš Bajc je v Iskri že sedmo leto.

S kakšnimi načrti se ukvarjate v vašem oddelku?

„Delamo podrobne načrte za razna orodja in stroje, ki jih potrebujemo v proizvodnji. Stroji iz uvoza so zelo dragi, zato jih skušamo narediti doma. Doslej smo imeli pri tem kar srečno roko, saj smo večino naprav za navijanje kondenzatorjev naredili sami.“

— Koliko vas je v konstruktorskem oddelku in kje se je tak strokovni kader vzel?

„Zaenkrat smo štirje. Jaz sem prišel iz Pirana, risarka je iz Rogatca na Štajerskem, ena je iz Ljubljane in ena domačinka.“

— Iz Pirana ste prišli v Semič? Ni malo prehuda sprememba za človeka, navajenega obmorskega hrupa?

„Zapoden sem bil v ladjedelnici, a mi ni ugajalo. V časopisu sem bral razpis Iskre, se prijavil in dobil službo. Takoj so mi dali družinsko stanovanje v bloku, ženi pa zaposlitev v računovodstvu. Začetek v kraju, ki ga nisem bil vajen, je bil res makedon hud, zdaj pa morja ne pogrešam več. Kolpa ga povsem nadomešča.“

— Zabavate tu nimate, ste se lahko vsemu odpovedali?

„V prostem času se ukvarjam z radiomaterinstvom, hodim na sprehode, poletni na kopanje. Če je samota le prehuda, se zapeljem v Črnomelj, Novo mesto ali Ljubljano. Saj ni daleč! Zlasti že zdaj, odkar imamo asfaltirano cesto. Tolaži me, da je v našem kolektivu še veliko takih, ki so začeli spoznavati Belo krajino na službenem mestu. Na odhod ne mislim več.“ R. B.

Brezplačen koncert

V počastitev praznika republike bo 25. novembra ob 19. uri nastopil v črnomljskem Prosvetnem domu invalidski pevski zbor iz Ljubljane. Domačemu občinstvu je zbor dobro znan, saj ima domicil v črnomljski občini, njegovi nastopi pa so bili vselej priščno sprejeti. Tokrat bodo nastopili z novim programom, zato pričakujejo številno udeležbo. Vstopnine ne bo.

ČRNMALJSKI DROBIR

PRIPREDETE V ČAST DNEVA REPUBLIKE — Danes zvečer bo v počastitev dneva republike v črnomljskem Prosvetnem domu pel invalidski pevski zbor iz Ljubljane. Vstopnine na prireditvi ne bo.

SINDIKAT PODPIRAJO REFERENDUM — V torek popoldne se je v Črnomlju sestala občinska sindikalna svet, ki je razpravljala o pripravi na bližnji referendum o združitvi skladov zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov. Sindikalni delavci so ugotovili, da je klima izredno ugodna in da so prepričani o pravičnem izidu glasovanja referendumu. Ob tej priložnosti so se tudi dogovorili, kako bodo izvedli akcijo.

KRVODAJALSKA AKCIJA — V soboto, 27. novembra, bo v črnomljskem zdravstvenem domu velika republiška krvodajalska akcija, ki jo organizirata občinski odbor Rdečega križa iz Črnomlja in republiški Zavod za transfuzijo krvi iz Ljubljane. Delavci Rdečega križa pričakujejo velik odziv.

TEK PO ULICAH — Prizadevni črnomljski športni delavci vabijo vse ljubitelje športa, da pridejo danes ob 15. uri na ulice Črnomlja,

Prvič kmetje zadovoljni

Kmetje z vseh koncev občine izjavljajo, da se bodo 5. decembra radi udeležili referenduma — Socialistična zveza je bila pohvaljena

V nedeljo je bilo končanih 31 sestankov z občani ita črnomljskem območju, hkrati pa so imeli konference v krajevnih organizacijah SZDL. Kljub slabemu vremenu je bila udeležba povsod dobra.

Ko so govorili o preteklem delu organizacije, so pohvalili njeno dejavnost, saj je bila Socialistična zveza v minulemu letu organizator pomembnih akcij. Tako so spomnili

izvedli priprave na referendum o 5-letnem samopriskpevu, sodelovali so pri vrsti proslav ob 30-letnici vstaje, občane pripravljali na udeležbo v manevrih, poleg tega pa organizirali še vrsto javnih razprav in reševali krajevne težave. Skoro povsod ugotavljajo, da je SZDL postala pravo žarišče vsega političnega delovanja, zato so programe dela za bodoče osnovali na povezovanju vseh krajevnih organizacij in društev ter njihovih hotenj.

Na vseh sestankih so menili, da je potrebna nadaljnja izboljšava v informiranju občanov. Med razpravo o združitvi skladov kmečkega in delavskega zavarovanja so ljudje na terenu izjavljali, da bodo prišli polnoštevilno na glasovanje 5. decembra, saj gre za prvo resnično in učinkovito pomoč kmetu, če bo dosegel v zdravstvenem varstvu enake pravice kot delavec. Izražali so tudi pričnanje, da bodo akcijo humanosti prav tako podprli delavci domače občine, saj jih velika večina izhaja iz kmetij.

Kot običajno so pretresali še krajevne težave in uresničitev programa javnih del v občini. Prednost dajejo modernizaciji ceste Črnomelj — Adlešiči in gradnji vinskih vodovoda.

Krvodajalci, pridite!

V črnomljski občini bo 25., 26. in 27. novembra velika republiška krvodajalska akcija, ki jo s pomočjo občinskega odbora Rdečega križa v Črnomlju organizira republiški Zavod za transfuzijo v Ljubljani.

Odvzem krvi bo: 25. novembra od 7. do 14. ure na Vinici (zdravstvena postaja); 26. novembra od 7. do 14. ure v Semiču (zdravstvena postaja) in v Črnomlju 27. novembra od 7. do 14. ure (zdravstveni dom).

Vinogradniki kooperanti dovajajo v metliško vinko klet znano „metliško črmino“, ki ima velike slove. Na sliki: čimprej je treba spraviti v veliko klet dobro kapljico. (Foto: S. Dokl)

Bogat metliški praznik

V metliški občini so pripravili bogat program praznovanja letošnjega občinskega praznika — Otvoritev novih obratov, otroških jasl in podelitev priznanj zaslužnim delavcem

Program praznovanja letošnjega občinskega praznika metliške občine je pester in bogat. S praznovanjem so pričeli 15. oktobra, ko so otvorili vsakoletne delavske športne igre. Program bo tekel vse do dneva republike, ko bo metliška godba z budnico in promenade koncertom dala svoj prispevek k praznovanju občinskega praznika oziroma dneva republike in tako zaključila letošnje praznovanje.

Preostali del programa pa je takšen:

25. novembra ob 14. uri: Svečana podelitev odklikovanih delavcem „Kometa“ ob 10-letnici podjetja; ob 17. uri bodo podelili priznanja ekipam in posameznikom, ki so se najbolj postavili na letošnjih delavskih športnih igrah.

26. novembra ob 9. uri: Svečana seja metliške ObS in občinskega odbora ZZB v tovarni „Beti“; ob 9.30 bo otvoritev nove tiskarne in barvarne v tovarni „Beti“; ob 11. uri bodo odprli otroške jasi v metliški vzgojnovarstveni ustanovi. Zvečer ob 19. uri bo v domu TVD Partizan s kulturnim programom gostovalo slovensko KUD Bazovica iz Reke ter tako vrnilo obisk Metličanom.

27. novembra ob 10. uri: Svečana seja delavskega sveta v „Beti“, kjer bodo podelili nagrade in priznanja delavcem ob 15. obletnici ustanovitve podjetja. Ob 19. uri bo v domu TVD Partizan akademija v počastitev občinskega praznika in dneva republike.

29. novembra ob 7. uri: Budnica in promenade koncert metliške godbe na pihala.

Obračun dejavnosti SZDL

Na volilni konferenci SZDL v metliški občini so izvolili novo vodstvo, ki ga je spet prevzel inž. Janez Gačnik — Podpora referendumu

Prejšnji teden je bila v Metliki letna konferenca občinske konference SZDL, na kateri so prebrali poročilo o dejavnosti organizacije, volili so novo vodstvo in izvršni odbor ter člani republiške konference SZDL. V pestri razpravi so govorili o pripravah na bližnji referendum združevanja skladov zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov, o združitvi obeh skupnosti in skupščini ter o drugih pomembnih vprašanjih.

V novem izvršnem odboru so: Egon Petric, Tino Molek, Franek Molek, Anica Malnarič, Franc Brancelj, inž. Franjo Oletič, Jože Šuklje, Jože Dožden in Ernest Berenšek. Za predsednika so ponovno izvolili inž. Alojza Gačnika, Egona Petrica pa za sekretarja.

V republiški konferenci SZDL bo metliško občino zastopal podpredsednik inž. Ivan Kostelec, ki je dobil svojo podporo na konferenci.

SPREHOD PO METLIKI

VOĐSTVO GLASBENE Mladine Bele krajine je 13. novembra znova organiziralo za mlade Metličane koncert s solisti in ansambli. Tokrat so pred polno avlo mladih poslušalcev nastopili člani glasbene šole Ljubljana-Vič pod vodstvom ravnatelja Cvetka Butkoviča in drugih glasbenih pedagogov.

ZADNJI TORKOV ZIVILSKI SEJEM 16. novembra so cene mlo narasle. Tako je stal liter koruzne moke 2 din, ajdove moke 5 din, ječmena 3,5 din, žitne kaše 5 din in fižola 5 do 7 din. Zeljnata glava je veljala 2 do 3 din, korenina brena 2 din, dva korenčka 1 din, lonček snetane 4 din, kepa sira 4 din, jajce 1,30 din. Pure so cenili 55 do 60 din, purane pa 95 do 100 din.

DVANAJSTERCEK OB TOVARNISKI CESTI, ki ga gradi metliško Komunalno podjetje, so pretekli teden v rekordnem času spravili pod streho, k čemur je pripomoglo tudi lepo vreme v zadnjih mesecih. Ko bodo zastekli okna, se bodo lahko notranja dela vsi zimo nemoteno odvijala. Tako bo stavba konec pomladi verjetno že vseljiva.

NOV DVANAJSTERCEK, tretji po vrsti, so pričeli graditi v neposredni bližini. Pred dnevi je buldožer že pripravil zemljišče, kamor so se preselili delavci Komunalnega pod-

jetja, ki so pravkar dovršili otroške jasi. Upajmo, da bo tudi ta stavba zrasla tako hitro kot dosedanj, saj je v Metliki veliko povpraševanje po stanovanjih.

ENODRUŽINSKI HIŠE v okolici tovarne BETI, zgrajene pred leti, dobivajo zadnje čase dokončno podobo. Osem hiš že ima izdelane fasade, pred kratkim pa so ometali še Stravosvo in Jarnjevičovo hišo.

OBŠIRNE PROSTOR NAPSROTI SAMOPOSTREŽNE trgovine, odkoder so poleti s kamioni odvažali zemljo na razne kraje, največ na gradbišče KOMETA, so pretekli teden dokončno zrnali z buldožerjem. Ko bo urejeno cestno križišče pri samopostrežni, bo tod skozi tekla krajša vezna cesta.

OB 15-LETNICI TOVARNE BETI je izšla nova, zajetnejša številka tovarniškega glasila, v kateri je zanimiv članek direktorja in mnogih starih sodelavcev v tovarni, ki se v prispevkih spominjajo začetkov podjetja in prehojene uspešne poti.

RAZSTAVA METLIŠKIH SAMORASTNIKOV, ki je bila v petek zvečer ob veliki udeležbi odprta v Belokranjskem muzeju, je deležna lepe pozornosti. Metličani, ogledite si dela svojih soseščanov!

UMRLA JE VIDA MALNARIČ, stara 74 let.

metliški tednik

Audi 100: športne lastnosti. Audi 100: komfort. Audi 100: tehnika.

V športni komfortni razred uvrščamo tri tipe vozil Audi 100: Audi 100 s 80 KM, Audi 100 S s 90 KM ter Audi 100 LS s 100 KM.

Vsi trije Audi ji imajo udobne sedeže za pet mesečnik, velik prtljajnik s prostornino 650 litrov; ventilacijo širokega obsega, ki omogoča zamenjavo zraka v 15 sekundah; šasijo s pogonom na prednja kolesa.

Najcenejši v športnem komfortnem razredu je Audi 100 s 80 KM: od 0 na 100 km v 11,5 sek, hitrost 156 km/h, poraba 8,9 l navadnega bencina na 100 km (DIN).

Po naročilu z 2 ali 4 vrati.

Vse informacije in preizkusne vožnje pri AUTOCOMMERCE, Ljubljana, Trdinova 4 in pri predstavništvih: Beograd — Kataničeva 18, Zagreb — Varšavska 4, Sarajevo — Kralja Tomislava 19, Novi Sad — Bul. M. Tita 9, Skopje — Oree Nikolov 29, Reka — J. Polić Kamova 19, Split — Ulica prvoboraca 101, Koper — Verdijeva 2, M. Soba — Trstenjakova 1, Titograd — Bratstva i Jedinstva 12.

AUDI NSU

Trgovsko podjetje
SEVNICA
poslovalnica 1
Glavni trg

VAM NUDI:

BOGATO IZBIRO:

- OBLOG ZA POD (podoliti, tapisom, stragula, topli pod in podobno)
  - PREPROG
  - DEKORATIVNEGA BLAGA
  - ODEJ — vseh vrst
- Razni vzorci in barve

REKLAMNA
CENA!

- M. PULOVER 65 din
- Ž. PULOVER 69 din
- NEBELJENO PLATNO širine 90 cm 5 din

VSAK DAN

v letu naj bo hkrati tudi DAN VARČEVANJA! Dokazimo svojo naklonjenost koristni ideji varčevanja s hranilnimi vlogami v domači banki in hranilnici:

DOLENJSKI BANKI IN HRANILNICI

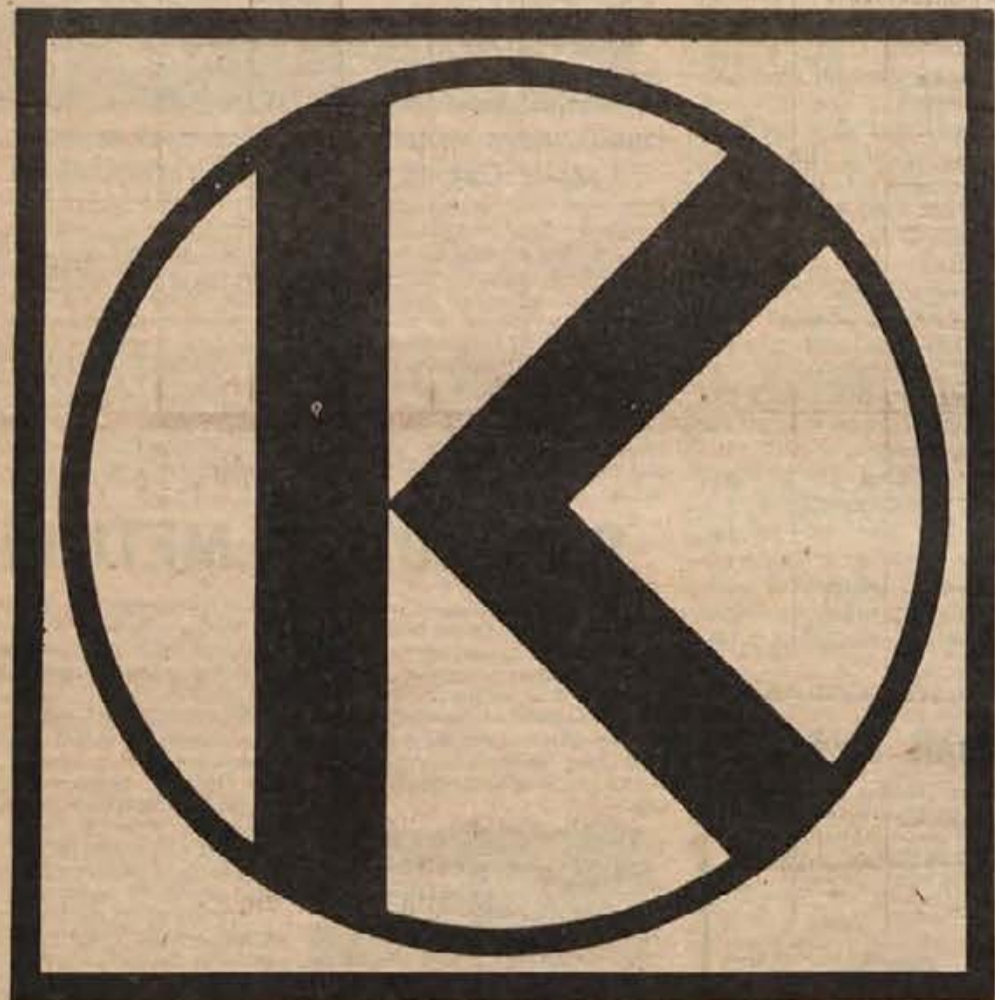
v Novem mestu, njeni podružnici v Krškem ter ekspoziturah v Metliki, Novem mestu in Trebnjem

ZA 29. NOVEMBER, DAN REPUBLIKE ČESTITA

OBRTNO PODJETJE

»ELEGANT« Celje,

VSEM SVOJIM ODJEMALCEM
IN POSLOVNIM PARTNERJEM

KRKA

čestita ob 29. novembru!

Vsem poslovnim sodelavcem in delovnim ljudem čestitamo za praznik 29. november in želimo prijetno praznovanje.

Interesente obveščamo, da izvajamo vsa dela nizkih gradenj:

- vodnogospodarska dela — regulacije in vzdrževanje vodotokov;
- kanalizacije in čistilne naprave;
- vodovodno omrežje in rezervoarje;
- urejanje parkirnih prostorov, cestniš in podobno.

Opravlja tudi strojne storitve za razna zemeljska dela.

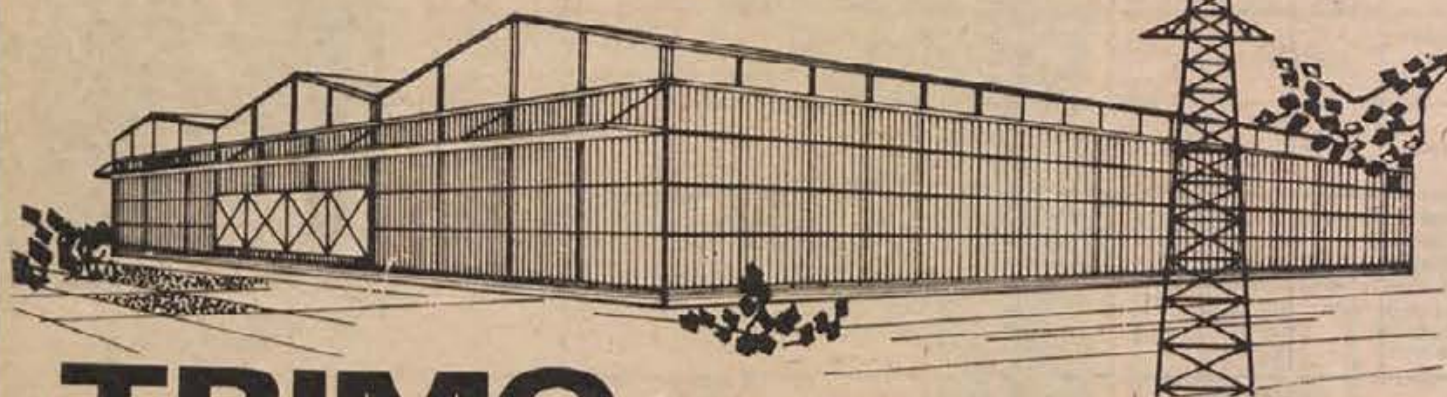
Naši projektanti so vam s svojimi storitvami in strokovnimi nasveti vedno na voljo.

Dela izvršujemo v dogovorjenih rokih in po konkurenčnih cenah.

- Pred oddajo gradbenih del zahtevajte našo ponudbo!

tipske industrijske hale

TRIMO TREBNJE

Čestitamo za dan republike!

INKOT

industrija klimoodzračevalnih naprav in predelava plastike

TREBNJE

Kolektiv čestita svojim poslovnim partnerjem za 29. november, dan republike!

SKUPŠČINA OBČINE

TREBNJE

OBČINSKA KONFERENCA SZDL
 OBČINSKA KONFERENCA ZKS
 OBČINSKI SINDIKALNI SVET
 OBČINSKI ODBOR ZZB NOV
 OBČINSKA KONFERENCA ZMS

Čestitamo občanom in prebivalcem naše domovine za praznik republike!

*Podjetja
čestitajo
za
dan
republike*

ISKRA

Tovarna elementov za elektroni-ko Ljubljana

obrat uporov ŠENTJERNEJ

Za dan republike iskreno čestitamo!

GOZDNO GOSPODARSTVO BREŽICE

Cenjenim potrošnikom nudimo svoje proizvode in storitve po dnevnih cenah. Hkrati čestitamo občanom za praznik republike!

PE TRGOPROMET KOČEVJE

V naših prodajalnah vam nudimo veliko izbiro vsega trgovskega blaga. Za praznik čestitamo!

Združeno kmetijsko gozdarsko podjetje Kočevje

Potrošnikom nudimo gozdne asortimente in kmetijske pridelke. Kupujte v naših mesnicah! Čestitamo za praznik republike!

Stanovanjsko podjetje

TREBNJE

Čestitamo za dan republike!

Kmetijska zadruga RIBNICA

proizvodnja · odkup · trgovina

Kmetovalcem in občanom čestitamo za praznik republike!

Tiskarna

KOČEVSKI TISK

KOČEVJE

Nudimo vse vrste tiskarskih storitev. Za praznik republike čestitamo!

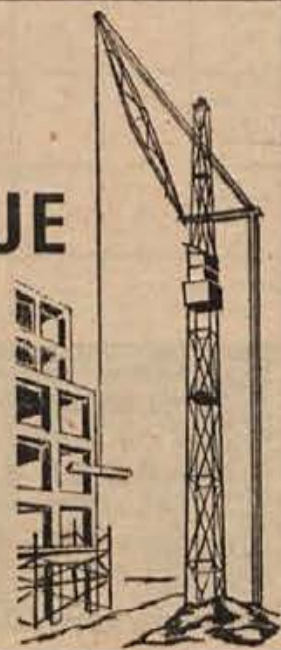
SKUPŠČINA OBČINE RIBNICA

OBČINSKA KONFERENCA SZDL
 OBČINSKI SINDIKALNI SVET
 OBČINSKA KONFERENCA ZKS
 OBČINSKI ODBOR ZZB NOV
 OBČINSKA KONFERENCA ZMS

Občanom in kolektivom čestitamo za 29. november, dan republike!

GRADBENO OPEKARSKO PODJETJE MIRNA

Gradimo vse vrste objektov. Za praznik republike čestitamo našim poslovnim partnerjem in občanom!

SGP PIONIR NOVO MESTO

Gradimo vse vrste objektov. Poleg gradbenih sektorjev imamo tudi lastne centralne obrate in projektivni biro. **NAJNOVEJŠE:** postavljamo montažne hale iz železobetonskih elementov, ki jih izdelujemo v lastni tovarni.
Za dan republike iskreno čestitamo!

DOMINVEST NOVO MESTO

investira in soinvestira graditev stanovanj in poslovnih prostorov;
izvaja inženiring pose za gradnjo vseh vrst objektov;
izdeluje urbanistično in lokacijsko dokumentacijo;
oddaja in komunano ureja stavbna zemljišča;
nudi informacije o možnosti pridobitve lokacij za gradnjo družbenih objektov, zasebnih stanovanjskih hiš in weekendov;
izdeluje načrte za gradnjo stanovanjskih, poslovnih in industrijskih in drugih objektov

Za praznik republike čestitamo vsem poslovnim prijateljem in občanom!

Belokranjsko gradbeno podjetje ČRNOMELJ

Gradimo visoke in nizke gradnje. Priporočamo se za naročila. Za praznik republike čestitamo!

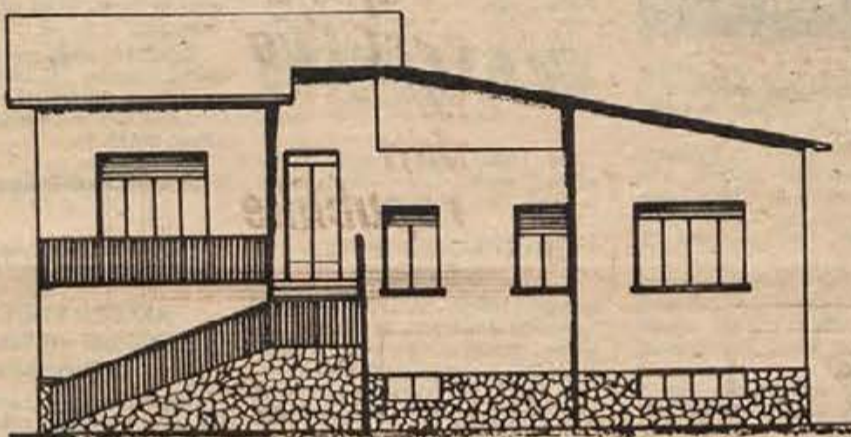
Industrija
gradbenega
materiala
in
montaža

»SAVA«

KRŠKO

Priporočamo se za nakup naših izdelkov. Za dan republike čestitamo!

Podjetja
čestitajo
za
dan
republike

Komunalno podjetje METLIKA

Gradimo stanovanjska poslopja in druge objekte. Opravljamo tudi vodovodne instalacije, mizarstvo, kovaštvo, pleskarstvo, kamnoseštvo in druge storitve.

Priporočamo se za naročila in hkrati čestitamo za praznik metliške občine in dneva republike!

SKUPŠČINA OBČINE ČRNOMELJ

OBČINSKA KONFERENCA SZDL
OBČINSKA KONFERENCA ZKS
OBČINSKI SINDIKALNI SVET
OBČINSKI ODBOR ZZB NOV
OBČINSKA KONFERENCA ZMS

Občanom in kolektivom čestitamo za dan republike!

Obrtno komunalno podjetje ČRNOMELJ

Opravljamo vodovodne instalacije, kleparska dela, mizarstva dela, ključavničarstvo in gradbene storitve.
Za praznik republike čestitamo!

cestno podjetje novo mesto

Gradimo in moderniziramo ceste.
Za dan republike čestitamo!

SKUPŠČINA OBČINE NOVO MESTO

OBČINSKA KONFERENCA SZDL
OBČINSKA KONFERENCA ZKS
OBČINSKI SINDIKALNI SVET
OBČINSKI ODBOR ZZB NOV
OBČINSKA KONFERENCA ZMS

Za 29. november, dan republike, čestitamo!

Komunalno podjetje NOVO MESTO

Občanom čestitamo za praznik republike!

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Petek, 26. novembra - Konrad Sobota, 27. novembra - Bernard Nedelja, 28. novembra - Jakob Ponedeljek, 29. novembra - Dan rep Torex, 30. novembra - Andrej Sreda, 1. decembra - Natalija Četrtek, 2. decembra - Blanka

KINIO

BREŽICE: 26. in 27. 11. špansko-italijanski barvni film „Dolgi dnevi maščevanja“, 28. in 29. 11. ameriški barvni film „Vražja brigada“, 30. 11. in 1. 12. mehiški barvni film „Postela“.

BREŽICE: 3. in 4. 12. ameriški barvni film „Izidora Duncan“, 5. in 6. 12. ameriški barvni film „Orlovo gnezdo“.

CRNOMELJ: Od 26. do 28. 11. ameriški barvni film „Inšpektor Madigan“, 30. 11. ameriški barvni film „Sinovi mušketirjev“.

KOSTANJEVICA: 28. 11. ameriški barvni film „Orlovsko gnezdo“, 29. 11. ameriški barvni film „Juris na Baltiku“.

KRSKO: 26. in 27. 11. angleški barvni film „Zbogom, g. Chips“, 1.

12. angleški barvni film „Geradovo pustolovščine“.

METLIKA: od 26. do 28. 11. ameriški barvni film „Doktor Zivago“, od 28. do 30. 11. ameriški barvni film „Živim za tvojo smrt“.

METLIKA: od 3. do 5. 12. ameriški barvni film „Rusi prihajajo - Rusi prihajajo“, od 2. do 5. 12. ameriški barvni film „Hitri Gonzales“.

MIRNA: 27. in 28. 11. ameriški barvni film „Zena z dna morja“, MOKRONOG: 27. in 28. 11. ameriški barvni film „Lawrence Arabški“.

NOVO MESTO: Od 26. do 28. 11. ameriški barvni film „Od kod vonj po smodniku“, 29. in 30. 11. ameriški barvni film „Tik-tak“, - POTUJOČI KINO NOVO MESTO: Od 26. do 30. 11. italijansko-francoski barvni film „Sejgov sin“.

RIBNICA: 27. in 28. 11. ameriški barvni film „Maščevalec iz Rimoka“.

SEVNICA: 27. in 28. 11. ameriški film „Legenda o Lady Clair“, 1. 12. francoski film „24 ur v življenju ženo“.

SODRAŽICA: 27. in 28. 11. angleški film „Most na reki Kwai“.

SENTJERNEJ: 27. in 28. 11. „Jahač Maščevalec“.

TREBNJE: 27. in 28. 11. jugoslovanski barvni vojni film „Most“.

o njem, naj sporoči na naslov: Alojz Večko, 68281 Senovo 197, Najditeelj dobi nagrado!

CE SI TRAJAN in lep spomin želite, k zlatarstvu v Gosposko 5 stopitelj Seveda: v Ljubljani - poleg univerze!

CESTNIKE

Alojziji Štrbenec iz Novega mesta za 50. rojstni dan želijo vse najboljše, največ pa zdravja in še mnogo let - mož Alojz ter sinova Slavko in Drago.

Naši članici Mjeki Prešeren-Čolovi iz Semeča 27. voščimo za 91. rojstni praznik in vam vnaprej dobro zdravje in vse najboljše; naj še dolgo ostane v naši sredji! - Društvo upokojencev - podružnica Semeč.

Ljubemu možu in očku Marjanu Šinkovcu iz Potoka 5 pri Straži želijo za praznik vse lepo in da bi bil še mnogo let zdrav in vesel ter vedno tako priden - vsi domači, posebno pa žena Stefka in hčerka Stefica, ki očka toplo poljubljata.

Ljubemu sinu Vladu Foršku iz Novega mesta, ki služi vojaški rok v Somboru, želijo za 21. rojstni dan mnogo sreče, zdravja ter da bi se vrnil srečno domov - mama, ata, sestra, in vsi, ki ga imajo radi.

OBVESTILA

IZOLIRAM cevi centralne kurjave kvalitetno in poceni. Jože Zakrajšek, Mirna 141.

ŠCETKE ZA LOŠČILCE in za sesalce za prah obnovi ščetništvo Armič, Ljubljana, Tržaška 52.

CENJENE STRANKE obveščam, da bom imel brivsko-frizerski lokal zaprt v nedeljo, ponedeljek in torek zaradi 29. novembra. Jože Novak, Novo mesto.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi mojega nepozabnega moža, očeta, starega očeta in strica

JOSIPA GRANDOVCA iz Soteske

se najprisrčneje zahvaljujem g. dr. Leopoldu Kocutarju za lažanje bolečin v pokojnikovih zadnjih urah. Zahvaljujem se gospodu kaplanu iz Dol. Toplice in cerkvenim pevcom v farni cerkvi, vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki so ga v tako velikem številu spremlili na zadnji poti in mu v slovo poklonili toliko vseh in cvetja ter nam izrazili sožalje. Posebno se zahvaljujem GKB Kranj, GO Straže in TVP Novolesa-Straža za podarjene vence. Prav vsem, ki so ga imeli radi, iskrena hvala.

Zalujoči: žena Milka, hčerke in sin z družinami

Ob nepočajni izgubi naše ljube in nepozabne mame in stare mame

MARIJE BOHTE iz Pavičič pri Črnomlju

se iskreno zahvaljujem vsem darovalcem cvetja, sorodnikom in sosedom za vsjo pomoč v času njene boleznice, posebno zdravstvenemu osebju Cimonelj, gospodu župniku za obred in globoko v srce segajoče poslovinne besede. Vsem, ki ste jo spremlili do njenega zadnjega doma se enkrat najlepša hvala.

Maribor, Pruj, Poljana nad Škofjo Loko, Metlika, Hlideselci, Crnomelj

Zalujoči: sin France z ženo, sin Tone z družino in Stanko, hčerke Anica, Mica, Pepca, Tončka z družinami in drugo sorodstvo

Ob nenadomestljivi izgubi našega ljubljenega moža, očeta in brata

IVANA ERJAVCA

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ga tako številno spremlili na zadnji poti 27. oktobra in počastili njegov spomin. Posebno se zahvaljujem sosedom Miheliču, Škobernetu, Čehi, ki so nam bili vsak trenutek v pomoč, zdravniku dr. Rudiju Malavasiču, ki mu je lažal hude bolečine, župniku ter godbi s Senovega za čast, izkazano dragemu pokojniku, in zadnje slovo.

Senovo, 15. 11. 1971

Zalujoči: žena Marija, sinovi Stanko, Ivan, Franci, Drago in Anton ter hčerki Marija in Elizabeta z družinami

Ob nepričakovani smrti naše drage žene in mame

NEŽE HROVAT iz Rajnuš 3

se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste jo spremlili na njeni zadnji poti, ji darovali vence in cvetje. Posebno se zahvaljujem kolektivom IMV, Komunalnemu podjetju, Dolenjki in Standardu iz Novega mesta za podarjene vence. Vsem iskrena hvala.

Zalujoči: mož, hčerki Anica in Marija z družinami ter sinovi Lojze, Jože, Ivan z družinami in Franci

Ob boleči izgubi naše skrbne mame in stare mame

IVANE PAVČEK iz Podgore 16

ki nas je nenadoma zapustila v 85. letu starosti, se iskreno zahvaljujem vsem darovalcem cvetja in vences. Iskrena zahvala prečastiti duhovščini, internemu oddelku bolnice Novo mesto, posebno dr. Moreli za nesebično pomoč. Hvala lepa toy, Jaketu za poslovinne besede. Se enkrat hvala vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali v teh težkih trenutkih.

Zalujoči: otroci Franc, Polde, Rudi, Tine, Ivanka z družinami in drugo sorodstvo

Ob smrti našega dragega moža, očeta in starega očeta

MIHE ZAMIDA iz Podhose

se zahvaljujem vsem, ki so ga v tako velikem številu spremlili k zadnjemu počitku. Posebno se zahvaljujem pevcom, sosedom, hotelu Metropol za podarjeni venec, gospodu župniku, prijateljem in znancem in vsem, ki so nam kakorkoli pomagali.

Zalujoči: žena, sin Ivan, hčerke Pavla, Marta, Malika, Anica in Lenčka z družinami in sin Rudi, hčerka Roza in Ivanka z otroki ter drugo sorodstvo

Tujina nam je iztrgala našega ljubljenega brata, nečaka

JOŽETA VODENIKA iz Gomile pri Šentjanžu na Dolenjskem

Iskreno se zahvaljujem vsem, ki ste ga spremlili na zadnji poti, mu darovali vence, cvetje in nam izrazili sožalje. Srčna hvala vaščanom, ki ste njemu brezdomcu nudili zadnji počitek v rojstnem kraju, nam nesebično pomagali v težkih trenutkih. Zahvala govornikom za ganljive besede ob odprtem grobu in gospodu župniku za obred. Posebna zahvala družini Jaklič iz Kranja za ves njen trud.

Zalujoči: sestre Angela, Dragica, Jožica in drugo sorodstvo

Ob prezgodnji smrti naše drage žene, mame in sestre

MARIJE NOVAK iz Gor. Gradišča 1

se zahvaljujem vsem vaščanom in sorodnikom za podarjene vence. Posebno se zahvaljujem MESARIJI iz Novega mesta, SZDL, gospodu kaplanu za opravljeni obred iz Dol. Toplice in vsem, ki ste jo spremlili na zadnji poti. Se enkrat iskrena hvala.

Zalujoči: mož Franc, sin Ivan z družino, bratje in sestre in drugo sorodstvo

Hvala za vašo kri, ki rešuje življenja!

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Franc Jožef, Karlo Majetič, Silvester Tomšič, Alojz Bucar, Milan Vrščaj, Rudi Andruščič, Alojz Ogrin, Janez Gazvoda, Marjan Smrke, Jože Kovačič, Franc Krevs, Jože Borse, Stanko Medja in Janez Pavičič, člani IMV Novo mesto: Vera Grabnar, Bojan Čeh, Viktor Avsec, Jože Udovč, Marija Šinkovec, Danica Udovič, Bojan Florjančič, Marija Špiler, Jožica Kirn, Marija Grum, Marija Bozovičar, Stojanka Ivkovič in Jože Nova, člani Novoteksa, Novo mesto: Milena Levstik, članica Novolesa, Straža; Franciška Vodnik, gospodinja iz Podgore; Viktorija Košir in Marija Saje, gospodinjini iz Dolnje Straže; Ivan Šimenc in Leopold Cvelbar, člana GG Novo mesto; Avgust Bobič, Jože Tomšič, člana Krke, tovarne zdravil, Novo mesto; Ivan Sašek, član Pionirja, Novo mesto; Alojz Senica, kmet iz Dolnje Straže; Mihael Gril, delavec iz Regeče vasi; Alojz Plantan, član OMP Inštalater, Novo mesto; Franc Bobič, Marija Zoran, Marija Durič, Marija Krevs in Stane Skušek, člani Zdravišča Smarješke Toplice; Marija Gazvoda, Jožefa Vovk in Marija Deželan, gospodinjini iz Brusnic; Martin Rukčič, upokojenec iz Brusnic; Mario Stainer in Cveta Jenič, člana hotela Grad Otočec; Ciril Beretič, upokojenec iz Smarjete; Marija Bobnar, Ivanka Gorenc, Jožefa Migole in Marija Markelc, gospodinjini iz Zbur; Ana Čečelič, gospodinja iz Griča; Albina Beretič, Jožefa Pepel, gospodinjini iz Smarjete; Franciška Zabukovec, gospodinja iz Zalovič; Albin Bobič, delavec iz Smarjete; Jože Zabukovec, član Vodne skupnosti Dolenjske, Novo mesto; Franc Jerin, član Novotehne, Novo mesto; Ana Perše, upokojenka iz Zbur, Pani Pungercar, delavka iz Zalovič; Marija Stajner, gospodinja iz Brezovice; Jože Gorenc, gostilničar iz Brusnic; Cveta Gregorčič, članica PTT Novo mesto; Olga Mole, članica Mercatorja, Novo mesto; Alojz Pepel, Franc Medie in Jože Hrašter, kmetje iz Smarjete; Rozalija Medja, gospodinja iz Radulje; Anica Novak, šivilja iz Smarjete; Franc Pelko, član Novograda, Novo mesto; Franciška Matko, gospodinja iz Dola; Marija Krize, članica Novolesa; Straža; Janez Livk, delavec iz Radovlj; Anton Kokalj, upokojenec iz Bučne vasi; Gašper Pelko, Sergio Žižič, Franc Radi, Ljubo Nenadič, Brane Demšar in Andrej Šimčič, dijaki kmetijske šole Grm.

Primariju prof. dr. Otonu Bajcu, primariju dr. Antonu Saviču, dr. Novakovi, sestram, bolničarjem in vsemu strožnemu osebju kirurškega oddelka splošne bolnišnice Novo mesto se prav lepo zahvaljujem za uspešno opravljeno operacijo in zdravljenje. Hvaležni pacient Leopold Ferbežar iz Novega mesta.

MIHA BRULC, Stopiče, se iskreno zahvaljujem vsem, ki so mi po nesreči zaradi požara velikodušno pomagali zgraditi hlev in skedenj. Posebna zahvala Štangovima, Košmrljevima, Oberču, Vinku Udovču, Zagarju, Avguštinu in Badovincu, Lukšiču in Jožetu Judežu ter ostalim vaščanom, ki so mi kakorkoli pomagali, gospodu župniku in vsem, ki so darovali les in seno. GG pa se zahvaljujem za razumevanje pri odmeri lesa.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Nada Lokar iz Sentlenarta - Milana; Anica Jeršič iz Trebeža - deklico; Rozalija Setine iz Gaberja - deklico; Terezija Načkar iz Rud - Davorja; Ljudmila Plahuta iz Katiševca - Mateja; Marija Hudoklin in Mladja Martina; Joža Fabjančič iz Šentjura na Polju - Martina; Djurdjica Noršič iz Noršič sela - Zdravka; Gabrijela Kuhar iz Ponikev - Bisariko; Jožefa Omerzel iz Pokleka - Marijo; Breda Mokrovič iz Rigonc - deklico; Anica Urbanč iz Jels - Anico; Terezija Žičkar iz Brestanice - dečka. - Cestitamo!

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v brežiški bolnišnici: Julijana Jazbec je padla po hodniku in si zlomila levo nogo; Jožeta Kerina je nekdo povozil in mu poškoval hrbtenico; Alojz Pribovek si je pri prometu nesreči poškodoval glavo in ima pretres možganov; Matež Uršič si je pri žaganju drv na žagi poškodoval prste na levem stopalju; Jožefo Umetič je brcnila krava v levo nogo in ji jo zlomila.

UMRILA JE

Pretekli teden je v brežiški bolnišnici umrla Antonija Kuhar, kmetica - borka NOV iz Dražanj, stara 58 let.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

KROJAKO VAJENKO sprejemam takoj, z vsjo okrbo. Ivan Mali, Latence 4, Golnik.

SPREJMEM dimnikarskega vajenca z najmanj šestimi tizedni osnovne šole in starostjo 15 do 18 let. Hrana in stanovanje preskrbljena, ostali pogoji ugodni. Oglasite se na naslov: Alojz Zinković, dimnikarstvo, Veličje Lašče.

SPREJMEM V UK vajenke šiviljke ženske oblačilne stroke. „Šiviljstvo“, Anica Strumbelj-Fahor, Ulica talcev 10, Koper.

ISCEM PRIDNO kmečko dekle za priučitev v kuhinji. Hrana in stanovanje in hiši. Oglasite se osebno pri Anici Krivec, gostilna, Zidani most 18.

STANOVANJA

ISCEM opremljeno sobo v središču Novega mesta. Naslov v upravi lista (2406/71).

ODDAM dve majhni prazni sobi s posebnim vvhodom. Naslov v upravi lista (2409/71).

ODDAM opremljeno sobo dvema osebama. Ogled vsak dan od 16. ure dalje. Naslov v upravi lista (2435/71).

Motorna vozila

PRODAM FIAT 500-NUOVA. Naslov v upravi lista (2413/71) ali telefon 21-075 interna 23, do 14. ure.

PRODAM (tudi menjam za Zastavo 750 z doplačilom) NSU 1200 C. Telefon 21-681.

PRODAM AMI 6. ogled v petek od 15. do 16. ure. Naslov v upravi lista (2420/71).

UGODNO PRODAM TAUNUS 12 M kupe, 68. letnik, in TAUNUS 17 M, 63. letnik. Ogled mogoče vsak dan proti večeru. Ivo Durjava. Skoecjan 29.

PRODAM

PO UGODNI CENI prodam 4 tisoč kilogramov jabolk mošandov. Odvoz mogoče z avtomobilom. Slavko Jeršič, Pavlova vas 86, Pišec pri Brežicah.

PRODAM čistokrvne mladiče pasme voljčak, stare mesec in pol. Janez Knavec, Šalka vas 1, Kočevje.

DVE PREKLOPNI uri znamke „Ganz“ za dvotarifni elektroštevlec ugodno prodam. Informacije vsak dan od 15. ure dalje, Marjan Zeteznik, Ljubljana, Celovška 163.

VINOGRAD primeren za vikend, v neposredni bližini Krškega (Kremen), 27 arov prodam. Buršič Neža, C. 4. julij št. 61, Videm - Krško.

PRODAM gumi voz 13, 14 in 15 col. Jože Tomc, Lavrica 14, Škofljica pri Ljubljani.

PRODAM dobro ohranjen peč na olje znamke GIBO. Naslov v upravi lista (2436/71).

PRODAM sušilne kape - (haube). Brivec - frizer Jože Novak, Briljan, Novo mesto.

PRODAM dobro ohranjen štedilnik Gorenje. Naslov v upravi lista (2417/71).

PRODAM kokoši - nesnice po ugodni ceni. Marija Resnik, Straža 2.

LJUBLJANSKE OPEKARNE LJUBLJANA

GRADITELJI, PRESKRbite SI PRAVOČASNO GRADBENI MATERIAL!

LJUBLJANSKE OPEKARNE

obveščajo graditelje in ostale interesente, da bodo lahko **PREKO VSE ZIME DOBILI VSE VRSTE OPEČNIH IZDELKOV**

V industrijski prodajalni je na razpolago tudi ostali gradbeni material in stavbno pohištvo.

Informacije daje prodajni oddelček v Ljubljani, Cesta na Vrhovce 2, telefon (061) 61-965 in 61-805, ter naš zastopnik za Dolenjsko Ivo Praprotnik, Grosuplje, Prečna pot 8, telefon 77-358.

SOLIDNE CENE - HITRA DOBAVA!

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: Poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 11.00, 12.00, 15.00, 18.00, 19.30 in ob 22.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

PETEK, 26. novembra: 8.10 Glasbena matineja, 9.05 Radijska šola za nižjo stopnjo - Zgodba iz NOB, 10.20 Pri vas doma, 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine, 12.30 Kmetijski nasveti - Inž. Vilko Stern: Kmetija kot stranski obrat in vir dodatnega zaslužka, 12.40 "Čez polja in potoke", 13.30 Priporočajo vam... 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 15.30 Napotki za turiste, 16.00 "Vrtljak", 17.10 Clovek in zdravje, 18.15 "Signal", 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Petnajst minut za EP, 20.00 Slovenski zbori tekmujejo, 20.30 "Top-pops 13", 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih, 22.15 Besede in zvoki iz logov domačih.

SOBOTA, 27. novembra: 8.10 Glasbena matineja, 9.05 Pionirski tednik, 10.20 Pri vas doma, 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine, 12.30 Kmetijski nasveti - Inž. Franček Sivic: Uspehi opazovalne službe o godnem medenju v 1971. letu, 12.40 "Po domače" z domačimi vižami, 13.30 Priporočajo vam... 14.10 Sobotno popoldne za mladi svet, 15.30 Glasbeni intermezzo, 16.00 "Vrtljak", 17.10 Gremo v kino, 18.15 Iz operetnega sveta, 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansambлом Mihe Dovžana, 20.00 "Naših tride-

set let", 22.20 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 28. novembra: 6.00 do 8.00 Dobro jutro! 8.05 Veseli tobogan, 9.05 Srečanje v studiu 14, 10.05 Se pomnite, tovariši! Franče Škerlj: "Država v državi", 10.25 Pesmi borbe in dela, 11.20 do 13.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 13.30 do 15.30 Nedeljsko športno popoldne, 15.30 Nedeljska reportaža ob 29. novembru, 16.00 Z domačimi ansambli in pevci, 16.30 Humoreska tega tedna - Trideset let v anekdotah, 17.05 V svetu opernih melodij, 17.30 Radijska igra - Michel Suffran: Mala nočna glasba, 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Glasbene razglednice, 20.00 V nedeljo zvečer, 22.20 Vedre in vesele melodije za predvečer našega praznika.

PONEDELJEK, 29. novembra: 8.05 Radijska igra za otroke - Aleksander Marodič: Mak, 9.05 Vedri zvoki za prijetno razvedrilo, 10.05 Pesni o republiki, 10.20 Viktor Konjar: Delegati na II. zasedanju AVNOJ (reportaža), 11.15 "Čuje se odmev korakov...", 12.10 Čestitke za praznik, 13.30 Zvone Kržišnik: Povezanost Slovencev z drugimi jugoslovanskimi narodi, 14.20 Pojo najbolj znani operni pevci našega časa, 15.15 Revija pevcev in ansamblov domačih napevov, 16.00 Partizanski filmski junak, 16.30 Iz jugoslovanske filmske glasbe, 17.05 Prijubljeni jugoslovanski pevci zabavne glasbe 17.30 Radijska igra - Dobrica Čosić: Odkritje, 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Godala v ritmu,

20.00 Spoznavajmo svet in domovino, 21.15 Vedre melodije, 22.15 Zaplesite z nami.

TOREK, 30. novembra: 8.05 Radijska igra za otroke - Karl Heinz Gies: Ko sem šel po snegu, 9.05 Parada popevk in zabavnih zvokov, 10.05 Simfonični plesi in rapso-dije, 11.15 Po domače, veselo, poskočno, 12.40 Od melodije do melodije, 13.30 Od para žuljavih rok do gospodarskega giganta (reportaža), 14.05 Naši vokalni ansambli pojo narodne pesmi, 14.30 Z našimi majhnimi ansambli, 15.05 Rapa Suklje: Orfej brez Evridike, 16.30 Lahka glasba, 17.05 Ples ob petih, 18.00 V eter s sedmih strani neba, 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Petnajst minut za EP, 20.00 Poi ure z našimi opernimi pevci, 20.30 Radijska igra - Ivan Cankar-Vaša Ocvirk: Aleš iz Razora, 22.15 Z jugoslovanskimi pevci zabavne glasbe.

SREDA, 1. decembra: 8.05 Glasbena matineja, 9.25 Vedno lepe melodije, 10.20 Pri vas doma, 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine, 12.30 Kmetijski nasveti - Jože Kregar: Vrtna opravila v decembru, 12.40 Od vasi do vasi, 13.30 Priporočajo vam... 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 15.30 Glasbeni intermezzo, 16.00 "Vrtljak", 17.10 Jezikovni pogovori, 18.15 Popevke s slovenskih festivalov, 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Glasbene razglednice, 20.00 Simfonični orkester RTV Ljubljana v stereo studiu, 21.30 Od melodije do melodije, 22.15 S festivalov jazz.

ČETRTEK, 2. decembra: 8.10 Operna matineja, 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo, 10.20 Pri vas doma, 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine, 12.30 Kmetijski nasveti - Inž. Tone Zafošnik: Obnova matičnjakov, 12.40 Pihalne godbe, 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Z ansambлом Mojmir Sepeta 15.30 Glasbeni intermezzo, 16.00 "Vrtljak", 17.10 Koncert po željah poslušalcev, 18.15 Cetrt ure z ansambлом Atija Sossa, 18.30 Iz kasnetne produkcije RTV Ljubljana, 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Petnajst minut za EP, 20.00 Cetrtkov večer domačih pesmi in napevov, 21.00 Literarni tokovi sedmih desetletij - X., 22.15 Iz sodobne češko-slovaške glasbe.

TELEVIZIJSKI SPORED

NEDELJA, 28. NOVEMBRA
8.55 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec) (Bgd) - 9.30 Zdaj zaori pesem (Ansambel Milice) (Lj) - 10.00 Kmetijska oddaja (Zg) - 10.45 Mozaik (Lj) - 10.50 Otroška matineja: Doktor Dolittle, Svet, v katerem živimo (Lj) - 11.40 Mestec Peyton - Sportno popoldne (Lj) - 18.00 Muči me, toda ljubi me - italijanski film (Lj) - 19.45 Cikcak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.30 3-2-1 (Lj) 20.35 Stare bajte - zadnja oddaja (Bgd) - 21.25 Videofon (Zg) - 21.40 Sportni pregled (JRT) - 22.10 Poročila (Lj)

PONEDELJEK, 29. NOVEMBRA
9.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 10.00) (Bgd) - 10.10 Pesmi in plesi narodov Jugoslavije (Bgd) - 10.40 Risanka (Lj) - 11.00 Radost Evrope nastop učencev ljubljanskih glasbenih šol (do 11.45) (Bgd) - Sportno popoldne - 18.00 Poročila (Lj) - 18.05 Ključkeve dogodivščine - 9. del (Lj) - 18.35 Risanka (Lj) 19.00 Maksimeter (Bg) - 19.50 Cikcak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.35 R. Meglič: Major, ustreljeni boste - TV drama (Lj) - 21.20 Danes družine večrajšjih kolonov (Lj) - 22.10 Gala Unicef - II. del (Lj) - 23.00 Poročila (Lj)

TOREK, 30. NOVEMBRA
10.10 Slovenski ljudski plesi (JRT) - 10.40 P. Golja: JURČEK - mladinska igra (do 11.50) (Lj) - 16.15 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec) (Bgd) - 16.30 Sportno popoldne (Bgd) - 18.00 Tiktak: Jabolko (Lj) - 18.15 Obzornik (Lj) - 18.30 Zabavne melodije 45/46 (Lj) - 19.00 Mozaik (Lj) - 19.05 Španci pripovedujejo - dokumentarna oddaja (Lj) - 19.50 Cikcak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) 20.25 3-2-1 (Lj) 20.35 Odporniška gibanja v filmski upodobitvi - Gol med volkovi - vzhodno-nemški film (Lj) - 22.40 Poročila (Lj)

SREDA, 1. DECEMBRA
8.15 TV v šoli (Zg) - 17.05 Doktor Dolittle - serijski barvni film (Lj) - 17.30 Obzornik (Lj) - 17.45 Hokej Jesenice: Radena - prenos - (Lj) - 19.30 Naš ekran (Lj) - 19.50 Cikcak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.35 Prix Japon 71 - Carobina noč v prodajalni instrumentov (Lj) - 20.55 Monitor (Lj) - 21.55 Poročila (Lj)

ČETRTEK, 2. DECEMBRA
9.35 TV v šoli (Zg) - 10.30 Nemščina (Zg) - 11.00 Francoščina (Bgd) - 14.45 TV v šoli - ponovitev (Zg) - 15.40 Nemščina - ponovitev (Zg) - 16.10 Osnove splošne izobrazbe (Bgd) - 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.00) (Bgd) - 17.45 Veseli tobogan: Ljutomer - I. del (Lj) - 18.15 Obzornik (Lj) - 18.30 Svet, v katerem živimo (Lj) - 19.00 Mozaik (Lj) - 19.05 Enkrat v tednu (Lj) - 19.20 Vse življenje v letu dni (Bgd) - 19.50 Cikcak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.35 Četrtekovi razgledi (Lj) - 21.35 F. Žižek: Napravite mi to deželo spet nemško - II. del (Lj) - 22.35 Simfonični orkester RTV vam predstavlja, C. Franck: Simfonične variacije za klavir in orkester (Lj)

PETEK, 3. DECEMBRA
9.30 TV v šoli (Zg) - 11.00 Angleščina (Bgd) - 14.40 TV v šoli - ponovitev (do 16.10) (Zg) - 16.30 Smuk žensk za svetovni pokal - barvni posnetek iz St. Moritza (Lj) - 17.45 L. Suhodolčan: Naočnik in očalnik - III. del (Lj) - 18.15 Obzornik (Lj) - 18.30 Glasbena od-

daja (Bg) - 19.00 Mestec Peyton (Lj) - 19.50 Cikcak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 - 20.35 Slavna imena: Audrey Hepburn v filmu: Ljubezen popoldne (Lj) - 22.45 Poročila (Lj)

SOBOTA, 4. DECEMBRA
9.35 TV v šoli (do 11.00) (Zg) - 16.30 Košarka Olimpija: Zadar - prenos (JRT) (Lj) - 18.00 Po domače (Lj) - 18.15 Obzornik (Lj) - 18.30 Mali vitez - serijski film (Lj) - 19.20 Mozaik (Lj) - 19.25 TV kašpot (Lj) - 19.45 Cikcak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.35 Stravinski-Bejart: Posvetitev pomladi (Lj) - 21.25 Filmska burleska (Stan in Olio) (Lj) - 21.45 Oddelek S - serijski barvni film (Lj) - 22.35 Poročila (Lj)

VELIKA NAGRADNA IGRA

sledite

OD 5. NOVEMBRA DALJE V

VELEBLAGOVNICI
IN V

13. PRODAJALNAH TRGOVINE NA MALO

PRI NAKUPU ZA VSAKIH POLNIH 100 din
DOBITE KUPON
NAGRADE:

- BARVNI TV SPREJEMNIK GORENJE
- PRALNI STROJI
- HLADILNIKI
- ŠTEDILNIKI
- MOŠKE IN ŽENSKO OBLEKE l.t.d.

ZATO sledite

VEDNO IN POVSOD

TRGOVSKO PODJETJE NA VELIKO IN MALO
TEHNO-MERCATOR
CELJE

VSAK MESEC 100 NAGRAD

ŽREBANJA 15. decembra 1971, 15. januarja 1972

- VSAKOKRAT:**
- 1 avtomobil VW 1200
  - 1 pony expres
  - 3 radijski sprejemniki
  - 5 ročnih ur Darwill
  - 50 kartonov piva Pils, v vsakem tudi 6 kozarcev
  - 15 long-play plošč
  - 25 pivskih garnitur, v vsaki 3 litrski vrčki

Na notranji strani kronskih zamaškov steklenic vseh vrst piva talis so natisnjene posamezne črke vaše velike sreče v časnikih pa objavljamo nagradne kupone.

VSAK DAN pivo talis

Priimek .....
Ime .....
Ulica .....
Pošta, kraj .....

Zberite po 9 zamaškov s črkami, ki sestavljajo napis talis Pils! Obenem z ustreznim številom izpolnjenih kuponov jih pošljite na naslov: talis, Maribor, Meljska 10.

Priimek .....
Ime .....
Ulica .....
Pošta, kraj .....

Priimek .....
Ime .....
Ulica .....
Pošta, kraj .....

Priimek .....
Ime .....
Ulica .....
Pošta, kraj .....

Priimek .....
Ime .....
Ulica .....
Pošta, kraj .....

Priimek .....
Ime .....
Ulica .....
Pošta, kraj .....

Priimek .....
Ime .....
Ulica .....
Pošta, kraj .....

Priimek .....
Ime .....
Ulica .....
Pošta, kraj .....

Poljanska dolina

Ce hočem kaj zvedeti o Poljanski dolini, naj vprašam šolskega ravnatelja v Starem trgu, so me napotili v Metliki, ko sem vpraševal o novem industrijskem obratu, ki je zrasel v odmaknjem kanjonu Kolpe.

Razdrta cesta čez Vrhgor, jesensko rosenje iz nizkih oblakov in izgubljene

MARKO KOBE

megle, ki so se vlekle s hrvatske Crne glave proti kamnitim pečem nad Predgradom, so dajali tem sicer tako lepim krajem svojvrsten pečat turobne osamljenosti in zapušenosti.

„Tu je še nekaj let po vojni živelo več kot tri tisoč ljudi. Zdaj jih je še komaj 1400, največ starcev in otrok zdomcev...“

Zdelo se mi je, kot da govori o umirajočem indijanskem plemenu.

„Število ljudi pa kar naprej pada, manjša se tudi številno otrok. Mladih parov je le še malo, razselili so se po vsej Sloveniji in tudi izven nje. Grozi popolna izselitev. Če bi morali zapreti solo, bi se marsikdo odšel. Potem odmere trgovina, za njo pošta, ki je gospodarsko komaj še smotrna, zapreti bo treba vodovod, ugasiti elektriko...“

Kar zmrzilo me je. Sredi dvajsetega stoletja v najbolj razviti jugoslovanski republiki. Drugod vodovode odpirajo, postavljajo električne drogeve. Sedela sva v polmračnem kabinetu, ki naj bi bil vsaj po šolskih dnevnikih in pedagoških knjigah na mizi sodeč, zbornica starotrške hiše učenosti. Vendar v obeh sogovornika, profesorja Marka Kobeta, domačina iz Radencev, ni bilo videti obupa in malodušja:

„Tudi zdaj bi jih lahko zvelo tri tisoč!“ je vzkliknil. „Toda ljudje ne morejo in tudi nočejo tako živeti, kot so pred 30 leti! Kmetije propadajo, posledice papirnate razdelitve Poljanske doline med dve občini so po tem izgubljenem desetletju dosti usodnejše, kot je bilo videti na prvi pogled – v gospodarskem, šolskem in celo zdravstvenem pogledu! Nobena izmed občin ni hotela vlagati v naše kraje, saj ni vedela, koliko časa bo trajala njena vladavina.“

„Kaj pa KOMETOV obrat gori na bregu?“

Oči so mu zasijale.

„To je za Poljansko dolino zadnje upanje. Ne samo zaradi 40 delovnih mest, ki jih ima pod streho. Se več je vredno, da so ljudje iz cele doline, naši in s predgrajskega konca, složno žrtvovali les, pesek, nekateri celo denar i. udarniško pomagali graditi.“

Kot da bi tesali Noetovo barko. Zavedajo se potopa, ki grozi, in misel, da jih samo lastne združene moči lahko rešijo, že postaja resnica.

„Pa ho te 40 delovnih mest dovolj?“

„O, pozneje bi lahko delali v dveh izmenah. Velike želje pa so tudi po kakšnem kovinarskem obratu, kajti šele moški in ženske so ljudje. Z enako vneto bi Poljanci zgradili poslopje tudi zanj, pa ne glede na to, kje bi stal. Najbolje bi bilo, da v Predgradu.“

Samo da bi bil v Poljanski dolini.“ M. MOŠKON

Prvi sneg, ki je že pred uradnim začetkom najbolj mrzlega letnega časa pobelil tudi Novo mesto, je povzročil veliko veselja najmlajšim, ki jim je bilo nekaj centimetrov beline dovolj za sankanje, hkrati pa tudi dosti težav: potrgal je precej električnih žic, poškodoval daljnovid in povzročil nekaj težav tudi tistim, ki imajo na skrbi preskrbo z vodo. (Foto: M. Vesel)

Srečna ribiča Franci Gričar in Sretan Madžarevič s svojima lepima trofejama. (Foto: S. Dokl)

Istočasno dva »kralja« na trnku

Ta petek je bil črn za sulce: ribiči potegnili na suho kar tri »kralje« iz Krke — Srečneži: Madžarevič, Gričar in Šercelj

Zadnje deževje je nekoliko osvežilo vodo v Krki in omogočilo, da se je ribji življenjski cikel vsaj za nekaj dni zadržal na višji ravni. Večje ribe so se zatekle v globoke tolmune in tam preživljale težke dneve. Gotovo je, da ni bilo hrane v obilju, zato je bila toliko bolj razumljiva njihova invazija, ko je voda nekoliko porasla. Ribiči so najtežje čakali na sulce, saj je že dober mesec sulce sezone mimo. V petek, 12. novembra je bilo na Krki precej sulčarjev, med drugimi sta lovila tudi Stražan Sretan Madžarevič in njegov prijatelj Romanjčan Franci Gričar. Njun lov je bil uspešen.

Za sulčarja Madžareviča lahko trdimo, da ima izredno dober nos in da dobro ve, kdaj se sulce najlaže ujame. Spominjamo se lanskega 13. decembra, ko je Madžarevič pod jezom v Volavčah ujel 22-kilogramskega kralja naših voda.

Tudi ta petek je bil izredno ugoden za ribolov. Bilo je po dežju, ob Krki pa so se vlekle megle. Sretan pravi, da so taki dnevi najboljši...

Na sulca sta se z Gričarjem odpravila proti večeru. Poskusila sta na več mestih, voda je večkrat vzvalovila, posebno uspešen pa je bil Sretan, ki je zapel kar tri sulce, Franci pa dva, vendar sta vsem petim vrnila svobodo. Njegov cilj je bil, da zapne

trofejnega sulca, ki ga pa ta dan ni bilo na spregled.

Proti večeru, bilo je nekaj pred 17. uro, sta ribiča poskusila srečo še pod jezom v Romanji vasi. Nekaj uspešnih metov, in že je na mrtvega kleniča skočila velika samica, ki je v svoji požrešnosti kleno globoko pogoltnila. Ko je Madžarevič poklical na pomoč Romanjčana, mu ta ni mogel pomagati, ker je imel istočasno tudi sam velikega sulca na trnku. Vendar je Gričar, ki je lovil bolj ob kraju, imel sulca na suhem v dobrih treh minutah. Stražan, ki je stal na sredini jezca, pa je imel precej težje delo: ko je Gričar spravil svoj plen na suho, je pomagal prijatelju in kmalu sta bila oba sulca v rokah ribičev.

Madžarevičeva samica je krvavela, zato je tudi končala s svojim življenjem. Tehtala je 12,50 kg, dolga pa je bila 1,13 m; Gričarjev samec pa je tehtal kilogram manj, zato pa je bil en centimeter daljši.

Ob koncu razgovora sta ribiča povedala, da bi samica šla nazaj v svobodo, če ne bi bila tako požrešna, saj je klena požrla tako globoko, da je ni bilo mogoče rešiti.

Menda bo za Madžareviča res držalo, da lahko sulca ujame, kadar ga je volja. Zal pa je letos že izpolnil svojo normo; vsak ribič lahko ujame na leto samo enega „kralja“ iz Krke.

S. DOKL

Sneg

NOVO MESTO — V torek so na meteorološki postaji namenili 29 cm snega, temperatura pa je bila ob 10. dopoldne — 2 stopinji Celzija. Toliko snega ob tem času ne pomenijo že vrsto let.

CRNOMELJ — V torek zjutraj so bile vse ceste slabo prevozne, avtobusi so imeli zamude, snega je bilo čez 30 centimetrov. Dopoldne so bile glavne ceste že očiščene, toliko da promet ni trpel.

KOČEVSKI ROG — Od petka na soboto, ko je Dolenjsko pobelil prvi sneg, je pri Lukovem domu pod Bazo 20 bilo že 40 cm snega, v noči od ponedeljka na torek pa ga je zapadlo še 35 cm.

TREBNJE — Smučarska vlečnica ob avtomobilski cesti je pripravljena. Odpravljene so nekatere manjše tehnične pomanjkljivosti. V torek so skicali sejo smučarskega kluba zaradi vzdrževanja smučišča in teptanja snega.

NA URŠNIH SELIH TRČILA VLAKA

V soboto, 20. novembra ob 23.12, je motorni vlak, ki je pripeljal iz Črnomlja, na Uršnih selih zadel lokomotivo, ki je čakala na njegov prihod. Pri trčenju se je razbilo precej šip in je škoda za okoli 100.000 din. Laže ranjeni so bili železničarji Štefan Kočevar iz Semeča, Janez Prosen iz Bučne vasi in Dušan Zupančič iz Novega mesta. Vlak je pripeljal na tir, kjer je že stala lokomotiva. Strojvodja je zaviral, vlaka pa na poledenelih tračnicah ni mogel ustaviti in tako preprečiti trčenje.

odarto nedelje

MARKET na Kristanovi cesti
MARKET na Cesti herojev in
DELIKATESA na Glavnem trgu

PO RAZVEZI: STRELI IZ PIŠTOLE

Mož streljal na ženo

Terezija Deželan je v bolnišnici, njen ož Jože, 44, pa je priprt v Novem mestu

Minuli petek zvečer se je v Šentrupertu pri Trebnjem zgodila huda družinska tragedija: 44-letni Jože Deželan je s pištolo streljal na svojo ženo Terezijo, numero, da bi ustrelil tudi sebe, pa so mu preprečili.

Na zahtevo preiskovalnega sodnika so Deželana priprli. Našli so beležko, v katero je Deželan napisal, da bo ženo „popravil“, ker se mu noče vrniti, nato pa da bo ubil še sebe.

Na dan dogodka (dopoldne) sta imela Deželanova v Novem mestu pravdo za razvezo zakona. Zvečer se je mož odpravil v Šentrupert in odšel v stanovanje, kjer je že dalj časa živela njegova žena z otrokoma.

Med prerakanjem je Deželan potegnil pištolo in ustrelil ženo v roko in trebuh. Počilo je še enkrat, ko so navzoči začeli Deželana krotiti. Strel na srečo ni nikogar zadel, Deželana so pridržali do prihoda milicnikov.

Jože in Terezija Deželan sta se poročila pred osmimi leti. Živela sta v Milhovici pri Šentjernejcu. Ker se nista razumela, se je žena preselila k sorodniku v Šentrupert.

— Zakaj pa sta vidva, medveda, 23. novembra na cesti od Zadobja proti Ugurju v ribniški občini plašila šolarje in odrasle?

— Saj jih nisva plašila, le cesto sva puščila namesto Komunale.

Kako človeka potolazi zgodba o Američanu, ki je pri pedantnih Nemcih izgubil živce! Ker je toliko slisal o nemškem gospodarskem čudežu, ki so ga povežali z nekdanjo prusko pikolovsko natančnostjo, se mu ni zdelo nič lažjega, kot zanesljivo, hitro in točno urediti stanovanje. Potem pa so si vajenci, pomočniki in mojstri podajali kljuko, da je izgubil živce: kar je napisal, smo objavili tudi v jugoslovanskih časopisih.

Brzkone je bil vzrok za objavo zlasti ta, da smo lahko sami sebi pokazali, češ pogledimo — če Nemci tega ne morejo spraviti na zeleno vejo, kako naj spravimo mi! Pipa je začela puščati vodo tudi takrat, kadar je bila zaprta. Kajpak toplo vodo! Ni trajalo dolgo, v treh tednih so prišli pogledat, četrti teden so objubili „za primejduš!“ in po dveh mesecih je bilo popravljeno. No, da, odštejem nekaj deset telefonskih prošelj in kle-

tvic, nekaj poti, ki so mi jih naročili mojstri, in vse stroške, ki sem jih imel: ko sem šel kupiti pipo (stare ni bilo mogoče več popraviti), so mi dali polcolsko namesto tričetrtcolske — in dvajset starih tisočakov je šlo rakom zvižgat...

NAREDI SI SAM

„Človek plača in ima mir, sem hvalil socializem. Po treh dneh je sredi noči spet začela voda uresničevati stari latinski pregovor „gutta cavat lapidem non vi, sed saepe cadendo“, kar so nekdo prevedli, da kaplja za kapljo še kamen izdolbe, danes pa bi lahko zapisali, da takole kapljanje človeka spravi ob živce.“

Ko sem se previdno splazil k mojstrom, so mi zabrusili, da sem nor in da nimajo časa, da bi k isti stranki hodili dvakrat zapored v nekaj mesecih.

Poskusil sem se pri nekaj šušmarjih, za katere zanesljivo vem, da nimajo prijavitelne obrti. Prisežem, da nisem mislil čisto nič izsiljevati — ampak so me nagladi, da to meni nič mar, ker oni takole, na črno, kaj popravijo tudi vplivnim tovarišem,

zato se mene čisto nič ne bojijo...

Voda iz pipe je tačas v kopalnici kapljala in kapljala...

Potem je prišla rešitev! Knjiga „Naredi si sam“, vse o vsem, kako postaneš obrtnik, kako se naučiš popraviti vse — od vodovodne pipe do električne napeljave, od zamenjave žarnice do napeljave vodovoda. V mislih iz pipe ni več kapljalo, videl sem se s ključji, izvijači, rezervnimi deli, čutil sem, kako mi gre delo spretno

izpod rok, n'alce sem že začel razmišljati o tem, da bi odprl takle univerzalni servis za drobna popravila in na drobno debelo obogatel.

Streznitev je prišla v trgovini: iz knjige sem postal strahoten teoretik, v praksi pa se je zapletlo. „Nimamo!“ so zavrteli svojo ploščo v trgovini... Brez rezervnih delov pa ni prakse!

Zdaj v teoriji točno vem, kako popraviti pokvarjeno vodovodno pipo.

Ampak topla voda kaplja kar naprej, zato je bojler izključen. Za zdravje ni boljšega, kot je umivanje z mrzlo vodo!

Ni dolgo tega, kar mi je crknila tudi peč na olje. Za zdravje ni boljšega kot utrjevanje v nezakurjenih prostorih!

Za zdravje tudi ni boljšega od vsakdanje jutranje telovadbe.

Zdaj spet letam okrog in iščem mojstre. Razen pipe bo treba popraviti še peč na olje... J.SPLIČAL

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJI: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje

● IZDAJATELJSKI SVET: Franc Beg, Viktor Dragoš, inž. Janez Gačnik, Janez Gartner (predsednik sveta), Tone Gošnjak, Jože Jekc, Franc Lapaine, Lojzka Potrč, Slavko Smerdel, Franc Stajdohar in Ivan Zivčič

● UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnjak (glavni in odgovorni urednik), Rta Bačar, Slavko Dokl, Marjan Legan, Jože Primec, Jože Spličal, Jožica Teppy, Ivan Zoran in Alirud Zeleznik

Tehnični urednik: Marjan Moškon ● IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 1 dinar — Letna naročnina 49 dinarjev, polletna 24,50 dinarja, plačljiva vnaprej — Za inozemstvo 100 dinarjev ali 8 ameriških dolarjev (ali ustrežna druga valuta v vrednosti 6 ZDA dolarjev, pri čemer je za vsake 10 odstotni popust, ki pa velja samo za tiste, ki pošiljajo naročnino v devizah na naš devizni račun: 521-626-1-3202-10-8-9 ali jo vplačajo v devizah pri upravi lista) ● OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu (45 mm oz. 10 eicero) 33 din, 1 cm na določeni strani 45 din, 1 cm na 1. srednji in zadnji strani lista: 66 din. Vsak mali oglas do 10 besed 10 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din. Za vse ostale oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 4 od 6. 1. 1971 — Za oglase odgovarja Mirko Vesel ● TEKOCI RACUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 821-8-9 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3 — Poštni predal 33 — Telefon: (083) 31-227 — Nenaročenih rokov in fotografij ne vračamo — Tiska tiskarna „Ljudske pravice“ v Ljubljani